

Bibliothèque numérique

medic@

**Houllier, Jacques. De materia
chirurgica**

Paris : C. Macé, 1572.

(c) Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)
Adresse permanente : <http://www.bium.univ-paris5.fr/hist/med/medica/cote?33330ax04>

IACOBI HOLLERII
STEMPANI, MEDICI

PARISIENSIS CELE-
berrimi de Materia
Chirurgica.

LIBER I.

PRAEFATIO.

E materia remediorum, quæ ad
chirurgum pertinent, plurima qui-
dem Hippocrates, Galenus, & ante
hunc Anazarbeus Dioscorides me-
moriam tradiderunt. Quædam po-
steritas addidit non fraudata lau-
de: sua enim veterum, sua posterorum gloria est.
Atque iniquum decreti genus est, quod omnem
fructum laudis & gloriæ huius disciplinæ uni Græ-
ciæ detulit, ut Arabum ac posteritatis studia perpe-
tuis tenebris opprimantur. Illaudato solo laudatæ
fruges sæpenumero proueniunt: Vixerunt Græci
in media luce literarum. Extiterunt Arabes, & inde
ductæ familiæ, iam desertis ac sepultis melioribus
disciplinis, digna tamen luce æternæque memoria
nobis reliquerunt. E viuis fontibus Græcorum re-
media primum petenda sunt: sed ita, ut nec Arabi

*Interpretes
materie chi-
rurgorum.*

*Lam aliquæ
Arabum &
posterorum.*

*Vnde peten-
da materia.*

INSTIT. CHIRURGIC.

*Natura ferti-
litas in ma-
teria chirur-
gorum.*

*Promæ chi-
rurgos potius
quàm Epicu-
rea.*

niuos, nec posteritatis ingenia contemnamos. In his hauriendum quod saluum & incolume: repudian- dum, quicquid fecerit coenum, & disciplinæ veteri malè conuenerit. Atque omnino hac parte perlu- stranda nobis naturæ fertilitas, à qua omnis ybertas, & quasi sylua remediorū ducta primū est. Nus- quàm natura magis luxuriat, nulla in re pariter, at- que his chirurgiæ opibus ambitiosa est, in quibus tam prolixè numen suum explicat, vt *ὀφρὸνοια* illa nō tam Epicurea, quod quidā ait, quàm *χεῖρ & πρὸς* fuisse videatur. Plurima quidem ad voluptatem & delicias hominis: omnia verò ad salutem eius & conseruationem chirurgus comparauit. Nam quæ- cunque tota rerum facie exposita, quæcunque ca- uernis terræ ac visceribus latent, quicquid est aqua- rum, stirpium, animalium, terra, ignis, maria, chirur- go inferuiunt. In facie rerum & excrementis, in ca- rie, in rebus minimis, obsoletis, ac propè nullis, re- media cōdita sunt. In re vna multiplex natura va- rio genere remediorum foeta est. In apicula quàm variè lusit, quàm multas diuitias chirurgus condidit, mella, ceram, metyn, sandarachā, fauos, propolim, quicquid deniq; locuples illa alueorum respublica continet. Quin & apes ipsas ad auxilia transtulit. Et in homine multa sunt, quæ prosunt homini, vt quocunque animum aduertat, quocunque oculos coniciat, remediorū turba sese offerat. In quo sum- mopere probanda est maiorum diligentia, multo- que magis imitanda studia, qui in ea vastitate re- rum nihil intentatū, nihil inexpertum reliquerunt: omnia elaborata & summo iure existimata, literis consignarunt, quibus iam perfrui datum est, alienis

scilicet bonis. Primum ergo consuetudine, natura, & maiorum historia, infinita nobis materia comparata est, quæ iam deserta ac suppressa iacet, quia neglecta. Satis est capsula pauculis alueis distincta: satis pyxidicula: hic vno atque altero remedio contentus est, quæ scilicet accepit oraculo, nec ulli reuelanda putat. Sed ego sic arbitror, optima esse remedia, quæ plurimis cognita, plurimis probata sunt. Alteri elementa sordent, & quicquid elementare est. Hinc noua elementorum soboles, hinc æther & cælum ipsum ad remedia exprimenda sunt. Vernacula sunt nobis atque domesticæ naturæ opes, quibus vulnera coniungas, repurges sordida, sinus impleas & cicatrice tegas, cæteraque præstes omnia, quæ chirurgi opere continentur. Verum suis cuique studiis frui liceat. Nos ex immensa, omnibusque expedita naturæ sylua & maiorum historia, quæ iam publica vel multorum fide constet, remedia transferemus, exhibebimusque rudimentum operis, suis quidem lineis descriptum, quod alius impleat, informet, suis denique numeris absoluat. Nos speciem aliquam & formam argumenti adumbrabimus, sequuti Cosinographos, qui totius orbis ambitum angusta tabula contrahunt. Idem enim condonandum nobis, cum non alios fines imperij, alios materiæ, de qua præfens instituta oratio, natura posuerit. Genera quædam rerum & præcepta artis primum explicabimus, vtendi methodum, & leges aliquas instituemus, ex quo censetur particularis materia, & formulæ describentur, quas partim ars ipsa reperit, partim optimorum medicorum usus atque experientia comprobauit. Antidotarium in-

*Taxatur
nostri homi-
nes.*

*Argumen-
tum libri ex-
plicatur.*

*Antidota-
rium.*

scribunt hoc genus argumenti, nulla ratione aut
 usu veterum, sed, ut fuit annorum licentia, è Græca
 voce Latina analogia nomen detorserunt. Multa
 nobis, plurima aliis reliquimus, ne volumen, quod
 quinque libris Ioannis Tagaultij, & hoc de mate-
 ria chirurgica commentario cogendum erat, in ma-
 iorem molem accresceret: deinde non plus operæ
 hac in re licuit collocare nobis, quàm à quotidianis
 studiis, statâque interpretandi cura relictum fuit,
 idque breviori tempore, quàm hoc institutum
 nostrum breue quidem, sed varium, expostulet.
 Ideoque dignum venia, si contracto ambitu ver-
 borum, pressâque periodo, quædam describentur:
 & in tam numerosa medelarum turba potior est
 verborum moderatio, breuibûsque sententiis res
 premenda est. Adhæc ponimus idoneos esse huic
 doctrinæ, qui iam intincti fuerint præceptis artis,
 quam Ioannes Tagaultius singulari ingenio atque
 incredibili studio informavit. In qua genera mor-
 borum diuisa sint, circumscriptæ formæ, designata
 indicia, notata præagia, institutæ leges, scriptæ me-
 delæ plurimæ: in qua quæcunq; collabebantur in
 disciplina vetere, constituta, quæ vitium fecerant, re-
 formata: tota denique ars, quasi rediuuio lapide
 instaurata est. Vnicam hanc partem operis inter-
 ceptus negociis in nos transtulit, quam ideo rece-
 pimus, ne & publica ratio deferri à nobis, & officiû
 necessitudinis repudiari videretur. Multa igitur è
 Græcis, quædam ex aliis transtulimus. Quæ à Gui-
 done, eiusq; notæ scriptoribus rudius tradita sunt,
 paulò purius reddere contendimus, etiamsi intel-
 ligamus vitia corporum non curari eloquentia.

*Exus operis
 Ioannis Ta-
 gaultij.*

Sed nec barbarismo depelli possunt. Probatum quidem omnem orationem, modò sententiis rerum, quasi suo succo & sanguine condita sit. Melior tamen hæc, si neque neglecta, neque ambitiosa, sed mediocriter culta est. Adde quod barbarismus ille multas sæpe tenebras rebus attulit, & optima quæque sordescunt plurimis, quæ sordidis, nec ita puris vocibus describuntur. In damnandis quibusdam rebus, authores Græcos adhibui: in remediis ea selegi, quæ præceptis artis congruerent magis, quæque ut res præsto sunt, facilius comparentur. Atque hæc præfati, ad institutum opus veniamus.

De repellentibus.

C A P. I.

AΠΟΡΡΗΤΑ Græci vocant, quibus & initis fluxionum, & post initia utendum est, quandiu videlicet humor affluit: hinc enim phlegmones ortus atque incrementa, hinc voluica, maligna vlcera, febrium dolorumque causas, alia denique permulta vitia corporum declinamus. Idcoque principiis obsta. Sed vacuandum prius corpus est, si quidem postulat casus, ac ferè postulat: quia in plethora & cacochymia, rheumatismi plurimum commouetur, quanquam etiam in mediocri vitio humorum & copia, ubi phlebotomo vel pharmaco natura leuanda est. Idem remedium sæpius innouandum, si quidem metus est, ne cum incaluerit morâ, affecta inde pars nimium recalcet. Vis quoque remedij vitio conferenda. Leuius enim pharmaci ut lactuca, in graui ardore frustra est: fortius, qualis est succus è pomò Mandragoræ, liuore inficit, indurat scirrhum, & aliquando ita

Viilitas repell.

Vacuatio.

Modus.

Repellentia cur sæpius innouanda.

*Repellentia
ut conuenien-
ter adhibean-
tur quæ ad
consilium ad-
hibenda.*

*Conuersa re-
pellentium
natura.*

*De repellen-
tibus Græ-
corum sen-
tentia.*

*Frigidorum
medicaminū
alia natura
aquea & mol-
li, alia terrea
& dura.*

reprimat, ut in viscera fluxionis impetus rapiatur. Ad consilium adhibenda hæc omnia, natura, situs, figura, sensus, robur partium, humoris copia, qualitas, corpus, viæ præterea per quas is illabatur. Neque perpetuo satis est infirmo loco repellens auxilium adhiberi: aliquando enim superius collocandum: ut veluti præmissa manus vias intercipiat, nequid transfluat, ubi venarum ductus atque coniugia animaduertenda. Cæterum reprimentium natura admodum controuersa est. Arabibus repellunt quæ influxum prohibent, refrenant, crassant, illinunt, oppilant, quæ denique robur partium confirmant. In Græcorum libris astringentium materia cum repellentibus ferè commiscetur. Apud Latinos Cor. Cels. scripta reliquit, quæ simul repellant atque refrigerent, & rursum quæ sine frigore repellant. Aurelianus in Chronicis alia scribit vnâ astringere atque reprimere, alia astringere quæ non reprimant. Sed vtriusque, ut aliquot locis Arabum, in censenda materia non sine vitio est oratio. Iustissima Græcorum sententia, eaque nobis explicanda est. Repellit perpetuò quod frigidum est: frigidum aliud aqueum natura molli ac soluta, aliud terrenum crassiore materia, quod quia astringit & magis contrahit partes, efficacius reprimat: aut certè solum id efficit, si quidem ab actionis vehementia repellentibus nomen inditum est. Ac certe in rheumatibus præstantissima medicamenta sunt, quæ cum quadam astrictione vehementer siccant, ut non mordeant: qualia terrena sunt. Quanquam & alterum genus, quod aqueum est, utcumque reprimat, & ex æquo frigidum vel terreno frigidius est, ac refrigerio magis conuenit. Ve-

rūm præterquā quod humor frigore reperi-
tur, si quidem accessit constringendi vis, quod iam
coit, loco exstringitur, magis etiam si tenue est: &
si quid reliquum sit, sæpenumerò resiccatur: con-
firmatur pars, ut sine pharmacorum ope quod po-
tèa influat, possit retūdere. Verū hac parte pro-
uidendum, ne quid nimis, ne cutis grauius contra-
hatur, crassescat humor, dolor exasperetur, fluxio
increscat: grauius denique incendium irritetur. At-
que ut initio quidem te iuuissè putes, reliquum ta-
men & stirrhodes & contumax persistit, quod im-
posterum ægerrimè discutias. Ac grauior metus, si
quid viscerum infirmius est. Excipit enim celeriter
quicquid retunditur: vbi omnia firma sunt, in ma-
gnas venas & viscera circa periculū aliquid refluat.
Videndum quoque ne ultra modum contrahas in
materiæ copia, crassitie, vitio, molli vigetōque sensu
corpore, dolore graui pariter & calore. Vbi laxan-
da potius via est, ut diffluat calor, ac dolor tempe-
retur: qui, vbi cruciat vehementius, ad laxantia & a-
nodyna omninò confugiendum est. Adstringenti
simul atque repellenti auxilio vis efficacior est, si
quid tenuium partium vel natura insitum, vel arte
cōmixtum est: modò non mordeat. Iusto enim ca-
lore temperari potest, multò magis, si (quod ferè
fit) ab infirmitate fluxio, à frigore infirmitas orta
est. Pestiferæ materiæ non occurrimus, vbi in su-
perficiem diuertit: sed potius illicimus, atque rapi-
mus vi maiore, si tardius mota resistit. Neque dili-
milis ratio est in criticis apostematibus, coxariis, lue-
venereis: vbi non repellenda in corpus, sed foras po-
tius materia trahenda est. Iam verò quæ illinunt,

*Cautio in a-
stringenti-
bus.*

*Vbi non re-
pellendum.*

Oppiliantia.

a iij

INSTIT. CHIRURGIC.

oppilant, offarciunt, alias quidem dolorem leniunt, alias acrimoniam hebetant, viasque intercipiunt. Ex quibus si vis, reprimant: ac reuera nonnunquam reprimunt, oleum rosaceum, omphacinum, myrtinū, oui candidum, aliāque id genus. At gummi genera, resina, gluten, farina pistrinalis, gyris tritici, hydrelæo, oxelæo, Rhodino, repellente suceo, austero vino dissoluto, nō tam spē sua, quā aduentitia vi reprimunt. Adstringūt calida, folium, casia, cinnamomum, spica, aloë, crocus, cyperus, calamus aromaticus, myrrha, absinthium, marrubium, polium, salvia, centaureum, vina quidem austera, & aromata plurima. Reliqua verò tum austera, tum acerba in proximū ordinem referemus. Leniter repellunt aqua, vini, lactuca, intyba, polygonium trifoliū, auricula muris, lenticula palustris, psyllium, liquor oui, umbilicus veneris, semperuiui, portulaca. In summa, quæcūque frigida aqueo elemeto soluta sunt.

Que calida adstringunt. Omphacium adstringendo efficax: Solanum ambigit. Hoc potētiōr rubus est immaturo fructu & floribus: mollioribus autem foliis & asparagus plurimū aquæ cōtinet, ideoque leuius contrahit. Adstringunt vitium folia, & capreoli, plantago, sorborum, cornorū, mespilorum, pirastorū, cydoniorū, myrtorum, spinorū fructus & folia, rhodonia, rosarum capita, obelisci: deinde, sed minū, semina, flores, & folia: oxyacantha mediocriter, malicorum magis, cytinus, balauſtia, rhus, acacia, bolus Armena, terra sigillata, quercus, cupressi folia, germina, & nuces. Vehementer refrigerant pomi mandragoræ, hyoscyami & papaueris succus: quæ reliquis interdum temperari possunt, vbi acrior inflamatio est.

Materia repellentiū.

Aquea.

Omphaciū.

Rubus.

Que vehementer refrigerant.

sed prius auferenda, quàm inde partes liuorem ducant. Spongia è frigida expressa partim contrahit, fluxum inhibet, dissipâtque in viciniam, quod iam coit. Eodem modo lana succida & splenia austero vino insuccata. Magis etiam, si aqua prius, galla & similia incoxerint. Vinum aquæ preferendû, & maxime austerum, vbi reprimendum est. In deligationibus fasciæ vino insuccantur. Acetum repellit, adstringitq; vehementer. Caphura repellit, & tenuitate partium facile permeat. Oculi populi veteribus Græcis calfacit. Repellit gypsum oxycrato maceratum. Olei rosacei frequens vsus est, sed sit ex oleo omphacino, in quo rosæ sæpius mutatae maduerint. Quod annum superat, exoletum est. Oleum omphacinû si defit, recenti oleo & vuae acerbæ succo vnâ coctis, dum succus omnino exhalauerit, singito, & ad ignem saligno ramo, vel simili assidue commoueto. Oleum verò nec sit cõditum sale, nec ætate rancidum: in myrtino, melino, lentiscino, & similibus eadē vitia fugienda sunt, vetustas, rancor, falsugo. Mastichinum, nardinû, costinum, adstringendo roborant, & calfaciunt. Vitiosum oleû, cum integrû defit, tandiu eluatur, dum virus exuat. Eluatur aqua vel simplici, vel rosacea. Descriptæ materiæ oleum vim cõbibet, si vel materia ipsa, vel succus eius oleo incoquatur. Platinem, gratia exempli, oleo recenti & pari aqua aut vino coques dum solum oleum reliquum sit. In ardore nimio periculosus olei vsus est, quia calore incenditur & frigit. Expressis succis melius vtimur in lana succida, pāniculis, ac spleniis. Portulaca, semperuiuû, vmbilicus Veneris, agrè succum reddunt: nisi in mortario tri-

Aqua.
Vinum.

Acetum.

Rosaceum.

Rō in oleis.

Olea falsitia.

Cautio.

Succorum
vsus.

tis aliquid omphacij, vel liquoris similis affundatur.

*Cataplasma
ta & cerota
qui fiant.* Cataplasmata fiunt farina in succo pista. Ex oleis
cerota coeunt, & succis imbuuntur. Remedia neq;
dura sint, neque grauius, ne presso loco dolores au-
geant. Cerula cichorij succo & aceto leniter dilui-
tur. Ceratum à psyllio, Psyllij vnc. quatuor in aqua
lib. quatuor macerentur percoquanturque, expres-
so succo, adde rosacei libram vnam: ceræ vnc. sex,
contra articulorum rheumata. Non absimile cera-
tum rosaceum. Duplice vase cera cum oleo liquefit:
vbi refrigerint, conspersa aqua comouentur, aqua
reiiicitur, succus plantaginis affunditur, vt quantum
fieri potest, absorbeant. Inflammationes, sinus, vl-
cera genitaliū quæ serpunt, adiuuat. In teneris cor-
poribus idem ceratum coriandri succum imbibat.
Coriandrum leniter adstringit, aliis refrigerat, Ga-
leno calfacit: vterè incremētis. Ceratum myrtinum
& melinum magis adstringunt. Herpetibus, & ni-
mio humore flaccidis vlceribus conuenit, Myrtini
lib. vna: ceræ vnc. duæ: pollinis myrtorum vnc. vna.
In ceratis vtendū cera, quam adolescentior apum
populus confecerit: ceram virginē apiarij nomi-
nant, eaque è nouis fauis separanda. Alioqui cera
alba vtendum erit, non sponte quidem nata, sed fa-
ctitia, qualis olim Tyrhenica, quia suauior est, &
acrimonia hoc genus remediorum carere debet:
ideòq; præferenda cera è dulci ac diluto melle. In
coagulato lacte & inde nascēte inflammatione farina
fabacea hydrelæo vel rhodino pista, māmīs impo-
nitur. Idem opitulatur testibus inflammatis. Διὰ
χάλκινωτος, χαλκίτεωτος contra rheumata hoc modo téperai
debet: Adipis suilli recentis, exemptis fibrīs: vnc. duæ:

olei recentis, lithargyri, ana vnc. tres: chalcitidis vnc. dimid. Conficiendum arte medicamentum: vsus tempore, vnc. duas medicamenti, olei rosacei vnc. tres colliquabis: vbi refrixerint, aqua frigida, succo portulacæ, psyllij, lactuca, vino austero, vt res postulat, subiges, animaduertens quantum repellendum, adstringendum, refrigerandum, siccandum, leniendum, vt modò rhodini loco myrteum aut melinum misceas: oxycratum hunc vel illum succum aliis præferas. Quod sequitur, exprimit vlceribus quod influxit: & quod influxat, repellit. Lithargyri vnc. quatuor olei dulcis vel rhodini vnc. quatuor: aquæ vnc. tres: lithargyrum die vno hydrelæo coquitur, difficilius enim illiquefcit: teneris corporib. & paruis vlcerib. cõuenit. Defensiuæ vocant è boli Armeniæ parte vna, terræ sigillatæ dimidio, rosacei triplo, aceti vel succi repellentis dimid. Liquidis reliqua infriata commiscentur, vel è bolo Armena liquore oni cõleuata: deinde affuso succo è capreolis vitium, aut omphacij. Fasciæ ritè conuolutæ in repellentibus censeri possunt: quales in fracturis, & qui ab vlcere sursum adducuntur: vt adstricta parte, & ita ductis orbibus paulatim laxes. Similiter cum altero membro atrophîa intabescete, alterum deligamus. Vincula quoque superioribus partibus iniecta, quâ videlicet materiæ cursus est. Aliquâdo etiam inferiores illaqueamus, vt cum è cruce exhalat virus quod viscera appetat, ex quo & epilepsiæ & syncopæ causa præcidetur. Sed in vlceribus plurimum & fracturis, vias laqueo comprehendere oportet, ne si quid trãsfluat, dolor, phlegmone, putredo, syderatio, aliâque id genus concitentur.

*De lithar.**& hydrelæo.**Defensiuæ.**Deligatio.*

Attrahentiū materia.

E *Ἀσκήσις* & *ἐπισπαστική* Græcis appellata, v-
su quidem repellentibus conferri possunt, sed
natura plurimum dissident calida, tenui substantia,
quæque vi quadam rapiant, quæ in alto corpore
posita sunt. Idcoque viscera, internūmque corpus
exonerant, foras trāslata materia: venena in cutim
euocant. Criticos abscessus accelerant, desperatos
pleuriticos & fortasse attonitos releuāt: inguinum
tumores amplificant: quodque vel pestiferum, vel
nimis vitiosum medio corpore conceptum est, aliō
pertrahunt. Tabidas ac velut syderatas partes vitæ
restituunt: perfrigeratas spiritu refouent: vitiosam
faniem exhauriunt, quæ neruis & cuniculosis vlce-
ribus latet: squāmas ossium detrahunt, coxarios iu-
uant: hydropicos exugunt: paxillos, clauos, spinas,
sagittas reuocant: multo magis, si locus vlcis pericu-
lo inciditur, nec patitur æger angustiore plagā
ferro ampliari. Quod in vomicis, strumis, panis, æ-
gilopæ, oculis, auribus, reliquisque partib. altius de-
scendit, eliciūt. Multiplex ergo attrahentium vsus, sed

Differentia attrahentiū.

nihilominus varia materia est. Aliis ea vis à natura
insita est: atque in his modō manifesta qualitas ele-
mētariis: modō occulta quædam proprietās & na-
turæ familiaritas attrahit. Aliud genus hoc habet
aduentitia qualitatū ex putredine contracta acrimo-
nia. Calor Galeno omninō attrahit, sed quod
attrahit, non protinus calidum est. Aphrodisæus a-
liud sensit. Attrahūt curcubitulæ, sanguisugæ, pyul-
cus, fuctus, dolor, vincula, frictio, cauteria. In attra-
hentium vsu aliquādo quod fuerit attractum, cor-
pore excludimus: sed hic modus est, ne cum vitio

partem frugi materię eripias. Nonnunquam tantum attrahimus, nō etiam discutimus: ut quum in partem emortuam calor & spiritus attrahitur. Argenti spumam, ceram, resinam, picem, oleū, epispasticis veteres miscuerunt, ut & temperarent, & magis emplasticum pharmacum efficerent. Quidam etiam adstringente materia obtundi voluerunt. In primo genere sunt dictamnus, propolis, ceram virgineam vertit Scribonius. Rudis est & crassa materia in apum officinis, nondum cera: odore graui, ut qua pro galbano veteres vterentur. Ea mellatione verna, separari potest fauorum pars, quæ cellas obstitat. Sed iam exemptis fauis, posteaquam mella disfluxerunt, quicquid est in fauis, vnā cōfundunt, ut nihil sincerū haberi possit. Magna verō synceræ propoleos virtus est: spiritus crassos & vitiosam materiam ex alto elicit. Recens per se satis est mollis & pinguis. Sic in pūcto neruo agricolæ Galenus vsus est, quæ ætate induruit, oleo veteri molliori debet. In mollioribus corporibus oleo illiquatur. In duris lacte multo tithymali: cum terebinthina satis attrahit.

Thapsia recens utilis: bimula & vetustior exolefcit. Cerato misceri solet: quæ quia, ut viscum, plurimum aquæ cōtinet, quatuor & quinque horas insistere oportet. Radix arundinis cum melle. Sagapenum, galbanum, ammoniacum, opopanax, calx viua, cinis è fece vini vel aceti, quæ loco nitri est, struthion, aristolochia longa, quæ & spicula, & squammas extrahit, lepidium, sinapi, nasturtium, tithymallus, draconium, pyrethrum, ranunculus, sales, tum qui edi possunt, tum ammoniaci. Quædam infriata affricantur, aut gummi & resinis concorpo-

Quæ miscenda attrahentibus.

Particularis materia.

Propolis quid sit scribonio.

Propoleos vsu punctum neruum cura ut Gal.

Thapsia & viscum.

Loco nitri: sex cremata vini vel aceti.

INSTIT. CHIRURGIC.

rantur. Lixiuum in subtili calidâque materia extil-
latum: ex eadem cinis Anemonæ, calamintha, nar-
cissi radix, cyclaminus. Sparthi quo vites alligant
fructus, & è foliis succus. Acetum, sed hoc suspectum,
vbi siccitas, dolor, inflammatio, vlcus, adstrictio, &
à nervis dolor est. Cantharides ex polëta & melle
pistæ. Medullæ & adipēs ætate acrimoniam con-
trahunt: vrsinus adeps, hyëninus, pardalinus, leoni-
nus, & alij, sed hi maximè. In alopeciis & proflu-
uiis capillorum vitium discutiūt, attrahuntq; quod
ad capillitium vtile sit. Oleo & oleæ flore, tela sibi
refigere elephantos, testis est Ælianus. vetus sit oleū
tenue & calidum. Sulphur infriatum melle, oleo,
terebinthina, salua hominis, axúgia. Idem in ceno-
stagnate feruescit dum enatet létor quidam (oleum
appellant) quem cõcha excipere oportet aliquoties
cõmutanda aqua, dum satis olei collectum sit, quo
demersum corpore hydrargyron foras elici volue-
runt statim illito à balneis. Euphorbium recens a-
crius est: bimum trimumque paulatim remittitur,
quinto & sexto anno exolefcit. Cerato tẽperatur,
quod vel decuplum vel duodecuplum oleum ha-
beat, & triplam cerâ, Modus est vt tantum erubef-
cat locus, & pruriat, non vratur, nec vlcus cõtrahat,
nisi & hoc etiam necesse sit. Cerato largiore dilui
potest quod est acrius, quod verò languidius phar-
macum, aucto euphorbio, cerato imminuto augeri
debet. Eadem lex in reliquis eiusmodi seruãda est.
Ardor affusa aqua, aceto (quod vim thapsiæ effica-
cissimè diluit) cerusa è rhodostagnate lota extin-
guitur. Succus Cyrenæicus medicus, opobalsamum
& alia, quæ partim exoleta sunt, partim vsui esse

possunt, ex 3. de comp. pharmacorum $\chi\tau^1$ γένη, & *Attrahentia*
 aliis Græcorum libris repetenda. Aduentitio calore *aduēitio ca-*
 trahunt, fermentum, stercus anserinum, gallinaceū, *lore qua.*
 columbinum, arietinum, humanū, & quæcunque
 talia sunt. Scatebat quidam ē grege mendicabulo-
 rum lue venerea, aliquot diebus vniuersum corpus *Lue venerea*
 equino fimo obruit, vt tantū esset quā respiraret. *curatur men-*
 Erat stercus stabularium, equino lotio sæpius per- *dicum, vniuer-*
 fusum, quodque iam computruerat. Effecit ille hac *so corpore e-*
 arte, vt totum virus exprimeret: addidit aliquoties *quanto fimo*
 enchiriston ex axungia, larigna, & hydrargyro. Nec *obruo.*
 alia vitæ lex seruata est, quam mātica offerebat: at-
 que his remediis curatus est. Fermentum oleo in- *Fermenti fa-*
 coquitur: fundit, liquat, surculos trahit, pedes cōtu- *cultas.*
 fos sanat, mollit, discutit. Axungia veteri, larigna, te-
 rebinthina & resinis liquidis pistum efficacissimum
 est. Aliās cum cepa cocta subigitur: coquit, trahit,
 discutit, aperit. Coagulū quod vetustius, eō efficaci⁹. *Coagulū*
 Ex echino animalium (quæ πολύκοιλα) lepore & *quo vetustius*
 vitulo marino colligitur. Lac est in lactētiū anima- *eo efficacius.*
 lium vētriculo, vel omaso ita concoctū. Aristoteles
 ad alui profluua vtile facit magis leporinū: equinū
 Diosc. Arabes & quidā ē Græcis astringens frigidū,
 ac reprimens auxilium faciunt. Alij acrimoniā ele-
 mētis, reliqua occultæ qualitati attribuūt. Hoc cer-
 tō habet, q̄ dissipata cogit, & coacta dissoluit. *Que quale-*
 Magne ferrū attrahit: repellit Theamenes. Succinū il- *tate occultæ.*
 licit festucas ignorata vi. Cācer fluuiatilis tritus tela
 extrahit: lacerta caput: rana summis partib. resectis.
 Cochlearum & limacum carnes, aliās per se, aliās *Cochlea.*
 cum suis volutis tritæ, ac mixto interdum coagulo,
 tela rapiunt, atque hydropicis aquā exugunt: non

INSTIT. CHIRURGIC.

*Ostrea viua
Scorpio.*

prius soluere oportet, quā totus humor exudauerit. Ostrea viua pestiferos bubones loco transferunt, & ad se trahunt. Scorpio tritus & impositus, quod infixit virus, retrahit. Oleum quod ex eo fit, idem efficit, & calculos educit illitum glandi, si in cole restiterint vel pubi, ac perinæo, si superius inhæserint. Cucurbitula summa vi rapit. Hirudines superficiem fugunt. Pus, vrinas, calculos, suctus elicit. ore mundo, ac prius loto sit, qui exugit. Pyulcus, catheter iisdem vtilia sunt: vincula, frictio, phœnygmus, dropax, sinapismus, ferrum candens, vel admotum, vel impressum, calore trahunt. Sed hoc violentum remedium est. Verū quæ non sanant pharmaca, sanat ferrum: quæ nec ferrum, sanat ignis: quod

Pforicum.

Hippocrate in Aphorismis scripsisse volunt. Mixta remedia sunt theriaca. Pforicum dupla chalcite & lithargyro, aut æquis partibus cadmiæ & chalciteos: vel duabus chalciteos, & tribus cadmiæ: fortius est quod cadmiam, quā quod lithargyrum

*Quomodo
tenuiora me-
tallica exci-
pantur.*

*Olea com-
moda.*

*Resina &
inde olea.*

recipit: minus acre locis metallicis. Ex acerrimo aceto trita & fictili clausa sepeliuntur fumo. Hac arte macerata, triplo, duploque cerato excipiuntur. Ceratum sesquialtera ratione dupla, tripla olei, ad ceram cōficitur. Ea metallicorum cura pharmaca tenuiora fiunt, facilius penetrant, & inde trahunt. Oleum sit verus, ricininum, sinapinum, sicyonium. Raphaninum, è terebinthina, larigna, strobilina, pinea, picea, abietina, arte chymica, si vis efficacius distillatū: quæ resinæ etiam è profundo trahunt, sed in primis terebinthina, deinde strobilina: in quibus non modò calor, sed tenuitas partium in attrahendo spectari debet. Formulæ sunt. ℞. cerati ʒ. iij. terebinthinæ

*Formula ex
Gal. Orib.
Aet.*

binthinæ 3.ß. liquatis immisce pulvisculi euphorbij 3.iii. interioris fermeti 3.i. terebinthinæ liquidæ 3.i. concorporata plurimum valent in punctis nervis. Propoleos acris & pinguis (nam cera virginea abutendum non est) 3.ii. olei veteris 3. iii. galbani 3.ß. coëant ad ignem. 2℥. picis liquidæ, picis aridæ, propoleos, partes æquales: lithargyri, cerusæ, salis, ana 3.x. seorsum tusa, & cum olei quant. suff. in mortario pista, ad ignem diu versentur, paulatimque decoquantur. Lithargyri, cerusæ, nitri, ceræ Colophoniz, ammoniaci, ana vnc. vna: olei veteris vnc. sex: reliqua vnciis sex lixiuij ficulnei, dum non inquinent, concoquuntur. Deinde cera Colophoniz, ammoniacum, deinceps quidem ac paulatim adiciantur.

Paucis nervis mistis vitis.

Nucleorum è dactylis crematorum, nitri rubri, salis ammoniaci, vel gemmæ, aristolochiæ rotundæ, radicis cucumeris agrestis, terebinthinæ ana 3. 20. piperis nigri & albi, ammoniaci, amomi, xylobalsami, myrrhæ, resinæ siccæ, capitum lacertæ, lactei succi mori, ceræ, ana 3.10. adipis caprini 3. 15. olei irini quod sufficit ad emplastrum. Vix parari potest, nisi ad vocata *ἄντι Καλλόμυρα* confugias. Quod sequitur admirandum ad strumas, ramicem gutturis, parotidas, omnem duritiem, & cedemata. Cupressi folia neque teneriora, neque duriora in puluerem comminues: tortiuo vino consperges, atque ita volutabis, dum in facis corpus coëant. Inde struma vel ramex inducitur, tertio primùm die soluitur medicamentum: contractum locum inuenies, qui digitis exprimi debet. Rursus ad tres dies idē pharmacum applicabis, eodēque modo solues & ex-

Relatum ad Andromachum.

Necesse sonis è cupresso.

Admirandum ad strumas remedium.

INSTIT. CHIRURGIC.

primes: septimo die, vel ad summum nono, strumē
velut miraculo abolebuntur. Exugit hoc sanien
per poros affectæ partis. Olei antiqui ʒ. 12. ceræ al
bæ ʒ. 15. nitri vel salis torrefacti, aut fæcis crematæ
vini ʒ. iii. tereb. ʒ. 12. lixiij querni, vel ficulnei ʒ. 18.
cera cum oleo liquatur: terebinthina adiicitur, refri
geratis nitru cōspergitur, lixiuum paulatim affun
ditur: omnia pistillo conuoluuntur. Plurima ex ter
tio & sexto de compositione pharmacorum ʒ.
γέν, & 13. Act. repetenda. De sinapismo, dropac,
phcenygmo, & aliis alio loco. Addunt Apostolicō
Nicolai, Oxycroceum, & alia.

De resoluētibus. CAP. 3.

Incrementis rheumatismum discutiens mate
ria cum repellente misceri debet. Inclinan
te vitio diaphoretica pura sint, & horum
vnicum fortasse genus est: sed clarior doctrina fue
rit, si duplici differentia separemus: vt alia quidem
leniora, quæ ἀραιωτικὰ: alia fortiora, quæ ἀφρο
διστικὰ, si vis, appelles. Aræotica mediæ naturæ vi
cina sunt eo calore, quem humiditas temperet: ex
quo minimè siccant, dolorem leniunt, relaxant cu
tem, spiramenta corporis rarefaciunt, tenuitate par
tium intrò penetrant, quòdque inhæsit parti, lique
faciunt. Hinc ex humore vapor fit, qui subinde ex
pirat, dum omninò locus detumescat. Et adhuc qui
dem satisfaciunt, vbi tumor in superficiem exponi
tur. Locusque mollis est ac rarus, materia verò ca
lida, humida, & tenuis est. Quod si in alto corpore
humor deponitur: si idem frigidus, crassus, glutinos
sus, si dura, densaq; cutis: si verò longitudo quædama
est flexus & anfractus, iam vi maiore opus est, vi

ἀραιωτικὰ.

ἀφροδιστικὰ.

Consilia in

resoluen

tium.

dendumque non quale in presentia, sed quale futurum sit medicamentum, quum eo peruenerit. Ex quo nec acribus quidem parcendum erit. Etenim pars exterior perferet, quæ ægra, dolensque tolerare non potest. Maiora verò remedia in diaphoreticis numerentur, iam vicina epispasticis: quæquàm utræque virtus euocandi atque digerendi plurimis rebus insita est: sed ut in vnoquoque vis altera superat, ita genera distincta sunt. In hepate, liene, vetriculo, atque id genus partibus, à relaxantibus metus est ne dissoluant vites; ideoque adstringens materia, qualis est aromaticum, misceri debet. Frigida crassaque materia, incidente auxilio prius comparanda. Mollièda quoque ubi durior cōcreuit, ex quo à leuioribus ad maiora remedia grad^o paulatim fiat, ut sine periculo discutias. Alioqui diffilabit tenuè, lapidescet quod crassius est. Cum parte stupida, durius: cum ea quæ vegetius sentit, clementius agendum est: quæquàm stupore partis abutendū non est, ut ea imperes, quæ exulcerent. Sic enim sensibile corpus intabescet: contrahetur, non rarefcet, cogetur materia, non liquefcet: horror, dolor, fluxio, irritabitur: dehiscet venæ, omnia in deterius commutabuntur: multò magis si pharmaca crassiore constent materia, & siccant. In phlegmone quæ vetus est, videndum nunquid affluat: id ferè accidit tumoribus qui inueterascunt, ubi medela quæ reprimat, cōmiscenda est. Posteaquàm verò subleat tumor, ac nihil quod exhalet reliquum est, confirmanda pars, quæ longo vitio elanguit, multò magis si statis periodis, rheumatismo vexata solet. Aræotica sunt, chamæmelū, lini semen: in malis efficacissima, althæa: sequitur agrestis, domesti-

Cautio.

Ab acrioribus quid contingat.

Particularis materia.

b ij

eæ vis nimio humore elanguit . Aqua calida vtitur
 Hippocrates in fracturarû exolutione, quam vocat
 ὀπλυσίη: vinum exiccat, reprimat, & digerit: lana
 fordida bene carminata inebriata vino, & inde pres-
 faceratum similiter. Butyrum digerit mollium cor-
 porum parotidas, bubonas, oris phlegmonas, aliâ-
 que innumera, vt per se satis esse possit. Oleum dul-
 ce, calens, & in quo illa efferbuerint . Sicyonium è
 foliis, fructu & radice cucumeris agrestis. Crinelaëo
 intinctum croco, omnes inflammationes discutit.
 Oleum caryinon efficacius è rancidis. Nux rancida
 per se, vel cum melle trita efficacissimè suggillata ra-
 pit, inurit, aut candente ferro premitur, vt reddat
 oleum, quod optimè discutiat. Omne oleum con-
 calfactum igne, quale est lucernarû, vel ignito fer-
 ro extortum, efficacius est. Oleum vetus, ricininum,
 canabinum, anethinum, quod è rosmarino, maio-
 rana, zambace, leucoio, hyssopo, aliisque eiusmodi
 œnelaëo coctis, dum omninò expiret vinum. Rha-
 phaninum, sinapinum, melanthinum, terebinthinû,
 hypericinon, potenter digerunt. E radice bryoniae,
 & vocati figilli Mariae, cnico, grano gnidio, hydro-
 picis & œdematis olea comparantur . E galbano,
 ammoniaco, & similibus quæ molliant ac dige-
 rant. E dauco, caro, cumino, ruta, vt flatus excutias,
 cui galbaninum vtile est. Si quid incidendum, deter-
 gendumve, aliquid aceti vel oxymelitis affundi po-
 test: quo tempore absinthium, polium, cœtaurium,
 iris, aristolochia, gentiana, vertica, hyssopus, & simi-
 lia œnelaëo incoquantur. Hic vinum melius non
 adstringens, giluum, tenue & odorum. In phymati-
 bus & parotidibus duriorum corporum talia ex v-

Olea.

*Oleum lilio-
rum cum cro-
co.*

*Nux ranci-
da.*

fu sunt. Bralsica per se, vel cum axungia trita, indu-
 ratas phlegmonas & vetera erysipelata discutit. A-
 dipe & medullis recentibus laxando, veteribus di-
 scutiendo vtendum est. Mastiche, furunculis: Am-
 moniacum & similia chæradibus & articulorum
 tophis conueniunt. Fermentū oleo pistum, & cum
 cocta cæpa mixtum, potenter coquit, mollit, ac di-
 gerit. Pellibus animalium recens detractis, in cōtu-
 tis verberumque plagis vti conuenit. Fœnugra-
 cum duris phlegmonis adhibendum. Acetū acho-
 ribus & œdematis vtile est. Agrippa concalfacto a-
 ceto pedes immergit, vnde intolerabili pedum cru-
 ciatu liberatus est. Oxycrato quoq; tepido & oxy-
 meliti vis inest discutiendi. Mel in diaphoreticis cen-
 setur, magis etiam quod rosmarino & similibus cō-
 ditum est. Butyrum mollit ac digerit tenellorū cor-
 porum parotidas, bubonas, oris phlegmonas, aliā-
 que innumera, in quibus per se satis esse possit. Me-
 lius est initio in aqua rosacea lotum, & modico in-
 tinctum croco: conditum melle coquet, detergebit
 & digeret. Oleum dulce, calens, & in quo diapho-
 retica illa efferbuerint, spondylium, serpillum, pasti-
 naca, pulegium, calamyntha, menta, & similia, quo
 genere olei vtendum erit in crassiore materia, & vbi
 robur partium firmandum est. Sicyonium ē foliis,
 fructu, & radice cucumeris agrestis multum dige-
 rit, ac ferè loco veteris vsurpatur. Vix enim reperias
 vetus, quale olim tricenarium, quadragenarium &
 eo antiquius seruabatur. Crinelaon, id est, oleū li-
 liaceum intinctū croco omnes inflammationes di-
 scutit. Efficacius ē nucibus rācidis, & in hoc genere
 efficacissimum, quod in lucernarū ellychniis cōca-

*Agrippa a-
ceto libera-
tus.*

Mel.

Butyrum.

Olea.

Sicyonium.

*Oleū ē lilis.
Carynon.*

INSTIT. CHIRURGIC.

*Nux ranci-
da.*

*Oleum lucer-
narium &
extortum cā-
denti ferro.*

*Oleum è tri-
tico.*

Ex ouis.

*Olea alia
magis dige-
rentia.*

*Efficaciora
prioribus.*

*Efficacissi-
ma.*

Ve mollias.

*Contra fla-
tus.*

*E sambuco
& ebulo.*

*Vbi inciden-
dum est de
tergendum.*

luit, quo gangrenas, ægilopas, carbunculos quidam perfunant. Nux rancida per se efficacissimè sugillata delet, leuiter exurit flamma, aut cādenti ferro exprimitur, vt reddat oleum, quod efficacissimè discutiat. Omne oleum concalfactum igne, quale est in ampullis lucernarum, vel ignito ferro extortum, efficacius est. Ex quo feruefacto nouo oleo dulci pro veteri vti licebit. E tritico & nuce quā moschatam vocant, contra lichenas cādentibus laminis extrin- gitur. Ex asis ouis premente cochleario, in figulari sartagine cōcalfacta igne, quæ plumbo vel vitro in- crustata sit, contra impetigines, lentigines, & scædas maculas oris. Alia quoque propè infinita, quorum cōficiendi ratio à Mesuè & aliis descripta est. Oleū vetus, ricininū, canabinū, anethinum, quodq; è rosmarino, maiorana, zambace, leucoio, hyssopo aliis- que eiusmodi conficitur. Aqua & oleo, vel hoc & vino materia incoquitur, dum omnino expiret hu- mor, & oleum reliquum sit. Rhaphaninū, melan- thinum, sinapinum, terebinthinū è resinis pressum potenter digerūt. Hypericinum mollius est. E radi- ce bryoniæ & vocato sigillo mariæ, cnico, grano gnidio, hermodactylis, anacardiis, arida vini fæce, calce, hydropicis & œdematis. E galbano, ammo- niaco & similibus quæ molliat simul ac digerant, è dauco, caro, ruta, cumino, lauro, vt flatus discuti- as: cui rei & iuniperinum & galbanium vtile est. E sambuco & ebulo iuuat hydropicos, œdemata, podagricos. Si quid incidendum atque detergen- dum, aliquid aceti vel oxymelitis affundi potest, qua in re absynthiū, poliū, centaurium, iris, enula, gentiana, aristolochia, vrtica, hyssopus & similia

enelato incoquantur. Hic vinū melius, non astringens, ætate vetus, colore giluum, tenue & odorum. In phymatibus, bubonibus, parotidibus duriorum corporum talia ex vſu ſunt. Ac bubonibus peculiariter è maiorana factū. Chamæpytis in oleo cocta mammarum dæritias diſcutit, & articulorum vitia adiuuat. Cypero vtendum, vbi reſoluendum & leniter astringendum, cui rei olea croco intingantur: ſedque curandum magis in viſcerum cauſis, & cum iam propè nullæ reliquæ ſunt tumoris, & hic totus ferè cuanuit. Braſſica per ſe vel cum axūgia trita induratis phlegmonis & eryſipalatiſ. idonea eſt. Affectas partes oleo ſouebis: materiam tuſam, in cataplaſmate foto prius loco faſciis alligabis. Adipe & medullis, recentib. quidè laxando, veterib. diſcutiendo vtendum erit. Sed de his alio loco. Maſtiche furūculis, ammoniacū & ſimilia choradib. & articulorum tophis cōueniunt. Muſſa prodeſt, in qua hyſſopus, thymus, origanū & ſimilia coxerint. Fermentum oleo piſtum, & cum cepa cocta tuſum potèter coquit, mollit æ digerit. Pellibus animalium recēs detractis in contuſis, præcipitatis, verberūmq; plagis vti conuenit. Fœnugræcum oleo coctum duris inflammationib. adhibendum. Caricæ acres incoctæ muſſæ idem præſtare poſſunt. Pinguib. autè, vt coquas, lenias, & leniter digeras, vtendū eſt. Mirum eſt quod affirmât. Coluber fluuiatilis funiculo à cauda præligatus ſuſpenditur, ſubiecto vaſe aqua pleno, in quod dehifcat, ore aliquot poſt horis vel diebus lapidē eruſtat, qui exceptus vaſe quod ſubiacet, totā aquam ebibat. Alligatur lapis hydropicorum vètri, atque in totū exhausta aqua liberat. Fo-

*Vinum quæ-
le.*

*Emajorana.
E chamæpy-
ti.*

Braſſica.

*Adeps &
medulla.*

*Maſtiche,
ammoniacū,
&c.*

*Muſſa.
E fermento
& cepa.*

*Pelles anima-
lium recēs
detractæ.
Caricæ.*

*Mirum &
lapide colu-
bri.*

INSTIT. CHIRURGIC.

*Fomenta.**Sacculi.**Cerata.**Olea arthritica.**Oleum ex erinaceis.*

menta fiunt è mulsa, aqua calida, vino, hydrelæo, oxymelite, in quibus, si vis, digerens pharmacū præcoxerit. Sacculi similiter è floribus anethi, meliloti, chamæmeli, rosmarini, calendulæ, maluæ, althææ, seminibus lini, fœnugræci, fursure, aliâque id genus materia infarciuntur. In fomentis ex eodem genere remediorum incalescunt, atque inde succum rapiunt, exprimuntur, & calidi adhibentur, ut leniant, coquant, laxent, discutiant. E materia sedulò contusa, laxior sacculus & leuior esse debet, ne quid gravitate lardant, & exasperent, idque multò maximè in molli parte, & ubi dolor est. Modus est quū inde quiescit dolor, & minuitur moles. Nimiū est, si quod resoluas in pus vertitur: quod discutias, in scirrhum cogitur: si deniq; robur partis immoderato usu dissolvitur. Cerata simplicia oleo minùs digerunt, sed firmius hæret. E cæra fulua, triplo vel quadruplo oleo digerente, x. vel xij. resinæ parte, & reliqua materia, quæ digerat, infinita cerata cõficiet. In superficiali vitio & materia tenui fons ex oleo satis esse potest: ubi contumaciôr humor est, & altius latet, nõ modò ceratis crassiorib⁹, sed malagmatis & emplastris uti oportebit. Idque plurimùm fit in querelis articulorum, ubi in ceratis, acõpis, malagmatibus, emplastris seligenda olea quæ conueniant, qualia & antè multa notata sunt, & nunc dicentur. E resinosis seminib⁹ & assulis abietis, pini, picæ, tenax & vnguinofum oleum elicitur. Cõueniente oleo & vino crinaceus coquitur dum putrescat, putrilago capta rariore linteo in ollâ, quæ reliquum oleum habet, magno conatu exprimitur, & oleo mista articulis vitis seruatur. Idè è vulpe, lutra, meli, cygno-

rum pullis, testudine, ranis, cato veteri & emasculato fieri potest. Quæ animalia digerenti materia, si vis, infarcias, & ita coquas. Possunt etiam eo modo farta & in veru fixa exassari. Excipitur pingue quod diffluet. Lignum sanctum pingue ac succolum, non obductum situ, aut cariosum, in fragmenta diuides, ut inde hac arte exprimatur oleum, quæ & ex aliorum lignorum assulis ac rametis, omnique materia, in qua sit pingue aliquid & vnguinofum, olea deducas. Duas figurales ollas satis amplas, quæ interiore ventre plumbo vel vitro inductæ sint, ita comparabis, ut utraque ore respondeat, & planis labris non prominentibus, neque rotundis, exacte committi possint. Atque conueniet alterius vasis margines intro proiici, easque rectas, non decliues, non elatas: his ergo marginibus craticula ænea, vel reticulum incumbat. Erit hoc ad escariæ lancis imaginem conformatum, & conuexo gibbo deorsum spectabit, caua parte vertetur sursum, extremo ambitu rotundo, rectis labris vasis, quæ intro prominent, insidebit. Assulæ lignorum ita struentur, ut craticulæ marginibus extrema parte nixæ quasi parallelas fingant: ac rursus aliæ transversæ, aliæ in decussim superdabuntur, & ita attolletur materiæ moles. Alterum vas, quod est reliquum, ore & labris subiecti vasis marginibus aptabitur: utrumque argilla vel chymicorum luto compingetur. Ita compositis fictilibus reticulo & assulis, totum vas inferius terra defodi debet, ut extrema facie solo adæquetur. Alioquin ædificium aliquod luto, calce, gypso & tegulis extruendum in ambitu iusto pede latum area æquabili, in cuius medietate quasi labellum sit, quod deorsum hiet, in quod vas inferius deponi possit;

*Oleum è li-
quo sancto.*

*Ars dedu-
cendi olei è
rebus pingui-
bus.*

INSTIT. CHIRURGIC.

atque tam cauum sit, quātum videlicet altitudo vasis est. In area ædificij mollis ignis è puro carbone paulatim succenditur, vnde superior olla, quæ tota extra fornacem eminet, cōcaleſcat, & ex eo materia quæ intus latet, exudabit liquor pinguis, qui per craticulę meatus in vas subiectum diffluet, iſque ſedulo colligendus, & vſui ſeruandus eſt. At ignem paulatim augeri neceſſe eſt, qui vbi ſeneſcere videatur, noua iniecta pruna foueri debet. Qua ratione veteres *καπνιστον* ſuū exprimebāt. Ex lini ſemine oleū trufatili mola exprimitur, cū ſarmētirio lixiuio ſubigitur, modicum terebinthinæ ad lentorē additur: mollit, lenit, digerit. Panis cibarius cōditus ſale è ricinino pinſitur, ſugillata delet. Cataplaſmata è farina fabacea, hordeacea, è panico, milio, lupino, orobo, cicere, lolio, ſœnugræco, lini ſemine: in putreſcētibus & contuſis ex oxymelite & lixiuio, in aliis ex oleo farinæ ſubiguntur. In putreſcēti articulo cōtuſoq; neruo circa initia fabacea & hordeacea ex lixiuio: poſteà eruina ex eodē Galenus vſus eſt. Aliquādo etiam cōtuſis ſimul & vulneratis neruis fabaceā oxymelite iunctā vſurpauit. In cataplaſmatis, quæ diſcutiāt aliquid miſceri cōuenit, vt ne lentore offar ciant, multò magis ſi quid peſtilens ac malignū, vt in bubonib⁹ & carbunculis peſtilentib. ex quo Gal. puriores panes in carbunculis reiicit. Orobi farina diluto oxycrato cocta, & in calido cataplaſmate adhibita craſſa viſcidāque ſecat & diſcutit. Eodē modo vſurpatur è lupinis, ciceribus & lolio: mitior eſt è ſœnugræco & linospermate. Miliū ægrè infriatur, & cataplaſmata fingit, atque hoc, vt panico, ſiccādō magis q̄ digerēdo vtendū eſt: vtrunque refrigerat,

*E lini oleo
Et lixiuio.*

*Cataplaſ-
mata.*

Farina.

& in oleo coctum discutiendo leniter facit. Cataplasmatibus miscetur pulvisculi è spica, vocata laudula, chamæmelo, meliloto & aliis. Modus ferè est, vt farina ad pulvisculos dupla sit, quāquam & tripla & quadrupla, æqualis etiā, vt corpus & vitium exigat: Fauos mellis è vino friget cū farina loliacea vel simili, butyro & terebinthina vel larigna subiges. Bdellium cū melle teritur: calx cum veteri axungia: *Sales.* laerpitiū cum sulphure, molliunt, terget, discutiunt. In durioribus phlegmonis sales cōmiscetur. Astringunt marini & digerunt, sed vstura tenuiora fiunt, & vim astringēdi deponunt. Cineribus ostreorum, *Cineres dia-* buccinorū, crematis cochlearū cauis & testulis pe- *phorica.* ctunculorum vtimur inueteratis in scirrhum vergētib. inflammationib. & parotidibus: triplo butyro, æsypo, adipe concorporatur, cera interdum addita, aut in ceratis adhibentur: quale fuerit butyri, æsypi, ceræ, cinerū ostreorum ana semuncia. Eodem modo salibus, sulphure, pyrethro, cardamomo & aliis id genus vti oportebit: vel caricis in marina coctis, tuisq; ea cōmiscenda. Caprillum stercus ex aceto *Caprillum* tufum inueteratas parotidas discutit. Sed his omni- *stercus.* bus vtendū iam sedatis dolorib. & quieto fluxu, satis deniq; purgatis corporibus. Sulphur cū oleo ve- *Sulphur.* teri, axungia, molli terebinthina, salina mistum, vel in vrina & lixiuio maceratū venenatis morsib⁹ cōuenit, terget, attrahit, discutit, nōnunquā, aceto prius conspergitur. Calx lota in recentī axungia tenellis corporib. adhibetur. Lapis calaminaris & quæcūq; metallica acria sunt, vsta discutiūt, cruda mordicāt. Sinapism⁹ vulgaris discutit. Sapo soluitur oleo. Sed acribus nō vtendū, siquid doloris & caloris reliquū est. Ac tumoribus, qui in scirrhum abeunt, adhibētur.

INSTIT. CHIRURGIC.

*Διαχαλκί-
τως.**In contuma-
ci vitio.**Aliud.
In frigida
materia.**Pus exugēs.*

Mane & vespere commutantur, videndumque, ut ne nimium calfaciant. Διαχαλκίτως neque vino, neque astringente succo pistum subduplo oleo veteri, ricinino, raphanino diluitur, ut sit liquidi cerati corpus. Atque aliquando modum olei superare oportet, ut sint pharmaci 3. x. olei xij. In teneris corporibus & lacunis ulcerum oleum paulo vincere melius est. In vigore & ante declinationem oleo dulci ætate medio dissolvitur: in declinatione vetus oleum idoneum est. In contumaci vitio & minus calente, olei chamæmeli 3. 3. ceræ 3. 3. adipis anatis & gallinæ ana 3. 1. chamæmeli & anethi ana 3. 2. omnia lento igne cocta percolentur, ut fiat unguentum. Aliud. Olei ficyonij 3. 3. ceræ 3. 2. In frigidior materia seminis fœniculi, anisi, anethi ana 3. 2. farinæ lupinorum, farinarum fœnugræci & seminis lini ana 3. 1. coquantur vino, contunduntur affuso oxelæo, & ita applicantur. Papaveris cornuti folia, propoli pingui, vel pice molli strumas, bubonas, & similia emolliunt atque discutunt. Loco propoleos pice liquida vel arida, sed soluta oleo, ut discutiat, uti licebit. Aliud. Colophonix lb. 1. ceræ sesquialibræ, olei lb. 3. simul liquatis addito salis torrefacti subtilissimè triti 3. 6. ubi refrikerint, manibus conuoluto, cylindros quas Græci vocant μαγδαλίας, nostri magdaleones, fingito: in usu alutæ intendito, & adhibitum dolenti loco finito. Pus exugit emulgetque quasi miraculo: quod cum emplastro hæres deraferis, deintegro pharmacum induces: idque aliquoties repetendum. Medicamentum hoc durius dolor non sustinet. Idem præstat picis aridæ, ceræ novæ ana lib. 1. olei lib. 2. blando igne fusa coniungantur. Aliud.

Chalasticis
quando ven-
dum solis.
Asclepiadis
mammis &
sedi conue-
niens reme-
dium.

Ratio vtědi.

Malactica
quæ.

MΑλακίαι sunt quæ modicè calida nulla vi siccandi vel humectandi manifesta indurata corpora emolliunt, quanquam ut omnia ferè multiplici natura coierunt, in malacticis censentur plurima, quæ primo ordine calfaciunt, secundo siccent ac tertio. Sed quæ malactica sunt, humido calidoque elemento temperari necesse est. Plurimus usus est in tumoribus quos *σκληρώδεις* medici appellant. Hi in musculorum finibus ferè concrefcunt: aliquando in mediis musculis, glandibus, visceribus, ulcerū labris: ex materia crassa, lenta & frigida, qualis est pituita, & melancholicus succus. Sed è melancholico succo omninò cancrofi sunt, & malagmatis exasperantur. Inflammationes in scyrrhum cogi contingit, si materia crassa & lenta est, si adhibita pharmaca quæ nimium siccent & calfaciant, qualia sunt *ἐπιπρωτικά* & *ἐξίπρωτικά*. Hinc enim tenue exprimitur, reliquum occallescit. Sic enim tophi in articulis, & calculi in renibus lapidescunt. In tenui serosaque materia non ita metuitur scirrhus, tota enim facilè exhalat: in crassa & viscida omnino declinanda, quæ siccant, discutiunt, astringunt, siquidem sola molliendi cura est. Atque omnino tum phlegmonæ, tum erysipelata quæ cum duritie declinant, malacticis curanda sunt, quæ citra hanc laxantibus remediis & diaphoreticis vacuentur, Malacticis quod clemèter digerat interim commiscemus, sed quo iam tempore tumor durior cæperit edomari: phlegmone & erysipelata in scirrhum degenerant refrigerante nimisq; astringente materia, sed à phlegmone scirrhus amplior est. In

Usus.
Scirrhigena.

Vnde inflā-
matio in scir-
rhum trāsīt.

Alia gene-
ra scirrhī.

vſu malagmatum certæ ſunt leges. Primùm enim *Leges in vſu malagmatũ.*
 cognoscendum, quantum pars ægra à ſua ſymme-
 tria receſſerit, quantum ſeipſa ſiccior atque humidior
 eualeſcit, quantum denique vitiũ increuerit: ex quo
 æſtimandæ remediorum vires. Tum naturas par-
 tium diſtinguere oportet: poſtremò artiſcioſè col-
 ligendum qua ratione emollias, nunquid admiſceas
 quod detergeat, incidat, diſcutiat. In quorũ omniũ
 vſu modum & occaſionem animaduertas. Deſpe- *Deſperatio ſcirrhũ.*
 ratur ſcirrhus, qui ſic occalluit, vt iam non ſentiat, &
 inde glabreſcat locus: deſperari dico, quia nullo
 malagmate domari poſſit. Etenim reſcindi ferro, &
 ſeptis exedi poteſt, niſi à ſubiectis neruis, venis arte-
 riis metus eſt. Scirrhus cui ſenſus aliquis vel obſcu-
 rus, vt magis minùſue induruit, ita lenius aut effica-
 cius auxilium requirit. Mulieribus, pueris, eunuchis,
 vrbaniſ hominibus, ocioſam atque vmbraſilem
 vitam degentibus lenior medela: nautis, meſſoribus,
 foſſoribus, duris omninò & laborioſis corporibus
 fortiora malagmata conueniunt. In lenta & con- *In lenta ma-
teria.*
 tumaci materia miſcendum aliquid, quod incidat
 atque detergeat: id in chordis & tendonibus fieri
 conſuevit. Tale eſt acetum muſum: aut ſi ab aceto
 metus eſt, melicratum, in quo hyſſopum, thymum,
 pulegium aut calamintha præcoxerint. Eſt & hoc
 animaduertendum. Scirrhus quidam ſimplex, alius *Differentia ſcirrhi.*
 φλεγμονώδης, vt quædam inflammatio σιρρώ-
 δης eſt. Scirrhum malacticis & diaphoreticis excu-
 ties: phlegmonem lenies, concoques & in halitũ
 vacuabis. Vbi utrũque coit, vt hoc vel illud ſupe-
 rat, ita remedia temperabis. Malagmata in cerati *Conſiſtentia malagmatũ.*
 craſſioris formã & corpus compingantur, que inde

INSTIT. CHIRURGIC.

κηροτομα-
λάγματα.

Cataplas-
mata.

Particula-
riū materia.
Olea mala-
ctica.

Modus.

κηροτομαλάγματα appellant: quanquam ali-
quando cerelæi, aut cerati liquidi, nonnunquā em-
plastri compage permiscantur, ut videlicet molle ac
tenerum, squalens, durumque corpus est, & vi-
tium habet. Cataplasmata fiunt è farinis hydrelæo
coctis. Quod si hydrelæo lini semē, althææ radices
& liliorum, ficus pingues, aliæque id genus prius in-
coxeris, deinde in expressa mucagine farinas sube-
geris, magis emolles. Cataplasmata ita consistere
oportet, ut mollia quidē sint, sed non diffuāt. Ad-
duntur cataplasmatibus, oleum, resina, quæ quasi vin-
culo pharmacum retineant: adduntur pistæ herbæ
& semina, quæ vim malagmatis inaugeāt. Sed mo-
dus sit, ne inde durius euadat, aut contrā solvatur
corpus cataplasmatibus. Integrū enim permanere, &
compage iusta necesse est. In calore, phlegmone,
parua duritie & natura molli paulò liquidius con-
fingi potest, & rursus crassius, ubi omnia contraria
sefe offerūt. Ac diutius insistere pharmaca utile est,
neq; vno die sepius absolueri oportet, nisi exaruisse
videantur: ac ne exarescāt celerius, oleo, adipe, muc-
cagine ferè coniunguntur. Leniter emolliunt bu-
tyrum, œsypus & lana succida: hæc oleo inculcanda,
amygdalino, lirino, chamæmelino, oleo, in quo se-
men lini, althææ, fœnugraci, in quo maluæ, althææ,
cucumeris agrestis, & liliorum radix, tenella maluæ
agrestis, & liliorū folia, vel viridis anethi cacumina
præcoxerint: in quo aliquid illiquatum fuerit gal-
bani, ammoniaci, bdellij. Molliunt & hæc, lentisci-
num, terebinthinum, mastichinum: quæ tum pecu-
liariter vsurpantur, quum præterea digerendum ac
leniter repellendum. Hyosciamino, violaceo, nenu-
pharino

pharino locus est in ea inflammatione, quæ iam videatur indurescere, hæc ergo olea in lana sordida molliter apprimuntur, ex quo malacticum impingitur. Omnia verò prius intepescant. Etenim frigida omnino vitanda sunt. Expressa oleorum materia & cū adipe pista aut cataplasmatibus cōcorporata, malagma finges, ut liliorū radice cum adipe anserino mista. Olea quæ tenuitate partium celerius permeant, ex emplastris mollientibus Chymicorum arte educuntur. In malagmatis censenda sunt vitellus oui, crocus, cera vnguifera, caricæ pingues. *Κηρέλαιον* *Κηρέλαιον.* è duplo oleo ut sit liquidissimum, æquali, ut sit medium. Iam crassum est, quod ceræ partes quatuor & olei tres continet: magis emolliet quod è cera pingui, dulci oleo, lirino vel simili temperatum sit. Cera alba recens, mollis, cum æquali pōdere butyri, resinæ liquidæ vel colophonix pulchrè emolliet. Caricæ pingues cū irino, lirino, capparino, tritæ scirrhis hepatis & lienis opitulantur. Id habet peculiariter scirrhus hepatis, quod leniter mollientia desiderat mistis aromatibus, quæ calefaciāt & tenuent. Sed hæc vincere oportet. Siræon è pinguibus caricis ad melliginem coctis, molli, terget, digerit. Adeps & sebum utrunque coquit, laxat, & molli quæ quia materia unde generatur, genere animalium & loco ubi concrescūt, natura deniq; (adeps enim mollior est) differunt: cum Aristotele distinguas licet, ut in natura molli, adipe in dura, sebo potius utendū putes. Rursus quia minimū est quod dissidet, misceri possunt. Vtrunque genus natura & specie animalium, ratione vitæ & pabulatione, sexu & ætate deinde quia hæc recentia, illa vetusta: alia sincera, alia condita sale &

Frigida vitanda.

Κηρέλαιον.

In scirrhis hepatis & lienis.

Siræon. Adeps & sebum.

Ex quibus adipēs & sebi genera distinguas.

INSTIT. CHIRURGIC.

aromate vel externa imbuta qualitate, distinguendum est. Lenissimus suillus adeps (axungia vocant) in qua mirum est, & experimento constare veteres scripserunt, quod eâ genibus alligata redit in os sapor, ut etiam expui videatur. Ex quo fortasse non vnius hydrargyri qualitate, sed totius mixturæ ex eo & axungia illius in lue venerea os grauius exhalat, & saliuâ madet. A suillo sunt vitulinus, hœdinus, caprinus, bubulus, quib. si lubet, vulpinum & leporinum adiciet: atq; hi leniunt magis & cōcoquunt. Efficacissimus est leoninus, cui proximi sed inusitati, hyæninus, pardalinus, deinde vrsin⁹: & hi duriora corpora molliunt. In medio sunt taurinus, hircinus, ceruinus, quibus ascribi possunt arietinus, equinus, asininus: caninus admodū efficax est. Taurinū sebum omnium domesticorū animalium pingua, siccando superat: tenuitate partium à leonino, pardalino, & hyænino superatur. In volatiliū genere efficax anserinus adeps, anatinus, olorinus: ficior è gruibus & prædatoris aubus suavis gallinaceus, calidior colūbinus. Ex anguillis & fluuiatibus piscib⁹, lāguet: è marinis ferè ficior & calidior est. Humanus mediocriter habet ad omnia. Domesticorum animalū pingua humidiora sunt, ut suum q̃ apro-rum: è marib⁹ ficiora & calidiora. Castrati mares scēminis respōdent: ideōq; veruecinus adeps arietino languidior est. E iuuenibus animalib, humidior est ynguedo, è senioribus ficior. Adipes oleo magis emolliunt: ætate calefaciūt magis, tenuiores fiūt, acrimoniā contrahunt. Purgatur adeps exemptis venis, quas fibras vocāt. Salus vel cōditus aromate ficior est. At cōstat peptici & malectici aduer-

Tres ordines

adipum.

Pus.

Efficacissim.

adipos.

Medij.

Taurinum

sebum.

Volatilium

adipes.

E piscibus.

Salsus adeps

& que sic

eant.

fari, quæ nimum siccant, quanquā Plinius conue-
nire scribit salsam axungia mollire magis. Id in suil-
lo adipe fortasse concedi potest, qui alioqui parum
emolliat. Recens adeps si deficit, & verus ad curā re- *Ex veteri ad-
pe quomodo
recens para-
tur.*
uocandus est, liquefieri prius oportet & purgari si-
bris mox frigida sæpius lauari, postremo etiā vino
quā odoratissimo. Eo modo sæpius liquatur, cogi-
tur, lauatur aqua & vino, dum omne virus exuat.
Quod graniter olet ferè odiosum est: ex quo odo-
ratis aquis arte chymica illectis (*σαλάρματα* vo-
cāt) sæpius lauatur, aut ex odoro vino subigitur. In-
fumatur etiā iisdem aquis, quæ momentū moschi,
vel ambanis cōceperint. Medulla in sebalib⁹, in adi- *Medulla.*
pulis animalibus adipi responder: viscera, chordas,
tendines, musculos emollit: ex ossibus humidior, è
spina siccior est. Prima laus cerninæ quæ nullis ma-
lacticis inferior est. Vitulina sequitur, tum ouilla & *Que magis
emolliunt.*
caprina. Actior taurina est, quā ut emolliat. Atq; *Ammonia-
cum.*
hæc leuiora sunt. Iam verò durioribus corporib.
conueniunt: ammoniacū, quod aceto liquari po-
test, leniter decoquendū ne efferuescat, id si metui-
tur, ex aceto leuigatur in mortario: & reliquis in ca-
cabo coctis permiscetur. Bdellium molle & pingue *Bdellium.*
saliua hominis subigitur, mollit, coquit, modicè di- *Syrax.*
gerit. Syrax idem efficit, verū liquido, aut melli-
ginoso vtendū est. Nam neq; syrax aridus, qualis
est, quā calamitem vocāt, neque ammoniacū, neq;
denique quicquā generis eiusdē malacticon est, vbi
iam exuccū inaruit, & discutiendo vsurpādum est.
Galbanum præterquā quod mollit, coquit, discutit, *Galbanum.*
etiā septicon est, & dolorem lenit: purgatur fordi-
bus hoc modo. Mundo linteo rarōq; conuoluitur,

c ij

Opopanax.
Ladanum.
Propolis.

Malagmata
emplastica
sunt.
Resina.

Pix.

Aceti usus.

& ita feruidæ immergitur, vt pendeat quidem, ne fundum attingat. Nā per raritatē linteī colatur galbanū: sordes in linteō retinentur. Liquefit vino vel aceto, aliisq̃ue modis, & coctionē non sustinet. Efficacior opopanax. Ladanū mollit ac repellit. Propolis ammoniacō vicina est, & qua (vt antè dictum est) pro galbano veteres utebātur. Siat hæc omnia mollia & pingua, pro sua quæque natura: quæ si ætate inaruerint, nec ad inagnū fuerint molliora, pingui oleo instaurare oportet. Malacticis, quæ amplastica esse conuenit, resina cōiunguntur. Resinae sint quæ acrimonia careāt, chia mastiche, larigna, picea, abietina, terebinthina. Pineæ nimium necat, strobilina acrior est, bitumen & pix aridiora sunt. In summa, q̃ nimium siccāt, quæque acria sunt, reiicere oportet. Neque enim iuuare possunt, nisi aliis tēperantur. Pix mollis & bene pinguis, qualis olim Brutia, utilis est. Neque verò pix, neque resina molliēdo idonea est, nisi vel liquida, vel ita mollis, vt tracta facile sequatur visco similis vel ceræ, quæ vt paulò firmior sit, q̃ vt sequatur, pressa tamen digito cōcedit. Acrior & siccior repudianda est: quæ liquidior videatur cera, ceratis & magis corpulentis malacticis colligatur. Durior pingui & oleo macerari debet. Butyrū, pinguiā, atq; omnino liquabilia, vesica suis includūtur: demergitur hæc aqua calida vase cōcepta, in quo coxerint quæ emolliāt. Sic illa paulatim eliquātur, & ascititiā vim transpirante halitu per vesicā combibunt. Succedit his miraculosum ex aceto remediū, quod nō temerè, sed summa ratione adhibendū est. Scirthus malactico oleo fouetur, ex quo inducitur malagmate: hoc diebus aliquot per-

mittendum loco, neque prius reuellendum, quam
 exuccum solutumq; videatur: hinc ergo detrahi po-
 test. Quod cum feceris partim oleo, ut prius, fovebis,
 malagma nouum & bene succosum impinges, quod
 priore paulo sit efficacius. Mora igitur dierum ali-
 quot interposita pharmachum reuelles, animadu-
 tens, quantum emollierit, ut si lenius videatur, vim e-
 ius inaugeas, ex quo gradatim ad ea quæ acetum co-
 biberint, peruenias. Quæ omnia posteaquam profe-
 cisse animaduertēris, & mollior tumor extiterit, py-
 ritem lapide molarem, aut silicē, unde scintilla de-
 cutitur, cadentem igne, acerrimo aceto merges. Ex-
 halabit plurimus vapor, quo scirrhos apte infumā-
 dus est circūsepta parte, ne dissipetur fumus, sed to-
 tus in scirrhum coeat. Locum iam satis infumatū oleo
 tepido fovebis, & reuocata prima illa curandi via
 malagma applicabis. atque ita bidui vel etiā tridui
 interiecta mora aceti usum & igniarium lapidem re-
 uocabis, ut sit aceti vicissitudo & remediorum quæ
 molliunt. Verum, neque diutius, neque sæpius ha-
 litu aceti, pars vexanda est, ne in lapidem concreseat,
 & neruosum genus grauius laceffatur. Sed ut mol-
 liendo profeceris, ita acetum & effumantem lapidem
 repetes. In malacticis quoque usus aliquis interpel-
 lari debet, primum enim (gratia exēpli) ē pinguibus
 caricis, medullis, adipibus, cera & oleo exigua resina
 mista, malagma conficies, aut parygron usurpabis.
 Tum ut res succedet, ad ammoniacum & similia vo-
 niendum, ac primum quidē hæc citra acetum, deinde
 cum aceto lenioribus comiscebis, quibus quū vno
 vel altero die fueris usus, ad ea quæ leniora, quæque
 sine aceto fiunt, curam reuocabis: ut veluti circulo

*Infumatio
 ex pyrite &
 aceto.*

c iij

INSTIT. CHIRURGIC.

quodam & è re nata auxilia trāsmutentur. In mus-
culis & liene tutior aceti cōsuetudo est: in chordis
& tendonibus, neque diutiùs, neque frequentius
utendum erit, vbi scirrhi magna ex parte coalescunt.

*Remedia cō-
pūsiā.*

*Ex ammoniac
co splenicis.*

*E fermento
hepaticis.*

*Aceti vis
quomodo in-
tendatur.
Lenia mala-
ctica.*

*Radicula
malactica.*

*κεκρυφάν-
τιον.*

Atque hæc de aceti vsu breuiter dicta sint. Ammo-
niacum aceto fufum manibus diducitur, vt fit luti
crassitudo: tum ex irino, lirino, capparino pinsitur,
terebinthinæ sextula coniungitur, puluerentur ora
cumino trito, aniso, sale torrefacto: & in alutā expli-
cata splenicis affiguntur. fermentū coquitur aceto,
hepati duro & lieni: potest oleo vel butyro cōdiri,
& terebinthina colligari. Fortius acetum est in quo
thymum, hyssopum, pulegium, & similia tusa ma-
duerint. Lene malacticum est butyrum, cera, resina
æqualiter mista. Eodē modo adeps cum cerato iū-
ctus & resina. Caricæ pingues in sapa coctæ, & vi-
no dulci cū lirino tufæ. Lini semē hydrelæo coqui-
tur, & cum adipe infringitur. Althææ radix arida in
pollinem resoluta, malagmatis inspergitur. Eadem
radix qua parte pinguis & quasi medullacea est, e-
raditur, & resina colligatur. In cōficiendis malag-
matis rudicula utēdum est è resinosis arborib⁹, nec
astringētib⁹, è caule maluaceo, ex assulis tedæ. Alio-
qui maluæ folia extremæ spathæ alliganda, vt inde
verses, volutes, ac deniq; cōficias malagmata. Licet
etiā more nostro & exēplo veterū rarum linteum
infarcire lini semine, foliis althææ alissq; id genus, &
extremo veruculo velut caput alligare, inde phar-
macū circumagere: nodū, caput hoc nostri, veteres
κεκρυφάντιον appellarunt. Quòd si fuso butyro,
adipe, oleo intingas, idque sæpius repetas, dum me-
dicamentum in cacabo vel mortario conuoluitur,

μαλακώτερον hoc est magis emolliēs pharma-
cū relinques. Atq; hoc semel quasi exemplū positū
sit, vt in aliis phar·macis, spatha, veruculo, capite, as-
serculo, aliūq; id genus instrumentis conuenienter
vri possis. Parygron Heræ & veteribus laudatū re-
cens dolorem lenit, phlegmonas mitigat, paruis in-
flammationibus medetur, id quod lenioribus ma-
lagmatis omnibus cōmune est. Parua vlcera cica-
trice claudit, si coctis prius metallicis comparetur:
recens liquidū est, vnde nomen habet, ætate verò
cōcrecit: recētis vsus in paruis inflāmationibus quę
doleant: cōcreti & vetusti in phlegmone declinate
non dolente quidē, sed iam dureſcente, quę vt ma-
gis minūſve induruit, ita vel vetustius, vel minus ve-
tustū parygron requirit, quanquam eò vsque occa-
luisse cōtingit, vt ne vetulissimo quidem parygro
iunari possit, tūmq; maioribus auxiliis certandum
erit. Itaq; vt mollias, parygro vtendū non ita liqui-
do, nisi fortasse in mollioribus naturis, neque con-
creto, nisi in calloſis corporibus: omninò verò mo-
dice durū sit quod emolliat. Verustius oleo, butyro,
adipe dissolui potest. Est autem mistura hæc: ℞. ad-
ipis suilli recentis & bene purgati ℥. 44. ceræ pinguis
℥. 14. cerusæ litharg. ana ℥. 6. liquabilibus confusis
metallica trita colliguntur. Al. mediocriter emolliēs
calloſas rimas calcaneorum & perniones adiuuās.
℞. litharg. cerus. ana ℥. 3. succi seminis lini, olei ana
℥. 20. ceræ ℥. 8. adipis suilli ℥. 14. colophonie ℥. 18. Si-
militer priori comparetur. Ἀλαλγών clauis, car-
bunculis, furunculis. ℞. litharg. olei ana ℥. 1. galbani
℥. 1. semiss. ceræ terebinth. ana ℥. 1. radicū althęæ
fasciculos 4. lithargyrus ex oleo diu teritur in mor-
c iij

πάρυγρον.

Perniones

iunans.

Αλαλγών.

INSTIT. CHIRURGIC.

Al. διαλ-
γνύων.

tario: cera & terebinthina fusa cōmiscantur, galba-
num purgatum & ut antè, fufum colatūque ad-
iungitur, postremo radices tuse ligneo pistillo con-
corporantur. Aliud *διαλαγνύων*. ℞. radice althee
& liliorum ana ℥. 2. coquantur in hydrelæo ad a-
quæ consumptionem, ex quo in olei expressilib. i.
lithargyri lib. i. coques, dum non inquinet, & adipis
suilli lib. i. commiscebis. In his omnibus vis effica-
cior est oleo & adipe veteribus: aucta & magis co-
cta lithargyro: vtrisque pingui & oleo recentibus
mitior est. Media verò altero recenti, altero veteri.
Mediocriter mollit. ℞. colophoniam purissimam ℥. 2.
cera alba ℥. 4. mastice ℥. 1. olei quod sufficit. Al. tere-
binth. ceræ ana ℥. 9. galbani nitri ana ℥. 1. thuris pin-
guis sesquuncia, medullæ cerui ℥. 2. propolis pinguis
sesquuncia, olei laurini, sepi vitulini ana ℥. 2. vel eo
plus vehementer mollit & discutit. Violenti quod
sequitur rusticis corporibus accommodatum, inue-
teratis nec iam dolentibus scirrhis, tentatisq; prius
lenioribus remediis adhibetur desperatis splenicis
& parotiribus. *διακοπραγία* vocant. Caprillū
stercus aceto solues, vel ut ne tam acre sit, oxycrato:
mitius etiam si dilutum pharmacum polentæ iun-
ges, & effuso oleo cataplasma finges. Aliud. ℞. ster-
coris caprilli ℥. 2. radice cucumeris agrestis, ficuum
immaturarum ana ℥. 1. herbe pedicularis, bdellij, fa-
rinæ fabarum, amygdalarum amararum ana ℥. 6.
fæcis olei antiqui quod sit satis ad emplastrum: tu-
sis omnibus medicamentum in mortario conficies.
Est & hoc potentissimum. Subigitur caseus putris
& vermiculosus è iure in quo suilla perna diutius
coxerit. Arthriticis tophorum particulas sine ferro

διακοπρα-
γίας. Gal. &
Auc. Aliud.

E caseo pu-
tris.

detrahit & sanat. Eadem præstat quasi miraculo
 coccum enidum cum myrrha & aceto tritum. Sed ^{E cocco eni-}
 horum multa non tam mollire, quàm secare, & vi ^{dio.}
 discutere, videri possint. Celebre iam olim ac veluti
 per manus traditum Menecratis emplastrum, quod
 Democrates metro reddidit, & *Αγγλῶν* ex au-
 thoris instituto appellauit, quod nomen leuiter mu-
 tata voce ætas nostra retinet. Recentia vulnera in-
 flammatione vindicat, vel (vt alij) *νευρόσωτα*, ner-
 uorum vulnera: sæpe enim *νερόσωτα* & *νευρόσωτα*
 alterum pro altero in Galeni libris, vbi medicamē-
 tum hoc describitur, supponi solet. Diuisa glutinat,
 & quæ inflammantur curat: optimè pellis adhibetur,
 diuturnis & recentibus vteri inflammationibus: im-
 plet cauernas vlcerum pistum rosaceo vel bono myr-
 teo, & cicatrice tegit. Olei æstate lib. 7. aliàs lib. 7. &
 semiss. hyeme lib. 9. axungiae recentis lib. 7. lithar.
 subtilissimè triti lib. 6. scenugraeci heminam vnam,
 aliàs uncias 9. seminis lini vsti tantundem, radices
 agrestis maluae recentis & succosae vel althaeae lib. 3.
 Habeatur olla amplo orificio, in quam fundantur
 aquae sextarij octo. Sic enim notatur Græcè per li-
 teram η. quanquam fortasse substituendum ζ. quæ
 viginti significat. Ac viginti sextarij mensura Pari-
 siensi, 15. pintas implent, sextarij octo sex pintas. In
 aqua, purgata radix & coccifera coquitur, semina im-
 mittuntur, exprimitur succus in linteo, eius succis li-
 bræ quatuor cum oleo coquuntur. Maiores primū
 bullæ existent, deinde minores & crebriores: hinc
 lithargyrum insperge, coque omnia molli carbo-
 ne, dum succus omnino confectus videatur, ac me-
 linum & bene coloratum fuerit emplastrum, non

INSIT. CHIRURGIC.

inquinans, neque nimis durū. Sic enim apud Gal. 7. de comp. pharm. *χρὶ γένη*. Orib. habet aquæ sextarios 12. id est nouem pintas, & radicū lib. 4. & seminis vtriūsq̃ sextarium vnum, vel 3. 18. & lithar. lib. 2. Radices alij purgant, tundunt, & prius quā coquant, diem integrum macerant in aqua, postri die scœnugræcum lotum fideliter & purgatum adiiciunt, tertio die lini semen similiter lotum eadem aqua, vbi reliqua etiamdum madent, immergunt, quarto die coquuntur omnia ad crassitiem, expressus & colo traiectus succus vsui seruator, vt videlicet cum oleo, vt prius, coquatur, & addita lithargyro pharmacum conficiatur: quod deinde conuoluatur rude, subigatur manu, & in pastillos conformetur. In vsu capiunt pastilli 3. 2. ceræ, olei ana 3. 1. & omnia colliquant. Ex eadem materia magdalie officinarum emplastri diachylon fiunt, sed non eadem ratione, iam remollita parte vbi discutiendum, ireos tritæ pars duodecima plus minúsve adiicitur: si sedandus dolor est, mucago è meliloto: si etiam calor adest, è psyllio: potest etiam intingi croco. Potest diachylon aliis malacticis commisceri tam efficax, vt vnum sine aliis chæturgo satis esse possit. Superficialia vlcera glutinat solutum rosaceo vel myrteo. Liquatum chamæmelino vulnera nervorum inflammatione prohibet. Podagricis quouis tempore opitulatur, veteres vteri phlegmonas persanat inditum pessario. Potest & alia præstare: quæ vt intelligas, describendum pharmacum, quod antè diachylon Democrates memorauit, vt obfessa inflammatione liberes musculos, nervos, periostiō membranā punctam (vnde dolor, inflammatio,

febris, sitis, vigilia, atque id genus accidentia) vindices: vt podagricos quouis tempore adiuues, & prohibeas collas. Accipe litharg. auri in pollinem triti lib. 2. axungia vetustissimæ lib. 4. libram verò & vncias quaternas olei veteris & crassissimi, non foetidi, non nigri, non asperi. Axungia liquefit igni, purgatur fibris, in vas aliud satis amplum transfunditur, adduntur olei 3. 10. vt simul ferucant, relinquuntur olei 3. 6. quas, si fuerit opus, & medicamentum crassius appareat, postea affundes. Crasso iam pharmaco lithargyrus inspergitur, coquuntur omnia blando igne, & assidue versantur spatula è picea: atque vbi emplastri forma fuerit, auferatur igne, paulò durius æstate: hyeme mollius, sed vt nò inquinet. Sublatū igne mouetur, dum refrigescat, atque hinc rursus duriter versatur manu, iungitur atque reponitur. Vt tempore molliori debet, & aluta intenditur, per magnaque splenia super accommodantur. In neruis crassis & musculis, durioribus mammis, & tumentibus articulis radice althææ purgatæ sordibus, & in taleolas cæcæ lib. 1. medicamentò indes, quo tempore reliqua iam ad focum feruent, priusquam lithargyrus inspergatur. Vtriusque vires tum illius quod sine althææ radice, tum huius quod cum ea radice fit, emplastrum illud diachylon continere scripsit inuentor Menecrates, quod & alij aliter conficiunt. Aliud diachylon, vt Oribas. è semine lini, fœnugræci, hordei, radice althææ, vt prius maceratis, coctisque succus exprimitur: libris duabus succi adduntur lithargyri olei ana lib. 2. ceræ vnc. 8. Lithargyrus cum oleo diuturnitur, & cum cera leniter incoquitur affuso oleo,

*Emplastrum
Democratii.*

Aliud diachylon.

INSTIT. CHIRURGIC.

postremò succus addiicitur : versantur omnia, & sedulo permiscentur. Sunt & alia *μαλαγά* malagmata, vt Alexandri è psyllio quod Aëlius describit, & magnum Mesuæ sine gummi, & cum gummi factum, quodque album, paruum & magnum conficitur. Paruo vtendum in duris inflammationibus : album mediocres scirrhus adiuuat : magnū reliquis efficacius est. Giluum Haliei cruētis vulneribus, præcis nēuis & nudis remedio est, inueterata vlcera cicatrice tegit, digerit, venenatis hominū & animalium moribus medetur : duritias maximè mammarū mollit ac discutit, atq; omnino cōveteres vsi sunt, vt optimo & admirabili medicamēto. Descriptū est tertio & 5. lib. Galen. de compositione pharmac. *μαλαγά*, *μαλαγά*, ceræ, argēti spumæ ana 3. 100. terebinth. mannæ, galbani, rubricæ sinopidis, terebinthinæ ana 3. 1. ol. sextarium 1. vel lib. 2. Oleū & litharg. dum non inquinent, coquito, hīc ceram, resināque iniicito : sublati igne rubricam, galbanū, mannam deinceps adiungito : Quidam myrrhæ 3. 1. miscuerunt & ceræ non centum, sed tantū octo denarios scripserunt. In præcordiis tensis, difficili motu articulorū, verus ac nobile est. Amythaonis emplastrum, quod omnem duritiam soluit. *μαλαγά*, ammoniaci 3. 36. ceræ 3. 36. terebinth. 3. 8. bdellij. galbani ana 3. 8. thuris, myrrhæ ana 3. 4. cyprini, vel olei terebinthini, alioqui mastichini heminas quatuor : myrrha, thus, bdellium vino madefiunt, ammoniacum aceto diluitur, omnia contunduntur pistillo, quod oleo inungendum, quousque perfectè dissoluantur. Et hoc etiā fortius est Cathegætæ malacticon ad contractos articulos, & ita occu-

*Giluum admirabile.
Haliei, seu
piscatoris ex
synopide.*

*Amythaonis
emplastrum.*

patos, vt non moueant, internos abſceſſus, opiſtho-
tonicos, neruos dolentes, inueteratas & contuma-
ces duritias. ℞. bdellij ſeui vitulini, ammoniaci, iridis
illyricæ ana ꝑ. 3. 2. opopanacis, galbani, canchryos, vel
baccarū lauri, ſtyracis, thuris ana ꝑ. 3. 1. piperis ꝑ. 160. ce-
ræ, terebint. ana ſelibra. vini & ſacculę, irini vnguēti
quod ſufficit. loco huius, vel oleo irino cōdito aro-
matibus vtendum. erit, vel aliquod ex iis quæ apud
Meſuem compoſita ſunt, ac condita aromatibus,
uſurpandum. Conſicitur vt prius Κομὴ hęc, quaſi
tuſilia, ex conficiendi ratione veteres appellabant.
Plura ſeptimo de compoſitione pharm. καὶ γένε-
& 15. Aëtij deſcribūtur. Sed & octauo καὶ τοποῦς
malagmata ſunt quę ſiccant, contrahunt, indurant,
atque emolliunt: quanquā Aſclepiadi & Andro-
macho malagmata appellata, quia videlicet non
ſolæ vires, ſed & compages, ac corpora medicamē-
torum in ratione nominum ſpectata ſunt. Ac ſerē
malactica corpulenta ſunt & emplaſtica, ſi neque
dolor, neque phlegmone, neque mollities corporis
prohibet. Locus oleo fouendus, ex quo ſubiiciatur
malagma remollitum pingui vel oleo, ne celerius
exareſcat. Tunc enim reuellendum eſt, & aliud im-
ponendum, alioquin pluribus diebus hæere con-
ueniet. Iam verò in malacticis, quæ noſtra hac me-
moriam in uſu ſunt, emplaſtrum de meliloto, aliud
ab eo quod veteres αἶμα μελιλωτῶς deſcripſerūt.
Eo vtendum eſt, in craſſa ac frigida materia: incidit,
mollit, attenuat, calefacit. Quod de muſcillaginibus
appellant, molliendo magis idoneum eſt, & dolo-
rem lenit. Dialthæas mollit, lenit, coquit, incidit, di-
gerit: Ceroneum repellit, coquit, mollit, incarnat, &

*Malagma-
ta.*

*Cenſura. re-
molliētius
quæ nūc uſi-
tata ſunt.*

INSTIT. CHIRVRGIC.

multiplicis vsus est. Resumptiuum mollibus corporibus conuenit, optimè molliet ex solis muccaginis. Emplastrum filij Zachariæ parabile est, & mediocriter molliet. Arthanitæ emplastrum strumis & lieni duro conuenit: vnguentum de bdellio molliet, incidit, discutit: diachalciteos soluitur lirino. Oleo è maiorana aliisque id genus molliari possint, & adiecto galbano, bdellio, ammoniaco & similibus fortiora reddi. Priuatim conueniunt duris inflammationibus mammarum. Violariæ & althææ folia

Ad mammas duras inflammationibus obsessas.
Aliud.

hydrelæo cocta adipe vituli conteruntur; ouorum vitelli duo infecti croco cōmiscuntur. Hædina capita, veruecini pedes cum althæa & violaria percoquantur, in expresso succo oryza bene munda & asperiore linteo attrita decoquitur, butyrum recens iniicitur, postremò cum iam corpulenta pulcra est, ouorum vitelli croco intincti commiscuntur. Al. In Caricarum decocto fabacea farina subigitur, adiecto oleo violaceo & aceti momēto cataplasma fingitur. Multa ad mammarum duritias & abscessus. 7. de comp. pharma. 27. 7. 7. Cæterum grauius peccatur cum emplastra malactica è galbano, ammoniaco, opopanace, resina & aliis squalidis cōparantur, & aceto multo diluuntur. Sic enim tenuant, incidunt, discutunt, non molliunt.

Cautio obseruanda in malactecis.

Quando suppurantibus utendum.
Que medendi cura in eunda in fracturis capitis cōtuso pericranio.

De suppurantibus.

C. A. P. 5.

Am hoc genere utendum nobis, quum ab aliis remediis desperatio est. Verum in fracturis capitis cōtuso pericranio relicta alia medendi cura, ad suppurationem statim conuertimur, specillo vulnerario periostrio diducimus, labra vlcis in decussim ducta nouacula ampliamus,

conscabimus craniū, & abradimus: medicamenta quæ quàm celerrimè suppurent, adhibemus, suppurata diligenter repurgamus, siccamusq; , vt iusta nascatur caro, neque mollior quàm oportet, neque durior, & quæ non excrescat: vt denique conqualfati ossis testula à viuo osse maturè deducatur. *In venereis bubonibus & articulis celerius curaturamus.* Venereos bubonas, quique abscessus in articulis & ad articulos cōfederunt, celerius maturamus, ne inclusum virus, aut latens sanies periculum aliquod admoliat. Alioqui tumor omnis prohibeatur, aut discutatur potius quàm suppuret, nisi iam eò conuerti natura videatur, excessitque tempus, in quo cōuenienter discutias. Ac ferè maiores phlegmone suppurant, pulsant, dolent. Dum pus conficitur (inquit Hippocrates) dolores fiunt ac febres. Suppuratis omnia ferè conquiescunt. In suggillatis hæc *Hippocra. aph. 47. li. 2.* eadem remedia sæpe conueniunt. Imbecillæ parti, putri vlceri & tumori, cancroso, rheumatico, Telephio, Chironio, atq; omninò maligno frustra maturantia adhibeas: putrescunt enim illa tum malacis, tum pepticiis medicamentis. Ad scarificatum igitur & remedia acra decurrendum, vel quæ plurimum siccant. Sint autem quæ suppurent, natura *Natura suppurantium quæ sit.* modicè calida & humida, iisdem limitibus circumscripta, quibus temperiem hominis definias. Idcircoque eligenda materia, quæ naturæ corporum elementari familiaritate consentiat. Emplastica sunt *Emplastica sunt quæ suppurent.* *Ἀγνίτις*, (sic enim appellant *ἐκπύτις* & *καπνίτις*) vt præclusis inde spiraculis natium calorem inibeas, in quo concoquētis naturæ robur est. Ita substantia quidem calor augebitur, neque qualitate crescet: solidæ partes confirmabuntur: in-

situs humor saluus persistet, dissipabitur verò qui
Pus quomodo generetur. inanibus spatiis alienus est. Ex quo vitium conco-
 quetur, & consuetudine partium similarium exal-
 bescet, fietque tandem pus album, læue & vniforme: quod quia alimento esse non potest, exesa cute
 vias sibi faciet, atque ita effluet. Non absimili ratio-
 ne χαλασιγὰ vocata ἐκπύτιγὰ fiet, si accesserit
 crassities partium. Eodem modo quæ leniunt, cale-
 faciunt & adstringunt. Emplastica modicè calida
 omnia concoquunt. Præit in his quod est tenue: re-
 liquum verò vel contracta, vel illita cute vias inter-
 cipit, ne quid spiritus exhalet. Contrà verò si expi-
 rat calor, nec emplastica materia est, nihil suppu-
 rat, & aliquando alienus calor succenditur, vnde
 putredo. Eche colla, quæque tenaci & viscida ma-
 teria temperata sunt, per se inhærent: reliqua verò
 vel gummi, vel resinis mollibus implicanda, alio-
 qui commodè alliganda sunt. Malactica calidiora
 sunt, & leniter siccant, insitumque humorem pau-
 lò minuunt, quo nomine à pepticis distinguenda,
Malactica quid differant à pepticis. Vitanda. ne similitudine fallant. In pepticis vitanda quæ de-
 tergent, & quæ vehemèter calefaciunt. Nihil enim
 quod validè discutiat, pepticon est: & quod deter-
 get, poros expurgat, quos illinere oportet. A siccanti-
 bus metuitur, ne frugi materiam exorbeant, mul-
 tò magis si præterea excalfaciant. In summa modi-
 cè calfaciant, atque adeò emolliant potius, quàm
 siccant. Neque verò contra nos faciet, quòd in hi-
 storiis medicorū permulta peptica sunt, quæ mistis
 diaphoreticis deterforiis atque desiccantibus tem-
 perentur, quin & simplex pharmacū est quod cō-
 coquat & discutiat, vt galbanum: maturet, digerat
 detergeat,

detergeat, vt terebinthina: qualitas enim rerum mixtura retundi potest, & multa vitia eodem tempore interdum coeunt, vnde varia misceri necesse est, & iis semel vti, quæ πολυγενῆς veteres appellant. Ac sæpe facit abscessus natura, vt etiā acria misceamus. Qualis est, qui lenta & contumaci materia concretuit, & eo nomine tardius suppurat. Peptica sunt, aqua temperatè calida affusa parti: modus est, vt inde erubescat locus, ac leniter extumeat. Nimum sit si inde subsideat, aut expalleat. Hydrelæo, oleo pingui ac dulci modicè calido: similiter & butyro vterdum est. Butyrum phlegmonas concoquit ac digerit, in iis quæ molli aut certè non ita dura carne præditi sunt. Et ad parotidas, bubones & oris phlegmonas, aliâque innumera omninò satis est: dentientibus pueris, & inde calentibus gingiuis atque tumentibus medetur. Lingitur per se incoquendis expuitionibus peripneumonicorū, pleuriticeorum, & iis omninò quæ in thoracem defluerunt. Vfus est, quo iam tempore fluxio restitit. Infectū croconihilominus coquit, & inde pharmacum leniter repellit, & tempestiuum est incremētis. In more fuit veterū tubercula foris enata & contumacia calido pane fouere, vel cera subinde calefacta, sic vt ne sit nimius is calor, sed faciliè ea parte sustineatur: cera sit natura pinguis, panis recēs & ex optimo tritico cōparatus: hac enim ratione tuberculū sæpe discutitur, interdū concoquitur. Tussilago sub cineribus cocta celeriter maturat: idem oxalidis foliis vulgus doctum experientia tribuit. Triticum ore præmansum, saluâque hominis commolitur, rusticis corporibus conuenit. Leniora sunt farina tritici per-

Aqua temperatè calida peptica.

Butyrum.

Triticum & inde farina et panis peptica.

d

INSTIT. CHIRURGIC.

purgata furfure, & inde panis: dissolvitur aqua: oleū vel butyrum additur: coquuntur omnia, vt sit cataplasma quod lenit inflammationes vulnerum, & celeriter maturat. Eadē farina hydrelæo coquitur, coloratur croco. vbi calor aliquis superest: parum cocto pane ac recenti, quem vel hydrelæo, vel pauciore oleo insperferis, vtendum erit. In contumaci vitio, nec ita calente, panis siccior, vberiore oleo molliri debet. Panis conditus sale efficacior est. Farina hordeacea per se inutilis est: verū quæ bene purgato grano extunditur, & castratur furfure eodem modo quo triticea, cōparari potest hydrelæo cocta, conspersa oleo, mista butyro, infecta croco: sic enim pus faciet, & calidioribus phlegmonis cōferet, præsertim cocta hydrelæo. Tale fuit cataplasma veterū ὠμὴλυστις vel ὠμὴληστις ex farina hordei, quod prius tostum non fuerit: quanquam etiā licentia quadam ad alia farinarum genera nomen transtulerunt. Archigenes hoc modo parotidas celeriter suppurabat, assiduè calida conspergebat, & ὠμὴλυστιν imponebat. Est & alia ὠμὴλυστις antiquis vsurpata ex farina hordei, fœnugræci, seminis lini in sapa coctis ad glutinis corpus, adiectis interim duobus vel tribus vitellis. Adeps suillus, phlegmonæ familiarissimus, deinde vitulinus taurino & caprino in duris, frigidisque tumoribus vtendum est: leoninus & reliqui eiusmodi inutiles: gallinæus & hoc paulò acrior anserinus vsurpari potest. Pix & resina in feruenti phlegmone rosaceo: in frigidiore, veteri oleo sicyonio, vel simili colliquanda sunt. Pix arida qualis Coracina & Colophonia, vberiore oleo dissolvitur: pauciore quæ liquida est:

*Farina hor-
deacea.*

ὠμὴλυστις.

*Ad paroti-
das Archige-
nis remediū.*

Adipes.

Pix.

mediocri quæ natura & ætate mollis, digitis cedit, lentoris est particeps, qualis olim Brytia & Lycia. Picatum ceratum dolorem lenit, & pus generat: *Picatum ceratum.* ideoq; inflâmati vlceribus conuenit. Resina vtendum, terebinthina & lentiscina: cera languidior, resina acrior, confusæ ad suppurandû valent. Eluantur prius si quid acrimoniæ cõceperint: molliantur oleo vel butyro, cum exaruerint. Oesypun veteres *Oesypus.* in pepticis censuerunt: similem vim habet atq; butyrû, digeritq; leniter. Lana sordida modica aqua maceratur, tertia pars vini dulcis affunditur, coquitur omnia, quod superfluit pingue, maturâdis caribus contulsis, colligit Hippocrates. E flore lilij succus exprimitur, suppurationes concoquit, & vuluas molli, quod mel & syriion veteres appellarunt. *Syriion.* Si *Syriion.* reon verò melligo è cõctis caricis, detergêdo emolliendoque idôneum est. Decoctû caricarum lenissimum est, quod maximè coquit ac digerit. In aquæ sextariis sex pinguium caricarû libræ quinq; decoquendæ, dum sextarij duo reliqui sint: magis maturabis, si inde pista farina triticea, adiecto oleo vel butyro, cataplasma finges: vbi verò digerendû magis ac refrigerandum, hordacea melior est. Atque omninò carica pinguiore coquendo, acriore detergendo atque digerendo magis cõueniunt. Ficus recens digerit & lenit, sed non coquit. Cataplasma è ficu recenti & hordeacea farina in dulci vino cõctis lenit & discutit: è carica pingui & triticea oleo iunctis, lenit, coquit, discutit. Ex acri carica & pane deterget, incidit, digerit & contumacia maturat. Eodem modo althææ decocto & vuæ passæ partes fovebis, farinas aut panem incoques: cataplasma. *Ex althæa & vuæ passæ.*

Crocus. mata compinges, & si vis, intinges croco. Crocus maturat, leni alstrictione confirmat partes, & poros contrahit. Pinguissimas passas exemptis nucleis per noctem aqua macerabis, postridie coques ad melliginem. Id in sapa dulci factum magis concoquet & leniet, sed aqua potius vtendum, si quid caloris reliquum est. Inueteratis & callosis tumoribus cōueniunt, colla librariorū quæ sit è farina purissima, viscum aucupatoriū, styrax pinguis, ladanum, galbanum. Thus in corporibus tēperatis molle, albū, pingue, dūmque manditur, minimè friabile. Rhodinum & myrtē in calidiori & dolenti phlegmone misceri possunt, vt pix, resina, viscum, colla, & similia, vbi perucax malum, & platysmata diutiùs hærere necesse est. Miscentur quoque sterces suillū, columbinum, caprillum, nitrum. Et iam notū mulierculis remedium, pueri sterces calidum, duris & inflammatis mammis aliisque partibus impositū. Sed quum aliis remediis vti liceat, iis sordibus abstinendum: quanquā certum experimento est breui tempore concoquere, & in fœditate excrementorum certa auxilia inuenta sunt. Furunculos & parotidas molliat ac suppurat cataplasma è ficibus, calce, iridis radice vel nitro, atq; omninò, si nitrū defit, quod iam antè dictum est, sale torrefacto in mollioribus; fæce vini, vel aceti in durioribus vtendum erit. Fæx sit recens, nam celeriter exolefcit. Vulgò etiam nota est medela, è capis cineribus coctis. In pepticis ponenda est cōfectio è cera & resina, quod ῥησινὸν καὶ κερίον appellant. Ex ceræ semuncia, resinæ fractæ sesquuncia, in olei modico liquatis. Aliàs ex æquis omnium partibus, aut vna ceræ, resinæ duabus.

*Melligo tua
passa.
Efficaciora
remedia.*

Thus.

*Cataplasma
furunculorum
parotidas
molliens &
suppurans.*

ῥησινὸν καὶ κερίον.

Aliquando etā ceræ ratio & resinæ conuertitur, vt minor sit resinæ quàm ceræ modus. Hoc pepticiis miscetur, vt Aniceto celebri medicamēto veterum. Tetrapharmaco primas tribuit mouendo puri non aspernabilis author Cornelius Celsus. Idē remediū à Græcis suppurādo vsurpatū. Constat pice, resina, cera, & adipe: vsus tēpore, oleo vel butyro subigatur. Pix sit mollior, resina fricta, vel Colophonia, quæ in teneris corporibus oleo molliari potest: cera pinguis, adeps in mollioribus naturis, vel suillus, vel vitulinus: in durioribus, taurinus vel hircinus. E sic. ciore materia cōparatum mollioribus corporibus sarcoticum est: hoc tetrapharmacon Paulus basilicon, quo nomine à Græcis ferè omnibus inscriptū est. Scribonius emplastrum Aristi nigrum appellauit, & aliud basilicō descripsit. Tetrapharmaco thus additum facit Macedonicū, quod & pepticon est. Basilicon minus recentiorum hoc imbecillius, cōmutato adipe in oleum, quantò adeps oleo efficacior est: sic oleum quoque variè commutare licet. Oleo rhodino, myrtino, vel simili tetrapharmacū durius molliatur, vt corpus & affectus natura exigit. Mirabile hoc ad molliendū ac suppurandū. ℞. ceræ, terebinthinæ, medullæ cerui, adipis vituli, anserini, bubuli, butyri recentis, mellis optimi, olei rosarum, myrrh. ana ℥. i. Myrrha cum melle subigitur, & prunis leniter incoquitur, ex quo reliqua adiecta sedulò miscentur. Al. ℞. picis ℥. i. ceræ ℥. 3. axungie veteris purgatæ ℥. 6. adipis taurini, ocyphi ana ℥. 3. resinæ pineæ vel magis piceæ ℥. 5. liquatis omnibus vtitor. Al. ℞. resinæ ℥. 12. ceræ, æruginis rasæ ana ℥. 8. sepi vitulini ℥. 2. aceti, mannæ ana ℥. i. Manna &

Tetrapharmacum.

Macedonicum.

Mirabile ad suppurandum et molliendum.

Viride Andromachi.

d iij

INSTIT. CHIRURGIC.

æugo cum aceto liquatur, & conteruntur : reliqua dissoluta cōmiscuntur: mollit, coquit, purgat, digerit.

Διὰ γύρεως.

Διὰ γύρεως parotidas emolliēs, & in pus eliquās. ℞. farinae pistrinalis, quæ è molis & pistrino circūuolitās parietibus & tabularis hæret, guttæ ammoniac. ana ℥.i. resinae pini, ceræ, adipis porcini ana libras duas, succi seminis lini quantū sufficit : liquatur adeps, cera additur & resina, farina cōiungitur, ammoniacum solutū vino vel aceto, & lini succus, translatis aliis in mortarium concorporantur. Fer-

Διὰ ζύμης.

mento, & eo quod Διὰ ζύμης inde medici appellant, in contumacibus vitis veteres vsi sunt, de quo multa ex Democrito, Mesue, Paulus septimo, & Galenus tertio de compositione medicamentorū. ℞. τῶπος. ℞. cæparum & aliorum coctorū in cinere ana ℥.i. vitellorum numerū quinarium, radicis lapathi coctæ libr. dimidium, farinae scenugræci uncias 3. fermenti ℥.2. axungia ℥.i. fiat corpus : in frigidis & calidis humoribus cōuenit. Vtuntur quoque diachylo paruo & aliis quæ molliunt. Atque omnino malactica refrigerante oleo, astringente pharmaco, viscida & offuscante materia leniter temperata, suppurare possunt. Tale est malagma Damocratis, quod eadem potest quæ diachylon capite de malacticis descriptum, ac præterea cruda, quæque coqui, mutarique nequeunt, edomat : musculorum, & membranarum vulnera persanat, punctis medetur, arthriticis dolorem attemperat, & omnino anodynū est. ℞. picis quàm sicciſsimæ, ceræ, puræ, terebinthinæ, mannæ ana libr. 2. thuris probi libram vnā, butyri pinguis ac recentis sili- bram, vel 3. 5. Liquabilia funduntur largo igne

Malagma
Damocratis

& assiduò, dum non inquinent, versantur rude: hic cacabus prunis subducitur, manna trita inspergitur, circumaguntur omnia asserculo, postremò voluntur manibus, & reponuntur. In usu, copioso & receti rosaceo pharmacum diluitur, ut caua carne impleat, inflammationes tédonum abigat, & in pus albumi cruda & rebellia tubercula conuertat. In viceribus difficillimis, quæ pus nō reddunt, mirum quàm efficaciter concoquat. Coloris ambigui quod sequitur. Lithargyri vnciæ tres, olei ricinini vnciæ quatuor, coquuntur vnà dum nō inquinent: deinde miscentur squamæ æris nigri, æruginis, chalcitidis, ana scrupuli quatuor: sed hæc metallica diutius fuisse trita cōuenit ex aceti acerrimi vnciis duobus. Vfus tempore diluitur ricinino, & in concerp-
 to linteo inferitur cauo. Atque hæc in præsentia
 sufficiat. Locus oleo dulci, peptico succo, aqua moderatè calida, hydrelæo, & aliis foueatur: sympeptico medicamentum inducatur, mollis stuppa vel lana succida superponatur: omnia decussata fascia colligentur, ut qua parte diuisa fascia est, conus abscessus aduertat, nec affectum locum opprimas: semel in die, vel rariùs, cōmutari debet, nisi vel dolor urgeat, vel pharmacum exarescat. Ita verò formari sympeptica oportet, ut neque liquidiora diffiluât, neque corpulenta nimis locum opprimât. Iustum corpus est ceratomalagmaton & mollium emplastrorum, ac quod antè dictum est, ἐχέωλλα & glutinosa esse melius est, ut per se, sine vinculis hæreant: quamquam & emplasticis lanā succidam, aut mollicula splenia superdari, & omnia colligari nihil prohibet, idque hyeme magis & frigore.

Utendi formula.

d iij

IACOBI HOLLERII
STEMPANI, MEDICI PA-
RISIENSIS CELEBERRIMI
de Materia Chirurgica

LIBER II.

De aperienda vomica. CAP. I.

*Argumentum
1. & 2. libri.*

*Noxa à non
aperta sup-
puratione.*

Quo & quali genere remediorum humor repellatur, quæ medicamēta trahant & discutiant, molliant, maturent, & pus efficiant, superiore libro, quantum arbitror, satis explicatum est. Ac iam subiiciendum nobis, qua ratione vomica exugi pharmacis, aperi-ri ferro, igne etiam rescindi possit. Tum exponenda materia, quæ fordida repurget, pura impleat, plena denique cicatrice claudat. Et quia ad hoc institutum nostrum pertinet, de glutinantibus auxiliis eodem nobis cōpendio differendum erit. Atque ut hinc initium capiat oratio, quæ suppuratio sponte sua non rumpitur, ferro, igne, vel medicamentis aperienda est. Alioqui serpit sanies, & cuniculos agit, venas, arterias, nervos, & vicina corpora depa-icitur: hinc etiā atteruntur ossa, & cariem ducunt, liuescit cutis, & in rugas quasi senio marcescens contrahitur: idque metuendum magis in digitis, articulis, partibus corporis, quæ in declive patent. Sic enim parotides, femorum abscessus in fistulas cauā-

tur, & quæ faciliè putrescunt, qualis anus est, extre-
mæ partes, & loci genitales. Cumque ambigat ma-
teriæ cursus, quæ videlicet foras introque conuer-
tatur, providendum medico ut in superficiem de-
riuet: multò magis si viscerum aliquid in propin-
quo est: si intus dispersio puri nulla via sit, qua ex-
cernatur. Alioqui vitam celeriter eripit, aut com-
pressum intus putrefaciet partes, quibus insidebit.
Quo fit ut in vomicis, quas ilia collegerunt, ea cu-
ræ ratio quæ tentatur ferro, veteri medicinæ pro-
bata sit. Atque declivem partem, qua ile est, iuxta
inguina secari iussit: neque à peritonæo membrana
metuit, ut quæ nullo ferè periculo incidatur, & fa-
ciliè coalescat. Nec aliter in vulneribus capitis, ubi
contusum aliquid, fissum, fractum, modò ferra, modò
terebræ caluariæ partes ad diploën vocatâ & me-
nyngen excindimus. Quare etiâsi tumor nòdum
satis maturuit, ea pericula ferro antevertenda sunt,
multò magis si virulenta materia vomica includitur,
ut pestilente carbunculo & bubone, lue venerea, &
aliis generis eiusdem. Cruda ani tubercula metu fi-
stulæ secat Hippocrates. Quâquam animadverten-
dum, ut ne nimis citò: nunquam enim vis naturæ
gratis inferenda est, sed semper aliquid beneficii, ni-
hil maleficii proponi debet. In vomica quæ tardiùs
erumpit, à subiecto ossè metus est: atq; ideo in con-
tusionibus capitis & angustis vulneribus, pericra-
nium in crucem interfecamus, aut ampliori plaga
diuidimus. Sed iam aperta vomica, mēbranæ, ner-
uacea corpora, & alia semiputria occurrunt, quæ
nec intempestivè rescindenda sunt, molliter priùs
vellicare oportet: at si nec sequuntur, celerius illiqua-

*Foras euocā
da suppura-
tio.*

*In vomicis
ventris ferro
tentata cu-
ratio.*

Peritonæum.

*Vbi ossa in
propinquo
sunt vomica-
rum.*

*Cautio in
membranis
excindendis
& nervaceis
corporibus
vomicarum.*

INSTIT. CHIRURGIC.

re conuenit, ut vel sponte sua excidant, vel nulla vi & leni tractu reuellantur. Atque omnino sua est putredini maturitas, eaque expectanda est. Alioquin noua inflammationis & conuulsionis pericula creari solent. Itaque semiputria illa molliter commouenda sunt: matura enim facile concedunt, cruda resistunt, dolentque si vi maiore pertrahantur. Iam vero perpetuum non est aperire ferro, quod suppuratum est, sed si nullum in mora periculum apparet, diaphoreticon remedium imponendum, quo loco mollior abscessus est, & digito cedit. Sic enim sanies exugipote est, idque faciendum magis, quam alta parte vomicae non decliui, suppuratio se colligit. Atque antea pharmaca notata sunt, quae pus exhauriant, & postea describentur. Neque ignorandum est locis aliquot interdum materiam subesse, quae sit puri similis, qualis in atheromate, steatomate, meliceride, aliena quaedam pituitae genera: nonnunquam quoque ad ossa colligitur, eaque discutienda, aut facto vulnere expurganda est. Est cum spiritus flatuosus speciem puris referat, atque aperientem ferro medicum eludat, nullo pure, sed solo spiritu exeunte. Quod si ferro vel igne semel utendum est, prius animaduertendum in usu ferri & ignis. vinculum, ne quid nervosum (quales membranae quaedam sunt, aut potius lati tendines) conuulnerentur. In musculis fibrarum interstitia cultello ligneo, vel digito diducenda, ne cum fibris nervi, aut vasa praecidantur: idque magis, quam in profundo sanies refedit. Parcendum quibusdam partibus quae vegetius sentiunt, & a quibus vis ignis ad principia celerius transilit. Cauteria & ferramenta periculosa

Suppuratio non necessaria aperienda ferro.

Pituita puri similis.

Animaduertendum in usu ferri & ignis.

occipitio, temporibus, & vbiçunque caluaria mollior est, vbiçunque vel exitus neruorum, vel aditus *In oculis.* vasorū est: nec ea ipsa citra periculum oculus sustinet. Ac in palpebra quidē transuersum ferrum ducitur. In oculo ne qua vulneretur vena prouidendū, ne pupilla contingatur, vt inde humor profluat, & cicatrix relinquatur, quæ visum intercipiat. Ex quo in eam partem, qua extrema mēbrana albicat, *In temporibus.* scalpellum, acus, & alia id genus ducere solēne est. A vulneratis temporib⁹, & eo loco qui paulō superior est, quāque perreptāt venæ, nerui, arteriæ, hæmorrhagia cōmouetur, & aduersæ partes ferē conuelluntur. In capitis vulneribus animaduertendū, *In capite.* quā altē vitium descenderit. Pericranium cōtusum discinditur, vt fiat exitus puri: in eodē plaga angustior inciditur, dum satis pateat. Quod si cranij fractura accesserit, curandū sedulō, vt celeriter suppu- *In caluaria fracta.* ret, quod ante vulnus est, vt purū sit & aridum: ex quo agnosceda fracturæ magnitudo: quæ si superficialis est, rasorio scalpro atteri & cephalicis curari debet. Si ad diploën procedit, modō terebra, modō ferra superior pars ossis eximenda est: sed ita, vt ne vltērā quā oportet ferramentum prodeat. Cranio vesdō vsque ad mēbranam fracto, omninō excindēdum os est, verūm sapiūs reuocato ferrō, & frigida merfō. Etenim iugiter attritū, incalescit motu, & os climatū ferra vnā conferuescit. Ac video placuisse multis aliquid ossis relinqui, nec totū semel excindi, quōdq; reliquū sit, pharmaco siccare. Sic enim alimenti inopia exarescit, vt vel spōte sua excidat, vel leniter motū statim sequatur. Deinde ea ratione periculum declinatur, quod accidat, si altius permeate

INSTIT. CHIRURGIC.

ferro membrana vulneretur. Atq; omninò in cranij fracturis, vbi ferra, modiolis, cyclifcis, terebellis via puri fit, crassiori parti ossis ferramenti acies configi debet, & à futuris, fissuris, neruorum radicibus & vasorum cuniculis, postremò quoque molliore osse, duriore fracto, & téporibus declinàda vis est.

In collo. In strumis & colli abscessibus à carotide arteria, vena sphagitide, vocali neruo abstinendum: illinc hemorrhagia, quam ægrè suppressas: hinc vel omnino mutus, vel certè semimutus homo relinquitur. Ex quo (opinor) ceruici omninò parcere quidam è veteribus maluerunt. Adde quòd in totum collum neruorum propagines à spina disperguntur, quas nò nisi periculosè vulneras. Extérieure parte humeri tendo est, qui ignem ferrumq; non sustinet. In empyicis & deploratis pleuriticis scalprum & cauteriù inferiore parte mesopleurij collocamus, quia videlicet superiore vena, arteria, neruus est. Hippocrates, qua parte exauditur materiæ strepitus. Alij scabriorem cutem & priùs coloratam ad sectionē annotant. Nonnulli vbi minus carnis est. Paulus inter quartam & tertiam costam: inter quintam & sextam Leonides: multi inter quartam & quintā aperiūt, metu diaphragmatis. Sed aliis thorax breuior, aliis longior est. Sunt qui internam membranam cōmouerent, vt pus effluat. Alij ne attingendū putant: quia sic effluxione spiritus ægri intereant, aut insanabiles fistulas trahant: vtrique se confirmant authore Hippocrate. Per sterna, nerui, vasâque decurrunt: idèoque in vomitis quæ illic coëant, ad latera chirurgia vertenda est. In collectionibus ventris, quæ inter peritonæum & intestina latent, sine

*In humero.**In thorace.**In ventre.*

ex iecore, siue ex alia parte diffusæ sint, Erasistrato primum, deinde aliis medicis placuit detrahi pus factis inguinum locis, vbi videlicet ilia terminantur: incisa etiam peritonæi membrana, ut quæ sine periculo diuidatur, & faciliè cicatricem claudat. Idque confirmant, quod in hydropum paracétesi & chirurgiæ ramis intestinalis nullo ægri periculo ea sanescat. Sed hoc tentandum magis vbi desperamus, ut ne naturæ possit intrò pus effusum, vel per vrinæ, vel per intestina transmittere, id quod integris viribus naturæ aliquando quasi miraculo cōtingere certum est. Hydropicos temerè incidi corrupto hepate rectè scripsit Erasistratus. Et in colo suppurationia tubercula, eodem modo supra inguina aperta via, perpurgantur. In extremis ilibus, quæ in summen vertunt & aqualiculum, multi sunt tendines, multa vasa cōeunt, ex quo hac parte manus sedulò temperanda est. Videndumque ne vel laxetur vel disrumpatur is meatus, qui à peritonæo ad testiculos procedit, vnde hernia moueatur. Inurit carnosus podex, & ferrum sustinet: non ita quod illic neruaceum est. Eadem ratio in genitalibus seruari debet: vbi ab arteriis cauendum, quæ illic plurimæ cōeunt, hiântq; maioribus clausulis: nam inde hæ morrhagiæ non ita faciliè supprimuntur. Sub natis nervus est, qui si iuxta suppurationem præcidiatur, aut nudatus violatur frigore, subiectum crus stupidum relinquit. Idem animaduertendum in vomitibus relinquantur partium, ne nudi mancant nervi, & frigore contrahantur. Hinc enim stupor & conuulsio fieri cōsuevit. In perinæi tumoribus, qui inciduntur, & calculis summopere cauendum, ne-

In ilibus.

Genitalia.

*Sub natis.
Cautio ne
nudi nervi
refrigerentur.
In perinæo.*

quid intus vulheres, quod postea ægerrimè glutinetur, quaque summo pudore & molestia excrementa diffluant. Itaque vbi fistula medium cuniculum agit inter intestinum & cervicem vesicæ, fistulam medicamenti quidem exedit: ferro attingi vetat Hippocrates. Sed fit aliquando non modo hac parte, sed aliis, ut neque medicamenta iniicias, quia profundior & obliquior fistula est: neque ferro diuidas, quia altius descendit, quia obiter incurrit vas magna & nerui, qui certè casus desperationis etiam putandus est. Ac breuiter vbi maior pars est, quæ auferri postulat, & ad partes veniendum, quæ non nisi certo periculo violentur, abstinendum ferro est. In quibus autem aperire licet, magna sectio vitari debet: quia inde cicatrix turpior, pars imbecillior, & ad motum ineptior relinquitur. In bubonibus venæ sunt & nerui, quæ glandibus innituntur, ideoque si quando inurendi loci consilium est, apprehendenda cutis, & à glandibus separanda prius est. Sectio verò oblonga angusta transuersim ducenda est. In vulneribus quæ ferro fiunt, quacumque parte eiusdem generis glandulæ sunt, eadem ratio feruari debet. In articulis perpetuò suspectus ferri & cauterii usus est: quibus necessario utendum sit, ea parte quidem imprimetur vis, quæ magis carnosæ est, quæque neruos articulis, & tendines longius relinquit. Ex quo ischiadicis inferiori parte quam malum est, ignem adhibemus. In genu, lato illi tendini parcendum est. Is ex duobus maximis musculis femoris obneruatus patellam capit, alligatque vicinis ossibus: qui si vel ferro, vel igne violetur, efficit ut neque sursum trahatur membrum, neque exten-

In bubonibus.

In glandulæ.

In articulis.

In ischio.

In genu.

Latus tendo genu.

datur, & grauiā conuulsionis pericula creare solet. In carpis multiplices tendines, quasi annulo colligantur: atque hinc tota ferè extrema manus neruacea est: eaque interiore parte lato tendine contegitur: extremis digitis, quaq; radices vnguuium positæ sunt, acriter sentit: ideoq; hac tota parte admodum suspecta tum ferramenta, tum cauteria sunt: in toto extremo pede eadem ratio seruari debet. Quo fit, vt in clauis, hoc est, tuberculis duris, clauorum capiti similibus, qui ferè summis digitis manuū, calcaneis pedum & plantis nascuntur, aliis potius vtendum auxiliis, quàm ferro vel igni veteres existimant. In his omnibus anatomica disciplina opus est: in qua quicumq; fuerit exercitatus, ea omnia pericula faciliè declinet. Contrà verò sæpè numero abberret, necesse est. Rursus aliud è situ consilium capere oportet. Quædā enim vomica in superficiem eminent, quæ ferè sine periculo inciduntur, vitatis scilicet neruis, maioribus venis & arteriis: quædam in alto latent, vt pulmone, renibus, cauis hepatis, œsophago, interiore diaphragmate, ventre, intestino, nisi quā parte in anum desinit, posterioribus partibus vesicæ, & vteri, altiore cerebro. In his itaq; suppurationibus nullus ferro locus est, neque tractantur cauterio, nisi hoc aduersæ parti, quæ foris est, quæque familiaritate aliqua cōsentit, imprimatur. Tantum hoc vnum reliquū est, vt modicè acris modò in potu datis, modò linctis, alias infusis dirumpantur. Quale hoc est, tusilago mediocriter acris est, quæ citra molestiam thoracis collectiones rumpere credita est. At verò in internis suppurationibus quædā foras se proferunt, quales sunt in gib-

*In carpū.**In extremis
membris.**Clauis.**Esia.**In profundis
vomica.**Tusilago.**In iis quæ ex
alio se pro-
ferunt.*

*In quibus a
vicinis me-
tus est.*

*Vbi in pro-
fundo rescin-
dendum ali-
quid.*

Cautio.

bis iecoris, lienis, ventris, vesicæ collo, & parte sub
pubem eminente, peritonæo, colo, vtero. Sed quæ
in vtero & vesica suppurationes coierunt, sanescunt
ægrius: alia facilius percurantur. Sunt præter hæc
genera tum abscessus, tum tubercula quæ non ita
latent, sed ad quæ via angustior periculum aliquod
denunciet, ne quum ad partem ægram cauterium
dirigitur, violet obiter quod sanum est: qualia sunt
in ore, profundis naribus, intestino recto, & eo si-
nu, qui pudoris est. Quæ in re vel sutilis fistula more
veterum, vel calamus scriptorius habendus est, aut
inanis canaliculus, per quem cauterium ad vom-
icam & partem ægram transfuehatur. At si quid in
profundo rescindendum ferro, lentè quidè & per-
petuo oculo ducenti culter dirigendus est. Id quod
in strumis, cancerum radicibus, varicibus, & vbi
pus altius defecit, facere oportet. Primum ergo cu-
tis in crucem secanda est, nudanda caro, si quid va-
sorum aut nerui cultro occurrit, id ipsum digito, li-
gneo vel osseo veruculo superandum, distinctis fi-
bris, nec ita momentaneis membranis, quibus illa
inter se coniugantur. Idque sedulò faciendum, do-
nec secando ad eum locum peruenieris, in quo vel
colluies latet, vel conditum est, quod eximi debet.
Atque dum hæc fiunt, præsto adesse oportet medi-
camenta, linamenta, fascias, reliquaq; omnia, quæ-
cunque ad hæmorrhagias facere videantur, ut si nec
opinanti sanguis è vena vel arteria profluxerit, ha-
beas ad manum quod in præsentia opituletur. Ita-
que quo iam tempore omnia tuta sunt, & locus æ-
ger nudatus est, opportune parti gladiolum infi-
ges, & vomicam repurgabis, aut perāputabis quod
eximi

eximi oportet. Videndum quoque in configendis vomicis, ut quantum oporteat culter descēdat: profundius vulnus hæmorrhagias commouet: superficiale sæpenuerò frustra est. Eodem modo cauteria in superficiem transcurrunt, leniter insident, aut altius imprimuntur. Et hæc quidē in molliori corpore, molliora, qualia è subere, spongia, & quibusdam radicibus confingi possunt. In metallicis, aureum æneo & ferro clementius est. Sed de his alio loco pluribus. Rectum verò an transuersum, vel obliquum vulnus esse debeat, figura partium, flexus, rugæ, fibræ primùm quidem indicant, deinde consilium iuuat subiecta vasa & corpora. In collo quæ parte eunt vena, arteria & nervus, rectum transuerso præferunt. In fronte, palpebris & vbicunque transuerso ducuntur rugæ, transuerso quoque feramentum duci maluerunt, ne contractis rugis vulnera replicentur. Quibusdam tamē in fronte recta vulnera placuerunt magis, vbi nec ita profunda, nec punctim infligenda sunt, ne quæ à periostio membrana subest, conuulneretur. In inguinibus è flexu transuerso ducitur duplex, interim angustum & oblongum in myrti folium. In ventre nisi prohibeat flexus & rugæ, ut sunt fibræ musculorum: eodem modo in reliquis: eaq; parte infligenda plaga est, cui in motu & corporis flexu, externa corpora minùs occurrant, interiore brachio & crure potius, quàm exteriore, & longius ab articulis. Simplex vulnus aliquando sufficit, decliui parte, duplici aliquando & trigono opus est, cuius vertex altior, basis inferior describatur. Eadē ratione in lunatis vulneribus, sursum cornua existant, deorsum

*Profunditas
vulneris.*

*Cauteriorum
materia.*

*Figura vul-
neris.*

In collo.

*In fronte &
rugosis par-
tibus.*

*In buboni-
bus.*

*Cui parti in-
fligitur fer-
rum.*

*Simplex an
multiplex
vulnus.*

INSTIT. CHIRURGIC.

ἀπορροήσις.
ἐκπύρρυσιν
ἀντιδιαρροήσις.
καταρτία.

alveus abducatur. Atque omnino scalpellus ea parte configatur, quæ mollior est, quæ digitis succumbit, vbi fastigium erigit, qua denique sanies commodius expurgetur. Ἀπορροήσιν appellant ἀπορροήσιν & exanitionem, vel (vt alij) exanitionem: in qua ἁντιδιαρροήσις est, & ἐκπύρρυσιν, ἀντιδιαρροήσις & καταρτία. Nam vbi proclinata parte foramen est, facile purgatur fordes: vbi verò in sublimi, ea restituta solet, deorsum subsidet, tandemque sinuat, si quidem vomitosa pars nequeat pro arbitrio commutari. Quale est in trunco corporis, ac ferè capite & parotidibus. In manu & crure etiam si os ulceris altius positum est, poterit tamen ita inclinari, vt sanies liberè excurrat: tùmque manus quidem è mitella suspēdi debet, vt carpus gibbero sit altior. Crus autem puluino innitatur, sublato genu, & decliui in coxam femore: in brachio & tibia non ita libera est conuersio: vtrūque membrum ea ratione collocandum, in qua diutius sine dolore permaneat. At si cui parti id denegatum est, nec ea potest pro libidine conuerti, aduersæ parti & decliui vulnus inferendum, quod καταρτία vel ἀντιδιαρροήσιν appellant. In aliis quoque manu & crure quæ cōmodè inuerti possunt, quū sinus lōgior, cuniculosum vlcus, fordes vberior, etiā aduersæ parti lanceola immittitur, vt duplici exitu dato, vitium celerius expurgetur. Adde quòd ea ratione liquida medicamenta, quibus in id genus vlcerebus ferè opus est, facilius infunduntur. Et quum ab ore vlcere ad fundū ducto gladiolo tota cauitas detegitur, vt in fistulis: & vbi suppressis arteriis gangræna metuitur: vbi denique nulla alia via sanies satis expurgatur. Non-

Duplex exitus puri.

nunquam angustius orificium ferro ampliatur, aut quod amplum quidem, sed rotundum aucto vulnere in longum, aut aliter deformatur. Sed hoc nō tam purgando, quā glutinando fit. Quibusdam locis plurimæ concurrunt arteriæ: plurima vitalis spiritus materia est: hîc paruo vulnere contentus eris: ne confestim semelque erumpente sanie, simul magna vis spiritus diffuset, unde animi deliquia, & nec opinatæ mortēs consequantur. Est cum adpressa manu fundo vlceris, & ita ad orificium adducta, interior sordes excluditur. Fasciis quoque alligatis, astrictis, id efficitur. Aliquando in latera materiæ cursus deflectitur nouo facto vlcere, vt inde pars nobilior, in quam vitium decurrat, liberetur. Quibusdam è vomica superiore per angustias quasdam sanies deorsum illabitur, & nouam vomicam gignit, qua aperta superior facilius percuratur. Vitioso dente, & inde gingina purulenta, tumor sub mento colligitur: contrusa atque inde saniosa maxilla superiore, labrum superius interiore parte purulentū euadit. Hæc atque alia id genus medico obseruanda sunt, ne prius inferiorem sinum claudat, quā superior fuerit percuratus. Ac temporis ratio quædam est, in quo vomicæ recludantur. In quibus morbis nullus dies vrget, tutius est vere, deinde autumno & æstate, aut certè calore facto nondum ortis frigoribus. Atque hæc temporis ratio multò magis seruari debet, quò magis necessaria pars est quæ tractatur, & maiori periculo subiecta est, maiorque plaga facienda est. Eodem modo matutino magis & proclinato sole, quā meridie, quā feruente cœlo, quā denique nimium progressa nocte. Et

*Quo tempore
aperienda
vomica.*

INSIT, CHIRVURGIC.

*Medicamen-
ta quæ ape-
riunt.*

*Frigida cau-
teria.*

*Quæ ape-
riant.*

*Quibus exci-
pienda quæ
aperiant.*

*Mistum re-
medium.*

hæc quidem de ferro & cauteriis in aperiendis vo-
micis breuiter dicta sunt. Reliquū est vt eodem com-
pendio de medicamentis, quæ aperiunt, dicamus:
postremò addamus quæ sine ferro & vulnere pus
exhauriant. Atque vtróque genere, hoc etiam ma-
gis vtédum est, quia mollior æger est, quàm qui vel
ferrum, vel cauterium sustineat: quia eo loco sanies
consedit, è quo, etiam si aperias, non facilè effluat.
Et medicamenta quæ aperiunt, cauteria quædam
sunt, naturâ certè caustica: ideóque à quibusdā ve-
terum cauteria frigida vocata, à recentioribus po-
tentialia. Cauteria quidem, quòd reuèra vrant: fri-
gida vt ad ferrum, & similia, quæ rutilét igne, com-
parata. Neque tamen sic vrunt, vt quæ caustica &
septica postea describentur, nisi quædam fortasse,
quæ diutiùs insistant. Theriaca igitur vomicas ape-
rit: vtricæ semē è vino tritum frangit, purgat, incar-
nat, cicatrice tegit. Cauliū radices vstæ, tritæ & ve-
teri axungia captæ. Eodem modo radices cannæ,
ostreorum testæ crematæ, adeps ranarū viridium,
quæ versantur in arboribus, lac ficulneū, tithymal-
lorum succus, puluis è capitibus muscarū & lacer-
tarum, puluis cātharidum, erinaceorum coriū cum
pinnis vstum, batrachium, caninum stercus album,
muscerda, arida vini fæx & aceti, magis etiam quæ
cremata fuerit, calx viua in sapone, vocatum subli-
matū in axungia: trita illa visco quercino, terebin-
thina, larigna, abietina, sapone, butyro, œsypo, mel-
ligine anacardina, hermodactylorum succo, excipi
debent. Ac plura capite de pyroticis. Sed hæc ita in-
sistere oportet, vt aperiant, nec crustam ducant: aut
si sic, ea molliter detrahenda est. Mistum remedium

est, facis crematæ vini vel aceti 3. 2. fimi columbini, propoleos satis torrefacti, æruginis ana 3. 3. aquæ marinæ, vel in qua subduplum sal illiquauerit. 3. 1. olei antiqui, vel feruefacti 3. 2. arugo cum sale & fæce trita, aquæ & oleo commiscetur: coquuntur ea fictili caula, puro carbone, dum tota exhalet aqua: ex quo propolis mollita prius imponitur: aufertur igne: vbi paululum refrigerint, columbi fimus inspergitur: pusilla plagula & oblonga efformatur, eaque medicamento inducitur, & conuenienter adaptatur: tum amplius splenium superdatur, quod leniente simul & coquente pharmaco illitum esse oporteat. Al. 2. fimi columbini, nitri ana 3. 4. caric. 7. quibus arida trita commisceto, ac bene pista inducito, vt prius. Quod si durius videbitur, purgata axungia & melle temperato. Arrhenico, sandaracha, puluere angelico vel mercurio vocato & sublimato prudenter vtendum est, vt habeatur ratio corporum & vomicarum. Nec enim placuit veteribus Medicis (quod iam cōsuetudine inualuit) grauius cruciari ægros. Nec in his solum, sed in iis etiam, quæ tantum pus exorbeant, non aperiât, ita cauissæ ægris certum est, Veni ergo illi ne quæ discuterent acrius, dolorem vnâ commouerent, bis in die detrahi medicamenta voluerunt, bis fomentis vt, quæ dolorem remitteret. Ac iam discussa faciei parte, semel tollere remedium, semel fouere tantum permiserunt. Postremò non reuelli, sed contineri, dum tota materia exhausta esset, vtile iudicarunt. Neque prius hoc vtendū genere remediorū, quàm æstus vomicæ & phlegmonæ quicuerint. In vsu, superponitur folium vel malagma, quod leniat, aut

e iij

stare qd
matur

quidam an O
curatio
Non cruciandi ægri.

Clementior
curatio veterum.

INSTIT. CHIRURGIC.

*Desperata
vomica.*

*Quæ saniem
exugunt.*

splenium delibutum pharmaco, quod dolorē prohibeat. Quantum vulnus esse velis, tantum splenium aut plagulam constituas, quod pharmacum vulnerarium excipiat. A maiore vena, arteria, nervo abstinendum, neque diutius reliquendum loco medicamentum. Laxanda prius cutis est, & tenuitas parium comparanda pharmaco. Sic enim cruciabit minus, & celerius efficiet. Ac rursus facto vulnere solatium parti afferendum, fouendumque remediis, quæ temperent. Quod si adhibito pharmaco vulnus sit, neque doloris sensus commouetur, iam syderata & emortua partis indicium est. Neque iam aliud reliquum est, quam ut vel depascaris igne, vel excisorio scalp pro peramptures. In aliis austerior nostrorum hominum, quam veterum medicorum, cura est, dum alligatis causticis crudelius excruciant ægros: sed fortasse dicant, quod olim Epicurus, doloris grauis solatium esse, quum is brevis est. In alio genere remediorum quæ saniem exugunt, sapo est illitus, tum per se, tum in discutiente oleo solutus. Quod sequitur, peculiariter conuenit abscessibus genuum & articulorum: exprimit enim pus, nec incidit. Idem etiam glutinat. ℞. recrementi plumbi lb. i. teritur, & in sesquilibra olei veteris coquitur ad crassitudinem mellis: subductis igne, terebinthinae lb. i. commiscetur: coquuntur omnia placido igne, atque vniuntur. Al. ℞. litharg. cerusæ, salis ana ℥. 3. olei veteris ℥. 10. trita illa ex oleo coquuntur olla, & assidue commouentur: quum non inquinant, in mortarium traducta contunduntur, & vsui sunt Ex lithargyro, sale, terebinthina & oleo veteri, multa comparata reperias, quibus actia

trita resperguntur, ærugo, fæx, calx, vitrioli genera, squama, lapis calaminatis, & similia. Facit hoc ad strumas, parotidas, ganglia, mammarum abscessus, elicitque, laxata cute, quicquid puris intus conditum est. ℞. ceræ, nitri, terebinth. olei veteris ana ℔b. i. aquæ, vel (vt Andromachus) lixiuij ficulnei ʒ. i. li- quatis alijs nitrum, vel aliquid tale inspergitur so- lutum aqua vel lixiuio: miscentur omnia, circum- aguntur assidue, ne quid efferuescat. Plura iam antè, vt capite de resoluentibus, & 6. de compositione pharm. *℞. γ'viii.*

De purgantibus medicamentis. C A P. 2.

Equitur vt purges. Etenim omne vlcus for- didum sedulo purgandū est. Quod si dehi- scit foras, neque fistulosum est, molli to- mento vel linteo tum sinum ipsum, tum labra vl- ceris perpurgabis: deinde medicamētis cauum im- plebis, dum rubens, ac nimium neque siccum, neq; humidū vlusextiterit. Medicamēta in concepto linamento ferè imponuntur, quanquā aliquādo puluisculis cauum inspergitur, hocque præcipuè, quum humidius est. Contra verò arescenti vitio, dolenti & inflammato liquidiora conueniunt. In media conditione satis corpulenta pharmaca inse- runtur. Quod si non ita expositum vitium est, sed intus latet, difficilis omnino cura est. Et si quidem capite includitur, neque per aures, nares aut aliter sordes effluit, modiolis, cyclis, vel terebella pate- facere viam oportet. In extremis naribus quā mea- tus in os pertinet, hecilli nucleo, vel fistulis medi- camentum induci debet. Alioqui aperto ore per palatum via ad vlusquærenda est. Nec alia serua-

*Ratio pur-
gandi.*

*Consistentia
medicamento-
rum ratione
ulcerum.*

In capite.

In naribus.

INSTIT. CHIRURGIC.

in ore. tur ratio in oris vlceribus, quæ non ita pater. Ad
In thorace. thoracem vnica ferè via est ab ore per alperam ar-
 teriam, nisi vulneris orificium in superficiem ve-
 niat. Hic pyulcis, collyriis, suctu, suppuratio exorbe-
 ri potest: iisdemque machinis vel melicratum, vel
 aliquid generis eiusdem inferri debet. Insufflantur
 pulueres per corniculum & arundinem, qui præ-
 senti vitio conueniant. Ad ventriculum & intestina
In vtre gu- prima per gulam aditus est: at quæ gulam purgent,
la & primis lenta, tenacique materia illigari conuenit, vt obiter
intestinis. inhæreant. Intestinum crassius detergente materia
Crassius in- in clysteribus expurgabis. In vesicam fistula argen-
testinum. tea, qua calculi tentantur, primùm immittitur: quæ,
 vt locus patitur, amplius cauo pateat: in cauum cly-
 ster vesicarius introducit, exprimiturque, vt li-
 quor per canalem fistulæ ad vesicam vsq; perfluat:
 Rectis enim fistulis iniectis, ferè refluit atque dis-
 perditur. Iam verò medicamenta purgantia (quæ
Qualia esse καθαρίσματα appellat) modicè tergeant & siccet:
debeant detergenda sordes, quæ corruptela corporis con-
καταρτίζα. crescit, & reliquiis alimenti colligitur. Exiccanda
 sanies, humidumque recrementum, quod stata na-
 turæ lege ab alimento partis reliquum fit, & aliun-
 de illabitur. Pυσίματα peculiariter appellant ἀφαι-
ἐν πύματι. ρετικά τὰ πύματα, quibus vis detergendæ sordis
Quæritāda. data est. Hac parte vitanda sunt quæ adstringant,
 vnde sordes pertinaciùs inhærent: quæ laxent, vn-
 de robur partium elanguescat: ætria, quæ colluue
Sale & simi- sordium cauum impleant. Sale & eadem materia
libus quare ideo abstinendum, quia vt detergeat, adstringit ta-
abstinendum. men, sordes impingit, & vellica. Hæc autem ita au-
 dire necesse est, vt ad purgandi rationem omnia

referantur. Nam si serpit vlcus, si putredo est, quæ vicina depascitur, si quid occalluit, si quid influit & phlegmone est, medicamentum ita comparandū, vt ex iis quæ laxent, reprimant, mordeant, quæque detergeant, tam multis semel casibus medeatur. Sed omnino in purgando vlcere, prima quidem ratio totius corporis haberi debet, quia vel incolume, vel plethoricon, vel cacochymon est: deinde peculiaris natura partis requirenda est: quia humida ea, aut sicca, acri vel stupido sensu prædita est. Postremo animaduertendum, nunquid alieni vitij vt calli, rheumatis, phlegmones, doloris, vitiosi succi, putredinis, aut aliquid generis eiusdem vlcerae parti aduenerit. Itaque vt ea sunt omnia & sordes vlcera, ita qualitas remediorū distingui debet. Adde quod vel recens, vel inueteratum malum est. Molli corpori, recenti malo, nimium neque sordido, neque humido, parti præterea sensus acrioris, leniora remedia conueniunt: multo magis si in vitiosis succis æger est. In contraria conditione, contrariis auxiliis locus est. Quod si pars aliqua tumoris maturuit, & pus reddit, alia verò etiamdum cruda est, huic quæ concoquant, purulentæ quæ repurgent, imperabis. Eadem ratione si quid durius, malactica: si quid inflammatum, lenientia suis quæque locis accommodabis: alioqui pharmacum è multis temperabis, quod iis omnibus querelis fatis esse possit, qualia sunt Græcorum *πλὺ γένεα*. In purgando plurimum valet recta abluendi ratio, de qua breuiter nobis dicendū est. Vbi ergo molliore flocco tum finem ipsum, tum labra exterferis, si præterea conuenienter abluas, magnopere cura-

*De ratione
abluendi vl-
ceris.*

INSTIT. CHIRURGIC.

tionem adiuuabis: vt ad reliqua per se natura interdum sufficiat. Itaque si sanies acris est, sero: si copiosa sordes, melicrato: si multa simul & acris est, sero, in quo sacchari octuplum, vel tâtundem mellis diffusum sit. Cûmque cœperit cauum esse purius, œnomelite: pòst etiam vino è dulci austeriusculo vtendum erit. In fœtido sinu, putri & cruento oxycratum conuenit. Acetum, oxymeli, œnomeli, dilutum marrubij, absynth. aloës, myrrh. paululo conditum melle, putredines efficaciter iuuât, & nomas cohibent. Nomæ sunt vlcera quæ in ambitum partes arrodunt, depascuntur, ac præterea putrilaginosæ sunt. Eidem medetur malo marina aqua, vel in qua subduplum salem illiquaueris. Vrina quoque veteri exemplo, & quotidiano vsu ad eam rem laudata est. Rustico è neglecto vlcere digitus in pede computruerat: is Galeni cõsilio, concerpto linamento vlcus impleuit, conuenienter alligauit, & quoties incessit meiendi cupiditas, propria vrina perluit, atque ita persanatus est. Quod exemplum retineri potest in pudendis, & aliis partibus corporis, quas sine pudore perminxeris. Vrina sit non quæuis, sed cuique propria: nec hæc quidem cruda & aquosa, sed suo diluta sero, & iusta bile colorata. Salsugo piscium eodem authore cõmendatur. Sed hæc leniter adstringit: at putridum vlcus faculenta sorde plerûque impingitur: videndûmq; ne astrictione sordes illa crassior magis inhæreat. Ex quo putridis adhibenda præcipiunt, quæ tergeant, discutiant, tenuent, aliquando etiam quæ repellant, quæque adstringendo siccant, vbi tenuis est sanies, & fluxio infestat. Fraxini

*Contra putredines.**Noma.**Vrina.**Historia.**Salsugo piscium.**Ad putrida.**Fraxinus.*

folia molliuscula coquuntur aqua, vnde cancroſa eluantur. Sic enim lenies, ſiccabis, abſterges & diſcuties. Lixiuum deterget, ſiccet, tenuat, digerit. *Lixiuum.* Itaque in craſſa ſorde & putredine, magnus lixiuij vſus. Paretur è materia quæ detergeat, ſiccet, incidat, diſcutiat, & ſi efferatur malum, ea etiam quæ acrimonia mordeat, quale ſaponarium. Saponem *Sapo.* veteres confecerunt ex ſeuo caprillo, hircino, veruecino, bubulo, & lixiuio cum calce: qui acriter relaxet, ſordes expurget, detergeat, ſiccet ſimiliter nitro. E cinere ſagino & ſeuo alij conficiunt. Quidam è calce, ſale, oleo & ſeuo interim permixtis aromatibus. Iſque modò liquidior, modò ſolidior, comparari poteſt. Atque omninò inde lixiuium expurgandis ſordibus putridorum vlcerum idoneum eſt. Eodem modo è tithymalis, dra- *Materia lixiuiorum.* contio, fico, bryonia, batrachio, oſteorum & metallorum acrium cineribus. Vtuntur etiã capitello, quod capite de pyroticis deſcribitur. Vrina ergò & iis lixiuij generibus vtendum erit in putridis, fluxis, humentibus, & malignis vlceribus: tum etiam cœnomelite, in quod cineré calchanthi, vel cremati vitrioli reſperſeris. In eundem vſum cinere carica- rum liquida puluerantur: nec improbandum ligni ſancti remedium. Alij cœnoſtagma probant, quia *Cœnoſtagma.* ſiccet & putredinem prohibet, magis etiam ſi tantillum cremati mellis acceſſerit. Nam vbi in multo humore vlcus eſt, crematū mel, aut è meliteis vaſis *Mel.* deterſum & aridum magis conuenit. Ac dum crematur, aloë, myrrha, centauij puluis, inſpergi poteſt, quoniã tēpore ſummuetur igne. Idem ſucco marrubij, plantaginis, abſynthij, apij & ſimilium

INSTIT. CHIRURGIC.

aptè perfunditur: sic enim cancras, gangrænas, putredines, facile prohibet. Vulgus senicula, bugla, cætaurio & plantagine, plurimum vitur in melle, ut cum hoc succus ex herbis pressus percoquatur. Neque turpe est per vulgus & aniculas profecisse. Nō enim puduit maiores nostros in multis remediis brutorū discipulos sese profiteri: sed acceptis ē vulgo remediis adhibenda ratio & rectus vſus, in quo summa artis posita est. In nomis, phagedænis, Chirroniis & omnino malignis vlcerib⁹, veteres vſi sunt iis, quæ & detergeant & adstringant, sed hæc rectè diluas, ut liquida infundatur. Aqua aluminosa, vel in qua malicoriū, myrrha, balauftia, cæteraque eiusmodi coxerint, id genus vlceribus accommodanda sunt. Ægyptiaca in liquidis dissoluuntur, aliæque id genus. Verum matutino melius adhibentur, tum quæ constringant, tum quæ mordeant, quo iam tēpore diffluit corpus, ne adstrictione excrementa cohibeantur, & acrimonia pertrahatur in vlcus. Præstabit quopue detergente materia prius expurgare, q̄ astringentia instituas. Lixiuum ē calce sæpius elota terget & siccat, nec sine re laudatum est. In calloſis, ægrè cohærentibus, cuniculosis, nimium sordidis, ex cinere ficus, tithymali, aliisque id genus lixiuum fit, quo sinus quotidie perfundantur. Aqua è larigna, terebinthina, resinis ferè omnibus extillata, tergendō idonea est: lixiuum ex oliuæ nucleo, cancerosa tollit. Succo absynthij ficcabis, exterges, astringes, & roborabis. Melicrati & eorum quæ mel, vel saccharum recipiunt, modus est, ut sit decupla, octupla, sexcupla, aqua. Eo dilutiore vtēdum erit, quò sinus putior: acriore, quò sordidior. In vlcere satis expo-

Vtēdum vulgi remediis adhibita ratione.

In nomis & malignis vlceribus quibus vſi sint veteres remediis.

In calloſis.

Ad cancerosa.

Absynthij succus.

Melicratum & similia.

Quomodo vtēdum cathartici.

sito,linteolum priùs pharmaco insuccandum, leuiter exprimendum,insinuādum cauo. In humidiorē exactissimè triti puluisculi resperguntur. In sicciore,& quod sorde offarctū est, diuulsa linamēta, vel sine his pharmaca mollia imponuntur : ex quo bene carminato vellere os vlceris obstipandum est: deinde superdanda mollis spongia, vel complicata linteola, vel denique quod patria lingua, & iā vulgari Cotton appellatur, vt inde tota vlceris regio cōprehendatur. Atque hæc omnia vino inculcabis, & expressa superpones: postremò artificiosè colligabis. Omninò tamen cauendum erit, ne quid durius, grauius, asperius, vlceri incumbat. In fistulis & altioribus lacunis, quod superdatur spleniū, in decussē vel crucē discinditur, vt sit quā sanies effluat, atq; ea parte diuidi melius est, quā os vlceris in decliui tangit. Poterit etiam linoxylon molle obducī splenio, quā parte diuisum est, ne sanies molestè diffluat, & subiecta corpora inquinet, sed cōbibatur. Omnia commodè obliganda sunt, vel vt cōtineas, vel etiam vt reprimas. Accidit aliquādo vt longior turunda extrema parte neruum aut dolentem particulam attingat, atque exasperet. Quare ea decurtanda est, & ima parte intingēda remedio, quod & lentum sit & leniat, reliqua verò detergente auxilio illini debet: quæ si parum etiā videatur, quia non penetrat in alueum quā vlcus definit, iniectis liquidis medicamentis sufficiens erit, quod deesse videatur. Postea verò quā tempus redierit, in quo vincula soluātur, atque reuellantur indita medicamenta, recognoscendū fideliter, quanta qualisq; sordes prius fuerit: quāta, qualisque in præsētia sit.

INSTIT. CHIRURGIC.

Nam si iā minor & cocta appareat, bene est. Optime verò, si purum vlcus est, & iam aliquid laudandæ carnis succreuit. At si solito magis sordescit, & nihilominus crudum est, distinguendum hoc modo. Nam si cauitas maior, nouus calor, rubor & dolor, adfuerint, id aciori medicamento attribues. Temperabis ergò cerato rosaceo, si maior calor : si verò flaccidū vlcus & humidum, myrtino. Quòd si nihil horum extiterit, non calor, rubor, dolor, sed tantum sordes vberior prouenerit, imbecillius est phar macum, quod adiecto melle exacues. Sed aliunde humor interdū affluit, vt in rheumaticis vlceribus appellatis : nonnunquam in largiore cibo & potu peccatū est, quibus mederi prius necesse est, quàm vlcus purgari possit. In humore nimio siccantem pollinem consperges, & mollibus pharmacis abstinabis. Aliquando verò nimium siccando, & cōtractum, & exuccū vlcus reperies : qua in re siccantia humido diluuntur. Inflammato vlcere sæpe initio recurrit materia, vt tenuis quædā sanies, lachrymæ similis, tantum effluat : vnde *δαρπυῶδες* vlcus appellatum ab Hippocrate. Vbi non medicamento, sed vitio vlcis, ea res attribuenda est. Oculis, naribus, & palato aliisque partibus vlceratis, quas humor subinde alluit, vis medicamentorum aut acrior sit quàm vlcus postulet, aut sæpius cōmutetur. In contumacibus, solidiora pharmaca inseri possunt (si nō prohibet dolor) & platysmata suprā adhibentur. In summa iustam qualitatem pharmaci æstimabis, si purius vlcus inde redditum est : si naturaliter sentit locus vlcis, qui sensu præditus est : si modicè rubet : si nimium neque ficcus, neque humidus est. At qui-

cunque sensu caret, aut non naturaliter sentit, quicunque nimium aut aridus, aut flaccidus est, quicunque albidus, pallidus, liuidus, aut niger est, is nondum purus est. Omnino verò siccandum vlcus est, quantum videlicet & ratio sordium, & natura partis ostendit. Alioqui infra modum siccato vlcere, fungus è membranis nascitur, aliunde excrescit caro, aut putredo contrahitur, in qua ad acria, mordentia, ignem quoque & ferramenta confugere sæpe necesse est. Accedit aliquando ad fordes, ut etiam vermiculentur, quo tempore aloë cremata conspergatur: veratrum album in tosto melle: pulvis pollij & absynthij in pice imponatur: nuclei mali perfici è persicariæ succo tusi: plátago arefacta, marrubium, centaurium minus, calamyntha, porrum: vesica suo felle plena, igne resiccatur, teritur, & inspergitur. In summa quæ amarore vermes enecât, & purgant sordida. Arida teruntur, & ita resperguntur cauo. Ex aliis succus exprimitur, melli vel aloë cõcorporatur, & aliquando simul omnia coeunt. Eidem rei lixiuium conuenit, vrina, linaméta, ieiuni hominis salua tincta, cicer, orobus, lupinus, hordeum: vsta, trita & melli mista, vermes extinguunt, maligna sanant & Chironia. In canerosi cãcri fluuiatilis cinis cum cadmia. Si cadmia defit, tuthia vulgari crustacea, gleba æraria vsta tritaque, aut fuligine ex ærariis fornacibus uti licebit. Meliora hæc omnia ex vino giluo, tenui, pellucido, leniter adstringenti, & odoro, diutius versata loco subdiali & obiecto soli, alioqui lulentento foco. Irionis semen conlæuigatum melli: lens cocta cum melle. Mel in tegula torrefit, & solani succo imbibitur. Ex virentis oleæ furculis succus

Vermiculantia vlcera.

Ad canerosa.

INSTIT. CHIRURGIC.

*Pompholyx.
Cerusa, è
dracontio.*

exprimitur: malicorium vritur. Semperuiuum, umbilicus veneris, solanum, intybū, lactuca, psyllium, omphax, atriplex exuccantur, quod inde expressum fuerit, pistillo & mortario plūbeis diutiùs circumagitur, dum sit luti crassitudo. Pompholyx in pila plumbea diu versatur, atque paulatim affuso succo, qui conueniat, volutatur. Colocynthis vritur, puluis pōpholygi permiscetur contra maligna & vermiculantia. Cerusa è dracontio (gersam serpentariam vocant) ʒ. i. calcis viuae, ʒ. iij. cum aceto pista iunctaq; fictili cremantur: puluis expurgat caneros & curat. Fit autem ea cerusa hoc modo, quæ per se clementer purgat. Radicem vere colligunt, Galenus sub canicula: Dioscorides lauat: siccatur umbra, aliquot post diebus secta in taleolas, traicitur acu quæ filum ducat, ex quo dependens umbrosa domo asseruatur. Vfus tempore, trita inspergitur, & maligna curat: melli aliquādo, aut (ne acrior sit) cerato cōmiscetur. Sed vt inde cerusa fiat, vbi iam siccata, & in farinā trita est, vitreo vase includitur, in quo tantum sit aquæ rosacæ (quod ῥοδόσταμα vocant) vt enatet aqua: vas ergo viginti dies persolatur, & vt expirat aqua atque cōbibitur, ita noua refunditur: postremò farina illa exiccatur umbra: vbi liquorem multum cōbibit, vsui reponitur. Eodem modo umbilici marini, sales, ostreorum cinis, puluisculus iridis, os sæpiæ, aliæque generis eiusdem comparantur, & addita cerusa lota, gummi, mucagine, crinostagmate: bene mūdato lotoque adipe, anchusa denique ad fucos mulierum permiscentur. Ad cancrofa. ℞. litharg. ʒ. ij. vino giluo, tenui, odore, leniter astringente vel aceto, si quid est calli, immerguntur,

*℞ litharg.
C. cerusa.*

merguntur, ex eoque quotidie in sole vel igne conteruntur pistillo plumbeo & mortario, idq; diebus octo vel pluribus. At quoties tritura repetitur, vinū & acetum mutari debet: tantò efficacius pharmacum est, quantò plus liquoris rapuerit. Hic rursus oxelæon ad selibram iniicitur, ex quo diu trita lithargyrus excoquitur puro carbone. Iā non inquinanti, cerusæ semūcia inspergitur, mouetur omnia, & sedulò commiscetur. Sunt qui cineris ostreorū 3.ij. adiiciant. Ex eadē materia Ricotia barbarorum conficitur. ℞. lithar. triti & cerusæ ana 3.ij. ol. myrt. vel rosaceo concorporatur, & si lubet, succo plantaginis vel solani imbuuntur. Psoricon Mesuræ medetur cancris, fistulis, lepræ, scabiei siccæ, putrida depascitur: superioribus pharmacis aerius est. Item. ℞. litharg. argenti, calchanthii, vel vitrioli ana 3.j. ærug. 3.j: teruntur vno die in sole æstiuo ex aceto acerrimo, quod paulatim respergi debet: deinde cōduntur omnia vasē vitreo, & ad quadraginta dies sub fimo obruuntur. Ἀγομφόλυος medicamentum est veterū & recentiorum, quod contra cācros vsurpari potest. Vrticæ semine & foliis vtriusque tritis, aridis, infriatis Galenus vsus est ad gāgrænas & cancris, quia modicè calfaciunt, siccant, digerunt, tenuium sunt partium, nec mordent: qualia gangrænis & cancris cōueniunt. Sed vbi calor est, refrigerante succo qui per se cōueniat, temperari debent. Gangrænæ cōpunguntur, scarificanturque, vt oppressis spiritib⁹ liber anhelitus reddatur: iisdēque iuuantur remediis, quibus & cancri, & putredines. Putrida curantur melle scyllitico, cui intritus sit puluisculus ellebori. Aristolochia rotūda extenuat,

Ricotia.

Psoricon
Mes.Facultas
quorundam
medicamentorum
ad gangrænas &
cancros.Putrida que
curent.
Aristolochia.

f

INSTIT. CHIRURGIC.

putredines sanat, repurgat sordida, ad quæ effica-
 cior est, quàm longa. Hyperici semen aridū, cōmi-
 stum melli, putridis & iis quæ in multo humore
 sunt, medetur. Erysimi semine ad cācrofa, putrida,
Sabina. gangrænas similiter vtendum est. Sabina iisdem re-
 medio est, & atra iuuat: verū tum hæc, tum quæ
 acria sunt, rebelli ac nimīū contumaci vitio accom-
 modare melius est. Quod genus vlcerū vim a-
 crium medicamentorū sine noxa perferre potest.
 Nam cum recenti malo, dolente atque inflāmato,
 clementiūs agendum est. Cōputrescebat & humo-
 re soluebatur medi j. digiti manus articulus, cui Ga-
 lenus initio cataplasmata induxit ē farina hordei in
Historia. lixiuio pista: vicina verò sursum versus tenfa & do-
 lentia inflāmato oleo calente fouit. Postea verò
 quàm dolor acquieuit, calorq; extinctus est, ex oro-
 bi farina eodem lixiuio iuncta cataplasma compe-
 git, atq; is tādē sanatus est. Ita in articulis & ner-
 uosis partibus, tum etiam aliis quæ putrescant, fari-
 na (vt dolor est & calor) commutanda: quæ si non
*Contra putre-
dines articu-
lorum, nervo-
rum, &c.* prohibēt, ē lupinis & ciceribus extundi potest. Sub-
 iguntur autē cataplasmata modò lixiuio, modò
 oxycrato, & in dolore cenomelite, aliquādo etiam
 aceto mulso vel aceto. Marrubio, scordio, centaurii
*Vt statavete-
ribus contra
putredines.* minoris cauliculis vti solitos veteres cōtra putredi-
 nes Galepus author est. Aloë, myrrha, absynthio,
 apio amaro, melle tosto ferè vsa est posteritas. Plā-
 tago rebellia, rheumatica & putrilaginosa sanat. Ac
*Tria genera
medicamento-
rum contra
putrida.* ferè inuenias veterem medicinā tripliei genere re-
 mediorum pugnasse cōtra putrida. Frigidis enim &
 astringentibus aliquando vsa est, vt planragine: ad-
 modum calidis, sed quæ non mordeant, vt vitrica:

acribus ac iam mordentibus, vt Sabina : ac singula genera singulis vlcerum differentiis accomodanda sunt. Initiis enim putredinū vbi calor & dolor est, frigida illa conuenient. Vbi inualuit putredo & cōtumacior est, ad acria decurrendū. In media conditione, medium genus vtile est: in quo anethi semen est vstum, tritum & inspersum. Ex officinis ærariis, ea scoria colligitur, quæ fuso ære relinquitur, è vino tenui quod ex austero dulcescat, diu cōteritur: quadruplo melli torrefacto permiscetur, singulari remedio in ani, oris & genitalium vitiis, magis etiam quum putredo depascitur. Colligi potest ea scoria, nō solum in primariis illis fufuris glebæ ærariæ, sed vbi cūq; æs collectaneum iniecto lapide, quem calaminarem vocāt, refunditur. Melle myrtino giuiarum putredines cohibentur. Contra putredines & nomas, ℞. aluminis vehementer triti, 3.ii. salis 3.i. mell. 3. i. omnia coniuncta cremantur olla: vstis, tritūsq; 3.iii. tritæ ireos immiscetur. Alumen per se vstum, tritūque contra eadem mala inspergitur. Aliud, ℞. aloës, myrrh. ana 3. j. trita iunguntur succo plantag. & absynth. dum sit luti crassitudo. Vitriolum vritur, diūque ex aceto tritū circumagi-

Vitriolum

tur: hīc siccatur: siccum è vino subigitur, rursus siccatur: puluis citra morsum siccatur, & putredines adiuuat. Eodem modo macerari possunt acria metallica, vt siccent, nec ita mordeant. Chamæpytis, cupressi nuces & folia, putrida, flaccida, & atra iuuāt. Ostreorum, buccinorū, testularum, ossium, sapiæ cinis ex oxycrato, & aliis cōtra eadem valent. Sunt qui, dum ea cremantur, quartā partem salis immisceant. In calore & phlegmone, alterci semen albū

f ii

INSTIT. CHIRURGIC.

cum dupla farina tosti hordei vel auenæ, vsurpandum. Atque hinc poterit ex ænomelite, vel oxycrato cataplasma fingi. Arida radix cucumeris agrestis, fici folia, ellebori fibræ, vnum quodque tritum, & melli mistum, iisdem vitiis auxilio est. E radice gentianæ & enulæ, cerusa factitia, qualis è dracontio descripta est, mirificè prodesse potest. Scilla similiter cum melle cocta. Cinis è lana succida mollibus, flaccidis, malignis vlceribus vtilissimè inspergitur, atque efficaciter siccat: eodem modo è pilis animalium utilis siccando cinis cõparatur. Ad putrida. ℞. vitrioli vsti, & vt priùs, confecti ℥. j. elaterij & seminis lini torrefacti ana ℥. i. terantur omnia. Isidori Antiochæi ad gangrænas, nomas veteres, & malignas putredines remediũ. ℞. litharg. ℥. ℥. ærug. ℥. j. olei veter. vel ricinini ℥. ix. : metallica trita cū vnc. quatuor, & semisse olei clementi focò coquito: versato spatha, vel manubriolo ex enulæ radice, cucumeris agrestis & gentianæ, idque donec viride fiat: hinc in mortarium data omnia volutato: ex quo in cacabum repetita, cū pari modo olei recoquito, dū sit melinum pharmacum: tum in pilam reuocato, & circumagito: deinde redditum foco tertio excoquito, vt ruffum appareat, & in mortarium reducta subigito. Postremò iam quarto coquito cum pari oleo, omniãq; vt priùs, facito. Andromachi ad eadem. Litharg. vnc. ix. calcis viuæ, æris cremati, thuris, terebinth. aristolochiæ rotundæ, ana ℥. iij. picis, ceræ, ammoniaci ana ℥. vj. liquabilia seorsum fuditò: deinde metallica vino tenui & odora tincta, tritaque immittito: omnia in mortario cõrundito, & fideliter commisceto. In putridis, depascentibus,

*Isidori ad
nomas, gan-
grænas, &c.*

*Androma-
chi ad eadẽ.*

& grauiter olentibus, vocato puluere angelico, ar- *In nomis & fetentibus.*
 rhenico, crudis vitriolis, aliisque id genus vtendum
 erit. Ea in tenuissimum pollinem trita, & extremo
 specillo capta resperguntur, ex quo linamentū sim-
 plex, vel liquore, qui conueniat, madidum, super-
 ponendum. Atque hīc vbi aliis remediis nihil pro-
 feceris, ferro & igne purgandum est. Efficax me-
 dicamentum Lucij Cathægetæ ad malignas putre-
 dines & nomas. ℞. sulphuris viui, auripigm. squa-
 mæ æris ana drach. 2. æris combusti, drach. dimi-
 diam: trita omnia insperguntur: mollius est, si in
 melle rosaceo adhibetur. Arido vtendum magis in
 humore multo: in siccis temperatur rosaceo. Egy-
 ptiacis quoque vti licebit. Atque hæc quidem obi-
 ter, neque tamen præter institutum, contra cæcros,
 gangrænas, putredines, nomas, vermes, nigredines,
 quæ ad purgandi, siccandi que rationem, atque om-
 ninò percuranda vlcera pertinent. Nunc autem ad *Materia purgans.*
 peculiarem materiam veniamus. Repurgant melle
 tincta linamenta: aridum mel quod melitæis vasis
 inhæsit: mel rosaceum, quod etiam reprimat & ca-
 lorem attemperat. Sacchari eadem ferè vis est: te-
 rebinth. cum melle & rosaceo pari mēfura. Eadem
 cum butyro, neruis utilis est. Iris serpentibus vlceri-
 bus & forde plenis, gentianæ radix & enulæ. Mar-
 rubij succus & fœniculi cōditus melle, mucago fœ-
 nugræci tincta rhodomelite, oculorū vlceribus ido-
 nea sunt. Melissophyllon marrubio imbecillius est.
 Ærugo tosta, lotaque, æris squama, ac ferè reliqua
 metallica, similiter cōparata citra morsum siccant,
 quædam etiam detergent: æs, stibiū, antimonium *N. è allia.*
 vocant, ad hæc, chalcitis, misy, fori, quæ ad vitrioli
 f. iij

*Caprillum
stercus.*

*Contra sca-
biem & ma-
ligna.*

& cuperosa genera referunt. Caprillum stercus ex-
ustum & è vino pistum desperata sanat. Trochisci
è calce maligna iuuant : calx viua trita quadruplo
melli cōmiscetur : ex quo finguntur orbiculi, qui in
figulino ordine collocati, & in fornacem dati con-
cremantur. Inde puluisculus inspergitur, qui longè
clementior fuerit, si vino vel aceto eluatur, vt citra
morsum tergeat, & ficcet. Eadem arte multos pa-
stillos conficias, è calce, melle & metallicis. Chiro-
niis, hoc est valde malignis, aliquando satisfaciunt
cicer, orobus, faba, hordeum, auena, fresa omnia &
melli infriata, vel per se resperfa cauis. Eadem lupi-
norum vis est, qui in cinerem, molli igne vsti, mali-
gna vlcera tibiarum purgāt, implent, cicatrice clau-
dunt. Ad eadem valent radix asphodeli, ari, & asari,
ostreorum testæ & volumina cochlearum. Vritur
omnia figulari clausa, deinde etiam lauantur
vino, siquidem acrimonia deterenda est. Polium
aridum rebellia sanat. At hoc scabiem expurgat, &
maligna curat. Ellebori albi vnc. i. litharg. scsquun-
cia : litharg. in olei vnc. 4. & aceti vnc. 2. coquitur,
dum non inquinet : subductis igni, elleborus pau-
latim inspergitur, commouentur spatha, & sedulo
permiscentur. Ligustri nostri & minoris plantagi-
nis folia affuso omphacio teruntur, asperguntur sa-
le, succus exprimitur ad maligna colis vlcera. Sed
vbi quæ mordeant partibus adhibentur, quæ inflā-
mata celeriter putrescāt, purgato corpore & iei-
uno vicinia repellentib⁹ obstipāda est. Erinacij cinis,
amygdala, stæchas, anagallis, aristolochiæ radix,
gentianæ, enulæ, cyper, vrticæ semē, & irionis : hu-
midiorib⁹ vlceribus, cācrofis, putrilaginosi, gāgrēna

& liuore tinctis, mirificè profunt. Radix dipfaci in cinerem crematur, aut in vino ad melliginē coquitur. Solani radix excorticatur, siccatur cortex, cancris, & nomis auxilio est. Cōtra eadē, succo & trita herba vtimur, multò magis vbi calor est. Minium quod è sulphure & hydrargyro nostro fit, depascēdo purgare potest, nisi vstura & lotura maceretur: sic enim clementius futurum est, vt quod è sola cerusa vsta cōparatur, vel plumbi gleba sterili, quòdque veluti arena in venis argentariis colligitur, aut paratur è syrico. Cerusa trita cribro traducitur, & in fictili patella coquitur syncero igne, donec rubeat, & sandicis colorem trahat: idque alij sandaracham, alij sandicem vocant. Quidam etiam syricō. Et qui sandaracham, ex hac & rubrica sandicem fingunt. Ex sandice & synopide syricon, omniāque siccando conueniunt. Ad diuturna & malefica vlcera tiliarum, vbi siccandum atque digerendum. Sandicis lib. 1. olei dulcis lib. 2. coquātur lento igne, dum non inquinent. At si qua sordes, ea detergenda prius est. Ad cancrofa & malefica, cerusa è dracontio, vel radicis dracontij, vt prius comparatē 3. 3. calcis viua 3. 1. cum aceto fingantur magdaliæ, quæ in olla concrementur, vt inde puluis inspergi possit. E silicis radicibus quæ tergeāt, & leuiter astringant, cum melle medicamentum fit conueniens iisdem vlceribus. Quæ ex ærugine parantur cruda, vsta, lota, vsu frequentissima sunt, qualia *Egyptiaca*: ac in purgando cruda ferè ærugine vtendum erit, multò magis si valde sordida, si putrilaginosa, si maligna vlcera curanda sunt. Quòd si non adeò graue vitium est, vsta quidem licebit vti, aut tātum

*Minium.**Sandaracha.**Sandix.**Syricon.**Ad vlcera
tiliarum.**Egyptiaca
arugo.*

f iij

*Nota de me-
tallis.*

Lita.

lota : vsta verò & elota implendo cauo atque glu-
tinâdo magis idonea est. Temperatur cerato, octu-
plo, decuplo, duodecuplo, & aliquando terebinthi-
na permiscetur, quæ vt ad æruginem, similiter cera-
to habet octupla, decupla, duodecupla. Quâquam
ea ratio variè commutari potest, vt sunt vlcera &
corpora. Cera terebinth. ana 3. i. olei 3. 4. liquefa-
ctis adde æruginis 3. i. 2. 3. Quânto plus receperit
æruginis, tantò acrius pharmacum futurum est. A-
liud. terebinth. lb. 2. cera lb. 1. rosacei 3. 3. aut. 4. fufis
permiscetur æruginis 3. 2. vel tres, vt magis siccet
atque detergeat. Ac iam deterfa sorde, quum iam
regeneranda caro, vel glutinandû vlcus est, minue-
tur ærugo, vel cerati & terebinthinæ modus inau-
gebitur. Atque omnino medicamētis quæ ex æru-
gine & acribus metallicis conficias, vis obtundi
potest, si cerato alijsque id genus tēperentur, si crē-
mentur, lauentur, si denique diutius excoquantur:
vsturæ ratio ex Dioscoride, & alijs pctenda est. Ab
eodem loturæ formula explicatur. Lauantur vino,
vt impleas & glutines: aceto, vt tenues, penetres,
repellas. Cruda melius expurgant: vsta tenuiora
sunt, magisq; discutiunt: lota omnino clementio-
ra: vsta, lotaq; præstantissima sunt, vt sictes qui-
dem, nec mordeas. Si lauatür aqua, ea sit pluuia, vel
æstiuia, vel quæ tonante cœlo defluat. Ærugo subla-
tis igne alijs inspergitur, vt viride & acrius pharma-
cum relinquatur. Circa initia indita, gilua facit, &
dichroma colore ambigua. Diutius cocta ærugine
etiam redduntur ruffa, minùsq; acria medicamen-
ta: mitiora quoque, si diutius lotura repetatur, &
multum vini ærugo combibat. Litas Græci ferè ap-

pellant medicamenta, ex ceræ & terebinthinæ æquis partibus, æruginis octatua parte, decima, duodecima, sub duplo thure, ad modum æruginis, & aliquando oleo addito sesquialtera ratione ad æruginem. Ceræ, terebinthinæ ana 3. 1. æruginis 3. 2. thuris, 3. dimidium, olei sesquidrach. sed ferè oleum adiicitur, cum sine thure & aceto conficitur pharmacum. Aceti verò vñus est, vt ex eo ærugo diutius versetur. Maleficis conuenit, æruginis 3. 1. squamæ aris 3. 2. aceti 3. 8. mell. 3. 2. metallica in sole tandiu teruntur ex aceto, dum hoc consumptum sit: mel adiicitur, coquantur omnia dum ruffescat pharmacum. Clementer purgat ex mellis & terebinth. pari pondere: paulò efficacius, addita ærugine priore ratione. Maligna iuuat. litharg. lib. 1. coquitur in aceti lib. 1. olei veteris lib. 2. iam inspissatis, adde ærug. 3. 1, coquantur omnia dum ruffum colorem trahant. In rheumaticis & humidioribus mel. lib. 1. aceti se- libra, æruginis 3. 1. aluminis semuncia, coquantur reliqua: postremum alumen immittitur, tandiu permittuntur dum ruffescant. Atque omninò in his modus sit æruginis, vt ne mordeant. Multa alia viridia & gilua ex ærugine lib. 2. de cõpositione medicamentorum & *Ægyptiaca* recentiorum multis emplastris veterum ex ærugine respondent. Vnguentum de melle, aut *Ægyptiacum* magnum Mesuæ, vlceribus malignis, putrilaginosi, cuniculosis cõuenit. Sed hæc præscriptis modis macerata ærugine, moderari licet. Cera viridis, arida & infriata, aut (si res postulat) soluta rosaceo deterget. *Ægyptiaca*, aloë, myrrha, vñto alumine, radicibus aristolochiæ, gentianæ, enulæ, & aliis id genus aridis

*Ægyptiaca
recentiorum.*

INSTIT. CHIRURGIC.

*Papauer cor-
nutum.*

Asclepiadis.

Ratio conficiendi cathartica ex ærugine & metallica.

E farinis.

tritis consperguntur: siccantur in tegula, pulvis inde mucosas carnes putridas, præhumidas corrigit, & testulas ossium elicit. Papaueris cornuti folia, & flores admodum sordida vlcera & rebellia iuuant: sed his, vt aliis omnibus quæ valde tergeant, abstinendum in molli corpore, nec ita sordido vlcere: siccatur illa, & inspergitur. Archigenes insperfis puluisculis, floccum è diuulso filo, imbutum frigida vel subaustero vino superponebat. Squamæ, æruginis ana 3. i. ceræ 3. 6. larignæ aut terebinth. liquidæ sequuncia: in minùs malignis, dimidio minuenda metallica. In tumetibus vlcerum labris resinæ loco, cæsypus, medulla cerui vel vituli permiscenda: medicamentum in platysmate totum vlcus comprehendat: vicinæ partes parygro recenti, vel alio medicamento, quod phlegmonem arceat, muniuntur: tertio quoque die resoluitur platysma. Ex ærugine & cremato ære medicamenta conficiuntur ad maligna: concorporantur illa modò cera pingui, modò cerato myrteo vel rosaceo, atque par metallorum modus est. Ceratum paulò vincat metallica, quod aliquando quoque larignam, vel terebinthinâ habeat subdupla ratione ad ceram, & alumë subquaduplum ad metallica. Aerurg. aris cremati ana 3. i. aluminis semuncia, ceræ sequuncia: terebinth. 3. 6. olei myrtei semúcia. Plura generis eiusdem quarto de cõpositione pharm. $\chi\tau^1 \gamma\epsilon\rho\eta$. E farinis hordei, fabarum, cicerum, orobi, lupinorum, melle & terebinth. concorporatis, sordes extergebis. Farinæ 3. 3. succi apij, absynthij, marubij & similium, vnius lb. i. mel. 3. 9. ad iustum corpus decoquantur. A. L. Hordeacea in duabus partibus aquæ, vna mellis rosacci

percoquitur: purgat, lenit, calorem temperat. Farina in memoratis succis cocta, contra canculos & fistulas valent, in laboribus nervorum terebinthina commodè permiscetur: myrrha & aloë in putredine, quæque contra putria descripta sunt. In calore, hordeacea & sabacea præferri debet. In aliis è fœnugræco, ciceribus, orobis & lupinis melior est. Amiciss. neruis quod sequitur. ℞. resina, mell. terebinth. ana ℥b. myrrhæ, sarcocollæ, farina fœnugr. & seminis lini ana ℥. i. iros semunc. Aliud In pure crassio. quod in pure crassiori vsurpandum est. Galbani, ammoniaci, resina, terebinth. sepi taurini, ceræ, olei veteris ana part. æqual. in aceto merfa, paulatim fundantur igne. Aliud quod purgat, siccatur, fistulas curat & glutinat. ℞. iris florentina ℥. 5. farina orobi vel cicerum ℥. 3. mannæ, thuris, calcis viuæ ana ℥. 3. aristoloch. ℥. 3. & semiss. fiat pulvis: in fistulas ventulo facto immitti potest: alioqui in liquida medicamenta quæ fistulis conueniant, respergitur. Viride ex herbis. Viride ex plantaginis, scabiosæ, lybistici, vrticæ, ormini sylvestris, ana M. i. cōquassata septem diebus in oleo macerentur, in eodem cocta exprimantur: expresso succo, adde ceræ ℥. 3. terebinth. ℥. 6. resina ℥. i. simul bulliant dum fiat corpus. Subductis igne adde sarcocollæ, aloës ana ℥. i. aristolochiæ longæ, æruginis ana semunc. aluminis ℥. 6. sed iniquius pondus est: fiat vnguentum. Vnguentū apostolorū ferè respōdet veteri antiquorum: qui hoc vsi sunt attrahēdo, molliendo, glutinando, & contra ferarum morsus: quod quia variè describunt, ex Aëtio vertimus

INSTIT. CHIRURGIC.

thure addito, & myrrha, vnde clementius futurum est. ℞. litharg. ʒ. 25. ammoniaci ʒ. 9. Colopho. ʒ. 16. æruginis, galbani ana ʒ. 2. bdellij, opopanax ana ʒ. 3. aristoloch. thuris mascul. ana ʒ. 6. myrrh. ʒ. 4. ceræ, ol. ana lb. 2. Lithargyrus oleo coquitur, media ebullitione inditur ærugo (recentiores decoctionis fine, vt melius purget) vbi non inquinant, Colophonia inspergitur: summotis igne, reliqua ex aceto trita immittuntur: postremo versantur in mortario, & permiscuntur. Nostri terebinthinā addunt, & maiorem modum æruginis: ideoque purgando efficacius est. Al. Mellis cocti lib. 1. thuris semuncia: myrrh. ʒ. 2. efficacius è crudo melle, additisque æruginis & resinæ ana ʒ. 1. Plura primo, secundo, quarto, & quinto, de compositione pharm. ʒ. 1. ʒ. 2. ʒ. 3. ʒ. 4. ʒ. 5. de cimoquarto & decimoquinto Aëtij.

Prouidendum autem, vt ne malè purgatum vlcus coëat. Hippocrates cuneolos è spongia aut plumbo ori fistulæ inducebat: nostri & spongiam & gentianam & Syphones, vel tubulos, quas canulas appellant. Ac liquabilia quæ *τμητά* vocant cuniculosis vlceribus & fistulis iniiciuntur, penna vesicæ alligata, vt Hipp. vel cornea fistula vesicæ iuncta, vt Gal. Nostri melius fistulis quas syringas vocant: veteres oriculariis clysteriis, aut vesicæ loco, sacculis coriaceis vsi sunt. Arida verò *ἔχρη* dicta corniculis inspirabant, aut illitis penicillis lentore aliquo inspergebant, penicillos autem è filo contexebant, fingeant è scirpo. Nostri è plumbo fistulas constant, illinunt vnguinosis auxiliis, candelas cereas immittunt, aut has mistis Aegyptiacis, cera viridi & aliis conficiunt.

De Sarcoticis.

C. A. P. 3.

 Vod iam purum, quòdque ἀπερίστατον ^{ἀπερίστατον} vlcus ^{vlcus.} est, carne impleri debet. Ac tale quidem est, quod sordibus purgatum, modicè siccatum, sine rheumate, dolore, phlegmone, callo, intemperie constitutum est. In summa cui nihil accidit, quòd minùs impleri possit. Hic ergò carnem regenerabis. Sed hoc naturæ opus est, quæ carnem è sanguine conficit. Oportet ergò tantum talémq; sanguinem naturæ suffici, vt inde carnè procreet: instituenda vitæ lex, cibi boni succi, vitatis acribus: auis, venatio, suilla elixa dari potest. Vinum in dolore & phlegmone alienum est, datum alioqui modicè, nec ita vetus, vt iam acre sit, aliquàdo prodest. Reliquum verò sarcoticis medicamentis perfici debet. Quæ reuera sarcotica sunt, iustam materiam ^{Sarcoticorū natura.} naturæ comparant, modicè detergent, siccant primo gradu: vel ita vt ne nimis calefaciant. Nam quæ vehementiùs extergeant & siccant, primùm quidem ac per se, rhyptica & cathartica appellantur: deinde verò ac secundariò sarcotica: & colletica dici possint. Quin & cephalica sarcotica quædam ^{Cephalica.} sunt, sed paulò acriora, quàm vt reuera in sarcoticis statuantur, nisi vim siccandi emollias, & acrimoniam hebetes: vt eorum quæ purgant, asperitatem lenias. Sic enim carnem regenerent. Itaque ceratis, ^{Modus cerati ad rhyptica & cephalica.} oleo, & similibus temperentur. Ac cerata dupla, tripla vel quadrupla sunt, vt molle, durumque corpus, & medicamentum læne, vel asperum, acre vel ^{Materia ceratorum.} moderatum est. Quale fuerit si ægyptiacorum vnciam, duabus, tribus, aut quatuor vnciis cerati permisceas. Cerata fiant è myrteo, si adstringendum:

INSTIT. CHIRURGIC.

*ἔνι ἰσχυροῦ.
Axungia
rotatum.*

*Delectus
materia.*

*Thus et ari-
stolochia.*

*Consilium à
natura par-
tium.*

omphacino, si etiam refrigerandū : rosaceo, si præ-
ter hæc concoquendum & repellendum : quan-
quam his omnibus communis quædam virtus est.
Mastichino, lentiscino, terebinthino, vbi leniter ca-
lesciendum, molliendum, & contrahendū. Quod
si parre aliqua durum, crudum, nec ita clemens vl-
cus est, loco cerati simplicis, vteris eo, quod quia re-
sinam capit, *ῥηϊνώχηρον* appellant. Dersa quoque
rotis axungia, temperadis eiusmodi cathartidis ido-
nea est. Mollit, siccatur, digerit, & leuiter astringit. Li-
centia est vocare farcorica, quæcunque repellunt,
temperant, molliunt, intemperiem corrigunt, ac bre-
uiter summovent omnia, quæ à generanda carne
naturam intercludant. Qua in re vitanda sunt quæ
plurimum astringunt, & acrimonia mordicant illa
frugi humiditatem partium, & materiam carnis
ebibunt: acia corrodunt, & aucta sorde vlcera am-
plificant: vtrâque verò exasperant. Seligenda ma-
teria, quæ naturæ corporum, & partium cōueniat.
Nam si quid Dionis vlcus impleat, non statim &
Socratem iuuare potest: nec quod in glande car-
nem instaurat, & præputium protinus incarnabit.
Finge Socratē cui femur vlceratum sit: thure alio-
qui farcotico putredinem gignes: aristolochiæ pul-
uere carnem restitues. Aristolochia enim carnem
regenerat, vbi thus sordes commouet. Ac rursus
Dion sit paulò humidior temperatis: huic thus cō-
modū, aristolochia inutilis est. Thus quod in Dio-
ne carnem gignit, in humidior vel sicciore nihil
tale efficiat. Atque omnino in siccioribus corpori-
bus & partibus, magis siccantia: in humidioribus
quæ siccant quidem, sed minùs, vtilia sunt: idēque

& præputio, & toti pelli quæ colem induit, sicciora: peni carneo & glandi minùs siccantia conuenient. Adhæc carni quæ minùs siccant: oculo minùs quàm nari, huic quàm auri. Oculos incarnant, *Oculis incarnandis.* farcocolla, quæ maceratur aliquando in aqua rosacea, lacte, rubi succo, & aliis, thus, manna, cortex thuris, aloë, myrrha, gummi arabicû, tragacantha, mistis interim metallicis, quæ citra morsum siccant (siquidem copiosior humor affluit) pompholyge, cerusa, terra sigillata, plumbo vsto, spodio, antispodii: actium etiam momento, vbi in multa sordidius. Sed hæc elota priùs, meliora sunt. *Auribus.* Auribus metallica magis siccantia, nec aliis temperata carnem regenerant. Adhæc pastilli qui plurimùm siccant, Andronis, Polyidæ, Pasionis. Scoria ferri plurimis diebus in sole teritur, ac subinde intingitur aceto, quod acerrimum esse oportet, aut certè vino. *Scoria ferri.* Alij ita comparatam, & in latere torrefactam, sæpiùs terunt, lauant, aceto imbuunt, siccant, & in pollinem tenuissimum comminuunt. Atque hoc medicamento vtendum erit in veteratis vlceribus, in duris corporibus, vbi lenioribus nihil profeceris. Quæ ocularia efficaciora sunt, incarnandis auribus quasi leniora vsurpentur. *In nariibus.* In narium vlceribus, non tam ferri quàm plumbi recremento vti conueniet. Adhæc lithargyro, cerusa, vino austero, oleo myrteo, rosas, puniceorum succo misto interim malicorio & alumine. Qualia sunt recremētū plumbi, vini veteris, olei myrtei, ana 3.2. recrementum in pollinem terito, & affuso vino diu versato: tum myrteo adiecto omnia conquassato, circumagito, figulino includito, coquito, dum sit luti crassitudo: in vase

INSTIT. CHIRURGIC.

plumbeo ad vsum reponito : hoc etiam aurium vlceribus accommodatur. Eadem ratione metallica trita, liquidis permiscebis : & si siccandum magis, rosas, melicorium, alumen ex vino tritum adicies. Caterum vlcera narium, pastillis illis, Andronico, aliisque generis eiusdem semper curari Galenus auctor est. Verum à lenioribus auxiliis ad hæc transeundum erit. Soluuntur vino modò dulci (si quidem dolor est, aut aliquid crudi reliquum sit) modò austero, quod reprimat : aliquando veteri, ut siccet magis : nonnunquam aliis : aceto etiam modò vinoso, modò acri & vetusto. Atque hi pastilli capite de hæmorrhagia describuntur. Rosæ detractis vnguibus omphacino triplo infunduntur, quadraginta diebus insolantur, oleum cauis vlceribus accommodatissimum est. Vlceribus pudendi, quæ humidiora sunt, anethum vstum inspergitur, cucurbita sicca, lota pompholyx, eiusque cinis, lapis hæmatites, pini cortex, plumbum vstum lotum, cadmia similiter comparata, spodium, antispodia : quæ conficias ex oleastri floribus & foliis, ebore, cornu cerui, dactylorum nucleis, moris immaturis, buccinorum cauis, testudinum & ostreorum domiciliis, taurino glutino, aliisque plurimis : quorum quæ solidiora sunt, noua cremantur olla, molli carbone, dum figulinum percoctum sit : quæ verò molliora, exarescunt in sole : teruntur omnia, & si quid acrimoniæ retinet, lauantur vino & rosacea aqua, ut citra morsum siccet, impleantque : hæc autem ocularibus sarcoticis commodè ascribuntur. Præter hæc tum pudendis, tum partibus omnibus quæ vegetius sentiant, idonea sunt, amyllum, cerula sæpius elota. His autem

Antispodia.

*In pudendis
& partibus
quæ facile
sentiant.*

conuenienter

conuenienter miscebitur aliquid thuris, mannæ, corticis thuris, aloës, sarcocollæ, myrrhæ, cerusæ factitiæ: aloë sicca, & mannæ portiuncula, non ita madida vlcera genitaliū incarnantur. Quod si cancer in metu est, solani succum, semperuiui, plantaginis & similibus, pistillo plumbeo & mortario diu versabis, in eoque medicamentum accommodatum concorporabis: aut in oleo, quod vi ignis exprimitur, è plumbo. Eadem quoque remediorum ratio in ano & partibus quæ facile putrescunt, seruari debet. Putrescunt facile & nomis occupantur extremæ corporis partes, quibus infirmus calor est, quique celeriter extinguuntur: cauæ, ut quæ recrementis facile impleantur, atque omnino calidæ & humidæ, & ita positi, ut parum commodè persentiant. Atque omnino naturæ partium coniungere oportet, quod sinus vel humidior & sordidior: vel purior & siccior est: ut si consentiant, quia & pars humida & humidum vlcus est, ad utrumque remedia accommodes. Quæ si contraria indicant, pars natura sicca, & cauum quod supra modum humectum, est ita temperanda ratio, ut quum alterum iuuat, alteri non noceat. Natura partis similia: vlcus ferè contraria desiderat. In diuturnis, theumaticis, quæque æger rimè carnem recipiant, sarcoticis aridis opus est, quæ citra morsum siccet, qualia proximè descripta sunt, quibus cauitas confertim implenda est. Eadem fistulis inspirantur, ex quo in vetere axungia, aut erosa rotis, Ostreorum cinis, labris, vlceris & qua parte callus est, imponitur. Omnia ergo remedia suis finibus distinguenda, & naturæ partium vlcerumque accommodanda sunt. Languidius sar-

*In diuturnis
& rheumatis.*

In fistulis.

*Languidius
& efficacius
sarcoticum.*

INSTIT. CHIRURGIC.

coticon vel saniam acervat, vel mollem carnem, flaccidamque gignit. Efficacior cauum exarescit, vel callosum germen enascitur, sæpe etiam excitatur dolor, vlcusq; graviter arroditur. Quæ induntur vlcibus, levia sunt, & contactu suaui (ἐναφές *εναφές* Græci vocant) ne asperitate dolorem creent. Ex quo terebinthina cere, & hæc terebinthina sæpe commiscetur. Friabilis materia in tenuissimū pollinem resolvitur: & cum aliis lenta & emplastica temperantur, ut aliorum aspredinē delineant. Coquantur multa ut liquecant, & viscidam naturam trahant: vesantur sedulo, ne in grumos coeant. Ceterum aliud genus varium, quod multa simul perficit, & ad multas corporum naturas deformari potest, sæpe vsui est: quia videlicet eo celerius malum percutetur, & vnum pluribus mederi possit. Ac certe perferri debet, quum multiplex vlcis querela est, quia rheumaticum, dolens, callosum. Quodque volumus, subiecto exemplo intelliges, idque in vsu reliquorum medicamentorum semel expositum sit. Glutinat, siccatur, deterget & carne implet. Strobilina 3.3. ceræ 3.1. æruginis rasæ semunc. thuris 3.2. aceti quod sufficit. æruginem pluribus diebus aceto conteres, thus vno die: atque ita liquatis aliis permiscebis. Gangranis, nomis, putrilagini convenit. Fiet clemētius strobilina prius molliore facta è rosaceo, vel terebinthina strobilina loco mista. Quod si terebinthina careas (quod ferè fit) larigna, quæ pro terebinthina supponitur, & omnino ei similis est, ut edum erit, quam ad omnia valere, ad quæ terebinthina, scripsit Aëtius. Alia larignæ differentia, cætera quidem terebinthinae similis, sed gustu mor-

*Exercitatio
in acuendo,
vel hebetan-
do pharmaco.*

Duplex larigna.

dacior, sensu acior, & odore grauior est. Mitius quoque fuerit cerato addito, cera lota, diutius trita æruginē, aceto non ita forti, sed vinoso: postremo si æruginē minuas, hac arte clementius factum glutinat. Mediocre fit, nimirum neque acre, neque languidū, non ita diu trita æruginē, & medio modo indita, vt didrahmi vel drachmarū trium pondere: picea iniecta aut abietina, qualis est vulgaris terebinthina, iam crassior, natura lenta, colore ruffo: tenacius simul & minus acre ad modū æruginis immisto thure. Vbi siccandum magis, drachmas duas lithargyri, aut squamæ (siquidem cōtumax vitium est) adicies. Squama vratur prius, & in cinerē trita, vino vel aceto eluatur. Atque hæc metallica tum maximè vsui sunt, quum flaccescunt carnes, & humidius vlcus est. Oleum verò adhibeatur (siquidē fuerit opus) melinum, aut myrteum: in calore, rosaceum prestantius est. Quod si parū procedit caro, aristolochiam, aut aliquid ē sarcoticis iniicies: in duritiē, medulla cerui & vituli, adeps vituli, gallinæ, anseris, colliquanda sunt. Quæ si leuius efficiunt, ad resinam liquidam, non acrem: postea etiam ad galbanum & ammoniacum decurrendum erit. Partē quoque aluminis infriabis in rheumaticis, vel ladanum quod mollit, lenit, repercutit: mastichen, sarcocollam, aloē. Atque hæc repellit, terget, digerit, & carnē gignit. Sic ergo πολλὴ γένου temperabis. quod ad multa vitia semel trāsformes. Variis corporibus adhibeas, eoque semper carnem regeneres. Iam verò constare puto in simplici vlcere quod ἀπείρατον dicebamus, vtendum esse eo genere sarcoticorum, quæ suauiter implent, nihilque mor-

Ladanum.

Ex natura

vulcerum.

INSTIT. CHIRURGIC.

dent. In malignis, depascentibus, putrilaginosi, ad actia decurritur. Sed ita, ut ratio aliqua partium habeatur, iustoque modo ceratis, rosaceo, & aliis temperentur. Quod inter utrumque vitium ambigit, mediis auxiliis curari debet. Atque omnino providendum, ne moveatur dolor, atque inde inflammatio: tum ne qua sit intemperies ulceris, aut partium, quæ hoc ambiunt. Etenim natura partis instauranda prius est, quam renutrias. Quæ metallica adhibentur, cruda messoribus, nautis, fossoribus, atque omnino callosis corporibus: eadem vsta & è vino lota pueris, mulieribus, eunuchis comparètur. Quæ tantum vsta femori inferuntur, ea vsta sæpiusque lota inspergantur coli. In pudendi ulceribus præstantissimus est margaritarum cinis. Corallo similiter uti licebis: crystallum laudant in oris ulceribus & cancris. In clemētibus auxiliis aloë est. Amylum per se tritum & respersum genitalia implet, & cicatrice tegit. In tenera natura lauatur aqua polygonij, folani, plantaginis: nec absimilis habetur cura ulcerata sede, ore, partibus extremis. Fuligo thuris, terebinthinæ, myrrhæ, admodum siccare potest: è styrace & pice liquida efficacior est. Suavior quæ ex butyro & œsypo effumat. Lauari debet que sit acrior. Manna repellit, & ad multa utilior thure est. Colophonia pix, resina præsertim sicca, humidioribus corporibus conveniunt. Colophonia modò per se, modò cum thuris polline vel manna, ulcera genitalium persanat. Caries lignorum expurgat, implètque humida. In ulmo præcipue, quercu, & adstringente ligno colligenda est. Per se inspergitur, & aliquando adhibetur in cerato. Cortex radi-

*Particularis
materia.*

Margarita.

Corallus.

Aloë.

Amylum.

Fuligo.

Manna.

Pix & re-

sina.

Colophonia.

*Caries ligno-
rum.*

eis capparitis eadem potest : & cum carie cōtra Chironia & maligna permiscetur. Farina tostī hodei & sēnugræci humecta iuuat : torretur in tegula. *Aristolochia*. Aristolochia, gentianiana, enula, & similia detergēt, digerunt, attrahunt, & carne replent : sed hæc paulo acriora sunt, quæque duriori corpori & humidiori vlceri conueniant. Aqua rosacea vel vino macerata aliquantulum mitescunt, cerato quoque retundi possunt. Pumex crematur carbone puro, vino immergitur, siccatur vmbra : per se & cum sexta sulphuris parte Chironia iuuat. Chironiis longè optimum medicamentum est plumbum vstum & elotum. Plumbi scoria similiter comparata, utraq̃ue cancos & putrilagines mirabiliter adiuuant. Extillant oleum è plumbo Chymicorū arte, quod ad eadem vtiliter adhibetur. In acris sanie acris suspecta sunt. Sed hæc partim vstura, partim lotura obtundi, & cerato capta, vel rosaceo leniri possunt. Ac cerato quidem, si expositum, nec ita cauum vlcus est : in cuniculoso diluuntur rosaceo. Liquidiora pharmaca in superficiem data diffluunt, & inde linamenta arida relinquuntur. Crassa verò atque corpulenta altiore sinum non subeunt, nisi diluantur, & in pyulcis, collyriis, corniculis oris amplioris infundantur. Metallica acris sunt, squama *Metallica*. æris, & stomatis (chalybem vocant) chalcitis, calchantum, quibus non nisi parcè vtendum est, & quod antè dictum est, vstis ferè, lotis, & leniori genere pharmacorum temperatis. Lauantur pluuiā, si quæritur astrictio, alioqui puteali, flumiali vel fontana. In fistulis & callosis vlceribus, aceto, vrina, lixiuio, vino alioqui giluo & subaustero : multo

INSTIT. CHIRVRGIC.

magis si vel caro, vel cicatrix creanda est. Sed acris paulatim assuefacere oportet. Cōsuetudo enim efficiet, ut ferat pars ea, quibus initio grauius irritabatur. Cremantur metallica, ubi acrimonia metuitur, olla cruda tecta operculo quod vel corniculo, vel multis foraminibus pateat, quaque acrior vapor exhalet. Vsta verò extinguere oportet lacte, butyro, melle, vino, herbarum succis, unde vim cōuenientem imbibant. Ex quo lotura quicquid acrimoniae reliquū est exteri debet. Lithargyrus cocta sarcoticis imbecillior est, quia non ita siccatur, terget, adstringit: acrioribus mista iuuare potest. Ærugo acrior est, quam ut carnem gignat: oleum sordes colligit: cera idem efficit: tria hæc mista carnem regenerant, celerius etiam si quid sarcotici ammisceas. Quale est. ℞. cerati rosacei ℥b. i. æruginis ℥. i. Ac de medicamentis ex æruginis superiori capite satis dictum arbitror, explicatumque, qua arte cathartica deformes. Ut fiant sarcotica, retundenda acrimonia, lenienda eorum quæ tergant asperitas, lenis adiungenda adstrictio, ut carnem regeneres: de quibus abunde eo capite dictum est. Quod si in historiis veterum medicamenta reperiās, quæ carnem regenerent, capiant tamen acris & aspera, qualia quæ valde tergent, quæque vel austera sunt, vel acerba: recognoscere oportet ea ipsa non omni vlceri descripta, sed ei quod sordidum sit & contumax, atque humore diffuat. In quo acrimoniam retundi & asperitatem sorde multa & sanie deliniri contingit, non aliter quam illa ceratis & oleis molliri solent. Atque omnino separandum genus hoc pharmacorum ab altero quod pura impleat. Eadem ratione in

Lithargyrus.
Ærugo.

Animaduerte.

viceratis oculis, multum lachrymantibus & serdi-
 dis, paulò acriora sarcotica imperamus: quia intel-
 ligamus forde & lachrymis vim pharmacorum di-
 luit. In genere æruginis, factitia est chrysocolle ex
 vrina pueri impubis. Versatur hæc in mortario, pi-
 stilloque æneo, quæ è molli ære & cupro conflata
 sunt: sal purissimus vehementer tritus, aut nitrū con-
 iungitur vrinæ. Similiter ex ærugine Cypria, vel
 quæ è cupro deraferis, diutissimè trita, circumacta iis-
 dem mortario, pistillo & vrina. Borax aurificū ni-
 ueo candore, quòdque capistrum vocat, eodem mo-
 do teritur, & in mortario cum vrina circumagitur:
 deinde omnia tinguntur glasto, aut eo puluere gla-
 sti, qui iā è Narbonensi Gallia marsupiiis importa-
 tur. Is emitur magno: cōmuni nomine cum cocco
 baphico pastellū vocant: inficitque, colore purpu-
 reo ad violā inclinante. Sic intinctus Borax ceruleo
 splendet, aut si plus glasti cōbibit, purpureo. Est &
 vstolex barbaro nomine, ex aluminis, salis ana parte
 vna, aceti acerrimi partibus duabus tritis vt prius,
 dum ceruleum colorē trahant. Alij aceti loco, vri-
 na illa vti malunt, à qua nō longè abest Scolæcia æ-
 rugo veterum, maximè Diosc. hæc omnia acri sunt
 natura, eodē modo vsurpanda, quo ærugo & acria
 metallica cremantur, eluuntur, tēperantur aliis. Quod
 sequitur, anodynō est, fistit, incarnat, phagedænicis,
 rodentibus, cācerosis, tibiærum vlceribus medetur.
 ℞. litharg. ʒ. vj. olei myrtei, & succi hyoscyami ana
 lib. i. coquatur omnia expirāte succo, dum sit mel-
 lis crassitudo. Seorsum autem coquito, cerusæ lib. ʒ.
 in olei rosacei & succi plātag. ana lib. semiss. ita co-
 cta metallica misceantur, leniter coquatur, versentur

Borax.

Vstolex.

Ærugo sco-
læcia.Phagedæ-
nicis tibiærum.

INSTIT. CHIRURGIC.

*Theriaca.**Virtus cephalicorum.**De compositione cephalicorum.*

spatha: postremò summotis igne, insperge mastich. lib. semiss. vniantur probè, & plûbea pyxide repouantur. Ad eadè vlcera tibiæ, litharg. lib. s. subtilissimè teratur, versetur affuso vino, succo plantaginis, vel alio liquore, qui per se conueniat: ex quo coquito cum ol. rosacei, adipis caprilli ana lib. s. coctis ad iustum corpus addes mastiches lib. semiss. subductis igne, & leuiter refrigeratis, vitellos quinque ouorū immiscebis. Theriaca efficacissimè purgat, incarnat, cicatricem ducit. In sarcoticis censentur cephalica, quæ primū quidē caluariæ medentur, deinde reliqua ossa carne contegunt, postremò duras carnes restituunt. Duorū ferè sunt generum. Alia enim κεφαλικά, quæ peculiariter caluariam incarnant: quædā καταγματικά, quæ reliquis ossibus fractis adhibentur: verū vtriusq; nomen & ratio interim permiscetur. Cephalica catagmaticis acriora sunt, squamas ossium detrahunt, foras euocant quæ in alto latent: vtrāque tergent, digerunt & siccant. Multis catagmaticis & cephalicis acria metalla cōmiscetur, sed præcipuè vbi ramentum ossis reuellendum, & humor viscidus longius trahendus. Ac nudatis ossibus incarnandis, arida inspergantur. Pingua enim & quæ ἔμμοτα vocāt, quia inuncta linamentis adhibentur, nudatis ossibus nocent. Miscetur ferè cephalicis quod leniter adstringat. At hoc nisi eò usq; viceris tritura, vt in tenuissimum pollinē abeat, tardabit potius reliqua, quàm incitet. Contrā tenuissimè læuigatū reprimet quod influat, efficietque, vt vis tergetium altius penetret. In vulneribus ossium, sed præcipuè capitis, non statim ad incarnationem (συσσώκωσιν appellant) ve-

niendum: sed explorandum prius, an omnia tuta *Cautio.*
 sint, num quid contusum, quod suppurare prius, ac
 deinde purgare & siccare oporteat. Videndū quo-
 que prius est, ne qua parte syderatum aut corruptū
 os liueat, vel cariem trahat: eliminandum enim, inu-
 rendum, excidendum, ac omninò repurgandum est.
 Hæc autem cura multò maximè suscipi debet in
 caluariæ fracturis, quæ altiùs procedunt. Itaq; tum
 demum cephalicis vtédum, quum pura omnia ca-
 rere periculo videbuntur. Atque vbi succrescit caro
 (succrescit autem facillimè) & os suo corpore leui-
 ter integetur, cephalica tēperabis oleo, cerato, aliis-
 que generis eiusdem. Cerati modum definient, na- *Cerati mo-
 dus ad cepha-
 lica.*
 tura partis, qualitas vitij & medicamenti. In calloso
 vlcere, par medicamentum pari cerato misceri po-
 test. In aliis ceratū duplum, triplum & quadruplū
 esse consuevit. Parantur cephalica ex iride Illyrica, *Materia ce-
 phalicorum.*
 vel florentina, alioqui pumila, densa, quæque sit frā-
 genti cōtumax, subrufo colore, gustu amaro, odo-
 re perquā syncero. Parantur quoque ex orobi, cice-
 rum & lupinorum farina, manna, aristolochia, gen-
 tiana, bryoniæ & panacis heraclij radice, magis etiā
 eius cortice. Opopanax autē calidior est. In summa
 cephalicorum materia deterget, siccatur, & nō rodit.
 Nam acria miscentur, non quia sarcotica, sed vt te-
 stulas ossium è profundo trahāt. Cephalicum Ca- *Cathagete.*
 thægetæ, quod tollit squamas, ossa corrupta detra-
 hit, & caua implet. ℞. iridis, radices panacis vel cap-
 paris ana ʒ. j. aristolochiæ rotundæ, mānæ ana se-
 munc. trita & traiecta cribro resperguntur, vel mi-
 sta melle inferuntur cauo. Aliud acrius Xenocratis.
 ℞. farinæ orobi ʒ. j. iridis sesquunc. mānæ, aristo-

loch. rotunda, squamæ ana drach. s. tritis vitior, & cum melle. Sunt qui addant radicem bryoniæ, & aliter parent. Aliud è Silphio, quod si desit, vtere benguino: rescindit callos, purgat, tabefacit membranas, vt sponte sua decendant: & caua implet. Resinæ pini siccæ sesquunc. pumicis torrefacti extincti vino, iridis, aristoloch. silphij ana 3. j. thuris semunc. Squamæ æris 3. ij. aliàs quatuor: arida & in melle vsui sunt. E Serapiade. Satyrii tritescularis, iridis, marrubij ana vnc. i. farinæ orobi vel lupinorum 3. x. aristoloch. 3. xv. sicco & ex melle vitior: squamas elicit, valde siccatur, incarnatur. Huic generi Satyrii quoddam Serapias & triorchis vocatur, hæc insunt, quod in pollinem radice trita, contumacia & putrilaginosa siccatur & repurgatur, herpes sanat, discutit oedemata. Triphonis quod aufert squamas. Corticis pini, squamæ, pumicis vsti ana sesquunc. mannæ, thuris, aristoloch. iridis, resinæ pini ana 3. j. myrrh. aloës ana semunc. vtere vt prius. Athenæus pro cortice pini habet gallæ vnc. i. Quod sequitur, Deleontis est: diuturno, ægrè curabili, & calloso vlceri medetur, ossa corrupta rapit. Squamæ, mannæ, thuris, resinæ siccæ ana vnc. 2. aceti quantum sufficit. Squama ex aceto læuigatur, thus & manna tenuissimè trita immiscentur, similiter & resina: pastilli fiunt, qui in vmbra rescicantur. In callosis, pari cerato rosaceo: in aliis triplo vel quadruplo temperantur. Melanchloron Triphonis ad eadem. Squamæ sesquunc. mannæ, thuris, ammoniaci, resinæ pini siccæ, seu vitulini bene curati, terebinthinæ ana vnc. du. ceræ, olei ana vnc. quatuor, aceti vnc. io. confice vt prius. Plura capite de vitij os-

sium secundo, quarto & quinto de compositione
 pharmacorum $\chi\alpha\tau\alpha\ \gamma\epsilon\mu$. Trigener, Cera, Colo- *Trigener.*
 phonia, terebinthina pari pondere colliquantur,
 refrigerata immerguntur frigidâ, diuque manibus
 volutantur: nuda ossa capitis incarnat, squamas de-
 ducit, & cicatricem facit. Sed hîc aliquid epuloti-
 ci commiscebis. Admirandum est è mastiche pari-
 ter mista in ossium fracturis. Iudæi. Colophonizæ *Iudæi.*
 lib. 1. mastich. vnc. 1. olei sesquuncia: liquata & in
 frigida pista sine linamento vlceri interponuntur:
 purgat hoc pharmacum, & carne implet, sed non
 claudit cicatrice, nisi quid ex epuloticis immisceas.
 Optimè incarnat, fatinæ piltrinalis vnc. 2. colo-
 phonizæ valde tritæ vnc. 1. arido cautum impletur.
 Galeni. Cera sesquunc. ol. lib. dimid. liquefactis *Galeni.*
 adde thuris, iridis, aristolochiæ ana drach. 2. ærugi-
 nis drach. 1. Aliud. Radicis anchusæ vnc. 2. aloës
 vnc. 4. vterè arido. Hactenus experimenta veterû,
 nunc ad recentiorû sarcotica transeamus. Aureum *Aureum*
 Mesuæ ita describunt. Cera vnc. 5. resinæ vnc. 3. *Mes.*
 terebinth. lib. 1. mell. sesquunciam: mastichis, thu-
 ris, sarcocollæ, myrrh. aloës, croci ana drach. 3. fiat
 vnguentum. Aliter Mesuæ & alij, ceræ citrinæ 3. 6.
 ol. boni lib. 2. & ß. terebinthinæ vnc. 2. resinæ, Co-
 lophonizæ ana sesquunciam, olibani, mastichis, ana
 vnc. 1. croci drach. 1. Vtrunque sarcoticon est, &
 molliora corpora conglutinat: cera in coliquanda
 est: liquata resina, Colophonia, & terebinthina
 confundenda: depositis ab igne olibanum & ma-
 stiche insperguntur: postremo crocus in pulue-
 rem tritus immiscetur. Fuscum Nicolai & croce- *Fuscum Nicolai & croceum.*
 um multa habent vnde emolliant & concoquant.

INSIT. CHIRVRGIC.

Vnguentum paruum Ceraeos, Gratia dei, emplastrum de Ianua multa habent unde purgēt & carnem gignant. Tetrpharmacū dolorem lenit, maturat phlegmonem, putredinem augere potest, siccare verò & expurgare non potest. Galenus locis aliquot Thessalum & Thessalios reprehēdit, qui tetrpharmaco vt siccante, purgante, & incarnante, vterentur. Quod si tū iure reprehēsum fuit, in eandem causam incidunt, non modo recentiores medici, sed inter Græcos Auctuarius, qui iam à vetere illa Græcia degenerasse, & Arabum familiis cōsensisse visus est: inter Latinos Scribonius. Vterque enim vim in carnandi tetrpharmaco tribuit. Sed non ita absurdū videtur nobis tetrpharmaco vim generandæ carnis eos assignasse, parte non admodum sicca, si modò è sicca pice, Colophonia arida, adipe taurino, & cera non ita pingui confecerint: & in vsu, rosaceo, myteo, mastichino dissoluerint. Omnia vlcera perfanat illud. ℥. artemisię, scabiosę, absynthij, ormini, senecionis, tamarisci, apiij, verbenę, pilosellę, lanceolę, pimpinellę, linguę canis, millefolij, chelidonię ana M. i. ex omnibus, reiectis radicibus, exprimatur succus, cui adde veteris aung. lib. 2. sepi hircini lib. 1. olei lib. 2. mellis 3. 3. medio-

Auctuarius.

Scribonius.

criter bulliant, deinde in mortario pista vniantur. *Diaireos.* Diaireos. Sepi vaccini lib. 8. olei ros. 3. 3. cerę 3. 2. radicis ireos vnciã vnã: thuris, sarcocollę, mastiches, aloës, aristolochię ana drachmas duas, cum terebinth. 3. 3, fit vnguentum. *Pulvis Rhazę.* ℥. olibani, aloës, sarcocollę, sanguinis draconis, radicis ireos ana. Eodem modo cum mastiche, farina orobi, scœnugræci, cicerū, lupinorum, thure & aliis sar-

Diaireos.

Pulvis Rhazę.

coticos pulueres confinges, quos subtilissimè terere oportet, ne asperitate lædant. Itaque materia tunditur in pila, tenui cribro secernitur, postea mollitur, ac deinde tenuiùs cribratur: quicquid nō trāsmear, repetitur in pilam, ac tandiu conteritur, dum ad extremū pollinem deueniat. Alia sarcotica per se induntur cauo, vel penicillo vulnerario capta imponuntur: in fistulas immituntur clysterio, sed diluta: ab his thorulus mollis vino madēs superdatur. Vinum sit è dulci austeriusculum: postremò omnia cōmodè alligantur. Aestate bis, hyeme semel in die commutantur: sæpius etiam, si quid phlegmones, doloris, aut casus generis eiusdem intercesserit. Linthei lanugo bene munda, impacta vlceri sæpe sufficit. Liquida vero quæ in fistulas danda sunt, ex incidentibus, mollientibus, & incarnantibus ferè comparantur, quale est in decocto centaurij, marrubij, apij, absynthij, ligni sancti, aristolochiæ, ireos, althææ, maluæ, ficuum, passularū, tragacanthæ, in lixiuio, lotura calcis & acris metallici, aqua vitæ, sarcotici pulueres resperguntur: quælia sunt, radicis althææ, exempto neruo 3 l. ficus duæ, cetaurii, marrubii, absynthii ana pug. i. fiat decoctio: in decocto 3. 4. disperse pulueris ireos, mastiches, aloës, sarcocollæ ana 3. i. Sunt qui aliquid mellis rosacei, vel myrtæi commisceant. Aliud ʒ. vini albi odoriferi 3. 7. aquæ vitæ optimæ 3. 3. myrrh. aloës, sarcocollæ ana. 3. 2. thuris 3. 3. feminis hyperici, centaurii, millefolij, verbenæ, linguæ canis, vtriùsque cōsolidæ ana pug. i. leniter bulliant in vino herbæ & semina: deinde exprimatur, affundatur aqua vitæ, reliqua trita misceantur. Fistulæ os obstitetur medicamento

Lanugo lin-
thei.

In fistulis.

INSTIT. CHIRURGIC.

ex actiuscula materia, ut ostreorum cinere, & axū-
gia verere, ut incīdat, molliat, discutiat.

De Epuloticis.

CAP. 4.

*Natura epu-
lotici.*

*Improprie
dicitur epu-
loticon.*

*Verus pom-
pholyx.*

Cadmia.

Spodios.

Cerusa.

E Lenum vicus clauditur cicatrice. Epuloti-
con siccāt, (sed citra morsum) atque hinc
reprimīt, carnem resiccāt, cogit, & cute o-
perit: aut certē callo tenui, qui cuti similis est. Ex
quo siccate magis necesse est, quā quod vel car-
nem gignit, vel glutinat. At cicatrix nō aliter quā
caro, naturæ opus est. Aliud verō genus quod licē-
tia epuloticon appellant, quia excreſcentē carnem
reprimīt, acri natura & iam mordaci. Addunt &
tertium genus, quod siccāt quidem, sed nō adstrin-
git. Cicatricem ducunt. Pompholyx, cadmia, ceru-
sa, plumbum, ostrea vsta & elota (ac pompholyx
quidem lotus & cinis eius in iis quæ citra morsum
siccant) præstantissima sunt. Verus pompholyx ef-
flari potest, colore parum candido atque liuescen-
te, iniectus carbonibus auream flammā edit: is iam
olim Aëtii memoria parū frequens erat, ac sæpius
adulterabatur. E fornacibus ærariis facilē parati
potest, vbi tum flamma, tum vapor æris, testudinē
elambit. Pinguis enim, candicans & tenuis fauilla
inde extersa pompholyx est. Qui verō pompho-
lyx crustaceus cōuexo quasi dorso asperior, & par-
te caua lenis est, colore modō nigro, modō cineri-
tio, ad cadmiæ genus potiùs referri debet. Spodios,
quam vertunt cinerulam, è solo atque pavimentis
fornacum æris euertitur. Cerusa plurimis locis Gal-
liæ conficitur. Veneriis importatur quæ ferè cando-
re vincit: ad cicatricem nihil fortasse melior est. Re-
crementum plumbi vstum, ac sæpius elotum, terra

figillata, bolus armenius, lapis hæmatites, antispodias bene lota, acribus fluxionibus & teneris corporibus omnia instituenda sunt. Asperiora sunt, galla, myrrha, malicoriū, alumen, æris squama, chalcitis, misy, ærugo, vitrioli genera vsta & elota. Et (quod in his præstātissimum est) crematum æs & elotum. Metallis acribus excrefcens caro consumitur: vstis tantum vel elotis, aut vtrōque modo maceratis trahitur cicatrix. Sed solum vsta, lotis etiā acriora sunt. Vruntur ea fictilibus crudis, dum percocta vasa sint: extinguntur vino: tunduntur in mortario affusa pluuia: mox siccantur, cribrantur rariore seta, in mortarium aliquoties repetuntur, ne quid vel arenosum, vel scabrum reliquum fiat. Abluuntur sæpius & torrentur, ea ratione quæ partim ex Dioscoride, partim ex Arabum commentariis petenda sit. Tertio aliquando & quarto retorrentur, lauantur, in pilam reuocantur, vt ea cura melius mitescant. In vlceribus quæ ægrè, vixque cicatricem ducunt, tandiu elaborare metallica nō oportet. In his enim semel cremata, semel vino vel pluuia extincta, vsurpanda sunt. In callosis, aqua maris vel aceto extinguere melius est. Si sanies acris est, immergantur lacte, tenuissimo liquore oui, rhodostagmate: vinum subausterum conuenit, siquidem copiosus humor allabitur. Atque hoc lauandis metallicis præferri debet, quod annis & qualitate medium est: inutile recens, quodque ætate, vel mordax, vel fugax & languidum est. Aqua etiam in calore utilis est. Nec alia ratio in lotura seruari debet. Atque ea arte tum vsturz, tum loturz eodem medicamento excrefcentem carnem adlines, cicatricem mollibus, duris-

*Fortiora
epulotica.*

*Preparatio
metallorum.*

*In quibus
extingui la-
uarique con-
ueniat.*

INSTIT. CHIRURGIC.

*Squama.**Aes vstum.*

que corporibus informabis. Malignis idonea sunt, sarcocolla, ichthyocolla, chrysocolla, quæ cruda, admodum acris est, nisi sanie vlceris & sorde diluatur: plumbum vstum, crematū stibium, plumbi recementū, squama ferri & stomomatis. Aeris squama præterquam quod siccat, etiam deterget, & pura vlcera efficit, quod reliqua squamarum genera non præstant. Aes vstum carnem exedit: vstum & leniter elotum duris corporibus epuloticó est. Poterit autem vrendo sæpius & lauando ita macerari, vt etiam molli naturæ conueniat. Leniora metallica, pompholyx, spodium, plumbum, atque inde purgamentum, minùs obtundi debent. Cerusa nō eget vstura: & lotura satis temperatur. Extergent, æs, æris squama, stibium, cadmia, vitrioli genera: vsta lotaque acrimoniā deponunt: astringendi vim ad cicatricem retinent. Eodem modo calce, ostreis, buccinorum cauis, & purpurarum, limacum testis atque testudinum, erinacei spiculis, calculis marinis & filicibus, vstis omnibus & elotis vtendum est. Ac breuiter quæ in sacroticis efficacius siccāt, ad creandam cicatricem transferri possunt. Omnia in cinerem trita specilli nucleo capiantur, & ita inspergatur plano. Quæ in cerato myrteo adhibētur, leuiora fiunt. Acria verò excepta cera impingi possunt. Cera sequaci vt conueniet, alioquin ad ignem è myrteo pista, mollienda est: quale hoc est. ℞. cera 3. 4. manibus myrteo tinctis, ad ignem molliantur, & cum æris vsti, squamæ æris, & æruginis ana 3. 3. fiat platysma. Sed hoc & alia id genus malignis & contumacibus imperanda sunt. Ac ferè duplici ratione epulotica vsurpātur, quia alia in farinam trita insper-

insperguntur, *καταπάσματα & ὀπιπάσματα* *καταπάσματα*
 Græci vocât, alij *ξηραὶ καὶ ξηραὶ καὶ ἔπασα*. Alia *ματα*
 vero *ἐμπλαστράδι* firmo corpore ac tenaciùs hæ-
 rente. Addunt alij & *ἐμμοτα* mollioribus naturis,
 locis dolentibus aut inflâmatîs: quæ liquatis empla-
 sticis confinguntur. Itaq; vbi ægriùs trahitur cica-
 trix, emplastica meliora sunt, quia diutiùs inharêt,
 quod vim & celeritatem cicatricis adiuuat. Vlcus
 humidius aridis iuuatur. Molliora corpora linamẽ-
 to gaudent. Suauiora ferè, nec tam aspera, quæ vel
 emplastri forma, vel in linamentis adhibentur. Re-
 cens enata caro, neque acrimonia rodi, neq; astri-
 ctione irritari debet. Corpus ferè accipiunt à cera *Vnde corpus*
 quæ pinguis sit, vel natura sua, vel quia remollita *epulotici.*
 oleo. Olea conueniunt contrahente natura, myrti-
 num, fraxininũ, melinũ, terebinthinum, létiscinum,
 mastichinum, rosaceum, omphacinum, vel in quo
 oleæ germina, cymæ rubi, cauliculi vlmî, salicis, &
 similibus præcoxerint. Quale si defit, ad ea quæ sic-
 cant, decurrendũ erit. Tale vetus est, & recens qui-
 dem, sed quod diu efferbuerit. Siccât & alia, rapha-
 ninum, sycionium, ricininum, quæq; vehementer
 discutiunt. Iisdem generibus olei, crassiora pharma-
 ca ad linamentum diluuntur. Quanquam in mali-
 gnis non oleo, non aqua vtendum erit, neq; per se,
 neque cum aliis: sed larigna vel terebinthina mol-
 lietur cera, in qua epulotica concipias. Olei modus *Modus olei*
 est ad ceram, vt sit decuplum, vel duodecuplũ: co- *in mollienda*
 piofius tamen esse potest, & parcius, vt cera mollis *cera.*
 est & dura: vt sunt corpora dura & mollia: vt deni-
 que vlcera, vel facilè vel ægrè cicatricè trahunt. La-
 bris tumentibus & callofis hæc addũtur ceræ, lari- *In callofis*
 h. *labris.*

INSTIT. CHIRURGIC.

gna, terebinthina, lanarum sordes, medulla cerui & vituli. Quæ connexa non solum emolliunt, sed præterea efficiunt, ut diutius hæreat pharmacum, & tardius exarescat. Prouidendum autem, ne quod tenellæ carni pharmacum incumbit, ariditate scabrescat: ex quo iritet locum, & ante tempus decidat. Ac diutius hætere bonum est: ex quo tertio primum die, vel eo tardius absolui debet. E ligna & dupla cera ceratum confici potest. Minor sit medullæ modus & cæsyphi, quàm resinæ. Metallica quadruplo & sextuplo cerato capiuntur. In epulotico Zenonis, quod à Galeno descriptum est, vicesima pars galbani, molliendo scilicet, metallicis permista est. Verum præstabit callosa labra circulari malagmate circumscribi: mediam verò carnem, cui cicatrix creanda est, epulotico induci. Alioqui platysma fingatur, quod malacticon sit, qua parte labra contingit: reliqua verò epulotico pharmaco illinatur. Sed in callosis labris, si nihil malacticis efficies, ad ea quæ *ἐπιλωπῆ* inde appellant, veniendum. Extrema auxilia sunt ferramenta quæ excidant, & linum usurpatum Hippocrati. Flaccidis carnibus balaustia, alumenustum, quæque similiter contrahunt, assatim insperguntur. Verum liberalius iniici oportet, ubi caro detrahenda est: parcius & in subtilissimum puluerem conleuata, atque acie cultelli capta, ubi cicatrice caro tegenda est. In calloso stupidique sensus corpore, si neque plethora est, neque cacoehymia, acrioribus (idque matutino magis) ad cicatricem uti licet. In aliis vlceribus, quæ leniant ideo miscentur, ut acrimoniâ retundant. Ac iam progressa carne & cicatricem trahente, oleum, adipem, resinam, ceram

*Modus eorum
qua epulotico
componuntur.*

*In flaccidis
carnibus.*

aliâque id genus coniungit Hippocrates, vt decôra, lenis, non scabra durâque cicatrix inducatur, idque hyeme magis quam Aestate. Quæ molliora corpora colliquant, durioribus cicatricem trahunt. Rursum quæ his carnem regenerant, mollioribus ferè epulotica sunt: & acria rosaceo cerato fracta, cicatricem claudunt. Quôdque antè dictum est, tam possunt mansuescere lotura, quâ suavis est cerusa. E. sarcoticis scordio, carie lignorum, cortice radice caparis, irionis semine, iri, acoro, artemisia, dracunculi radice, aristolochia, cypero, gentiana, & aliis epulotica finguntur, mista astringenti materia: sed & ea myrteo cerato capta, epulotica sūt. Acriora quoque, vt calx viua, arthenicon, ærugo, mollioribus sarcoticis ad cicatricem temperantur. Eodem modo alumen quod nemiū astringit: sed hæc omnia propositis exemplis declarantur. Manna, thus, leuia sarcotica sunt: calx acrior: nec sine acrimonia squama est. Ex his fit aridum Spodorides Asclepiadis, quod conuenit vlceribus, quæ vix cicatricē trahunt. Calcis viuæ 3. 6. mannæ, thuris, squamæ ana 3. 4. vel (vt Heliodorus) calcis viuæ, mannæ, thuris, ana 3. 1. squamæ semunc. Al. Ireos, mannæ ana 3. 2. recrementi æris, squamæ ana 3. 4. Nomæ & putredines nisi vehementissimis, acribusque pharmacis ægrè curantur. Qualia sunt, Sulphuris viui, auripigm. squamæ ana 3. 2. æris vlti 3. 1. Al. Sādarachæ semuncia, aluminis, myrrh. crocomagmatis, ireos ana semuncia, cyperi 3. 4. tritis vtere. Fit autem crocomagma è croci drach. centum, myrrhæ, amyli, rosarum, gummi ana 3. 50. Siccant, nec ita stringunt, myrrha, sarcocolla, argenti spuma, ostrea, diphry-

*Quomodo è
sarcoticis fit
epulotica.*

h ij

INSTIT. CHIRURGIC.

ges, ærugo, & alia quædam metallica. Spodios factitia (quod antispodion vocant) in epuloticis censetur. Cyperi radix in nimio humore cicatricē trahit. Cucurbita sicca, vsta, humidis præputij vlceribus, nec adeò malignis utilis est. Ad eadem inueterata, anethi radix vsta inspergitur. Abrotoni radix eadem maligna iuuat. Amylum per se tritum, & cum tantillo aluminis, eisdem vlceribus prodest.

Lithargyrus Lithargyrus duplo rosaceo vel myrteo coquitur, ac ne efferuescat, paulatim affusa rosacea refrigitur: vbi non inquinat, in eadem aqua subigitur, omnia versantur mortario: rebellia curat & humida: loco rosaceæ licebit vti aqua rhois (sumachum appellant) cornorum, spinorum (quæ prunella vocant) quātò coquetur diutius, tantò siccabit magis. Hordeum combustum Chironiis inspergitur, & quod inde conficitur *ἡ γὰρ χιρὼν*, serpentia, Chironia, & quæcunque tradius cicatricem ducunt, per sanat. *℞* hordei cremati ʒ. 10. ærug. ʒ. 50. ceræ ʒ. 1. olei mastichini ʒ. 9. ærugo ex oleo teritur, cera seorsum liquata coniungitur: leniter coquuntur: refrigeratis hordeum in mortario permiscetur. In summa quæ leniter siccant & astringunt, mollibus corporibus & benignis vlceribus conueniunt: durioribus naturis, nec ita māsuetis vitiis, paulò validiora auxilio sunt. In vlceribus quæ pertinaciùs repugnent, ad metallica acria vsta veniendum. In malignis, Chironiis & alioqui desperatis, crudis metallicis & acribus vtendum erit: vbi si nec his quicquam efficitur, ferro & igne opus est. In dysepuloris fugienda *μαλ- γακρόν* mollia medicamenta: deinde malactica, adeps suillus, olcum, cera, refina, ammoniacum, &

Cyperus.
Anethi ra-
dix & abro-
tani.

Amylum.

Lithargyrus

Hordeum et
inde dicitur
ἡ γὰρ χιρὼν.

Vitanda in-
dysepuloris.

similia: fugienda acria, piper, sinapi, sed præcipue v-
bi plethora, vel cacoehymia. Adhæc quæ hume-
ctant, vt aqua: quanquam non ignorandum ea om-
nia interim commisceri, verum alia ratione, quam
vt cicatrice claudat. In Pamphilio Asclepiadis, me-
tallica coquuntur hydrelæo, ex aqua interuntur, si
sanies acrior, si quid phlegmonis, si molle corpus
est. In albis epuloticis miscetur aqua, vt lithargyrus
celerius eliquefcat. Verum eò vsq; coquuntur phar-
maca, dum tota aqua exhalauerit, atque ita nihilo
ferè humidius medicamentum est. Acria discutiunt,
& contumacius vitium magis edomant: malactica
acrimoniam temperant & molliunt callos. Quod
si omnibus ritè institutis quæ ad topica remedia
pertinent, nihilo magis cicatrix inducitur: aut si iam
opertum, clausumque vlcus rescinditur, longius re-
quirenda causa est. Ac ferè cicatricem tardant ple-
thora & cacoehymia. Copia phlebotomo deplen-
da est: vitiosus succus pharmaco purgari debet.
Quod si vtrunque coit, neque in sola copia humo-
rum, sed & in qualitate vitium est, primùm quidem
phlebotomo, deinde purgante pharmaco leuare
corpus necesse est. Sed è varice vitiosa materia vl-
ceri illabi potest. Vbi nò modò difficilis, sed etiam
plena periculi cura est. Secatur vena, purgatur cor-
pus eo cathartico, quod melancholicum succum
vnà & pituitam ducat: iusta vitæ ratio decernitur.
Quibus si parum efficitur, emulgetur varix, ac me-
dius præciditur. Designanda prius vena est: atramē-
to notatur, aut rubrica: sed ea parte præcipue, qua
proximè radicem spectat. Hic cultello nudatur cu-
tis, caro inciditur, molliter distinguuntur fibre, atq;

*An aqua re-
cipiatur in
epuloticis.*

*Vnde diffici-
lis cicatrix.*

INSTIT. CHIRURGIC.

his omnino vulnerata caro explicatur: vbi specillo buceo, vel eburno vti conuenit. Ac iam nudo vascu-
 culter lenis summitendus est, vt ab inferiore carne
 diuulsis fibris, varix absolua-
 tur: hinc vasa vena
 prehenditur, eleuatur hamo: inferiori parte funicu-
 lo religatur, quem acus conuehat: supra funiculum
 phlebotomo pertunditur, vt reddat sanguinem, quan-
 tum sit opus. Ex quo supra vulnus immissa acu, vt
 prius, quæ filum ducat, præstringitur: hinc iam vin-
 culum inferius distringendum, attollendum mem-
 brum est, & sursum adducta manu, quæ venæ mē-
 bri decurrunt, & per factum vulnus sanguis expri-
 mitur, ita paulatim emulgetur varix. Laxatū filum
 rursus obligatur, & media vena præciditur, qua par-
 te vtriusque funiculo illaqueata est. Postremo iusta
 ratione, suoque tempore noua plaga sananda est.
 Quamquam aliquando contingit, vt iam curato ve-
 teri vlcere, maneat incurabile, quod ad varicem est,
 nouo vitio subinde affluente. Aliis vtriusque vlcere
 per sanato melancholia commota est. Atque vtrius-
 que casus reuocato subinde phlebotomo, sæpius
 purgato corpore, iusta vitæ lege declinari potest.
 Hippocrates rudiū, sed melius fortasse, varicem, si-
 ue is sit euident, siue in carne teneatur, multis locis
 compungit, vbi oportū videatur, ac sanguinem ni-
 grum exhaurit. Prohibet autem, vt ne vicina loca
 quæ eodē vitio, nigricāt scalpro exasperentur vulne-
 re illato, quod ægerimē postea percuteretur. Quod
 si ab hepate, liene, aut alia parte corporis ducta col-
 luicē in perpetua sordē vlcus est, necessarium parti
 remediū adhibebis. Ac vomica interior nūnunquā
 agit cuniculos, qui in exteri corpore defināt, vbi ferē,

*Apartibus
 corporis tar-
 dior cicatrix*

sed multò magis prouectis annis, desperatio est. Et ab vlceribus externis in latera initio ducuntur sinus, qui etiam si lateant, produntur tamen, cum multo plus sordium colligitur quàm ferat ratio & magnitudo vlceris, & pus aliud est, quàm natura partis gignere cõsuevit, serosius scilicet aut crassius: quum deniq; qua parte subest cuniculus, aut scabrior, aut pallidior, durior aut mollior cutis est. At specillo argenteo, vel cereo res tètari potest, vbi vel cauterio vel ferramento cauitas detegenda est, nisi vel profundior descendat, vel grauior casus à ferro & cauteriis metuatur. Sæpe etiam in vetusto vlcere, quòdque fracturæ coniunctum fuit, os subiectum parte aliqua syderatum, lûridum, cariosum, coalescit. Itaque qua parte vitiosum os est, abradi scalpro, & cauterio inuri debet: malè cõpactum rescisso callo, ad curam de integro reuocandum est. Reliquæ fissuræ sedulò compingendæ, & ramenta maturè detrahenda, si qua resisterint. Instauranda quoq; vlcerum natura & vicinæ carnis, quæ nonnunquam eò vsque corrupta est, vt vel frugi materiã alimenti possit corrumpere, vt iam vicina liueant, nigra sint vlcera, modò vieta, modò callosa, cancrofa, putrida, vermiculantia. Quædam igitur contrariis remediis depelluntur, alia ferro peramputanda, alia igne affligenda sunt, sanguisugis affixis, scarificatu & corniculis exhauriendum vitium est. Ac breuiter summouenda omnia, tum quæ cicatricem prohibent, tum quæ eandẽ factam refricant. Legitima vitæ instituta præscribi debent, videndûmq; medico, ne quid vel peccetur ignorantia, vel negligentia omitatur. Lithargyrus per se inspersa, attrita operit. E

Lithargyrus.

h iij

vino vel aceto teritur, siccaturq; ad cicatricem vlcerū, quæ multo humore madet: elota mitissima est. Lithargyri vsus est in paruis vlceribus, in desquamata cute, & prurigine. In his enim leniora remedia vsui sunt: sæpe etiam in subliquidis ceratis, quæ è myrteo, rosaceo, & aliis id genus confingas. Tenuis plumbi lamina, plumbū vstum lotum, summopere medetur cancris. Recrementum plumbi in æquali vino exactissime læuigatur, affusioque pari myrteo decoquitur, dum sit luti crassitudo, & aurium, nariumque vlceribus accommodatur. Vlceribus sedis & narium, canaliculus è plumbo fingendus est, qui dehiscat foras: altera parte qua subit corpus, in læuem ac rotundum quasi vmbilicum definat, atque hic centro suo angusto foramine pateat, quæ videlicet liberū iter aëris teneatur. Vtero similiter & aliis locis corporis, quæ caua sint, conformari potest è figura partis. Cadmia cremata pluribus diebus læuigatur, ex aceto quidem in malignis: in aliis vino, modò giluo, modò è dulci austeriusculo. Atque sic elaborata incarnat, & cicatrice claudit. Lapis (quæ calaminarem vocant) impetigines, herpetas, scabras pruriginēs persanat: fictili crematur, vino extinguatur, & cadmiæ similiter elaboratur. Ladanū molle è vino vel salua pistum eleganter claudit, ea etiam quæ vix cicatricem ducant. Myrteo cerato duplo, triploque iunctum, lene epuloticon est. Recens vnguinofum est, & per se liquefcit, myrteo exiguo interdum mistum. Aridum ætate infriari potest. Ex scoria & squama æris fictili crematis, extinctis vino, ex eoque diutissime læuigatis, epulotica fiunt, quæ maligna iuuent. Medium quoddam genus efficies

Plumbum.

*In vlceribus
sedis & na-
rium canali-
culus.*

Cadmia.

Ladanum.

*Ad maligna.
Ad media.*

mista lithargyro. In compositis auxiliis Galenus prætulit quæ è cadmia & ladano conficiuntur: quæ cum multa sint, & variè concinnentur, pauca eaque paratu facilia describemus. Cerusæ, cadmiæ ana ʒ.4. ceræ, myrtini ana ʒ.6. Al. Plumbi vsti ʒ.3. cadmiæ, æris vsti ana ʒ.2. Colophonæ, olei myrtini ana lb.2. vini antiqui odorati, quantum sufficit. Cadmia, vt priùs, elaboratur, vsta, lota, diuque trita: præstabit quoque pharmacum, si reliqua duo metallica similiter comparentur: deinde Colophonæ & oleo vnà liquatis, sedulò misceantur. E ladano, quod prætumida vlcera labra imminuit, callosa mollit, implet caua, & cicatrice claudit. Picis aridæ lb.1. & semunc. æruginis ʒ.3. æris vsti ʒ.2. squamæ rubræ ʒ.2. & semiss. ladani ʒ.9. litharg. lb.3. olei, vini optimi ana lb.2. & semiss. hoc est ʒ.30. Lithargyrus oleo coquitur: coctione media reliqua metallica immittuntur, volutantur rude, dum non inquinent: hîc pix iniicitur: sublati ac refrigercentibus ladani è vino tritum coniungitur: omnia conficiuntur in mortario: hoc & reliqua medicamenta quæ siccent, & non mordeant, diutius eoqui melius est. Adhibitum in platysmate, maligna iuuat, nec ante quartum diem exolui debet. Alia generis eiusdem secundo & quarto de compositione medic. ʒ. ʒ. ʒ. Sunt & hæc epulotica & maligna curant. Æruginis, æris cremati ana vnc. dimid. aluminis ʒ.2. ceræ ʒ.10. mitescit vsta æruginis: trita omnia capiuntur cera præmollita igne: vel cerato ex lagnæ semûcia, & ceræ ʒ.1. alioqui cerato myrteo vel rosaceo. Hoc vt optimo, in malignis Gal. vsus est, quod habet æris combusti, squamæ,

*E Ladano.**E metallic.**Galenus ad maligna.*

æruginis ana 3.3. trita omnia ceræ pinguis 3.4. excipienda sunt. Alioqui mollitur cera è myrteo, modò in sole, modò igne. Ac ferè tripla cera est metallicis, aut quadrupla : nonnunquam æqualis est: constatque tantò fore aciora, quantò plus metalli, ceræ minus acceperint. **Al.** Squamæ, æruginis ana 3.1. ceræ pinguis 3.6. larignæ semunc. iuncta omnia in platysmate adhibentur, quod vlceris locum, nec eo ampliùs circumscribat. Munienda vicinia iis, quæ phlegmonem arceant : tertio quoque vel quarto die platysma reuellendum: hîc austero vino fouenda pars est, & platysma, vt priùs, apponendum. Repetuntur hæc dum cicatrix duci incipiat. In callis, resinæ loco, vel æsypo, vel medulla cerui præstabit vti. Et hæc quidem è metallicis, duris corporibus & malignis vlceribus imperanda sunt. Plura quarto de compositione pharm. $\chi\tau^{\alpha}$ γένη. Vapor è pastillis acribus Andronis, Pasionis è cinabrio vulgari, aliisque id genus, maligna iuuat : priùs autem hæc suis sordibus expurganda sunt. Leue est, cerusæ, lithargyri ana lb.1. olei myrtini lb.2. ceræ lb.8. terebinth. 3.3. aluminis 3.1. piperis semuncia, vel paulò minùs : leuius erit, si sesquunciam thuris addideris. $\Delta\lambda\gamma\chi\pi\theta\omega\gamma$ clementius, quàm quod paulò ante descriptum est. Singulariter facit ad ambusta. Cerusæ 3.5. al. 3.6. & 3.2. lithargy. 3.5. hordei tosti 3.15. al. 3.5. (idque meliùs) ceræ 3.5. alij 3.15. (sed maior hic modus est) ol. rosacei, vel myrtini 3.15. alij 3.18. metallica è vino terito : ceram cum oleo liquefacito : hordeum cribratum inspergito: omnia coquito, excolato, in mortario conficito. In ambustis, alba meliora sunt, quæ neque thus, neque resi-

Ambusta.

nam accipiunt, in iis præcipuè, quæ aceto constant: piper additum cicatricem accelerat. Paratur faciliè, & mirabiliter iuuat. Aluminis vnc. dimi. in vini, aquæ pluuiæ vnc. 9. diluitur: linteolum vetus, sed bene mundum aqua inculcatur: hocque arefactum sole depectitur, & conceptum imponitur. In sedis, oris & genitalium inueteratis vitiis, vino vti melius est: aqua verò pluuiæ præferenda, quæ in cauis vlmi vel quercus refederit. Al. Alumen nucis magnitudine teritur, & cum vnc. 3. mel. lis myrtei vel rosacei coquitur, aut fictili crematur, ad eadem vitia. Aliud, in quo veterum & posterorum consensus est. Linteolum aqua illa vel vino madens, & expressum, molliter apprimendum plano, cui deinde pertenuem plumbi laminam induces & alligabis. Al. sine morfu siccatur, & ægrè trahentibus cicatricem conuenit. Cerusæ 3. 2. gallar. *E cerusæ.* myrti, recrementi plumbi ana 3. 1. fiat puluis. Aliud. *Album Gal.* Litharg. cerusæ ana lib. 1. coquantur in ol. albi lib. 2. aquæ purissimæ selibra, dum exhalauerit aqua, & purum pharmacum constiterit: purus sit ignis, & serenus aër, vbi medicamentum incoquitur: liquatis & ita coctis, adde terebinth. vel (si rebelle vlcus est) larignæ vnc. 2. vel vnc. 3. ceræ albæ vnc. quatuor, vel vnc. 6. Nam vt augetur resinæ modus, ita cera augēda est. Postea verò quàm omnia coierint, adde thuris semunciam, pompholygis, ostreorum, cadmiæ ana vnc. 1. hæc in cinerem vsta lauantur aqua, si sanies acris est: marina verò, vel aceto, si labra vlcus in callum extuberant. Inopia marinæ, subduplum salernæ aqua diffundes. Quod si multus humor affluit, vino albo pellucido leuiter astringente,

Calx.

ὁξὺ χαλκί-
τεως.Album
Actuarij.Album Rha-
zæ.

metallica lauabis. Miscentur autem his, cadmia, pompholyx, cerusa, lithargyrus, ostrea, buccinorum inuolucra, os sepiæ, calx & similia, quia præterquā quod epulotica sint, album colorem iuuant, qualia fingi voluit antiquitas. Calx septies lota, è rosaceo vel aqua diluitur, exponitur soli æstu medio, subinde reuoluitur, teritur, abluatur: quum iam satis lota tritaque exaruit, è rosaceo pinsitur, imponitur, cicatricem ducit: vlcera neruorum maligna iuuat, & ambustis auxilio est. Sordes quæ in ampullis luccernariis subsidet, vlcera quæ mediis digitis excitantur, alopecias quoque adiuuat. ὁξὺ χαλκίτεως ex austero, rubroque vino subigitur: deinde emollitur oleo melino vel myrteo: rosaceo etiam, si quis rubor calorque in oris vlceris existit: alioqui crassius in platysmate inducitur, vt vicina comprehendat, qua videlicet metus est, ne quid humoris affluat. Album Actuarij capite de repellentibus descriptum, epuloticon est, vt quæ emplastra alba è cerusa fingunt, quale hoc est non absumile albo Galeni. Cerae vnc. 4. rosacei libr. semiss. terebinth. vnc. 3. cerusæ vnc. 2. lithar. vnc. 1. thuris, cineris ex cochleis crematis ana semunc. cera, oleum, terebinth. simul funduntur: reliqua miscentur, versantur omnia, & in mortario vniuntur. Aliud leuius. ℥. cerusæ 3. i. lith. 3. 2. aquæ rosarum sesquunc. rosacei lib. 1. metallica trita in mortario fortiter perfricantur pistillo duro: quod quum fit, deinceps ac paulatim liquida affunduntur. Album Rhazæ. Olei rosacei lib. 1. cerusæ 3. i. cera 3. 2. caphuræ 3. i. albumina ouorum tria: melius fiet cum semunc. vel 3. 6. litharg. Lene est, & magis conuenit, vbi calor, vltio, excoariatio est. Ce-

rufa per se in pari rosaceo cocta ambusta iuuat, & *Cerufa.*
 attrita. Ad eadem facit vnguētum de cerufa. Alij ex
 rhodostagmate cerusam terunt, vt sit liquidi mellis
 crassitudo, quod in calore, in paruis inflammationi-
 bus, quales ad nasi pinnas eueniunt, vtile est. Trita
 è vino humidioribus vlceribus cōuenit, per se am- *Vnguenta*
 busta curat: permista buryro, mollit, coquit, cicatri- *epulotica.*
 cem claudit. Epulotica sunt, vnguentum desiccans
 rubrum, vnguētum de plumbo, & alia. Puluis epu-
 loticus balaustiorum, sanguinis draconis, cadmiæ
 argenti, æris vsti loti ana: fiat puluis: duris corpori- *Plantago.*
 bus, contumacibus vitiiis & nimium humidis vtilis
 est. Vtrâq; plantago cum radice siccatur vmbra, tri-
 ta ad cicatricem inspergitur. Tripharmacū, quod-
 que huic simile ex litharg. & oxelæo, in glutinanti-
 bus describetur, epulotica sunt. Nutritum quoque *Nutritum.*
 quod à Rhaze & Auic. hoc modo fit. Lithargyrus
 in pollinem trita ex aceto & rosaceo diu versatur
 in mortario (vt quidā volunt) plumbeo, pistillo plū-
 beo: modus est vt inde crassior fermentetur, & ex-
 turgeat. Sunt qui addāt sextulam æris vsti, vel cre-
 mati plūbi, aut tantundem aluminis, balaustiorum,
 rubiæ, sanguinis draconis, cadmiæ argēti, caphuræ:
 idque singulari ope in malignis & pertinacibus vi-
 tiis. In cācrosis cerusa permiscetur pistillo & mor-
 tario plumbeo. Alij hoc modo. Litharg. cerusæ ana
 3. 2. teruntur in mortario, vniunturq; ex olei myrti-
 ni vel ros. sesquānc. Sunt qui oleum prius circum-
 agant in pila plūbea, & radio plumbeo concutiant
 dum crassescat, & nigrius euadat, vt olim Apollo-
 nius. Alij sic vnita omnia olla noua vtrunt, puluerē
 reponunt: mirabili remedio ad cācrosa, malignaq;

¹ *Ad cancrōs* sedis & genitalium vlcera. Alij loco olei succum
pudendorum. acetosæ, solani, polygōni, plāntag. omphacis & si-
 milium, eo modo exercent plumbo, & metallis ad
 vsturam iungunt. Quidam etiam theriacā addunt,
 & vnā cum aliis concremant. Frequentissimus etiā
Pompholyx. vsus est pompholygos: suo vetustas, suo posteritas
 utrāque salubriter vīa est. Vritur pompholyx, & in
 cinerem resoluitur: in solani succo, rhodostagmate,
 & aliis generis eiusdem diem integrum maceratur:
 tum pistillo plūbeo in plūbeo mortario diu exer-
 cetur: bis in die inseritur cācrosis vlceribus & ma-
 lignis. Quod autem pharmacū *διαπομφόλυγος*
λνγος. inde conficitur, variè describunt. Aliter enim Ori-
 bas. Paulus, Aëtius, aliter quoque Arabes. Sed hoc
 maximè epuloticon est. ℞. pompholygis, cerusæ,
 litharg. ana ℥. i. ladani ℥. 2. acaciæ ℥. 4. ceræ ℥. 3. myr-
 ℥. 8. ouorum assatorū vitellos 9. metallica è vino te-
 rito: cerā cum oleo liquefacito, ex quo ladanum &
 acaciam cōmisceto: deinde vitellos & metallica in
 mortario reliquis coniungito. Simile ferè quod se-
 quitur. ℞. cerusæ, litharg. pompholyg. ana ℥. 2. cad-
 miæ ℥. 4. medullæ cerui ℥. 3. ceræ, ol. rosacei ana lib.
 i. myrtini ℥. 8. Liquatis aliis metallica è vino trita
 permiscuntur. Hoc cancerosis conuenit, pueris, eu-
 nuchis, mulieribus, atque omninò mollibus corpo-
 ribus, vbi cicatrix citra dolorem ducenda est. Nico-
 lai. Olei rosarum ℥. 10. ceræ albæ ℥. 5. succi expressi è
 granis solani ℥. 8. cerusæ lotē ℥. 4. plumbi vsti, tuthiæ
 ana ℥. 2. thuris ℥. 1. oleum cū succo decoquito, donec
 expirauerit succus: deinde cerā oleo confundito, re-
 liqua in farinā trita in mortario permisceto, omniā-
 que diu circumuoluito. In putridis & cancerosis,

vbi feruor aliquis est, summa fiducia vsurpandum est, quod nulli veterum compositionum cedit. In corrodentibus & inflammatis vlceribus, succo seridis subigūt. Liquido cerato rosaceo emolliunt, immittunt tubulo, ad rhagadas & alia id genus: in callosis, lini succus & adipēs misceri possunt: ad inflāmata, croco & vitellis oui intingitur. Atq; hæc sufficiant. Reliquum verò genus est eorum, quæ excrecentem carnem detrahant, de quibus capite de Pyroticis abundè disseretur. In cicatrice vitia sunt: quia excrefcit, quia caua est, quia deformis, durior, scabrior, mollior, & maior est. Excrefcit parum siccato, purgatoque vlcere. Caua est nimium siccato, & ante tēpus inductis epuloticis: vel quia pars subiecti ossis igne absumpta, sublata ferro, aut abscessu excidit. Deformem facit sutura frequentior & inepta, maior incisio, & alia quæ vel cauā, vel eminentem efficiunt. Durior est, nimium siccātibus medicamentis, nec lenientibus tempore immistis, quod, vt ante scriptum, præcepit Hippocrates. Mollior infra modū siccato vlcere. Excrefcēs cathæreticis reformatur, scarificatur, absumitur. Caua refricāda & exterenda, vt quod desit aggignatur. Mollior siccāda est. Deformitas mollientibus, lenientibus, discutientibus, exedentibus quoque & cathæreticis, aliquando etiā astrictione medicamentorum corrigitur. Ad hæc omnia materia suis locis descripta est. Epuloticis vtimur iam propè pleno, nōdum tamen adæquato vlcere. Celsus linamēto è frigida prelo, primum integit: deinde vbi iam æquata cuti caro est, sicco vtitur. Ac bene fiet, si in frigida illa alumen maduerit: & quod inferitur siccum in eadem mer-

Quando epulotici vsus, & ratio vtendi.

sum exaruerit. Et hæc quidem in leui vlcere faciūt
 satis. In maligno, bene puro linteolo sinū molliter
 exergebis : epuloticō induces quod plurimū sic-
 cet. Et quia ferē aliquid calli labris concreuit, oras
 vlceris pharmaco circumscribes, quod attenuet. In
 dolore, rubore, phlegmone & rheumate, parygro
 recenti vtendum erit: vel *Ἀπὸ χαλκίτεως* liquido
 in platysmate. Attenuās platysma æquali linteo cō-
 tegitur, ex quo splenium superdatur, expressum fri-
 gida, aliquando vino. Ac frigiditas splenij, subinde
 refuso frigido liquore cōtineri debet : postremò fa-
 sciæ cōmodē alligandæ, quas tertio primū die ab-
 solues. Hic molli flocco saniem detergebis, & prio-
 rem curā omninō reuocabis, è re nata vel retento,
 vel mutato consilio. Recentiores vino calido, cui
 balauftia cōcoxerint, aut similia, vlcus fouent: alio-
 quin aqua, si quid caloris est, quæ vim aluminis cō-
 ceperit. Ac sit octupla aqua alumini. Sed in calore
 astrictio suspecta est: molli vellere humore sorbet,
 pharmacum imponunt, superdāt stuppas vino ma-
 didas, vel aqua: omnia glutinātibus fasciis constrin-
 gunt, nō iis quidem, quæ ita cōtrahant, vt è rotun-
 do oblongū fiat: nisi cauitas superfit, & vnā cures,
 vt & glutines, & cicatrice claudas. Galenus inter-
 dixit aqua, vt ne nudum vlcus cōtingeret. At in ca-
 lore & iam procedente cicatrice, non adēd nocere
 potest. Cicatrix (si quidem naturaliter ducitur) in
 ambitum vlceris sanis partibus primū concreuit,
 deinde paulatim ad cētrum progreditur, postremò
 in ipso centro coalescit atque perficitur.

De glu.

De glutinantibus C. A. P. 5.

Dongiùs fortasse, quàm res postulabat, de glutinantibus sermo dilatus est. Verùm ita nos cõegit, traxitque cõsequens medelaru ratio: nec alius obtigit locus, in quo de illis orationem cõmodiùs institueremus. καλλήλη & Græci vocant, συμψύλη & τεχνύλη. Quidam etiā ἐναίμα, & peculiariter quæ cruētis vulneribus adhibentur. Siccant hæc omnia ad secundū ferè gradum, mediā natura inter ea quæ ad cicatricem ducunt, & quæ carnem regenerāt: non detergent, sed astringunt, prohibētque, ne quid humoris vlcerū labris obuēniat. Nec in cruentis solūm vsurpari solent, sed ad sinus, fistulas, maligna vetustāq; vlcera transferuntur. Opitulantur celeriùs, si integra partium natura est: si paucus sanguis idēiq; purus affluit: si non abrafa, nō præcisa, sed vel salua, vel parte aliqua etiā dum hærens cutis est. Etenim cuti cū subiecta carne naturalis quædam amicitia coit, vt ægerrimè senescāt, quibus omninò illa excidit: facillimè, vbi incolumis seruata est. Mirum q; præcisa, sed loco suo reddita, coalescit, recipit spiritum, & quasi mortua reuiuiscit: quòd q; è plaga liuore ducto, nō in iuvene solo, sed etiam sene viuudum colorem recuperat. Magna igitur cutis habenda ratio, neque ob id solū, quòd inde celeriùs glutinatur vuln⁹, sed quia interiecta cute plurimis iuuatur, quæ nuda caro nō perferat. Nudū vlcus linteo, lana, spōgia irritatur: medicamētis paregoricis sordes colligit, vellicatur catharticis, iuuatur omnib⁹, si familiari cute quasi propugnaculo obtectū est. Ideòq; & abrafa cutis & pendula, suo loco inducatur, & redur-

καλλήλη.
 συμψύλη.
 ἐναίμα.
 Facultas glu-
 tinantium.

INSTIT. CHIRURGIC.

cta molliter apprimatur: sic enim vlceri celerius cō-
fuescet. Neque desperar quæ suspensa, iā liuida aut
nigra est, etiā si eo abscessit loco, vbi os sine carne,
vel cartilago subiecta est. Ea enim vel in hoc acer-
bo casu suo corpori reconciliatur, & vitalem spiritū
recipit: quod in genu & nuda carne tibia, in gibbe-
ro, vbi tantū subiecta cuti mēbrana est, experiri li-
cet. Idque fieri tum aliorū pharmacorum ope, pro-
didit Galenus, tum celebri illo, quod Heræ & At-
talo attributū est. Describitur hoc libro primo de
cōpositione pharmac. *χρ. γυν*, titulo *ὁ γὰρ πρὸς*
πεωσ Attalo & Hera authorib⁹, & paulò post in Al-
bis Asclepiadis. Asclepiades Pāphilium vocauit. Iam
verò & labra vlceris animaduertēda sunt: quia vi-
delicet alia cōtracta, alia euerfa, plurima dehiscunt.
Quas formas vlcerū in vario labiorum motu per-
cipias. Os enim cōmissis labris interdum clauditur:
nonnūquam illa diducuntur, vt sit hiatus. Aliquādo
quoque aliter deformantur, quia alterū retortum
labrum & euerfum: alterū in os reductū, vel utrāq;
modò intrò, modò foras replicata sunt. Contracta
labra vlcerū specillo vulnerario molliter disiungē-
da, & utrīque abductis fasciis, vt extra vulnus ma-
gis cōstringantur, separanda sunt. Colligenda verò,
quæ plurimū hīāt, à sanis partibus ineunte fascia:
quæ vt ad oras vulneris propiūs accedit, ita firmiūs
astringatur, ea scilicet ratione, vt ne nimium cogen-
do, nimium cōprimas, & dolorem gignas. Euerfo
tantū altero vlceris labro hinc lintea abduces, &
in alterā partem quasi trahēdo volutabis. Si utrūn-
que eueritur, ea quā *ἐκδυὼν ἀρχὼν ἐπιδέσιν* vo-
cant, necessaria est. Atque hæc labria flaccidis, callo-

*Labrorum
vlceris ratio.*

*Ad contra-
cta labra.*

sis, muccofis & cācerofis vlceribus magis eueniunt.

Iam verò glutinatio fit, vel innata carne (συσάρκω-

σι) Græci vocant) vel eo quem illi ἀγκληρίασμον,

nostri infibulationem appellant: deinde etiam χῆ-

ραφὴν futura: postremò χῆλ' ἐπίδουσιν fasciis obli-

gatis, quā deligationem vertūt. Sed omninò vt vul-

nus glutinetur, enato corpore, religatis, vt prius, &

inter se plexis carniū fibrīs coīre necesse est. Id

quod fibulis, acū & fasciis sæpenumerò admatu-

tur. Ac ferè vt sunt vlcera & partes, ita remedia di-

stinguuntur. In paruo ac recenti vlcere fasciola in

orbē nexa satis esse potest: & quæ cultellis cibariis

fiūt, solo suctu, qui partes colligat, sæpius coalescūt.

Alia vulgari terebinthina illita (quæ abietina potiùs

vocāda est) & iniecta fasciola celerrimè cōmittun-

tur. Verū nullū omninò vulnus vel minimum,

etiā si acus minima pupugerit, contēpni debet,

multò minùs, si vel plethora, vel cacochoymia, vel

denique sensus acrior in metu est: alioqui dolor,

phlegmone, conuulsio ad exitium sequi consuevit.

Itaque statim initio relicta glutinādi via, paregori-

cis vtendū erit: quæ dolorem leniāt, & à phlegmo-

ne vindicent partē, donec omnia pericula abiisse vi-

deantur. Ac ferè quinto & septimo die grauiores

casus sese proferunt, quos quū æger saluus euasit,

& omnia tuta sunt, deterfūm siccātūmq; vlcus glu-

tinabis. In maiori vulnere maiora remedia quærē-

da sunt, deligatio, futura, fibula, medicatio: vbi me-

dicamentū quoque ficcare magis necesse est, hīcq;

audienda sunt magnū & paruum in sectione, non

quorundā veterum opinione, qui ἐπίχαριον, infi-

gne vulnus è natura loci, μέγα, magnū è periculo

Quatuor ra-
tiones gluti-
nandi.

Nullū vul-
nus vel mi-
nimum con-
temnendum.

In maiori
vulnere.

ἐπίχαριον, ἐφ'
μέγα.

definiunt. In glutinādo distingui debet natura corporum : quia videlicet (vt loquuntur illi) aliud *δυσσελές*, quódque ægrè coalescit : aliud *εὐσελές*, in quo vulnera celeriter cōiunguntur. Vulnera rotunda non faciliè glutinari, nisi in longitudinē dissecantur testes sunt, Hippocrates, Aristoteles, Gal. Cassius & alij medici veteres. Lentiginosa corpora, rufafa, cacochyma tardiùs sanescunt. Ac breuiter difficultas nascitur ex iis, quæ in rebelli vlcere proximo capite tradita sunt : adhæc externis casibus, culpa medicorū, ægri & eorum qui ægto inserviunt. Primum igitur in crueto vulnere (si quidē neque profundum est neq; hæmorrhagia extitit) molli tomēto, spongia, pāniculo detergendus cruor est : atque illa prius inculcātur frigida, & expressa adhibentur.

Ratio glutinandi.

Aqua & aceti vsus.

Patrocles apud Homerum Eryphili vulnus tepida exterget, rudiùs quidem, quod postea ab Hippocrate interdictum fuit. Quod si altiùs descēdit vulnus, erupitq; sanguis, aceto magis vtendū erit. Sic enim grumos incides, & sanguinem cohibebis. In neruis, ab aceto metus est, nisi seruata tenuitate, frigiditatē eius exoluas. Ideoque specilli extremo linteolū alligabis, quod vel sapa, vel melicrato madefacies. In lacunis & vlcere veteri vbi glutinandi tēpus accesserit, vinū & œnomeli idonea sunt. In mulieribus, pueris, eunuchis, atque id genus corporibus, tū alias, tum maximè vulnerato capite, aceto abstinemus. Idem aperto periostio relinquendū est. Aceti loco, vino & œnomelite floccū intingimus, exprimimus, & cruorem inde extergemus. Atque vbi is rite deterfus est, nihilque labris vlceris intercedit, qualia sunt grumus, pilus, oleū, pluma & similia, sequitur

ut latera lateribus, oræ oris, rite coëant. Ponimus autem neque dolore, neque phlegmone, neque ullo alio vitio vlcus laborare: ac iustā carnem lateribus vulneris interesse. In rectis vulneribus labra facile adducuntur, multò magis si molle corpus est: & adducta fasciis continenda sunt, ex duplici initio, alioqui simplicibus, sed futura interdū addita, & fibulis. In transuerso vulnere oræ dissident magis: quare futuris & fibulis opus est. Atque has figuras vulnerum ex fibrarum cursu, quæ musculos intexunt, distinguere oportet. In magnis & profundis vulneribus vincula ex duobus initiis necessaria: eadē quoque in latis & profundis: sed hæc præterea altis futuris cogenda sunt, neutra verò præproperè glutinanda, ne quid reliquum fiat, vnde postea recrudescant. Fascias autem austero vino & nigro maduisse iuuat, quod in cæteris vulneribus præferendum est: quia repellit, phlegmonem prohibet & cogit. Quin & aliquod eorū quæ contrahunt, licebit incoquere: sed modus sit, ut ne nimis adstringendo moueatur dolor. In molli parte, extrema auricula, imo naso, frôte, bucca, palpebris, cute gutturis, ventre, membranis, quæ nō sunt tendines, futura cōueniunt. Præputium affluitur & infibulatur ut carnosum genus, vbi nimium dehiscit, nec oræ facile cōiunguntur. In capitis vulneribus extrema cutis, tum futuris, tum fibulis cōmitti potest. Cartilagines auris effractas Archigenes fibulis cōtinebat, & argilla cauum auriculæ implebat, ne cōcideret. Alij diuisas partes eiusmodi, primū quidem digitis cōmittunt: deinde glutine, visco, aliisque generis eiusdem in breui platysmate quasi ferruminant. Sed quæ viscida im-

In transuerso.

In magno & profundo.

INSTIT. CHIRVRGIC.

*Particularis
materia quo-
modo seligē-
da.*

*Chamæpy-
tis.*

pingas, glutinare præstat, ut non solum contineant, sed diuisas inter se partes concilient, atque cōglutinent. In particulari materia eadem seruatur ratio, quæ iam sæpius in aliis generibus pharmacorū præscripta est. Eaque seligenda, ut sunt partes, ut molle durumue corpus: ut recens, vetustum, paruum, magnūque vulnus est: quod in fasciis, fibulis, suturis similiter distingui debet. Ac præcipua ratio haberi debet in vulneribus, quæ in ventres corporis penetrant, aut alioqui multū profunda sunt, ut ne commissa parte, quæ exterior est, interior distincta, inglutinatæque maneat: aut si hæc quidē glutinatur, infirmior tamen sit cicatrix atque vnitio, unde & suppuratio intus colligatur, soluta cicatrice, & exteriores oræ resoluantur, quod monuit Hippocrates. Glutinandi vim habent ebulus, sambucus, syderitis, palmæ, pini, tædæ cortices: dracōtij folia recentia, herba quæ fraga gignit, anagallis, salix, androsæmum, astragalus, phlomunculus, telephium, symphytum petræū, araneæ tela, sed ea præcipue, cui è pistrino farina infederit. Equisetū maxima vulnera, præfectos etiam nervos cōglutinat. Coccus baphicus ex aceto pistus ingentia vulnera coniungit: cum oxymelite diuisos nervos cōciliat. Magnis quoque vulneribus Chamæpytis idonea est. Arnoglossum quadam temperaturæ symmetria iungendis veteribus lacunis, atque recentibus vulneribus, nulli remedium cedit. Rebella, rheumatica, putrilaginosæ vlceræ, & in dysenteriiis facta percurat. Eaque omnia, quia conuenienter refrigerat, siccatur, adstringit, nec mordet: leuiter digerit & extergit. In humidis vlceribus, & partibus quæ natura

ficcioe præditæ sint, tota herba cum radicibus sic-
 catur, tritaque inspergitur: idem rei per se commo-
 dum semen est. Spongia, lana succida, linteolū, im-
 merguntur aqua, aut vino potius: vel si profluxit *Spongia, &c.*
 sanguis, oxyrato: adhæc liquoribus aliis, qui con-
 trahant: deinde expressa vulneri colligantur. Quer-
 na folia trita in læui petra, vulneri securi facto Ga-
 lenus apposuit ut etiam vicina comprehenderent,
 eoque remedio glutinauit: ea ipsa vino cōspergi pos-
 sunt. Caseus recens & oxygalactinus, Hatis sativa, *Isatis.*
 nervos præcisos & tendines in fine musculorū iun-
 gunt, & duriora corpora conglutinant. Centauriū *Centaurium*
 minus, foliis & floribus vlcera magna coniungit: *minus.*
 arefactum collecticis miscetur, multo magis si
 rheumaticum vlcus est. In quo genere præstantissi-
 ma medicamenta sunt, quæ valde siccant, leniter ad-
 stringunt, ut non mordeant. Pentaphylli foliū ner-
 uos adiuuat, cum melle tritum. Ad vlcera capitis,
 mirra, aloë, terebinthina, assis aliis tritisque, farina
 tosti hordei & milij, Mummia vtendum est. Cala-
 mynthæ succus membranis vulneratis infusus egre-
 giè glutinat. Sed hoc & similia, acriora scilicet, quæ
 vehementer siccant, Megetis sunt Sydonij &
 Eudemi, qui in membranis cerebri, acribus, mor-
 detibus, oxymelite, aliisque generis eiusdem vti sunt.
 Milij farina iisdem vulneribus inspergitur. Resina,
 pix sicca, amurca cocta, duris corporibus adhiben-
 da sunt. Pix humida, minus quàm sicca mordax:
 hordeum vstum, aloë ex aqua trita: herbarum folia &
 succus, quam ex India comportant, & patrio no-
 mine Zambanam appellant. Aloë vulgaris est, quæ *Zambana.*
 enaci vita in multos menses viget: è laquearibus æ-

INSTIT. CHIRURGIC.

dium & tabulatis magna viroris cōmendatione suspenditur. Constat hoc remediū certo experimento nautarum. In colleticis quæ ad manū sunt, præcipua laus attractylidi. Eius cacumina austero vino vel oxycrato incoquantur: excipitur concha quod enatat oleosum. Eadem quoq; in reticulum data, quod duabus ollis argilla iunctis, eliciendo oleo intercedit, oleagineum liquorem reddit. Atque ollam superiorem igne cingi, inferiorem terra defodi, reliquaq; omnia ea ratione cōparari oportet, quæ superiore libro præscripta est. Cuidam decius nasus, quæ os in cartilagine definit. Rusticus propēdentem partem alteri digitis coniunxit, herbam tusam, & è vino vigro tritam, quod millefolium appellat, impegit, rudiū omnia colligauit, vnde celeriter restitit profluens sanguis, & vulnus pulchra cicatrice breui coit. Folia hederæ recentia in vino cocta, grādia vulnera coniungunt, & maligna sanant: atque inde succus, tum per se, tum rosaceo temperatus (si quidem acrior videatur) narium vlcera & aurium percurat. In vlmo multa sunt quæ laudes. Decocto vlmi compingendis fractis ossibus, veteres vsi sunt: eiusdem cortex & folia adalligata, glutināt, ambusta iuuant, vt sine manifesta cicatrice coisse videantur. Teruntur folia: cortex veluti fascia obligatur. Purgat, implet, cicatricem ducit, glutinat, exherit, delet popularū vestigia, & artificialibus balsamis commiscetur aqua, quæ vlmi folliculis includitur, bene purgata vermiculis. Ea Crito vsus est ad Lichēnas. Balsamo quodam raro & pretioso principes vtuntur glutinando. Sunt qui eam aquam quæ castratis vitibus exudat vere, lenticula vitrea excipiant: vas

*Attractylis.**Hedera,**Vlmi.**Aqua in folliculis vlmi.**Aqua vitis.*

operculatum sedulò, clausumq; annum integrum exponunt soli, loco subdiali, sed qui ab iniuriis cœli tutus esse possit: ac lenticulâ ad solam subinde vertunt, ut undequeque radij euerberet, & aquam coquant. Melligo tandem conrescit, quæ sit balsamo viribus æqualis, ἀμπελοστάλαγμα ex analogia (si vis) appelles. Duriorum sunt corporū, sorbus, mespilus, pirastet, quercus, & quæcūque acerba sunt. Simite quernis foliis cōparanda sunt. Addunt bolum armenam, terram sigillatam, & similia. Composita sunt, cerati myrtini ʒ. ʒ. cerusæ ʒ. i. vetusta glutinat. Aloë arida cœnomelite coquitur, linamētum inde tinctū vulneribus capitis inseritur: phlegmonem prohibet & iungit. Galenus mollioribus naturis phar-
maca.
 maca temperauit ex lithargyro, oxelæo & cœnelæo: durioribus ex ærugine, bitumine, squama, aloë & myrrha. In quibus quia bitumen præcipuam vim habet, verū friabilius est, quā ut solum oleo emplastrum reddat, cera quoque ad corpus vnā temperatur. Sed oleum & cera vim bituminis exoluunt: idēque squama additur, ærugo, & alia: atque hinc vocata barbara comparantur. Fistulas expurgat, glutinat, priusquam occalescant, & cicatrice tegit. Induratis musculis vtile est. Lithargyri ʒ. 4. olei & aceti ana ℥. i. vel paulò minus: coquantur omnia dum omnipò combibitū oleum, acetum vero expirasse videatur, nec iam inquinet, & nigro splendeat. Acetum sit acerrimū, pellucidum, ex vino factum non aquosū: oleum verò antiquissimū. Hoc parabili auxilio Galenus parotidas criticas, quæ iam fistulas traherent, in pueris, adolescentibus, mulieribus, sæpius curauit. Siccat sine

INSTIT. CHIRURGIC.

*Tripharmacum.**Nutritum.*

morfu, vlcera difficilia perfanat, cruenta glutinat,
 omninoque vlcera magna paruaque iuuat, dum
 ad cicatricem perueniant. Hoc emplastrum alij ni-
 grum, alij vnguentum de lithargyro coctum ap-
 pellant: nec à Tripharmaco Melues alia re differt,
 quàm quòd plus habet aceti & olei. Recentiores e-
 nim parem aceti modum & lithargyri: duplum o-
 leum commune vel rosaceum commifcent. Differt
 autem à Nutrito, quòd aliud Tripharmacum est
 Meluæ: quia in hoc materia cruda est, ex quo non
 ita fíccat, & vim aliquam concipit è plumbeo mor-
 tario, in quo conficiunt. Quod ex lithargyro & æ-
 nelæo fit, contra rheumata valet, induratos muscu-
 los adiuuat, & cruenta iungit. Litharg. lib. 1. octo
 dies, vel eò plures in Sole teritur affuso vino giluo,
 tenui, pellucido, odoro, subadstringente. Ac quan-
 tò plus vini combibet, tantò efficacius futurum est:
 postea cum sesquilibra, libris duabus olei plus mi-
 núsue excoquitur, dum non inquinat. At hæc assi-
 duè versare spatha necesse est. Melina sunt multa
 2. de compositione pharmac. $\chi\tau^1 \gamma\epsilon\eta$, quæ gluti-
 nent. Quod sequitur ex vino Heræ, luxata firmat,
 recentes puerorum strumas discutit, inueteratos si-
 nus, quique in vacua penetrent, percurat. Recentia
 vulnera etiã magna conglutinat. Litharg. auri lib. 1.
 hoc est 3. 12. sic enim perpetuò libram Græcorum
 vsurpamus: diu teritur in Sole affuso vino giluo, te-
 nui pellucido, vt prius. Quò teretur diutius, & plus
 liquoris rapiet, eò præstantius euadet. Ex quo iterũ
 læuigatur in mortario, instillato deinceps atque al-
 ternatim modò oleo concalfacto, modò vino illo:
 atque utròque quantum fieri potest, saturari debet.

Hic in cacabum transmittitur, & cum olei & vini
gilui ana 3.9. vel eò pluribus excoquitur: bene co-
ctæ lithargyro immiscentur resinæ pini læuigatis-
simæ lb. 1. ceræ albæ 3. 10. opopanacis sesquunc.
coquuntur omnia molli igne, dum non inquinant.
In vsu, sanguine agrestis columbæ conspergitur.
Al. Criritonis, quod iungit recentia, cicatricem ducit *Criritonis.*
& extrahit. Litharg. libr. 1. ceræ libr. 1. terebinth 3. 2.
æruginis 3. 2. olei veteris 3. 9. aceti 3. 2. & semiss. Li-
tharg. oleum, acetum, ærugo blando igne coquen-
da sunt: iam propriè coëuntibus resina ceræque cõ-
iungitur, coquuntur dum sint corpus, & non inqui-
nent. Magis glutinabit pharmacum, si myrrhæ, a-
loës, sarcocollæ ana 3. 1. misceas ea quæ per se gluti-
nent. In malignis, squamæ & vitrioli genera con-
spergi possunt. Celebre & polychreston Mache-
rionis pharmacum ad vlcera maligna: recentia glu-
tinat, phlegmonem prohibet, præcipuè vbi aliquid
contusum fuerit: rabiosi canis moribus medetur
impositum, ac subinde commutatum: phagedænis
conuenit, aurium, nariumque vlceribus carnem
generat. In genitalibus & nudatis ossibus idem ef-
ficat. Aristoloch. rotundæ, galbani, opopanacis, æ-
ruginis, iridis, ammoniaci, myrrh. ana 3. 1. terebinth.
ceræ, ol. omphacini ana 3. 7. & semiss. Acrugo ex di-
midio ol. scorsum teritur, cum reliquo oleo, cera &
terebinthina molliter coquuntur: ærugo additur:
postea verò ammoniacum ex aceto fusum, galbanum
purgatum, & opopanax permiscuntur, postremò
refrigeratis reliqua insperguntur. *Egyptiac. Andromachi.*
Andromachi vulnera ense facta, vel profundissima, tri-
duo glutinat, quod capite de ossium vitis describetur.

Διὰ χαλκί-
πινος.

Salix.
E succo li-
liorum.

Ad nervos.

Ex Attra-
ctylide.

Διὰ χαλκίπινος fistulas & magna vlcera coniun-
git. A xungie veteris bene purgatæ fibræ & sine sale
℥b. 2. ol. veteris, litharg. ana ℥b. 3. chalciteos ʒ. 6. con-
ficiatur ex arte. Quod si palmaria spatia defuerit,
saligna rudicula cōmouebis : aut ex ea materia, quæ
glutinando cōueniat, non radice cannæ, cui magna
vis inest detergendi. Salix verò siccatur & astringit,
idque sine morfu, quæ omnia glutinando idonea
sunt. Quod è succo liliorū conficitur, diuturna ma-
lignaque vlcera cōglutinat: nimio humore langu-
dis malè coalescentibus, cicatricem ægrè trahenti-
bus vtilissimum est : vehementer siccatur, idque citra
morsum, vt incisa capita musculorum possit cōiun-
gere. Succus foliorum lilij ʒ. 5. mellis & aceti ana ʒ. 1.
coque lento igne, dum crassescat. Alij è symphyti
succo & aliis quæ per se glutinent, melle rosato &
aceto sambucino eadē pharmaca componunt, quæ
efficacissimè glutinent. Ad nervorum vulnera co-
chlearum carnes concisæ tritæque adiecta myrrha
& thure conferunt. Eisdē nervos vniunt lumbrici
terræ triti & impositi. Iam verò cruentis, fuggilla-
tis, excisis quacūque parte corporis, vitiligini, le-
præ, maculis, crustis efficacissimè opitulatur, quod
paratur ex Attractylide. Attractylidis effossæ cum
radice, deinde siccatur umbra, postremò trita vnc.
quatuor : ol. dulcis vnc. quatuor : Colophonie scf-
quilibra : æruginis ʒ. 2. ceræ ʒ. 8. Oleum, ceram, Co-
lophoniam liquefacta excolato: deinde æruginem,
postea herbam commisceto : iuncta omnia frigida
immergito, manibus versato, pinxitōque : pista in
aqua noctem finito, atque ita vsui reponito: verum
Colophonia nostra siccior est. Liquida quoq; vete-

res utebantur, quæ si defit, sicca partim oleo, partim terebinthina molliēda erit. Hoc autem glutinat recentia. Rhodini vel myrtini 3. i. terebinth. 3. i. æruginis 3. 2. si quidem lota est, & molliora sunt corpora, alioqui sesquidrachma. Barbarum Galeni. Picis tb. i. *Barbarum* bituminis, ceræ ana selib. ammoniaci, mannæ ana 3. 3. cerusæ sesquunc. ol. 3. 20. nam sic melius, quàm 3. 17. Al. Est & aliud insigne Barbarum emplastrum nigrum, quod capite de hæmorrhagia describetur. Plura quoque primo & secundo de compositione pharm. *χρῆμα γένν.* Atque hinc ad recentiorum medicamentā trāseundum, si prius monuerimus digere-
Qua ratione in varia genera remedia commutes.
 rentia & attrahentia cerato temperata fieri sarcotica: sarcoticis fieri glutinantia, si quid astringentium permisceas: aut si iunxeris quæ siccant magis, & astringant, reddi epulotica. Basilicū magnum Mesuæ glutinat nervos. Celebris est pulvis (quem rubrum vocant) ex sanguine draconis, & sesquialtera ratione vel dupla thuris. Alij calcem, bolum armenam, santalos cōmifcent. Sunt qui hoc modo conficiant. Symphyti maioris, boli armenæ ana 3. i. picis Græcæ 3. 3. mastich. olibani ana semunciam: sanguinis draconis, mummiæ ana 3. 2. Pulveres futuris insperguntur, vel in cerato imponuntur. Sanguine
Pulvis rub.
Sanguis draconis.
 draconis collecticon variè conficiunt. Thus, mastichen, bolum armenam æqualiter mista, hirci sanguine mactati Augusto mense concorporant. Alij aliter ex eadem materia. Quidā bolum armenam terunt, faciuntque ut plurimum sorbeat sanguinis hircini & sorborum succi. Plinius sorborum succo & caprillo sanguine compingit. Eidem Plinio & Solino sanguis est draconis, qui dum vulneratus

elephas concidit, colliso casu dracone colligitur. Aëtius è succo herbæ Indicæ (quem dracunculum vocant) fingi credidit. Dracontio nostro vis inest glutinandi. Cartilagines mediâ naturam habent inter ossa & carnem. Itaque glutinantur non tam siccantibus, quàm quæ catagmatica, aut quæ porotica à gignendo callo appellât, nec tam mollibus, quàm quæ *ἐναιμα*, carnem uniunt. Eâque natura constât tenaci & viscida, pix, manna, caro & salina cochlearum, viscum, glutinû fabrile, pollen visco illigatus, tragacantha in aceto fusa, gummi Arabicum, aloë pinguis, terebinthina è vino lora, mucagines, aliâque id genus: quibus sanguis draconis, pulvis ruber, & alia quæ per se glutinandi vim habeant, coniunguntur. Ita concorporata pharmaca illinuntur, compinguntur, adhibentur in spleniis, & veluti incerata rela, quæ arctius consueatur, vt pharmacum firmius inherescat. Sed si magna vulnera sunt, fibula vel acuprius conducere oportet: deinde medicamêto impingere: id in cartilaginibus aurium & narium fieri debet. Cochleæ cum suis volutis diu teruntur in mortario, vt nihil asperi reliquum sit. Sanguis draconis subquadrupla, manna suboctupla ratione adiungitur, permiscetur in mortario, & affiguntur. In naribus (quod antè dictum est) ne vulnus concidat, atq; ita cartilago dissideat, fistula concaua paranda est, quæ introducatur, & qua parte vulnus cotingat, illinatur pharmaco: altera verò nasi pars, quæ foras vertitur, quâque pinnae eminent, emplastico medicamento compingetur. Aurium caua argilla impleri debet. Argilla prius cochleæ salina, & acidi punici liquore subigatur. Alioqui 3.2. aloës ex-

Cochlea.

cipiuntur fabrili glutine soluto ex aceto. Aliud. Tragacanthæ 3. i. in aqua Rhœis maceratur, mucago elicitur, in qua excipiantur myrrh. aloës, sanguinis draconis ana 3. i. omnia pauca terebinthina colligantur: adhibentur in pellicula, vel linteolo. Atq; hæc tandiu inhæreere oportet, dum coalescat cartilago, nisi prius excidant. Quæ sequuntur, iuxta ratione probata sunt posterioribus chirurgis. Plātaginis, *Viride Bonantini.* vtriūsq; consolidæ, betonicæ, verbenæ, pimpinellæ, pilosellæ millefolij, lingue canis, caudæ equinæ ana M. i. conquassata coque cum lb. 3. sepi arietini: colatris adde resinæ, ceræ, galbani ana quartaria 3. sarco-collæ quartariū vnum, terebinthinæ quartarium i. & semiss. liquata omnia & ad ignem circumducta, ex arte misceantur. Aliud. *Centaurio.* Centaurij minoris manip. 6. macerentur noctē integram in vino albo, postridie in eodem vino ad dimidias coquito, collatum succum recoquito, dum sit mellis crassitudo: postremò reponito. In vsu, accipe succi 3. 3. terebint. lb. i. ceræ nouæ quartarium i. lactis muliebris 3. 2. Optimum hoc medicamentum & amicum neruis: cruenta glutinat, dura emollit, fluxiones inhibet, arcet putredines, detergit sordes, à fera morsis auxiliatur, atque omninò dignum laude est. Centaurij *Centaurij succus.* succus leniter astringit, siccatur, tergit citra morsum: ex quo miscetur medicamentis, quæ fistulas, sinus, rheumatica vlcera coniungant, & cicatrice claudat, quæque veteres duritias emolliant. Planta admodum parabilis est, maximè laudata veteribus, de qua libellus etiā Galeno attributus est. Eius radix inutilis est. Herba cum floribus postremo Vere colligenda, & vt prius, exuccanda, reponendus in multos

INSTIT. CHIRURGIC.

usus succus est. Eadē siccatur umbra, vt in tempore trita in puluerem, putridis, sordidis, cācrosis, & aliis vitiis inspergatur. Eodem modo Marrubium, Scordium, Apium, & aliæ plantæ plurimæ, chirurgus veluti opes quædam, suo tempore comparandæ sunt. In medicamento de quo agitur, glutinadi vis aucta est adiecto vino. Similiter & aliis emplasticis, mastiche, thure, gummi Arabico, quæ cum leniter astringant, molliant, reprimant, in communē vsum medicamēti conspirant. Aliud Dini. ℞. betonica, centaurij ana manipul. 2. coque, & cola, vt prius: excolato succo adde resinæ quartarium i. terebinth. ℥b. 8. sarcocollæ 3. i. ceræ 3. 2. liquefiant omnia ac leniter bulliant: acetū paulatim affundatur: vbi refrixerint omnia, è muliebri lacte manibus cōuoluantur. Pares vires habet cum priore, benignum est, vt neruis possit conuenire. Centaurium, betonica, resina, neruis punctis amica sunt: sarcocolla mitissimum est colleticon: aceto fit, vt altius permeet, & melius attrahat: lacte muliebri mollius pharmacū est, nec ita cohibetur eius tenuitas. Al. Ceræ albæ, resinæ ana quartarum i. olei 3. 2. terebinthinæ 3. i. thuris, mastiches ana vnc. dimid. adde pimpinellæ, melangianæ, aut loco eius, telephij, maioris semperuiui, vel attractylidis, verbenæ vermicularis, aut potius semperuiui minoris ana manipul. i. coquantur vino vt prius, dum duæ vini partes euanuerint: & hæc omnia percolentur, exprimanturq; atque iterum coquantur ad crassitudinē: tum adde resinæ lib. i. ceræ albæ lib. semiss. mastiches 3. 2. refrigeretur vt prius, & lacte muliebri subigantur: leue colleticon est. Viride ex herbis fortius est, & iam malignū quid

*Dini.**Viride ex
herbis.*

quid præ se ferentibus conuenit, quod ex cap. de purgantibus repetendum est. Vnguentum gloriæ. Olei bedegaris lib. i. ceræ quartariū i. seminis alba- *Bedegar.* rum rosarum semuncia. Oleum bedegaris non ita parabile, quia quid sit Barbarorū bedegar parum constat. Vteris autem vel spongiolis illis, quæ in canino rubo colliguntur, vel cymis attractylidis. Alioqui tenerioribus cacuminibus aculeatæ plantæ, quæ ab herbariis Bedegar appellatur: vel eadem è carduo syluestri, (quam cardonettam vocant) detruncabis. Incoques autem horum quoduis oleo & vino nigro: dum vinum exhalauerit, materiam vehementer exprimes. Semen rosarum est, quod *Semen rosa-* detractis foliis & apicibus luteis excusso capite de- *rum:* cidit. E vermibus, nervosis partibus glutinandis, *E vermibus.* vtriusque symphyti, cynoglossi, pilosellæ, vtriusque plantaginis ana manip. i. vermium terrenorum lib. semiss. conquassata omnia septem dies in ol. sesquilibra madent, deinde leniter cocta in suum oleum exprimuntur: expresso succo & oleo, misce sepi arietini purgati libr. i. picis naualis libr. semiss. picis Græcæ quartarium i. galbani, opopanacis, terebint. ana vnc. i. thuris mastiches ana semunc. alia liquantur: galbanum, opopanax, thus, mastiche aceto macerantur: ex quo soluta aliis permiscuntur, & ex omnibus efficitur corpus. Lumbrici terræ triti *Lumbrici* & per se impositi, nervos glutinant. Aureum. Ceræ *terre.* citrinæ lib. ss. olei boni lb. i. & ss. terebinth. 3. 2. refinæ & Colophonæ ana sesquunc. olibani, mastiches ana 3. i. croci 3. i. cera cum oleo liquatur, deinde refina, Colophonia, terebinthina confunduntur: sublati igne, thus & mastiche insperguntur,

INSTIT. CHIRURGIC.

postremò resperſo croco omninò intinguntur. His ergò pharmacis vtendum erit, vbi cruorem & fordes exterſeris, vbi curaueris ne quid interſit vlcerum labris: vbi denique neque dolor, neque phlegmone, neque alius caſus eſt, vnde glutinatio prohibeatur. Digitis, acu, fiſtulis, deligatione, diuiſa labra coniungenda ſunt, arida reſperguntur, illinuntur liquida, craſſa, viſcidaque: vt in magnis vulneribus neque ſatis eò hærentibus impinguntur, ſuperdatur ſtuppa è vino nigro preſſa, ex eodem ſplenia, faſcias, ſubligacula madere vtile eſt: quanquam & aceto imbui poſſint: colliganda omnia eo deligationis genere, quod contineat, reformet, cogat, quantum videlicet caſus expoſtulat. Puluis ruber oui candido, poſtea quoque terebinthina excipitur, atque imponitur. Quoties commutatur medicamentum, aſtremo vino fouetur vulnus. Rariùs autem commutari debet, quarto primùm die, deinde ſexto.

Lintea eodem vino inculcata ſuper imponuntur: atque hæc donec coaleſcat vulnus. A quo ſi qua macula relin-

quitur, detergente materia exteſi oportet.

IACOBI HOLLERII
STEMPANI, MEDICI PA-
RISIENSIS CELEBERRIMI
de Materia Chirurgica

LIBER III.

De vili materia in vitis ossium. C A P. I.

AM explicanda nobis ea pars re-
mediorum, quæ ad ossa pertinet.
Vitiis ergo quæ ossa fecerint, eodẽ
ferè momento succurrere oportet.
Alioqui phlegmone succenditur, *Que negle-*
quæ saniem facit, agit cuniculos, *ctis ossibus*
superveniãt.
vlcera dispergit alta, exesa, & curanda motis, *ἐμμό-*
τῃς inde vocat Hippocrates. Ex quo denigrantur
ossa, cariem inducunt, syderatione corrumpuntur.
Aliis femur claudicat, manca manus est, ad solitos
flexus torpet articulus, vel is extortus est. Huic con-
vulsis nervis, distorto corpore, crudeli morte vita
extinguitur. Ille gangræna & putredine contabe-
scit, extinctoque sensu paulatim conficitur. Itaque
in tam lubrica medendi parte omnem consilij ra-
tionẽ moueamus, maturrimẽ occurramus, vt nihil
naturæ pereat, nulla cicatrix, nulla vestigia mali, aut
honestæ certè, relinquantur.

k ij

INSTIT. CHIRVRGIC.

*Labores
ossium.*

Laborant ergò (vbi accessit iniuria) corrupta, fracta, collisa, fissa, forata ossa & mora articulis. Ad quæ vitia alia quoque suboriri solent. Accessio mali est, si cum vulnere læsa sunt, multò magis in articulis, vbi nerui, tendines, ligamēta, nuda carne & ossa loca sunt, in quæ laxa ac cōmota & iam nouo casu imbecilla, excrementa corporis facillè decurrunt.

*Quæ multa
auxilia in-
uēta ossibus.*

Adde quòd ibi cartilago est, in qua cicatrix formari nequit. Hic ergo asperior casus est, dolor, vigilia, febres, deliria, conuulsio & mortes sæpenumerò commouentur: & vt articulus maior est, ita periculum grauius creare solet. Verùm non alia chirurgiæ parte ditior suppellex veteris disciplinæ, nusquā hæc curiosa magis, quàm in ossium medelis. Infinita propè reperit, & literis tradidit: quædam etiā autoritate Principum ære publico in ciuitatibus extruxit, quæ ad hanc curam ossium pertinerent: ferramenta varia, excisorios cultros, scalptra rasoria, limas, specilla, aliquot terebrarum genera, modiolos, forfices, forcipes, *μενιγθοφύλακας*, volsellas, scalas, scamna, contos, repagula, vectes, glossocomia, canales, sphæria, stathimia, trochiscos, pennas, inceratos canaliculos, fistulas, feras, fila, bysso & auro texta, alia quoque plurima, quæ ad purganda, tendenda, reformanda, tentanda, constituenda denique ossa facerent. Et in vna deligandi cura quamplurima vsu diuersa suis etiam nominibus veteres distinxerunt, linteola, fascias, hypodesmides, splenia, apodesmos, regulas, ferulas, spatulas, habenas, laqueos, mitellas, puluinos modò scroteos, modò molliuscullos: nodos, acus, acias, & alia sexcenta, quorum multa retenta sunt; alia antiquata,

*Deligatio-
nis materia.*

quædam deferta partim ignorantia, partim negli-
gentia. Adde quod multis in rebus facilius, nec tam
operosa curandi via iuuenta est. Atque hinc quoque *Deligatio*
peculiare nomen habuit deligandi forma, & *καταγκ-*
ταγματική vocata est: quanquam non in omni *τική.*
querela ossis ea necessaria est, sed aliquando in or-
bem, aliquando in asciam ducta, nonnunquam etiã
sine deligationibus id genus splenia usurpatur: quo-
rum omnium ratio ex libris primum Hippocratis
de officina medici, de fracturis & articulis, deinde
commentariis Galeni petenda est. Corruptum os *Corrupte-*
pingue est, nigrum, molle, cariosum, quod superna- *la ossis.*
tis grauibz vlcerebus aut fistulis, hisque vel longa
vetustate, vel putredine occupatis, euenit. Nudatur *Remedia*
os cui vitium accessit, vlcere exciso, subsecta carne, si *corrupti*
latius serpit ossis iniuria, quàm vlcus fuit. Abscessus *ossis.*
ossium priusquã corruptelã trahant, partim melo-
tide, partim è sanie cognosci possunt. Hinc enim *Abscessus*
fordes vberior, & vi maiore, quàm pro vlcere, scatu- *ossis.*
rit, eaq; tenuior est, non crassa, vt à carne: non gluti-
nosa, qualis est à neruis: neq; vnguinea, vt ab adipe
diffluit. Adhæc in abscessu ossis oræ vlcis disidēt
magis, ægrè coalescunt, & interiore quodam motu
vitiũ significatur. Sani ossis ossibus medicamēta cō- *Medicamē-*
ueniunt quæ plurimũ siccent, quorũ materia ex *ta in sano-*
capite de purgantibus pharmacis petenda est. Quæ *sis ossibus.*
in superficiẽ extat caries, ea sola radula eximi potest,
sed ab igne tutius remediũ est. Corruptũ os ad viuã *Corruptũ os.*
scobem eliminandum, exterebrandum, inurendum,
excidendũ, peramputandum quoq; totum est, vbi
desperatur malum. Miserum quidẽ, sed vnicũ præsi-
dium, & instati exitio præferendũ. Vbi ergo vlcere

INSTIT. CHIRURGIC.

cōciso vel amputata carne os vndiq; nudatum est, quod videatur pingue, nigrum, aut cariosum, semel iterumve inurendum ferro, aut scalpro deradendū, donec iam aliquid cruoris ostendatur, quæ integri-

Rasura ossis. tatis nota est. Qui radit hæc, audacter imprimere ferramentum debet, vt & agat aliquid, & maturius desinat. Finis est, quum in nigritie ad os album: in carie ad solidum ventum est. Neque alia facienda sunt, cum in summo osse iniuria est. Sed hæc vitia aliquando secedunt oleo feruente, aquis quas fortes vocāt, & mollioribus cauteriis, de quibus capite de pyrotic. Nonnunquam etiā matura putredine, modò per se, modò leni tractu decidunt. Quòd si malum altius descēdit, caries quidem specillo tenui explorari debet, quod vt cedenti ossi altius infigitur, ita longiùs caries procedit. Nigrities colligi potest ex dolore & febre. Quæ vbi mediocria sunt, illa altè descendisse non potest. Manifestior tamēn adacta terebra. Nam finis vitij est, vbi scobes nigra esse desiit. In maiori carie, maior asperitas & inæqualitas ferro deprehenditur, & hoc quidem minus firmiter inhæret, & citò elabatur loco, cui impressum est. Igitur caries tota sæpiùs versata terebra excalpenda est: ex quo candente ferro foramina perpurganda, vt iam nullo affluente vitio, lacuna carne repleatur. At os quod vel nigrities totum

De excidendis ossibus. peruasit, vel excedit caries, excidere oportet. Exciduntur ossa ferè in capite, pectore, & mēbris: eaq; modò scalpris, modò terebris & modiolis, quorū omniū ratio à Galeno, Celso & aliis tradita est. Syderatū membrū non tam crudeli, quàm miserabili auxilio semel peramputandum est: in quo quicquid

Peramputatio membri.

corporis emortuum est, lacerandum scalpro, & nouacula excidendum est. Siquid autem viuae carnis, nerui, venae, arteriae superest, nec vrget calus, qua parte corruptela definit, vincula arctissime cōstringenda, vt ea omnia defecta alimento celeriter exoleſcāt. Quod quū euenit, ea corpora ferro, vt prius, & nouacula execanda sunt. Hæc autem, quia non placuit Hippocrati corpus etiā dum viuens ferramētis irritari, ne inde cōmotus dolor, hæmorrhagia & animi deliquia (quod ferè fit) ægrum è vita tollant. Alij maiora vasa & neruos prius designāt, medias carnes interfecant, & illa ipsa ad sanam partem filo illaqueant, vt intabescant mora, & sponte sua decidant. Qua etiā arte hæmorrhagias & conuulsiones magis declinēt. Iam verò legitima ferra sit, & bene comparata, quæ quàm celerrimè transcurrat. Linteum interponi potest vino vel aceto madens, qua parte cōmota ferra viuētem carnem affricat, ne scilicet exasperetur caro, & profluiū sanguinis moueatur. Præsecto ossē reliquæ partes cōtra hæmorrhagias cauterio inuruntur. At si viuente ossē circūducta caro emortua est, priusquàm malum in os transeat, excindenda illa est, & iniectis vinculis, omnis aditus, quo sanguis ad os decurrat, intercipiendus est: imperāda vitæ parsimonia, & ea alimenta quæ facile diffuant, nihilq; succi craſsi lentique gignāt, vt os ipsum cum suis vinculis paulatim emarcescat, ac tandem excidat. Ad celeritatē operis vbi vtrūque licet, maluit Hippocrates in articulis quàm medio mēbro ossa rescindi. Reliquis iniuriis ossium ferè accedit vlcus: idem astrictiorib⁹ linteis & ferulis aliquando cōtrahitur. Sed hoc genus vlcus lenio-

*Vnde mors
amputatis
membris.*

Alia ratio.

*Vlcera con-
iuncta vitiis
ossium.*

k iij

INSTIT. CHIRURGIC.

ribus pharmacis : illud autem aliorum vlcere legibus curari debet. At nō antē vias claudere oportet, quæ per vlcus ad ossa pertinent, quàm hæc sedulò explorata, & omni carie, sorde, nigredine perpurcata sint. Quin & præclusum iter patefacere oportet, & angustias ferro ampliari : deinde spōgia molli aut penicillis implendū cauum, vt ne coëat, sed dehiscat vlcus, dum vel integendū carne, vel feruminandum callo bene purū os videatur. In altis cuniculis spongia, linamenta, penicilli summa parte religantur filo, quod foras propendeat, vt in tempore facile reducantur. Vt autem quæ succrescit caro toti suo ossi coalescat, purū os esse & siccum necesse est, inspergendūq; medicamentis, iride, māna, aloë, myrrha, arido thure, aristolochia, & eo genere cephalicorū, quod capite de Sarcoticis scriptum est. Sed quæ cōtinetur ossibus caro generatur, vt paulò siccior futura est, ita magis siccantibus gaudet, quo genere etiam deterfa, rasa, exterebrata ossa conspergi debent. Vt verò ducenda carne ab ossibus recedis, ita vis siccantiū temperanda est, donec iam cicatrix trahenda sit. Ac carne replere ossa, & fissa iungere sæpenuerò opus est, vbi callū gignere non licet, nimirum dissidentibus fracturæ labris, & vbi in maiore circulum vel os ipsū maius excisum est, verū multò stabilius vinculū callus est.

*Regeneratio
carnis in
vitiis ossium.*

*In fracturis
cum vlcere
ratio ferula-
rum & lin-
teorum.*

In fracturis cum vlcere, si quidem transversum hoc est, idēque magnū, ferulis abstinendum : in recto vlcere ferulæ ad latera cōmitti possunt. In vtrōque maior copia fasciarum adhibenda, quia declināda astrictio, confirmāda tamen deligatio est; quod vel astrictio vel copia linteorum efficit. Linteorū mul-

titudo astrictioribus fasciis præferri debet, ubi molle corpus & cum fractura vlcus est. Astrictior deligatio & vi maiore cōfixæ ferulæ sæpenumerò syderant partes, atque exulcerant. In tumore, vlcere, inflammatione & dolore ferulis & omni astrictione interdicendum. Ferulas Hippocrates septimo primùm die, sublato metu inflammationis, adhibet. Noster statim initio. Albucasis in leui malo primo die, in grauiore vitio quinto vel septimo. Solutis ergò linteis & refixis ferulis, si quid cōputruit, excindendum ferro, priusquàm ad implendā carnem veniatur. Videndum quoque priusquàm impleas, vt omnis diuisio ossis tutò cohæreat. At si qua squama aut fragmentū excesserit, ea suo ossi sedulò coaptanda sunt: aut si acumine carnem subintrant, molliter præcidere oportet, etiā diuisa carne & excisa, si res exigit: verùm incolumis fragmenti radix, quā ossi suo etiā dum hæret, seruanda est. Alioqui scalpello vel ferrula leniter eliminanda, aut velsella prehensanda est. Quòd si nihil molestiæ squamæ adferunt, neque possunt suis ossibus reconciliari, vel medicamentis detrahes, vel ita fines, donec maturitate quadam per se decidāt. Sic enim celeriter cogetur callus, & caro ossibus concrefcet. Quæ verò squamæ rapiuntur ferro, necdum maturè violentia reuelluntur, fistulas ægrè sanabiles relinquunt. Hic ergò declinanda vis est. Squamas detrahunt medicamenta in cephalicis descripta, capite de Sarcoticis, crucæ radix, vtriúsque bryoniæ, cucumeris agrestis. Aristolochia peculiariter elicit testulas caluariæ. At quæ demenda ossa sunt, medicamentis ficcari cōuenit, ratione vitæ simili: cauterio, radula quoque atteri,

*Syderate
partes nimia
astrictione.*

Squama.

*De detrahē-
dis squamis:*

*Medicamen-
ta.*

In fractis & luxatis multa cura.

Desperata.

Non statim reponenda ossa.

Quando reformanda luxatio.

Contra convulsiones.

*Τάσις.
ἀντίτασις.
διάπλασις.
ἐπίδσις.
ἀπὸ
ὑπὸ*

volsella molliter agitari, perforari terebra, vt maturius, vel sponte sua, vel leui cōmotione excidant. In fractis ossibus & loco motis multarum rerum cura est, ac circa initia omninò prohibēda fluxio, dolor, inflammatio. Os ergò quod vel abiit articulo, vel fractum dissidet, primùm quidē reformare atque constituere oportet: deinde ita cōtinere, vt ne recidat: postremò cōfirmandum callo, carne, resiccatis humoribus, qui colligantia vincula relaxent. Primùm tamen ineunda ratio, an reponi possint: deinde an sine periculo reponātur: postremò qua arte conuenienter & celeriter, minimo dolore ac molestia reducātur. Concisis articulorum vinculis, dissēctis cartilaginibus, desperatio est: tūmq; bene agitur cū ægro, si solū claudicat, si manco membro, si deformato & obtorto articulo superesse datū est. Non reponendū (inquit Hippocrates) tibiæ os qua parte suo utrīnque articulo copulatur, siquidem rescissa cute per vulnus prominet: alioqui conuulsio, phlegmone, gangræna, syderatio cōmouentur, quæ ægrum breui momento è vita tollant. Quæ vt declines, quàm vt os reponas, potiùs cogitādum. Reformanda luxatio primo die, vel certe altero. Nam tertio & quarto quiescere oportet, quo ferè tēpore nouæ iniuriæ sese proferunt: hinc ad decimū tutior reponendi occasio est. Quòd si restituto osse conuulsio incidet, rursus articulū excludes, calida liberaliter irrigabis, fouebis oleo, & molli lana cōteges. In luxatis & fractis ossibus hæc sunt præcipuè, *τάσις*, vel si manūs, *ἀντίτασις*, *διάπλασις*, *ἐπίδσις*, *ἀπὸθεσις*, vel *ὑπὸθεσις*. Extenditur membrū manibus prehensum, vel iniectis laqueis, ybi vi maiore opus

est, ut diductis & adductis marginibus soluti ossis, oræ oris molliter consuescant, nihil exasperetur, nihil diffringatur, quod in fracturis dēticularibus, scabris & ferratis sæpè contingit. Videndū quoque ne in distentione nervus, vena, arteria, musculus, tendo, ligamentū, atque inde os & membrum contra naturam extorqueantur. Sed in luxatis, compages articuli & ossium copulatio prius recognoscēda est, *Cognoscēda in luxatis.* quā multis, longis, prominulis & obstipis capitibus constet: quot, qui sinus & acetabula, quā alta hæc, quomodo inflexis alucis declivibus, lubricis, quibus scilicet capita illa & exerta ossium tubercula inserantur: quæ superciliorū forma: qua fide ceruices ossium cōtineantur, quibus vinculis iunctura articuletur: quæ cartilagine intercedant, qui tendines, musculi & nervi ad constantiā articuli concurrant: in summa, qua omninò ratione flectant, tendant, diuertāt, atque vno verbo, copulentur. *Exemplum in vertebis.* Vertebrae duplici capite prominent, duplici quoque acetabulo sinuantur: altera alterius acetabulis sua capita inserit, eadēque paria faciēs, & quasi relata gratia suos alueolos explicat, in quib. vicinæ vertebrae processus reponantur: mucosis vinculis utræque coniungantur, quæ soluta, cæsa, arefacta, distracta morbo, vertebra exarticulāt. Quas iam cognoscas ægrè reformari, quia scilicet intelligas quā multis cardinibus, quaque societate coeant, quā denique vario implexu conserantur. Itaque omnis articulata iunctura sæpius oculis ipsis vīsurpāda, sicque animo & mēte concipiēda est, ut ad viuum pressæ articulorū formæ cū res exigat, oculis ipsis, ut ita dicā, obuersentur. Sic enim explicatur opificiū naturæ, quod in fractis & luxatis

INSTIT. CHIRURGIC.

sedulò persequamur. Atque omninò qui extendit, componit, ligat, continet, hoc efficiat, ut iusta naturæ teneatur *χαρασις*. Sic enim Hippocrates, quod naturali figura membri & partis Galenus definit. Extensum membrum loco redditū manibus tractari, palpari, & legitimè cōformari debet, *Διάπλασις*. *πλασιν* appellant. Quòd si neque sic constitutum est, ad *μοχλίας*, lorum, habenas, & vřitatas machinas veniendum. Quæ omnia ex libris Hipp. & cōmentariis Galeni petenda sunt. Sequitur *ἐπίδεσις*, quam *χαραγματικήν* appellāt, in qua multorum prouidentia est: sed maximè ut contineas, phlegmonem arceas, & procures callum. Ac primū an sit deligandum, statuere oportet: tum qua deligandi forma: ac ferè à duobus principiis, variā tamē ratione. Ex quo decernendum quibus, quā multis, longis, latis, quā denique firmis fasciis opus sit. In splenis eadem versetur cura: idonea forma linteis quærenda est. Cognoscendum præterea vnde primum incas, quæ sit futura progressio, quā multi & quales circuli, quo modo distinguātur orbes, qui conueniant anguli, quibus interuallis, vbi & quando laxior vel astrictior deligatio, qua parte desinat, quo loco & qua arte nectantur nodi, aciæ ducantur, complicantur habenæ, quando regulæ, ferulæ, puluinaria, mitellæ, adhibenda sint, quandiu continere omnia, & quando soluere oporteat. Atque in sano membro probanda priùs deligatio, quā in ægro periculum facias. Postremò in ea figura collocandum membrum, in qua diutissimè constare possit, & minimè doleat. Iustos hæc commentarios desiderant, & hæc non tam docēdi, quā monen-

di causa dicta fuerint. Neque ignorandum vnum os parum extendendum esse terebra, minúsque inurendum: semel enim vltum ægerrimè tum callo, tum carni reconciliatur. Ac nec minima cura esse debet, vt ne diutiùs os apertum expositumq; aëri maneat. Grauis enim ea consuetudo noua est, quia sic calor insitus aërem expirat. Sunt igitur tecta, & quàm minimùm licet nudata ossa. Sic enim conclusus calor, & non exhalans, saniem foras dispergit, atque ita purgata ossa celerius coniungit. Extorta valgorum crura pertractis intrò vinculis & astrictis alliculis ita componenda, non quasi dirigas, sed non aliter quàm si è valgo varum transformare velis. Inflexis varorum cruribus aptanda omnia & colliganda sunt, quasi è varo valgum efficias. In abscessu paruo ossium deligatio *καταγματικὴ* locum habet, sed paulò laxior & sine ferulis. In magno non est deligandum *καταγματικῶς*. Satis faciunt splenia vino insuccata nigro, subaustero, quæ deinceps atque cōuenienter hinc inde adhibenda sunt, non vt hoc illi infideat. Longiora sunt, quàm quæ solum ambitum membri comprehendant. Nam si quadratalis circulus est partis, paulò longiores splenes trientalibus esse oportet. Obliquè inseruntur mēbro & aduersa parte decussant. Atque hæc quidem spleniorum ratio alia quum os abscedit, & saniosum est, alia eorū quæ in deligationibus fascias confirmant. Hic enim æqualiter attinguntur membro, ne alterum extremum alteri infideat, aut reduplicet, quum videlicet longius spleniū est: néve breuius atque decurtatum inane spaciū, & quasi fossulam relinquat. Ab vtrisque spleniis tum quæ lon-

In vari & valgu deligatio.

Abscessus ossium.

Ratio spleniorum.

INSTIT. CHIRURGIC.

In iugulo & costis.

giora, tum quæ breuiora sunt, inæqualis, aspera, & inconcinna fit deligatio, in qua æqualitas vel maxime quærenda est. Alia rursus illa ratio est à plagulis, quæ fracto iugulo & costis adhibentur, quarum prima atque altera in decussem collocantur, & se interfecant: tertia porrigitur in longum, obstipat fracta, & reliqua splenia confirmat. Aliter quoque ut sunt vitia & partes commutatur. Sed hæc peculiarem commentarium requirunt. In fasciis remedia

Vini ratio.

adhibentur, quæ madorem linteorum contineant. Sic enim prohibetur dolor atque inflammatio. Fasciæ initio plures & astrictiores, si neque dolor, neque phlegmone, non vulnus, aut aliquid tale prohibeat. Ac ferè inebriantur vino crasso, nigro, modicè austero. Vinum hoc superficie cogit, vim suam ad repellendum altius imprimit: ex quo præcidit inflammationum causas. Quod nimium adstringit, dolorem facit, tenue, album, giluum, fuluum, etiam si contrahat, repudiandum tamen est ut totum reprimetium genus, quod aqueo humore solutum est, papauer, mandragora, cicuta, multò magis si in articulis & neruosis partibus labor est: quia non sola qualitas, sed & horum corpus intrò penetrat, & neruosa lædit. Hinc etiam calor qui vitam fouet, interdum extinguatur. Vino igitur crasso, nigro, modicè austero, fasciæ & splenia saturentur. Minister adsit, qui subinde affuso vino lintea perfundat: alioqui cum periculo resiccantur: quod ne fiat, noctu præcipuè & æstate prouidendum. Hyeme vini loco cœnelæo uti satius est, quo etiam tempore prius intepuisse iuuat: & succidæ lanæ spleniis præferuntur. In fracturis & luxationibus ubi exertum os est

Lintea madere opus est.

& vlcus facit, quôq; cum periculo reponatur, quâ- *Quando la-*
 diu conuulsio in metu est, abstinendum fasciis, & *na succida*
 succida lana vtendum est. Eâque, vt prius, imbuen- *pro fasciis*
 da vino, curandûmque est vt assidue irrigetur, & *vtendum.*
 non squalescat. Astringit leniter lana hæc, & tepido
 calore fouet. In his fumoso vino & nimis odoro
 ideo abstinendum, quòd caput feriat.

Atque hæc omnia decreta sunt veteris disciplinæ,
 quæ Galeno probata sunt. Iustum quoque insuc- *Alia quibus*
 candis linteis medicamentû ad dolores & inflam- *fasciæ im-*
 mationes, oui candidum è rosaceo vel myrtino fra- *buuntur.*
 ctum. Alij contra eadem vitia aceto, oxelæo fascias *Ceratum*
 imbuunt, detur id benè carnosâ parte & sine vlce- *album.*
 re. Quòd si suspecta est ministri cura, qui negligên-
 tius fascias repergat, & nouo madore cõpluat, vn-
 de lintea exarescant, cerato albo vtendum erit. Ad-
 de quòd cura illa odiosa esse potest. Verùm ceratû
 hoc vt repellat, & phlegmonem inhibeat, vno mi-
 nùs est efficax, & magis vsurpādum post initia, iam
 abeunte periculo inflammationis, vbi fractura sim-
 plex, nec in fragmenta varia contritum os est. Igi-
 tur cerato pars ægra, fasciæ & splenia illinantur, ad-
 hæc extremæ partes, sed manus præcipuè & pedes,
 ne quod deligatione extringitur, infirmum scilicet
 frigidûmque membrum concipiat, ex quo putre-
 dine tandem corrumpatur. Ceratum hoc *Compositionis*
γραινου ὑγρόν & λευκόν veteres appellârunt. E- *cerati albi.*
 cera pingui & duplo oleo conficitur. Oleum sit re-
 cens rhodinum vel myrteum. Quòd si cera vetus
 fuerit, nec ita mollis, paulò plus olei miscendum
 erit. Picato quoque veteres vti sunt, si quid contu-
 sum esset, si quid coquendum atque mitigandum,

INSTIT. CHIRURGIC.

πιστόχρον.
Picatum ce-
ratum.

πιστόχρον & πιστόχρον appellant. Eo-
que magis usurpandum, quia cōtusa omnia & cru-
da, quæ ossibus incumbūt, quàm celerrimè saniem
fecisse iuuat, ne subiecta ossa tempore corrumpantur.
Atque hoc præcipuè in caluaria, deinde reliqua
ossium natura, magis etiam qua parte subsunt ner-
uacea corpora, procurandum erit. Liquido cerato
albo pix addita picatum facit. Ac tantum picis mi-
sceatur, vt inde color in nigrum transeat: verum ce-
rati corpus non immutetur. A picæ molli vtrūque
præstari potest: hæc enim media compage inter o-
leum & ceram ambigit. Quæ cera durior, vel huic
pariter dura est. Mollienda manus itaque oleo in-
quinatur, atque hinc ad ignem pix illa pinsitur, vo-
luitur, contrectatur, dum satis emollescat. Alioqui
ceræ & pici oleum non duplum, sed ferè triplum
misceatur, vt picatum inde coëat, quod tam liqui-
dum sit, quàm ceratum album esse opus est. Sed in
contusis liquidius conuenit, vbi mitigandum. Ad
coquendum iustiore corpore compingi debet. Eæ-
dem seruandæ leges hac parte, in eo quod ῥητινό-
χρον appellant, resina ceræ mista. Ac resina liqui-
da, qualis est larigna quædam & terebinthina, ce-
ratum nimis diluit, nisi admodum exigua miscea-
tur. Resina cōpagē ceræ seruabit cerati corpus. Di-
lutum est ex ceræ 3.1. terebinthinæ liquidæ 3.3. olei
3.2. Solutum quidem & molle est, non dilutum ni-
mis, ex ceræ 3.2. Colophonix 3.1. olei 3.4. Corpu-
lentum satis vbi ceræ & resinæ vtriūque 3.2. olei
3.4. permiscentur. Sed de cerato, quod resinam ca-
pit, plura capite de suppurantibus. Verum in luxa-
tionibus hoc cerato præcipuè vtendum, quia scilicet
articulata

Vis cerati re-
sinati in lu-
xationibus.

articulata ossa magis cōtinet, & hinc lintea firmiùs affiguntur, hærent diutiùs, vincula vero humore laxa & vieta melius exiccantur. Fracta deniq; firmiùs cohærent, & callo suo fideliùs compinguntur. At quæ sine lentore linteis capiuntur, quale austerū vinum est, antè resiccātur, quàm soluere oporteat. Ac tertio primū die ferè absoluimus. Sicca autem lintea duritie & asperitate lædunt, elaxatāque minùs continent. Hæc ergò ratio magis ineunda, si quando periculum grauius metuitur, atq; ideo cura maior desyderatur. In his vitiis ossium magnus *Διὰ χαλκί- τως.* *Contra inflammationes.* *Contra œdemata.* *Perfusiones.* *Contra pruriginē & deligatione.*
Διὰ χαλκί- τως. *Contra inflammationes.* *Contra œdemata.* *Perfusiones.* *Contra pruriginē & deligatione.*
 vsus est. In metu inflammationis molliū subduplo rosaceo, deinde austero vino imbuitur, illinitur parti, & in linteis adhibetur. Ex aceto vini loco subigi potest, si neque vulnus, neq; neruacea natura, neque aliud quicquam prohibet. Contra œdemata & inflationes, quæ astrictione linteorum extuberant, idem medicamentū auxilio est. Omnia verò leuia sint & mollia: grauitas enim opprimit, & dolorem creat. Idem durities efficit & exasperat: vtrunque callum retardat. Perfusiones fiunt ex aqua tepida, eo calore tēperata, quem manus perferat: in frigori- bus hydrelæon melius est. Perfunditur pars tertio & quinto die, quoties videlicet lintea absoluuntur, idque liberaliter, vnde prurigo acquiescat, & materia eius in halitum dispergatur. In articulis tepidæ vsus est: tensa relaxat, dolorem mitigat, & inflammationi aduersatur. Iam septimo die tardiùs aliquando affunditur, non vt discutiat, sed euocet sanguinem: vnde cōcreto poro ossium fracturæ conferantur. Capitis fracturas neque vino, neque re alia, nisi quàm minimū, made-

*Decoctum
vlmi.*

facere iussit Hippocr. Dioscorides ex veterum vsu corticem vlmi aqua incoquit, decocto fracturam fouet, & os perfundit quod iam egere callo videatur. Id de radice vlmi, nō cortice Galenus prodidit.

*Πάρωσις.
Callus.*

Πάρωσις Græci vocant geniturā calli, & inde *παρωσιχέ*, quæ callum gignant. Callus neque caro est, neque os, sed inter utrūque ambigit: itaque depolito metu inflammationis, purgatis vitiis, quæ curam tardent, omninō cogitandum vt coëat porus,

*Quando gi-
gnētur cal-
lus.*

& inde effractæ partes solidētur. Eaque cura septimo primū die ferē suscipitur æstate, decimo quarto hyeme: quo iam tempore id genus periculis perfuncta ossa videātur. Etenim intra ea spatia febres & phlegmonæ magna ex parte sese proferunt: quāquam aliquando latente vitio & maleficium trahente vicesimo die & post vicissimum, nec opinantibus nobis eueniunt. Neminem verō latere arbitror non antē de poro cogitandum, quā cōtusa, in pus versa, deterfa vlcera & siccata, ossa quoque bene explorata fuerint. Hic ergo generatur callus, vbi moderanda perfusio, vt inde pars viuido colore floreat, & leniter attollatur: nimium est si subsidet, & pallorem ducit. Fistulosa ossa & spongiosa, quæq; plus humoris in se continent, celerius coalescunt, & callum contrahunt: quod in iugulo & id genus ossibus comprobatur. Alimenta sunt quæ probum sanguinem, crassum, viscidum, multum gignant. Panis triticeus è farina primaria: triticum legatur graue, dēsūm, vnde prāsana comparetur: cartilagineæ animalium partes, neruaceæ, cutaceæ, pingues, ligamenta, tendines, tetioli, ventres, linguæ, rostra, capita hædorū, veruecum, & procellorū, agni-

*Alimenta
ad poron.*

na caro & suilla, palmulæ pingues, castaneæ, vinū
 astringēs, & cætera generis eiusdem. Medicamen-
 ta sunt emplastica, lenta, quæ modicè calfaciant,
 & siccent è gyry similia, manna, gummi, fabrilī glu-
 tine, mastiche, tragacātha, pingui cera, lachrimis &
 succis generis eiusdem. Triticeam farinam probat
 Hippocrates, quæ subacta longiùs trahatur, digito-
 rum sequax: hæc, vt reliqua, liquore oui, mytino, a-
 qua, vino, mucagine concorporatur, dum lentore
 quodam bene cohæreat. Qualis si desit, & aridior
 tantum ad manum est, thus pingue, eiusque polli-
 nem & fuliginem, liquidam resinā, mel quoque vi-
 scidum permiscebis. Sed alia quidem initio, resinam
 & mel post initia, cum iam excesserit periculū in-
 flammationis. Thus quoque in limacum mucro &
 salina: aloë & myrrha, mel etiam, si quidē reficcand-
 um magis, in eodem mucro diu volutantur, & in
 aluta impinguntur. Finge igitur aduersa parte effra-
 ctum nasum, vt intrò desideat. Eodem die aut non
 multò post reformare oportet. Itaque quicquid in
 cartilaginem incidit, excitandum leniter est subiecto
 crassiore specillo, qua maximè parte delabitur
 quod fractū est, vt sublatū mollitur suo corpori de-
 center coalescat. Lene fit specillum non asperū, ad
 digitelli formam fabricatum è buxo vel ebore: di-
 gitis quoq; vitur Hippocrates, sed præfert indices,
 vt qui narium cauis magis conueniant. Ac suis quis-
 que uti potest: alioqui magnitudine respondeant,
 sintq; molles, quales pueri habent & mulieres. At-
 que hos diutius insistere oporteat, vt quæ reforma-
 ta iam sunt, contineant. Alioqui in longitudinem
 implicata linamenta, & molli pellicula cincta cir-

*Medicamen-
ta porotica.*

*Triticea fa-
rina.*

*Exemplum
in naso fra-
cto.*

*Specillum
narium fra-
cturæ.*

INSTIT. CHIRURGIC.

cunſutáque intus adiicienda ſunt. Aut eodem modo compoſitum aliquid eſt arido penicillo & ſimbriis linteorum . Aut grandis pinna gummi vel fabrili glutine illita, & molli pellicula circumdata, quæ deſidere cartilaginem non ſinat. Alioqui fiſtulas & tubos plumbo, argento, canna ad hanc rem comparare oportet . Fruſtulo pulmonis ovis aliquando uſus eſt Hippocrates , quod fortè aderat . Spongia non utendum putat , quia fortáſſe humore rapto exturgeat, diſſoluátque iuncta. Abſtinendum quoque omnibus, quæ vel vehementer ſpirent, vel grauius oleant. Omnia verò memoratis medicamentis illinenda ſunt. Vinculis autem & habenis illis ex aluta molli non ita opus eſt, etiamſi quod fractum eſt, in latus torqueatur : ſi modò repositum aliis artibus contineri poteſt, ut plagulis, quas viſcida illa pharmaca inquinant , & iis ſimiliter comparatis, quæ intrò naribus inferuntur. Emplaſtra quæ pertinaciùs hærent, fotu tepidæ reuelluntur. Atq; hinc ad catagmatica, de quibus antea . Sed horum materia in præſentia locupletanda nobis. Caninum cerebrum in linteo adhibetur: ſuperdatur lana inculcata oui candido : iam ſqualeſcens commutari debet: quatuordecim diebus ſolidat. In Sardinia fontes eſſe calidos ſcribunt, qui fracta oſſa ſolidant. Vinum picarium in lana ſiccida efficit, ut luxata celerius coëant. Purgatur hybiſci radix, atque hinc medulla raſa in ſplenio adalligatur . Poteſt adiici tritici farina , & cum liquore oui ita ſubigi , ut ſit cataplaſma . Radix illa aquam coagulat, in qua ſub diebus aliquot maduerit . Muſco viticis utuntur veterinarij: quernum alij, alij in ulmo lectum præfe-

Caninum cerebrum.

Hybiſci radix.

Muſcus.

vunt. In honore est veteri exemplo quam conferuam vocant. Muscus est densus, herbaceus, spongi-
 osus, hærens aquatilibus petris, cuius efficax natura nobili historia consignata est. Putator quidam ex alta arbore deciderat omnibus ferè ossibus fractis. Præsto aderant amici, qui corpus eius vniuersum eo musco obligârunt, atq; ita relatum domum in quiete tenuerunt: subinde conspersa aqua ex eo flumine, quod muscum alluebat, ne videlicet muscus emarcesceret. Rarò nec nisi deficiente herba remedium mutatum est. Atque hac medela incredibili celeritate conualuit. Æstate bene carnosò duròque corpore, recenti malo exemplum vetus liceat imitari. Vetus est & vulgo familiare auxilium in iis, qui ex alto præcipites aliquid fregerunt, aut contuderunt. Pellis ouilla recens detracta corpori affigitur, quæ myrteo tepido vel rosaceo perfundi potest. Sed eos præcipuè iuuat, quibus aliquid cruoris in cutem diffusum est: concoquit enim ac digerit. Poroticon est, farinæ triticeæ ʒ.6. sanguinis draconis, mastiches, thuris, sarcocollæ ana ʒ.1. omnia oui candido iuncta in linteo vel aluta alligantur. Triticea farina, gummi & manna incoquantur aqua: fit cataplasma quod reprimat, continet, & poron gignit. Atque hîc possunt è tragacantha, gummi, sarcocolla & aliis id genus mucragines colligi ad cataplasmata: è pauca materia ferè, sed decupla ad mucraginem conficias. Iam verò celeberrimum, & medicinæ veteri decantatum remedium, Isis appellatum: quod in neruorum vitiis describitur. Laudatum quoque Moschionis catagmaticon: inserto callo vulnera coniungit, contusis testiculis

*Conserua.**Historia.**Pellis ouilla.**Moschionis.*

INSTIT. CHIRURGIC.

& aliis partibus medetur: hydropicos liberat. Exerta sedis tubercula reprimat, & rhagadas sanat dilutum butyro: gutturosis remedio est: omnem durtiem dissolvit: luxatis & contortis articulis prodest: clauos adimit, qui in pedibus & manibus sine ulcere excitantur, atque omnino multiplicis usus est. Cuius mistura sic habet. Lithargyri, picis, seu vitulini ana vnc. viginti: terebinth. vnc. decem: mannae, thuris tantundem: cerae vnc. 5. æruginis vnc. 1. opopanicis vnc. 1. galbani tantundem: olei ricini, aceti, succi mori ana heminam vnam, picis liquidæ hemina dimidium. Lithargyrus leuissimè teritur, & fictili vase vel æneo cum ricinino coquitur: ubi efferbuerint, adeps & manna iniiciuntur: assidue mouentur dum coeant & spissentur: hinc pix, cera resina admiscuntur. Iam non inquinantibus galbanum immittitur, deinde ærugo & opopanax aceto resoluta. In alio vase mori succus & pix liquida ad crassitudinem cocta cæteris permiscuntur, coquuntur rursus ad puritatem: ex quo in vas aliud, quod vinum habeat, deponuntur, atque ita permittuntur triduum: postremò ex eodem vino pista ad usum reponuntur. Adhibetur pharmacum in linteis, & in aluta fractis ossibus intenditur. Alioqui è duplo rosaceo dissolutum non aliter quàm ceratum album fasciis illinitur & plagulis. *Ægyptia Andromachi* mollit, digerit, adstringit, vulnera cruenta iungit, & alia adiuuat: vomicas exugit, permagna vulnera ense facta etiam profundissima triduo glutinat, præcisos nervos & musculos committit: luxatis, fractis, contusis, attritis & contortis ossibus remedio est, & contra inflammationes valet:

*Ægyptia
Andromachi.*

dolentes nervos & musculos lenit : ferarum mor-
 bus adhibetur:lippientibus & cephalalgicis solatio
 est impacta fronti : callos emollit, & scirrhus edo-
 mat:ac breuiter optimum ad plurima remediū est.
 Describitur à Græcis Galeno & Aëtio,vitiosis iam
 & corruptis tum Græcis tum Latinis codicibus.
 Nos ex Galeni sententia ita restituimus. ʒ.ceræ, li-
 tharg.ana denat.14.4.ammoniāci denat.72.terebin-
 thinæ ʒ.4.& semiss.alia ʒ.4. succidæ lanæ vstæ ʒ.2.
 & ʒ.2.aristolochiæ,thuris,squamarum æris, & sto-
 matis ana ʒ.1.myrrhæ ʒ.3.alia ʒ.4. opopanacis de-
 nar.2.olei ricinini, sicyonij vel antiqui libr.4. &
 semis.Sicenim Galenus pro sex heminis olei Andro-
 machi, Asclepiades autem heminas 3. scripsit. Li-
 thargyrus oleo coquitur dum concresecat, squama
 iniicitur : vbi non inquinant, cera conspersa mari,
 vt voluit Asclepiades,deinde ammoniacum sedulo
 contusum imponuntur : liquatis his terebinthina
 additur : auferuntur igne : hîc thus & lanarum ci-
 nis insperguntur : refrigerata manibus conuoluun-
 tur, & vsui sunt. Nigrum catagmaticum Asclepia-
 dis, quod quia optimum, ἀσκληπιadis vocata est, admi-
 randa in fracturis,etiam ossibus depresso:immerfa
 hæc & ab aliis seiuncta callo copulat. Litharg. bi-
 tuminis ana ʒ.25.ceræ,picis aridæ ana ʒ.12.& semiss.
 resinæ picæ, terebinth. ana ʒ.6. & ʒ.2. aluminis,
 propoleos ana denar.38. ammoniaci ʒ.3. æruginis
 denar.10.& semis.olei sextar.4.Lithargyrus in oleo
 coquitur, dum non contaminet : cera & bitumen
 seorsum liquefcunt, neque commouentur, his pix
 fusa traiectaque colo coniungitur : omnia lithar-
 gyro vniuntur. Ammoniacum verò bene contu-

Ascle-
piadis.

INSTIT. CHIRURGIC.

sum postea immittitur, atque ita coquuntur omnia in solidum corpus: hinc præmollita cera & propolis permiscuntur: ubi probè coierint, subducuntur igne, tumque alumen & ærugo in pollinem trita resperguntur, versantur omnia, & oxycrato mersa subiguntur. *Panalithes.* Panalithes ad cõtusa, fracta etiam cum vulnere, vulnera neruorum & vertebrarum: purgat collectiones, incisum scrotum solidat, venenatos morsus bestiarum sanat, aliâque præstat plurima. Olei dulcis 3.9. bituminis, ceræ, resinæ piceæ, picis aridæ ana lb. i. lithargyr. cerusæ, æruginis ana denar. 10. thuris, ammoniaci, myrrhæ, aloës ana 3. i. opij, succi pomorum mandragoræ ana denar. 6. aluminis, calchanthi, chalciteos, croci ana semunc. aceti quod sufficit. Quæ teri possunt omnia à lithargyro ad crocum in puluerem trita ex aceto cõducuntur in mortario, dum sit luti crassitudo. Olei, cera, bitumen in fabales pilulas diuisum nihil versando colliquantur, liquatis pix & refina commiscuntur, colantur omnia, atque reponuntur. *Ordo curationis in fracturis.* Fracturis ossium caluariæ, cartilaginum, vtilissimum est Barbarum, quod capite de hæmorrhagia describitur, & alia, quæ superioribus libris scripta inuenies. In fracturis prima cura sit, vt initio repellas phlegmonem, & dolorē prohibeas. Tertio iam & quinto die si quid contusum erit, in pus & saniem conuerteres: suppurationem sedulo purgabis: siccabis vlcus, & si qua ossis vitia sunt, corruptela, caries, malè iuncta squama, ea omnia diligenter adimes: fracturæ partes ritè coaptabis, & callo iunges. At postremū vlcus implendū & cicatrice claudendū est. Contingit aliquando in capitis nuda mēbrana, vt

minùs tergēdo siccandóq; quàm cōueniat, fungus
 succrescat, quia videlicet in tumorē laxum & mol-
 lem membrana extuberat. Hīc ergò siccandum
 magis, & quæ tergeant, incidant, laxent, intermi-
 scenda. Concreti calli signum est, quum iam sine
 vlcere exudante sanguine fasciæ intinguntur. Tum
 enim coactus porus asperginem sanguinis è spon-
 giosis ossium cauernis foras extrahit. Id ferè fit
 criticis diebus 14. 17. 20. 21. & hinc succedentibus
 septenariis. Signum quidem à veteribus annota-
 tum, quanquam aliquando sine eo calli concre-
 scunt. Conueniens callus est, qui neque maior, ne-
 que minor, durior aut mollior quàm oportet, ne-
 que distortus est. Iustus callus confirmari debet
 medicamentis, quæ *ἐναμα* vocant, quæque cruen-
 tis vulneribus adhibentur. Siccant leniter, & cal-
 lum mediocriter confirmant. Ac de his multa ca-
 pite de glutinantibus. Callum confirmat affusum
 vinum, quod *πεθαλασσωμένον* & *θαλάττιον* Gre-
 ci, Latini salsum & marinum vocant: quod si defit,
 sale vinum leniter adstringente liquefacere oportet.
 Idem vinum efficit, in quo balauftia, rosa, myr-
 rha, muscus, qui veluti canities quædam quercui
 inhæret, absynthium, vlmi cortex & radix præco-
 xerint. Addunt poroticis quæ callum durant, bo-
 lum armenam, galbulos cupressi, & alia id genus.
 Sed hīc moderatio quædam adhibenda est, ne ni-
 miùm stringendo nimium atteratur callus. Con-
 firmant poron rosacei 3. 4. resinæ 3. 3. ceræ 3. 2. Co-
 lophonæ, mastiches, thuris ana semunc. coni cu-
 pressi, radicis erythrodani ana 3. 1. Melius fiet au-
 ctis emplasticis, minuto oleo, & adiecto momento

*Conueniens
callus.*

*Mista quæ
confirmant
poron.*

INSTIT. CHIRURGIC.

croc. Al. Thuris, farinæ pistrinalis, picis, mastiches, boli armenæ ana vnc. 2. sepi arietini, ceræ albæ ana scilibr. Liquefactis ceræ & sebo reliqua infriantur: in mistura linteum sæpius inculcatur, & satis inquistum fracturæ impingitur. Sparadrapum vocant. *Sparadrapū.* Utuntur Apostolico & Oxycroceo. Apostolicon materiam attrahit cogendo poro: siccat, confirmat. Oxycroceum duriorem poron magis emollit, quàm extenuet: utrūque emplastricon, & gignendo callo idoneum est. Iam verò constare arbitror remedia comparari, ut mollis & dura corporum natura est, ut alio callo tibiam messoris, alio pueri conseras. In hoc enim minùs siccantia, minùs stringentia iustum poron contrahent.

Callus maior In messore fortioribus omninò utendum est. Callus maior extenuandus est deducta parte alimenti, & mutata qualitate: diu lenitèrque affricanda pars est ex oleo, sale, nitro. Eadem calida marina foueri debet, induci que malagmatis quæ discutiant, quæque contrahant: colliganda arctiùs: oleribus utendum & vomitu. Alterum membrum perfricandum, vinciendum molliter, & sinapismo illinendum, unde plus sanguinis excipiat. Paulus in recenti callo, qui supercreuit, vehementer stringentia instituit, arctissimè ligat, lamina plumbea interdum apposita. In eo verò qui iam vetustate induruit, si quidem pudendum inde ac deforme membrum est, neque officium facit, cutem aperit, deradit, poron terebra pertundit, lacerat scalpro, quòdque videtur superesse, peramputat. Quòd si nullum naturæ munus per callum intercidit, si nullus aut non ita conspicuus membri pudor est, nullus denique

*Excrefcens
callus recens
& vetus.*

dolor, præstabit abstinere ferro. Qui verò infra modum crescit, aut non crescit quidem, quo iam tempore admotis auxiliis debuit coalescere, alia ratione promoueri debet. Ac ferè tardatur callus, *Vnde tardatur porus.* quia nimium ac sæpius fouetur locus, parum conuenienter adstringitur, sæpius & ante tempus fasciæ resoluuntur. Non rarò quoque in ratione vitæ peccatum est. Omnia ergò commutanda in melius, ac de integro ad præcepta artis, ad auxilia & alimenta, quæ callum gignant, recurrere oportet. Quòd si atrophía & inopia alimenti totius corporis callus non prouenit, in primis cōsulendum corpori, deinde affectæ parti, postremò ad curam calli decurrendum est. Sæpe etiam astrictioribus linteis *Extenuati membri curatio.* effractum membrum vitium contrahit, atque intabescit. Hic ergò instauranda vita est, distringenda ligatio. Ac de remediis quæ ad hanc rem faciant, dropace, sinapismis, & alijs, dicentur quædam capite de Pyroticis. Sed quia hic casus vitiosa ossa interdum sequitur, pauca quoque hoc loco contra hoc genus mali differemus. Extenuatum membrum vehementer iuuat commoda deligatio, sed contrà quàm in fracturis. Marcescente tibia femur superius alligamus ab inguine ad genu deducta fasciâ: atque initio quidem, quâ scilicet inguen proximum est, arctior, deinde paulatim relaxatur. Sic enim per communes venas quasi riuulos sanguis deorsum exprimitur. At contabescente dextro femore, vel toto crure, femori sinistro fascias iniicimus à genu ad inguina ductis orbibus: atque initiis astrictior deligatio: astricta quoque, sed minùs, quòd propiùs inguen appetit. Quæ quidem arte aliqua

*Deligatio
extenuati
membri.*

INSTIT. CHIRURGIC.

pars sanguinis veluti diuerticulo in gracile mēbrum recurrit. Sit autem ea ratione temperata deligatio, vt neque dolorem creet, neque vniuersum sanguinem à sano mēbro reprimas. Hoc enim alere frugalius, nutrire tamen certum est: quod quum languenti membro aliquid proprij alimenti impertiat, retineat tamen vnde tenuiter, sed cōmodè, nutriatur. Eadem ratio in superioribus membris seruāda est. Arescente vlna brachium deligamus: cōtabescente brachio vel tota manu, ad reliquam manum vincula cōuertimus, frictione, perfusione, metasyntriticis vocatis, dropacib⁹, sinapismis ea ratione vtendum erit, quæ capite de Pyroticis describetur. Sunt etiam acopa ad membra cōfecta macie accōmodata: quale est Damocratis. Illinitur à cibo: marcidos exuccosque senes reficit, & calore fouet: Hyeme & in frigoribus inūgitur dormituris vespere. Ammoniacy, ceræ albæ, mellis recētis, adipis anserini recentis, thuris ana ʒ. 10. galbani, medullæ cerui, æsypis, terebinthinæ pellucidæ ana ʒ. 4. vini falerni, alioqui gilui odoriferi ad circiter heminas quinque, olei heminas 40. Parandum est maiusculo mortario: thus & ammoniacum cōfringuntur, & affuso vino macerantur: teruntur, circumducūtur duro cochleari, dum sit mellis crassitudo: mel, æsypus, medulla cerui deinceps immittuntur, versantur, circūaguntur, donec cum aliis bene coëant. Dum hæc fiunt, cera figulino vase cum oleo eliquatur: ex quo adeps, terebinthina, galbanum permiscuntur: vnita omnia transuasantur, & spatula cōmouentur. Refrigerata pinfuntur manibus, postremò aliis in mortario coniunguntur: fitq; liquidi bonique mellis crassitu-

*Acopon
Damocratis
ad membra
tabida.*

do : stanneo vase vel buxco reponi debet. Nervorum doloribus, perfrictionibus, inflammationibus vteri in pelsis vtilissimū est. Distortus callus, si quidem mollis est, laxante fotu & diaphoreticis exinani debet : fouetur tepida, hydrelæo, althææ, & similia decocto. Discutitur arida ficu mista sterco-
 ri columbino. Sed vtrūque genus medicamento-
 rum libro 1. abundè explicatum est. Si verò nimium induruit, eadem quæ in supercrescente & inuetera-
 to poro consilia sunt. Mollior adstringentibus fir-
 mari debet. At vix durior esse potest, nisi ea de cau-
 sa fragilior videatur, vbi nouo callo opus est. Est
 quum in cartilagine, nervo, osse mucosus humor colligitur infirmitate naturæ, quæ cōcoquit : albus
 is est & viscidus, qui similitudine puris medico pos-
 sit imponere : cedit enim digito pressus atque dila-
 bitur. Is si negligitur, sic ossa afficit, vt hæc inde cor-
 rumpantur : vicinæ carnes vitiū trahant, & mucco
 elangueant. Ex quo fit, vt relinquāt ossa, societasq;
 illa & copulatio quæ ossibus est cū carne, dissolu-
 tur. Aliquando quoque in tophos humor ille con-
 crescit. Sed de tophis postea differetur, vt de gāgliis,
 quæ inde etiam cōmouentur. Contulis nervis, osse,
 cartilagine mucus ille magna ex parte nasci cōsue-
 uit : qui cū crassus sit, lentus & frigidus, & in alto
 desideat, non ita facilè vacuari potest. Curandum
 tamen, vt laxata cute, fusa incisæque materia in hali-
 tum & vapores sensim expiret : alioqui factō vulne-
 re repurgari debet : quanquam partium ratio prius
 habenda est, alioqui periculum fit, ne vel occidas,
 vel grauiter lædas. Quod in igne similiter animad-
 uertere oportet. Finge igitur contusa costa, fracta,

*Distortus
callus.*

*Mollior cal-
lus est durior.
Mucosus
humor.*

*Mucosus
humor quo-
modo vacuā-
dus.*

INSTIT. CHIRURGIC.

collisa, coisse mucum, & desperatis aliis auxiliis ad ferrum & ignem decurrendum. Periculum imminet, ne venæ, arteriæ, nervi qui interfertur costis, conuulnerentur : ne vel ferro vel igne intima membrana violetur. Inueterato malo, inquit Hippocrates, & desperatis aliis remediis, si quidem dolor est, & mucum illum caro lateris coëpit, optimum in igne remedium est : videndum tamen, ut neque os contingat ignis (nisi iam corruptum atque syderatū videatur) neque superficiem solā trāscurrat, sed carni prudenter imprimatur, ut ad membranam non perueniat. In fractis & dimotis ossibus inflammationum reliquæ disperguntur, ne inde rigeant articuli, & ad suos motus colligentur. Disperguntur pharmacis quæ molliant atque discutiāt : frictione & motu; frictio sit lenis, mollis, quæ paulatim intēdatur circumductis manibus modò sursum ac deorsum, modò in latera & orbem, ut inde musculorum fibræ molliantur, & reliqua inflammatio euanescat. Leniter quoque mouendus articulus, ut paulatim & sine dolore naturæ suæ consuescat.

De remediis nervorum C A P. 2.

Vitia nervorum.

Equitur nervorum locus, in quo tendines & ligamenta includantur : neque subtiliùs de nominibus disputetur, qua parte præcipuè rerum non verborum doctrina requirenda, & cura sedulo suscipienda est. Igitur vulneratur nervi, cōtunduntur, dolent, torpent, rigent, cōtorquentur. Sauciato nervo conuulnerari caro ferè consuevit. Sauciatur, quia pungitur & inciditur. Quod quum accidit, omninò procuretur, ut ne ante tēpus os vulneris coëat, & iungatur cutis, vnde sanies nervi suo

*Vulnera nervorum.
Cautio.*

veluti emissario interclusa, nervos laceſſat, atq; hinc
 oriatur dolor, phlegmone, febris, deliriū, conuulſio,
 ad quæ horrendæ mortes poſtremò inſequantur.
 Excludenda ſunt à neruorum cura, quæ certè nervos
 contingant, quæcunque vel natura ſua vel aduenti-
 tia qualitate refrigerent, quæcunque acria, quæ hu-
 meſcent, laxent, molliant, cōcoquant, putrefaciant.
 Cuidam ad flexum natiū quæ in femur deſinit,
 coit abſceſſus: expurgata ſorde detectus nervus eſt,
 qui frigore percuſus vniuerſum crus ſtupidum re-
 liquit. Alteri vulnus magnum in brachium illatum
 eſt cæſis etiam nervis, qui à cervicis finibus per bra-
 chiū decurrunt. Adhibitis iuſtis remediis, lanæ quo-
 que oleo calente tinctæ ſuperdatae ſunt, iisdemque
 obſtipata ceruix cōtra iniuriam frigoris. At is egreſ-
 ſus domo publico ſe dedit: vbi paulatim frigefcēte
 lana oleum quoque refriguit: ex quo dolere cœpit,
 tenſoque membro & ad cervicē vſque progreſſo
 malo, totus ferè conuulſione riguit. Omnino ergo
 vi frigoris vindicandus nervus eſt, multò magis cū
 vulnus acceſſerit. Frigidum enim, inquit Hippocra-
 tes, vlceribus inimicū & nervis. Itaque dum hi cu-
 rantur, quūmque inferuntur pharmaca, non ſolū
 videndum erit, vt ne hæc imponatur frigida, ſed e-
 tiam ne vulnus aut certè quā minimū frigori ex-
 ponatur. Inuſta ala vetat Hippocrates, ne dum cu-
 ratur vlcus, brachiū altius attollatur, veritus ſcilicet,
 ne ita explicata ala excepto frigore violetur. Idque
 metuendum magis, quūm in vlcere dolor eſt, quem
 vſtio cōmouit, qualis eſt vbi cauterium impreſſeris:
 deinde etiam ſi locus neruaceus eſt, & aliquid ner-
 uorum nudū exiſtit. Grauior quoq; iniuria acrium

*Vitanda in
nervis.*

*Frigidum
quantum no-
ceat nervis,
hiſtoriū oſte-
ditur.*

*Hippoc. aph.
18. & 20.
lib. 5. Aphor.*

*Acria quā in-
tum noceant.*

INSTIT. CHIRURGIC.

est, quæ cum admota cuti vehementer lædant, ægrum quidem præcipitabunt, si nudato nervo continenter inferantur. Quidam posteriore tibia vulneratus est, qua parte tres illi musculi in tendinem coeunt, qui calcem comprehendit, atque hinc in plantam exporrigitur. Itaque aperto nervo medicamentum quod habet euphorbium, continenter illitum est. Ex quo dolore facto, convulsis nervis, atroci morte sublati sunt. Tolerabilior fortasse videatur, quæ nihilominus periculosa est medendi via, iam olim Thessalo & antecessoribus Galeni familiaris. Cuiusdam ergo diuisa cute compuncto nervo vulnerata stylo manus est, huic pharmacum Thessalus impexit quo cutis coalesceret. Atque inde orta inflammatione cataplasma de farina tritici hydrelæo cocta instituit, ex quo contabescens æger intra septimum diem iugulatus est. Gladiator quidam ad genu quæ patella est, & tenuis latusque tendo sese explicat, vulnus acceperat: in quo capta curandi via visitata Thessalo, orta que inflammatione idem adhibitum cataplasma, calida aqua liberaliter affusa conspersum quoque oleum est. Atque hoc genere curandi tum hic gladiator periit, tum alij rapti sunt, alij claudicaverunt, quibusdā manca, contorta, inuulsi manus redita est: multis putruere articuli: ac breviter quibus superesse datum fuit, graue aliquod detrimentum corporis incurrerunt. Colligendum ergo peccasse Thessalios, qui implexum morbum quasi vnum & simplicem curarent, & quum mederentur morbis, nullam rationem affectæ partis susciperent. Peccatum quoque hac parte, quod calida fovea, conspersus oleo, & cataplasmate illo inductus nervus est.

Hæc

*Vitiosa curā
di via Thes-
sali.*

*Alia inimi-
ca nervi.*

*Explicatur
peccatū The-
saliorum.*

Hæc enim vt alia genera inflammationum iuuare possint, inflāmati neruorum vulneribus inimicissima sunt. Atque hæc obiter de vitiosa illa curandi via. Nunc autem legitima medendi ratio explicanda, & iusta neruorum remedia describenda sunt. Atque si lubet, ad curam reuocetur, cui manu stylo vulnerata neruus suffixus est, & alter gladiator, qui ad genu vulnus acceperat. Optimum enim docendi genus atque clarissimū, quod suis legibus quidē & præceptis cōstat, exemplis quoque ita illustratur, vt tota curandi ratio veluti quædam rerum historia sub aspectum veniat, & quasi oculis ipsis vsurpetur. Quæ profectò via hac præcipuè medendi parte cōfectanda nobis, in qua præcipitia multa occurrunt, & non nisi graui iniuria vitæ aberratur. Itaque ponamus cōfixum neruum vulnerata manu, leue quidem vulgari sensu, at reuera periculosum vulnus, etiam si stylus tā subtilis quā acus pupugerit. Etenim orietur dolor, & ille malorū versus notatus initio cōnectetur, si vel negligas, vel aliena remedia instituas. Quæ omnia duplici ratione defugere oportet. Primum quidem iusta medendi via; deinde vbi remediis nihil proficias, præfecto neruo, vnde grauioribus illæ iniuriæ cōmouentur. Nam non solum neruo, sed capite musculi vulnerato, si quidem alia auxilia desperatur, ad ferrū decurrere oportet, omninoq; præcidendus tendo, & neruus est. Sed (si datur) alia prius ineunda medēdi via: primumq; animaduertendū, an os vulneris & via ad neruum satis dehiscat. Vbi enim angustiora sunt, & prætereà metus est, ne celeriter coëant, in crucē vel decussē cōfixam cutem interfecabis: multò magis si quid gra-

*Legitima
curatio.
Optimū do-
cendi genus.*

Hypothesis.

*Duplex ra-
tio curandi.*

INSTIT. CHIRURGIC.

uoris iniuriæ imminet, vt sit, qua sanies effluat, qua transpiret neruus, qua denique vis medicamenti ad punctum neruum permeet. Ac plethorico deplendus sanguis statim initio. Cacochymo vitiū pharmaco expurgandum est. Dextra manu læsa è mallo dextro sanguinem detrahes: dextro pede vulnerato, axillaris dextra aperienda est. Intersecta cute vel alio facto vulnere, si quid cruoris inest, lanā, linoxylon, linteolū molle specilli nucleo adalligabis, intingēsque sapa vel melicrato, ne asperitate lædāt: tum exprimes, & cruorem inde molliter extergabis. Ac dulci sapa vti oportet, non ea quæ astringat. Post initia loco sapæ vinum dulce, deinde etiam vinum album, quod minimū aque sustineat, vtile est: quo iam tempore ad cicatricem vulnus adducitur. Fugiendum vinum quod acre est. Ex quo oleo calente manum vulneratam, carpum, alam, ceruicem totā, sed præcipuè qua in dorsum abit, & dorsi initium largiter fouebis. Sic autem oleum calere decet, vt neque mordeat feruore, neq; tepore soluat. Oxelæo similiter vti licebit æstate quidem, & bene carnosio ægro: verū neque hoc, neque oleum cōtingat neruum. Atque his locis omnibus superdantur lanæ eodem oleo delibutæ, & aliæ siccæ superalligantur, ne qua parte subeat frigus. Eger domi defidet tepido cōclauī: vino interdicitur, parsimonia imperatur, procurātur omnia, quibus series illa malorum auertatur. Ac pro lanis cōplicata linteæ æstate: hyeme linoxylon vsurpari potest. Bis tēve vno die resoluuntur omnia, sæpius etiam hyberna nocte, & vbi intercidit aliquid nouæ iniuriæ. Repe- titur oleum, & lanarū calor refouetur, omninoque

*Fotus ex oleo
& oxelæo
cōpunctio ner-
uo in manu.*

*Lanarum
vsi.*

*Quando sol-
uenda lanæ.*

adhibetur cura, ut ne quid frigeat : quæ omnia ad quintum & septimū diem versanda sunt. His rebus ira prouisis, simul atque sanies vlceris existit, de medicamentis cogitandum erit. Quorum ferè duplex genus est. Atque illud quidē abundē siccatur, leniter astringit, digerit, & aliquādo extergit : quæ omnia sine vllō morfū & aspredine efficere oportet: datur hoc in cōceptis linteis, & exposito neruo adhibetur. Vbi enim opertus neruus est, altero tantū genere uti licebit, quod lōgius quidem à neruo, superdatur cuti temperatura molli in plagulis, ut vicina quoque cōprehendat. Atque hoc paulō acrius est, sed ut ne mordeat, tenui natura, valde siccatur, moderate calefacit, apertū vulnus cōtinet, & saniem nerui foras eripit. Aperto neruo carptū linteolum primo genere delibutū inferitur. Ac medicamēta iam non oleo, sed dulci sapa soluenda sunt: deinde hoc genus acrius in splenio superaccōmodatur: ex quo modō cataplasma impingitur, modō lanæ adalligatur, oleūque & alia, ut prius, quandiu videlicet res in metu est, sedulō adhibentur. Accedunt ad hæc quæ purgent vlcerā neruorū, quæ neruos glutinēt, quæ putredini aduersentur. Priuatim quoq; in pūctis neruis abscessus quidem parui, distincti spatiis suboriuntur, & vicina occupāt, quibus remedia inuenta sunt. Atque operto neruo regenerata carne ad acria veniendū, ut ad ea, quæ ex euphorbio, & similia, quæ nō nisi periculo nudatum neruum attingant, etiāsi non ignoro, qui experientia freti (ut affirmant) externū neruum candenti ferro curent, atque ita omni iniuriā prohibeāt. Nunc ergō ad ea omnia materia remediorū deinceps explicetur, in-

Duplex genus medicamentorum in vulneribus neruorum.

Secundum genus.

Particularis materia.

m ij

INSTIT. CHIRURGIC.

Olea.

tio ducto ab oleis. Olea cōueniunt ad foras, & quibus pharmaca diluantur, dulce, bimum, trimūve, nō astringens, anethinum, chamæmelinū, zambacinum, lumbricinū, hypericinum, canabinū, caryinō, rosaceum, in quo terreni vermes inferbuerint: terebinthinū, ricininum, sicyonium, rutaceum, galbaninum, styracinum, sinapinum, raphaninum, ex ouis pressum, & alia quę in anodynis descripta inuenias.

Medicamenta in nudis nervis.

Leuiores initio, quādiu dolor metuitur, aciores ubi iam discutiendū est. In medicamentis quę aperto nervo adhibeas, alia mitiora, alia magis cōtrahunt. Atque hæc materia secūdo libro ferē explicata est.

Lauanda cera, resina, & metallica quando.

Cera utimur, resina, & metallicis prius elotis. Calcem ex aqua dulci sæpius extinguimus, sæpius lauamus: ex quo solutā plurimo rosaceo nudato nervo imponimus: at rosaceo sine sale cōparato uti conuenit. Quidam etiā ex matura bacca oleæ cōfectū volunt. In eodem vsu est *Μεγροπόλυγος*, quod hoc loco ita cōficiatur. *℞.* cerusæ, pōpholygos, lith. ana. $\mathfrak{z}$. 2. cadmiæ $\mathfrak{z}$. 4. medullæ cerui $\mathfrak{z}$. 3. ceræ, olei rosati ana lib. 1. olei myrtini $\mathfrak{lb}$. 8. metallica trita, cribrata, lota, liquatis aliis intermiscuntur: coquantur omnia dū non inquinent. In vsu (quod & de aliis crassioribus pharmacis semel dictum sit) diluendum oleo: æstare, rosaceo: hyeme, chamæmelino & aliis generis eiusdem. Phœnicino similiter utēdum erit, quod minus habeat chalciteos. Pastillorum eadem ratio, Polyidæ, Andronis, Pasionis, qui in hæmorrhagia describētur. Calchātho loto & reliqua materia minuta in pollinem cōparentur: diluuntur ut prius, & durioribus naturis magis cōueniunt. Calx sub canicula tertio lauāda mari, atque imbuta oleo,

Phœnicinū. Pastilli.

operto neruo opponitur. Melius elota & magis resoluta sapa, vel, vt aliis placet, multo oleo etiam exposito neruo adhiberi potest. Aqua verò in remediis neruorū omninò abstinendum, nisi vbi calor & acrius medicamentū tēperandum: sic enim misceri potest. Efficiendum tamen est, vt dum liquantur illa, absumatur aqua in halitum, & solā vim, qua temperet, relinquat. Amicum neruis *διὰ τὸ μέλι* *διὰ μέλιτος.* *τὸς*, tetramyron appellant, quod iam exoletis myracopis cōfici non potest. Non longè aberit quod hac temperatura cōparetur. Mellis, terebinth. liquidæ ana ʒ. 3. olei nardini, costini, rosacci, chamæmelini ana vnc. 3. vini odoriferi lib. 1. foliorum maioranæ, calendulæ, florum chamæmeli, anethi, meliloti, rosarum, rosmarini ana drachm. du. cinamomi, radicis acori, cyperi ana drach. 1. Hæc omnia nocte integra macerentur vino, postridie olea superaffundantur: coquātur omnia dum expiret vinū: reliqua concepta colo traiciantur: expressum oleū melli & terebinthinæ seorsum fufis vniatur, moueātur omnia in cineribus: sublatis igne puluis respergatur ex ambaris & moschi ana granis duobus. Sunt & alia id genus, quæ in anodynīs describentur, quæ ceræ, terebinthinæ & melli mista ad rem præsentē pertineant. Sunt qui solo melle ex rosaceo pisto vt soleant. Est & hoc è melle quod conueniat. Litharg. olei veteris ana ʒ. quatuor: Colophonix, ceræ lotē, *Aliud è melle.* axungix veteris ana ʒ. tres, & ad circiter ʒ. 3. Lithar. oleo coquitur, deinde axungia, postremò cera & Colophonia seorsum fusa cōiunguntur: in vsu soluitur vt prius. Aliud. Ceræ ʒ. 1. terebinth. semuncia: olei mastichini ʒ. 3. mellis semunc. coquūtur omnia

m iij

INSTIT. CHIRURGIC.

molli carbone: subductis igne, insperge pulueris lûbricorum, mirrhæ, radices symphiti ana 3. l. versentur omnia, & sedulò coniungantur. Ægyptia Andromachi, Giluum Haliæi, Isis, quæ in his libris scripta inuenias, soluta rosaceo vsui sunt. Sed quæ parantur melle, magis tempestiua sunt, quo tempore sordescit vlcus. Quæ verò fiunt è metallicis, & siccant magis, leniora quidem initio, fortiora post initia vsurpâda sunt. Turunda posteris imbuuntur terebinthina, oui luteo, & momento croci: inferiturq; decliui parti vulneris, quâ emissariû sordis patescit: terget & lenit. Iam verò quæ purgent vlcera nervorum, quæque glutinent, ex secundo libro repetenda sunt. Peculiariter nervos coniungit vocata Cizicene. Thuris quàm optimi, myrrhæ, aristolochiæ, chalcitidis vstæ lotæque, iridis, galbani ana semunc. lithargyri, terebinthinæ ana 3. l. olei 3. 9. Omnia ahenocapta blandis cineribus coquenda sunt, mouendâque sine requie: postremò in frigidâ mersa manibus cõiunguntur. Aliud. Carnis limacum 3. 2. myrrhæ, thuris, picis torrefactæ ana 3. l. Tunduntur carnes, reliqua verò in puluerè trita sedulò intermiscuntur. Aliud. Carnis cochlearum bene contusæ vnc. 3. farinæ pistrinalis, picis siccæ, pulueris lûbricorum & radices symphyti ana scrup. 2. terebinthinæ è vino lotæ semunc. iungantur omnia. Vsitata sunt vnguentum de vermibus, Basilicum magnum Mesuæ, emplastrum relatum ad Andromachum, Diachylon in linteolo, inciso nervo soluta adhibetur, soluuntur rosaceo & terebinthina mistis. Intestinum terræ per se intritum & appositum, vel alijs cochlearum more intermistum. Atque hæc obiter.

*Cizicene glutinet
quæ g.
nervos*

E limacibus.

E cochleis.

*Vsitata post
steris.*

Nunc autem breui compendio omnia cogamus. Compuncto neruo prima ratio totius corporis habenda est, vt vel purgetur pharmaco, vel phlebotomo depleatur. Deinde prouidendum, ne diuisa cutis celerius coeat: quod si metuitur, interfecandum atque ampliandum vulnus est: extergendus cruor, & si expositus neruus est, primi generis pharmaco integere oportet. Oleo fouenda manus, carpus, cubiti articulus, ala, ceruix: superalliganda lanæ, instituenta vita, quæ grauiores casus prohibeat. Qui si iam existunt, neque remedio locus est, intercisa cute, satis ampliato vulnere mediū neruum præcides: hic enim detrimentum partis certo exitio vitæ præferendum. Præfecto neruo extra periculum æger est, & communi illa curandi via vulnus claudere oportet. Iam verò intecto neruo & plaga satis hianse, eadem captanda medendi via, quæ aperto neruo exposita est: nisi quod relicto primo illo genere pharmacorum, tantum vtinur secundo, de quo iam connectatur oratio. Atque hæc materia in multiplici natura rerum posita est. In cerealibus subtilissimus est orobus: hoc lolium calidius est. Lupinus quoque & cicer in usu sunt. In farinam commoluntur, incoquantur lixiui, coguntur omnia in cataplasma. Lixiuum, vt est materia vnde excolatur, ita vel acrius, vel clementius esse par est. Præstantissimum è ficu & tithymalis. In liquabilibus succus est Cyrenaicus, medicus, scordolascus, quibus Assæ nostræ & Benzotini successerunt: sagapenū, propolis recens, opopanax, galbanum, pix, resina, terebinthina præcipue & larigna, adeps qui sit tenui & calida natura, ex feris, prædatoriis auibus & rusticis, de quibus

*Compendium
eorum quæ
dicta sunt.*

*Secundum
genus phar-
macorum.
Ceralia.*

Lixiuum.

Liquabilia.

m iij

INSTIT. CHIRURGIC.

in attrahentibus. In plantis tithymalorū succus & cinis, succus & pulvis maioranæ, calaminthæ, fabianæ, anagallidis, baccarū lauri & iuniperi, acori, maioranæ, aristolochiæ, mei, gétianæ, ireos, enulæ, bryoniæ. Adhæc piper, cardamomū, zinziber, caryophyllon, cinamomū aliq; id genus. Metallica vñ sunt, misy, chalcitis, squama, ærugo, chrysocolle, calx, sulphur viuum, vitrioli genera, arrhenicum. Fermentum quoque vtile est, sed quàm vetustissimum: euphorbium, castoreū, sterces columbinū. Postremò quoque multarum rerum vsus est hac parte, quas in attrahētibus scriptas inuenias. Terebinthina per se in natura molli: in dura cum tantillo euphorbij satis efficit. Eadem ratio propoleos, si quidem pinguis est: durior conueniente oleo vel adipe molliatur. Fermentum vetus per se, cum propoli pingui, melle, pice liquida vel pari terebinthina mistū. Lacte etiam tithymali leniter intingitur: ex aceto pistū efficacius est. Sagapenū, terebinthina, oleum simul liquecunt, vel cum his, sagapeni loco, galbanum, opopanax & alia id genus: tantūmq; olei intermiscendum, vt sit temperatura mellis. Resinis liquidis, terebinthina abietina, pinea, vtendum siccis, fricta abietina terebinthina, strobilina, quæ durioribus idonea est, pauco oleo soluendæ sunt. Sulphur viuū, non lapidosum, tenuium partium, aut castoreū ex oleo subigitur eodem temperamēto. Molliæ enim hæc omnia, & compage, quæ consistat quidem, sed non diffuat, esse oportet: sordium instar in mollioribus corporibus, crassitie mellis in durioribus. Tetrapharmaco duodecima pars sulphuris, arrhenici, euphorbij, calcis immiscetur: soluendum prius ex

oleo. Medicamēti ex euphorbio plurimus vsus est: *Ex euphor-*
 quod quia in ceratis ferē est, de his quoq; breuiter *bio.*
 nobis differendum. Igitur cerata variē cōcinnantur *Ceratorum*
 è cera, pice, resina, propoli, adipe & oleo. Simplex è *ratio.*
 subdupla cera, vt in catagmatico: pari, vt empla- *Simplex.*
 strode: subtripla & subquadrupla ad oleum, vt in a-
 copis, temperatur. Miscetur adeps & terebinthina
 liquida, sed vtrōque misto oleum iusta ratione mi-
 nuendum est, ne temperamentū liquidius diffluet.
 Picatum, quōdq; aridam resinam capit, è cerę parte *Picatum.*
 vna, tribus & quatuor olei, subdupla pice vel resina
 ad ceram compingitur. Quę ratio seruari potest in
 ceratis, quę galbanum, propolin, sagapenum & a-
 lia id genus concipiant. Terebinthina & quę liqui-
 da sunt, subtripla cera commiscetur: duplo inter-
 dum misto oleo, interdū triplo. Iam verò euphor-
 bij bimi & trimi ferē æquale pondus, & cerę tem- *Modus eu-*
 peratur ad 3. i. cerę 3. 6. euphorbij recētis sexta pars *phorbij.*
 satis esse potest. Quarto, quinto & sexto anno æ-
 quale sit cerę euphorbium: vetustiore vtendū non
 est. Sextula euphorbij aliquando satis esse potest. Et
 vt sunt corpora, vt vicina cuti, vel longius ab hac
 punctura, ita lenius & acrius pharmacum misceri
 debet. Ac quantò plus ceperit euphorbij, tantò a-
 crius futurū est. Sed omninò in euphorbio anno-
 rum habenda ratio. Neque aliter stercore colum-
 bino & puluisculis acrioribus, qui ceratis inspergan-
 tur, vtendum erit. In cerato è stercore columbino *E stercore*
 modus stercoreis interdum deciditur, tantūque æ- *columbino.*
 ruginis crudę sufficitur, quantum stercoreis subtra-
 xeris. Ceratum aliquādo succis illis plantarum im-
 buitur, aut puluisculis permiscetur. Verū exempla

INSTIT. CHIRURGIC.

*Probatio me-
dicamenti.*

quædam subiicere melius est. Acerrimum erit, ceræ
sesquuntia, olei vnciæ quatuor & s. euphorbij re-
centis semunci. In medio tantum drachmæ tres eu-
phorbij: in infirmo ad circiter 3. 2. Satis vsitatum est
veteribus quod sequitur. Ceræ 3. 1. terebinthinæ li-
quidæ, picis ana semunc. euphorbij recentis drach.
2. Euphorbium liquatis aliis permiscetur, vel ex o-
leo tritum confusis cæteris coniungitur. In vsu vim
medicamenti sensus iudicabit. Acrius arrodit, & os
vulneris amplificat: hinc quoq; rubor & dolor gra-
uis in ambitum excitatur. Hoc ergo celeriter reuel-
lendum, relictoque linamento quod fortasse incum-
bat nervo, oleo paregorico fouendus locus est, do-
nec acquiescat dolor. Hicque benignius ceratum
misto adipe, deducta parte euphorbij, Imponendum.
Languidius neque sensum vllum, neque calorem
mouet, aucto quoque euphorbio acuendum est. Iusto
verò pars molliter incalescit, & leni quasi prurigi-
ne titillatur. Atque hæc in cerato de euphorbio de
probando pharmaco in toto hoc genere cõmunia
sunt. Cæterum falli contingit quod à languidiore
medicamento pariter atque ab acriore dolor exci-
tatur & inflammatio, idque præcipue vbi vulnus
cutis angustius est. Nam cum medicamentum non
attrahat, aut attrahat quidem, sed minus quam cõ-
ueniat, sanies multa colligitur, quæ insidens nervo
eas iniurias accersit. Sed ab acriore paulo post quã
adhibitum est, à languidiore multo post dolor &
alia id genus commouentur. Atque hæc medica-
menta bis tæne interdum absolui debent, nocte non
mutantur nisi longiore, In medicamento quod è
metallicis conficitur, vsitata veteribus, Misf, ærugo,

chalcitis & squamæ æris . Misſy & chalcitis exoleta sunt, niſi ad vitrioli & cuproſæ genera decurras. In his thus additur, adeps, refina, galbanum, quæ vim metallorum emolliant. Oleum ſeſquialterû ceræ, cera dupla, tripla, media inter hæc ratione ad metallica. Eadem refina ſextupla eſt: thuri vero & galbano noncupla, quintupla & ſeptupla eſt. Validiſſimum eſt, ceræ lb. i. olei veteris ſeſquilibra, hyeme etiam ad circiter lb. 2. chalciteos crudæ 3. i. miſſyos 3. 2. ſquamæ æris 3. 3. terebinth. 3. 2. galbani ſeſquuncia, thuris 3. 3. hic cera quadrupla thuri, octupla galbano, ſextupla refina, dupla metallicis. Infirmû ceram triplam capit ad cremata metallica, augétq; modum thuris & galbani, vt vtriuſque pondus ferè ſubduplum ſit ceræ, ad libram vnam ceræ, galbani vncias duas, thuris vncias tres. In medio media ſeruanda ratio. In his cera ſit mollis, refina liquida, thus & galbanum vtrâque pinguis. Metallica modò cruda, vt ſit acrius pharmacum: modò cremata, vt ſit clementius, vſurpantur. Eadem ſub canis ardoribus ex aceto acerrimo pluribus diebus interuntur. Acetum vetus præferédum, quod nihil auſterum, nihil vinoſum reſpiſcat. Sed hac arte ſquama præcipuè elaborâda eſt. Thus quoque eodem aceto leniter interi vtile eſt Cera, oleum, refina colliquantur: thus & galbanum intermiſcentur: metallica in aridum pollinè verſa paulatim reſperguntur, voluuntur ſpatha in prunis, & ſedulò coniunguntur. Aliud eſt è metallicis, quod à Galeno deſcriptum eſt. Ceræ vnciæ ſex, olei vnciæ nouem, miſſyos 3. 6. chalciteos denarius vnus, ſquamæ vnciæ duæ & ſem, thuris ſeſquuncia, galbani vnciæ 2.

Medicamentum è metallicis.

Proportio ceræ ad oleū, metalla, & alia.

INSTIT. CHIRURGIC.

*E liquabi-
libus.**Isis.**Hierogly-
phica.**Virtus Isi-
dis.*

Magdalides inde fictæ vsus tempore diluuntur, & inlita linteolis applicantur. Est & tertium genus $\Delta/\rho/\tau/\sigma/\tau\mu/\omega/\nu$, è liquabilibus: quod & punctis nervis, & canum moribus auxilio est. Sed hoc vt alia è metallicis, duris corporibus idoneū est: quanquam aliquando in teneris naturis infirmo pharmaco vtimur, cerato $\Delta/\rho/\tau\epsilon/\alpha/\pi\omega/\nu$ téperamus, oleo denique prolixius hebetamus. Picis 3.4. aceti acerrimi 3.6. & ad circiter 3.4. opopanax 3.1. Pix sit mollis, inferuescat aceto dum consistat: opopanax aceto fusus aliis coniungatur in calidis cineribus. Dilatum manu in magnitudinem vulneris interdū apponitur, si quidè durum corpus est: in molli diluitur oleo, & in splenio accōmodatur. Aegyptia Andromachi, Giluū Haliæi & alia, verū paulò crassiora, nec ita diluta, in eodem vsu sunt. Sequitur Isis illa sacra, & ex templorum adytis repetita, quæ iudicio veterum omnia emplastra superat. Ex Vulcani templo Agypto translata est, hieroglyphicis primū descripta. Erant hieroglyphica monumenta rerum in mysteriis Agyptiorum descripta, non literis, sed formis animalium & mutarum rerum, ne prophano vulgo innotesceret: qualia Orus Apollo Græcus author cōmemorat. Scribonius Glichoni, Græci Epigono, alij Hermioni hierogrammateo attribuunt. Nervis punctis & venenatis moribus utilissima est: curat artuum fracturas etiā cum vulnere: effractam caluariā persanat: facit ad detectam membranā tegentē cerebrum diluta rosaceo, demersas squamas ossiū, & testulas caluariæ extrahit. Cephalalgias veteres persanat, si raso capiti dies viginti infideat. Imponitur fronti contra hæmorrha-

gias narium, & fluxiones in oculos. Anginosus affigitur collo: glutinat, incarnat, mollit, & fistulis inditur, dilutum rosa, in collyriis. Celeriter pus generat, idemque per spiracula exorbet latente via: gangrenas & putredinē compescit. Suppurationibus marmarum prodest: prolapsis intestinis è vulnere ac repositis, post arctatū vulnus fibulis, aut sartum acia, vtilissimè imponitur. Lateris, stomachi, ventris, iecionoris, lienis frigidum dolorem sedat. Ad luxatum omne, & eiectum, & repositum articulamentum bene facit. Podagricis mirificè prodest. Cáctos serpentes, & carbunculos reprimat, purgátq;. Ad nervorum vitia omnia acopo meliùs facit: trahit aculeos, parotidas & callos discutit. Adenas vlcera & membranas ita eliquat, vt per se decendant: vacillantes vngues vel cōfirmat, vel extrudit. Commotum dentē stabilit, vlcerebus narium medetur, ac breuiter præter cætera admiranda est. Sed variè describitur: mistura hæc magis placuit. Ammoniacy, æruginis rasæ, salis ammoniaci vel fossitij, squamæ æris more veterum vsti, aluminis, aristolochiæ rotundæ, & vt Scribonius, sarmentitiæ, thuris ana ʒ. i. myrrhæ aloës, galbani, aut vt Asclepiades, mannæ ana sescquuncia: Scribonius sextans: ceræ lb. i. & semunc. vt Heras, Andromachus, Asclepiades: Scribonio triēs: alijs ʒ. i. Colophonæ, terebinthinæ ana lb. i. & ʒ. i. vt Andromachus, Heras, Paulus: alij scribunt denarios sex, alij denarios sexaginta. Quidā codices habent denarios centum. Scribonius terebinthinam omittit, & Colophonæ scribit pōdo quatuor, aliàs pondo duo. Adhæc olei veteris sescquilibra, cui rationi consentit Scribonius, & sextarium scribit: alij

Mistura.

INSTIT. CHIRURGIC.

lib. 1. ponunt, alij felibram, heminas duas, heminae demidium, 3. 3. Certum est autem copiosum oleum esse necessarium, ut pharmacum consistat. Epigonus addidit succi radices dracontij sesquunciam: alij præterea succi feridis 3. 1. succi marrubij sesquunciam. Galenus sine succo feridis aliquando confecit, & alumen sustulit. Veteres ferè tantum sex denarios vsti aluminis miscuerunt. Alia teruntur, alia liquantur pro sua quæq; natura, excepto galbano, quod in mortario cum tritis pharmacis circumagitur, aceto paulatim fuso, idque melius in sole: ex quo aliis liquatis intermiscuntur omnia: ubi verò sublata foco intepuerint, manibus aceto tinctis diu versantur: ærea pixide ad vsus reponuntur. Medicamentum diluitur vino, vel aceto, ubi glutinandum: aceto, ubi molliendum, In gangræna & putredine succos illos recipit: in vulneribus neruorum succum dracontij: alumen ubi repellendum. In punctis neruis sit compage mellis: in aliis modò crassius, modò liquidius, ut res & corpora postulabunt. In proxima laude est *ἀνίχιντον*, cui propter insuperabilem virtutem nomen inditum est. Parem Isidi vim habet: diluitur ferè oxelæo, immittitur fistulis, contractos articulos laxat, molliat, digerit. In abscessu vêtis, coli, crassius dilatatum manu imponitur: thorulus oxelæo calente madens superimponitur, qui bis quotidie eodem oxelæo irrigandus est: tertio primùm die vel quarto absolui debet. Hic si quid exasperauit, foris olei mitigatur: ita efficit, ut ne purulenta vomica colligatur. Iam collectam extenuat, & per intestina quasi miraculo depellit. Reliqua verò Isidi similiter efficit, mistura sic habet. Squamæ æris 3. 7. & 3. 2.

Ανίχιντον.

*Compositio
Aniceti.*

aliàs 3.6. & semiss. in aliis sesquuncia : pyrethri, her-
 bę pedicularis, coeci cnidij, seminis sinapi, cachryos,
 alioqui granorū paradisi, stercoris columbini, ari-
 stolochiæ sarmētitæ, æruginis, cyperi, seminis eru-
 cæ, cumini ana 3.2. aliàs denar.6. nitri, salis ammo-
 niaci ana 3.4. baccarum lauri, mannę, iridis ana 3.15.
 al. 3.2. & semiss. aceti acris sextarij 16. al. 12. decocti
 caricarum cyathi 4. & sem. hoc est, ad circiter 3.7.
 olei heminas 5. hoc est, ad circiter lb.4. Tunduntur
 primū quæ teri possunt : ex quo aceto sparso ite-
 rum contunduntur sub canicula : vbi versata diu
 exarescant : hīc iniecto ficuum decocto & oleo
 omnia coniungantur. Reposita in ære rubro per
 intervalla aceto respergantur, vt seruentur mollia.
 In vsu 3.2. dissoluuntur aceto, & cum sextuplo ce-
 rato, quod resinam habet, octuplo, quadruplo per-
 miscentur. Descriptum prius decoctum caricarum
 & ceratum, quod resinam habet. In cæsis nervis
 non alia pharmacorū ratio. Linamenta primo ge-
 nere delibuta nudato neruo imponuntur : aliud è
 secundo genere superdatur in plagula: cataplasma-
 ta, lanæ, & alia similiter comparantur. In transuerso
 vulnere vt periculum maius est, ita liberalius deple-
 tur sanguis, seuerior vitæ lex ponenda est. Iam sit
 exemplo gladiator ille, qui priore femore, qua mu-
 sculi in patellam abeunt, transuerso vulneratus sit.
 Magnum sit vulnus & profundum: vacuandū cor-
 pus. Purgandum vulnus cruore terfo, nudus cæsus-
 quē neruus bene diluto pharmaco è primo genere
 in carpto linteo obstipandus est. Superdandæ lanæ
 oleo vel oxelæo delibutæ, totum crus oleo fouea-
 tur, ingnem, ile, pubes, spinæ pars quæ lumbis &

*Transuer-
so cæsi.*

Hypothesis.

INSTIT. CHIRURGIC.

coccyge intercluditur : ac breuiter tota spina dorſi & ceruix calente oleo irrigentur : contegantur lana ſuperiore ratione. Sæpiùs abſoluantur vt priùs, præſcribatur quies, vinum excludatur, decumbat lecto, omnes aditus frigoris intercludantur. In eam figurâ componatur femur, in qua citra dolorem permaneat, quod & puluino molli innitatur, leniter proclinetur parte aliqua, vt cùm cœperit eſſe ſanies, commodè repurgetur. Quo tempore ad ſecundum genus pharmacorum veniendum, quale eſt quod habet euphorbium. Sed hîc labris nimium diſſidētibus ſutura opus eſt, quæ & muſculos capiat, & ſubiectas membranas intertextas carni, & carnem ipſam altius configat. Verùm adhibenda cura, ne vel neruus, vel tendo, vel vas denique niagnum tranſcurſu acus vulneretur : deinde etiam vt decliui parte emiſſarium relinquatur, quâ ſanies deſluat, quaque medicamenta vulnere inſerātur. Iam verò vbi & vulnus purum, & inteectus carne neruus eſt, vbi iam omnia in tuto poſita ſunt, ad communem vulnerum curationem te cōuerſes. Longa quidem medendi via : ſed hîc præcipuè cogitandum, vt ne cùm nimium properes, tardiùs abſoluas. In rebus dubiis, & quæ non vrgent, ſat citò, veteri ſententia, ſi ſat bene. In recto vulnere minor metus eſt : deligatione vtendum, parciùs depletur ſanguis, neque ſaturis opus eſt, ſi quidem faſciis coniungi poſſit : in pharmacis ea ſeruetur ratio, quæ in tranſuerſo præſcripta eſt. Nunc de putredine & abſceſſu, quæ vulneribus neruorū malè curatis ſuboriri ſolent. Adoleſcens Galeno cōmiſſus eſt, cui ex contuſione medij degiti articulus computruerat. Itaque Galenus contuſum

*Sutura.**De putredine.
Hiftoria.*

contusum locum cataplasmate ex hordeacea & lixiuio induxit, tensa verò in ambitum, & cognatione dolétia oleo calente liberaliter perfudit: substracto deinde cataplasmate madentem locum molli-ter extersit lana quidem sicca: ex quo subiecit catagmaticum ceratum, quod oleo ad ceram duplo conficitur, misto euphorbio. Communis enim curandi ratio puncti, cæsi, contusi nerui & tendinis. Adolescens ergò postridie meliùs habere cœpit, dolorque & tensio ad brachium satis remissa est: quo die pro hordeacea orobi farinã lixiuio iunxit. Tercio die omnia repetita sunt, fofus, ceratum, cataplasma. Hicque superior manus & brachium omni iniuria liberata sunt. Sed in contuso articulo semiputres corpus membranaceũ apparuit, ex iis quæ mediis tendinibus cõnexa in seriem digitorum extenduntur: quod leniter cõmotum faciliè decidit. Rectè quidem quod computruerat leni tractu cõmotum est: etenim tum demum rescindi ferro aut volsella, vel digito putrefacta reuelli debent, quo iam tempore veluti maturitate quadam faciliè sequantur: neque maior vis nondũ maturis inferenda est. Itaque separatis putridis membranis, cùm incolumis tendo nudatus esset, Polyidæ pastillus sapa dilutus in carpto linteo adhibitus est: & ceratum superdatum, quod capit euphorbium: cui cataplasma ex orobi farina & lixiuio adiectum est. Quarto die non aliud superesse visum est, quàm vt reliquias inflammationis discuteret: alioqui ad cicatricem sese conuerteret. Cùm ergò nescio quid durum relictũ esset, abundè siccantibus vt instituit: vsusque est Ifide medicamẽto, postremo ad epulonica transit.

INSTIT. CHIRURGIC.

Atque hoc exemplum tibi positum sit ad contusos nervos & putria. In utroque conferunt initio cataplasmata ex hordeacea vel fabacea cocta oxymelite, postea aliquid lixiuij additur, & reliqua farinarum genera usurpantur orobi, lolij, cicerum, lupinorum: postremo solum lixiuium sine oxymelite coquendis farinis utile est. Plura contra putria in purgantibus. In contusis sed opertis nervis & cute integra oleum satis esse potest, quod laxet, discutiat, & dolorem leniat: qualia in anodynis scripta sunt. In dolore pix liquida & paregorica misceri possunt. At simul contusa cute & ulcerata, siccandum simul & constringendum: ubi salutare cataplasma athletarum ex oxymelite & fabacea farina coctis. Recens contusum membrum, fluentē calidum sanguinem à recens cæso animali excipiat, eoque immergatur: aut in thoracem animalis via facta immittatur. In abscessu, qui puncturæ in ambitum enascitur, Oribasij pharmacum accommodatum est. Cera, Colophonix, butyri ana 3. i. picis aridæ, mellis ana semunc. ærug. 3. 2. ærugo in puluerem trita diutissime in aceto volutatur, & liquatis aliis sedulo permiscetur: coquuntur omnia mota assidue dum consistant. Iam ad reliqua nervorum vitia properemus: ac de dolore in anodynis. Torpor motus & sensus iniuria est, qui & stupor appellari potest: ubi præcipue anatomica ratione recognoscenda nervorum radix est, quæ semel læsa suum vitium longè latèque diffeminat, cuiusque remedia primùm adhibenda sunt. Frustra enim digitum acopo fouebis, ubi ex eo obtorpuit, quia in alio ceruix, quo loco dorsum exterminat. Et ante remedia de causa mali quæ-

*In contusis
& putribus.*

Abscessus.

Torpor.

stio habenda est. Torpor ergò & in totum corpus *Spektanda*
 spargitur, & in membra præcipuè, crura & manus: *in torpore.*
 plurimum quidem à refrigeratione, deinde neruo-
 rum angustia, quia vel luxata vertebra, vel innato
 tuberculo opprimatur. Aliquando quoque ex-
 cepta aura torpedinis genus hoc vitij nervis inue-
 nit. Quòd si nihil horum incidit, ad ignaviam refe-
 renda, & in erroribus vitæ causa quæreda est. Qui-
 busdam solennis vacuatio: arthriticis, status mate-
 riæ cursus recurrente periodo in nervos corporis
 respergitur. Quartanæ & alij morbi id genus in stu-
 pore, resolutionem corporis degenerant. Intem-
 peries quoq; hoc genus vitij nonnunquam gignit.
 Itaque in torpore, in obsoleto sensu corporis &
 motu, de causa mali, de origine nervorum, qui in
 læsas partes abeunt, quæstiones primùm habeantur.
 Calefaciendum quod refrixit, reponendū, con-
 stituendūque quicquid loco secessit: incidendus
 humor, atque dispergendus, qui acetabula, vincula,
 nervos, articulamenta denique infarcit: curanda
 tubercula, laxandæ angustia, reformanda vitæ lex:
 incitanda vacuatio, diuertendus materiæ cursus, &
 omninò contraria remedia contrariis vitiis adhi-
 bere conuenit. Quæ calefaciant, & hinc nervo-
 rum iniuriæ repugnent, ampliter scribentur in do-
 lorum remediis. De luxatis ossibus superiore capite
 satis disputatum est. Reliqua auxilia partim ex pri-
 mo libro, partim ex adytis medicorum repeten-
 da sunt. Quod autem ad originem pertinet, vt suo
 quæque loco medicamenta imponantur, memi-
 nisse decet, nonnunquam motum obolescere ser-
 uato sensu: aliquando verò permanente motu abo-
An serua-
to motu pe-
reat sensus,
& contrà.

INSTIT. CHIRURGIC.

leri sensum : vtrūque etiam interdum obtorpesce-
 re. Atque vbi idem nervus tum ad sensum, tum ad
 motum à natura parti datus est, servato motu inco-
 lumem sensum esse oportet. At incolumi sensu non
 protinus motus integer est. In multis corporis par-
 tibus nervorum fibræ ad sensum in superficiem ex-
 plicantur : rami verò musculis inseruntur, vt mo-
 ueant: vbi saluo altero motu, si lubet, sensum exole-
 scere contingit : multò magis quum alio atque alio
 ortu vtrique enascuntur. Multis quoque partibus
 ad varios motus multi nervi, tendines, musculi à
 variis locis inuecti sunt, quod in capite, artubus,
 ore, thorace, & maxillis, atque adeò toto corpore
 facile intelligat, quicumque in anatomica discipli-
 na fuerit exercitatus. Vt ergò iniuria paris est, ita re-
 quirendus nervorum ortus, cui (si opus est) reme-
 dium instituas. Ridiculum enim intremiscentibus
 vel contortis labro & genis ad eos nervos confu-
 gere, qui à tertia cerebri propagine in totam ferè
 faciem disperguntur. Motus enim in vitio est, ne-
 que sensus iniuria ad quæstionem proponitur. Re-
 quirendum ergò, nunquid detrimenti ceruix acce-
 perit, qua parte latus ille musculus longè latèque
 in faciem explicatur : num qua relaxata vincula,
 nunquid iniuriæ à temporalibus musculis & nervis
 primum ortum sit. Neque absurdum minus quod
 sequitur. Cuidā in itinere è pluvia & frigido Aquilone
 suprema ceruix inalserat, læsa quoque graui-
 ter ea iunctura, quæ ad vocatum dentem articu-
 lata est. Atque hinc optimo iure sensus caluariæ
 obtorpuit, quia ab ea vertebra sublatis nervis, vis
 sentientis animæ capiti inspiratur. Igitur cū fru-

*Exemplis res
 declaratur.*

*Historia
 quadam.*

stra calidis medicamentis pugnatum esset, quæ capiti impingebant: accersitus Galenus ad dentem vocatam vertebra remedia conuertit. Igitur recalcata parte, quæ primùm inalterat, sensus caluarie celeriter instauratus est. Multis iunctura illa frigore perculsa, ut & tertio & quarto articulo colli modò constans, modò intortum dolensque riget, neque pro libidine conuertitur, ubi frustra capiti remedia imponas. Sed adhæc designandæ partes, vnde vincula procedant, oriantur nervi, inducantur muscoli, quibus ceruix capiti colligatur. Sed & post dentem articuli vel pelluntur loco, vel frigore percelluntur: atque hinc laborant muscoli, qui è collo in thoracem sese explicant: ex quo efflatu intercepto materia vocis, vox quoque interdum supprimitur. Verùm omninò meminisse oportet in tota spina leues esse iniurias, quas frigus intulit: grauiiores quæcunque vel phlegmone, vel tuberculo commouentur. Asperissimum malum est luxatis articulis, multò maximè quum intrò pulsa, & in obliquum vel angulum torta vertebra est. Sic enim nervi angustius comprimuntur, qui è spina quidem exigui paucique foras discurrunt: plurimi verò atque præcipui feruntur intrò, & semel læsi longè grauiissima pericula interminantur. Quidam subiectis strumis obmutuit nudato neruo, eoque perfrigerato, qui vocem fingit. Alteri in dorsum deturbato vox intercepta est. Atque hic curato dorso, ille concalfacto vocali neruo vocem recuperauit. Pausanias sophista in dorso initium præceps corrui, atque hinc seruato motu, intermortuus sensus est, qui vltimis duobus di-

*Efflatio laesa
Comparan-
tur inter se
spina iniuria.*

*Nervi è spina
foras &
intrò.*

*Historiis
explicatur
locus, cui re-
media im-
ponas.*

INSTIT. CHIRURGIC.

*Accidentia
manuum in
gravi pleu-
ritide et pe-
ripneumonia.*

*In vitiis
manuum.*

*A dorso et
lumbis iniu-
ria.*

*Suppressa et
sine voluntate
mixta viti-
a.*

gitis & dimidio tertij inspiratur. In gravi peripneumonia & pleuritide, ad extremos usque digitos sensus quibusdam violatus est, plurimis brachium condolescit, aliis quoque motus leniter obtunditur, laxis scilicet nervis qui à dorso initio prima costarum spacia intercurrunt, & in brachium, vltimam, extremos quoque digitos sparsi deferuntur. In torpore & tremore manuum recognoscendum, num quid vitij ea parte spina fecerit, quæ quarta & nona vertebra intercluditur. A sexta quidem, septima & octava in totam manum nervi dimittuntur intermixtis fibris à superioribus articulis. Sed è septima & initio dorso, interiore manu & posteriore plures decurrunt: in vltimam, vltimos digitos & dimidium tertij dispescuntur. A superioribus coniugiis vertebrarum in superius brachium, exteriorem priorémque manum, maiores quoque digitos nervi disperguntur: quanquam ita hi omnes sese implicant, vt non facile in medio cursu & finibus separentur. Cervicelæsa, quæ quintum spondylium quarto conseritur, offenditur respiratio, quia hinc diaphragma nervos excipit. Affecto dorso & nervis, qui costarum spaciis interseruntur, vox hominem deficit: quia maior vis illa spiritus, qui materia vocis est, non efflatur. Lumborum iniuria & inde laborante abdomine ingrauescit respiratio, & excrementa segniùs depelluntur. Quidam è scala præceps in lapidem impexit, quæ lumbi sacrum os exarticulant, isque locus intro compulsus & obliquè luxatus est. Ex quo cœpère crura frigescere, ortaque inflammatione alui excrementa & urinæ resisterunt. Pucro

in captura piscium spina perfrixit, quâ lumbi desinunt: condoluit vesica, alius sine voluntate ster-
cus deiecit. Alter in eadem iniuria inuitus omnia
commingebat. Cuidam puero in osse sacro exarti-
culata & intrò pulsa vertebra est. In quo neglectū
malum occalluit, atque inde factū, vt non nisi ægrè
& in stillicidium vrina exprimeretur. Alteri oblique
torta articulatione, vrina in totum suppressa est. At-
que hæc nō iniuria, si quis intelligat ē finibus lum-
borum nervos in crura plurimos, quosdā in vesicā,
podicem & genitalia dispergi: maximos posteriore
parte rectā in poplitem decurrere: minorum alios
quidem, quā pubis os foratum est, in priora crura
disseminari: alios verò oblique ad inguina diuerti,
vnāq; cum magna vena & arteria, atque extra has
in anteriores partes femoris deferri. Ab osse sacro
alia quoque neruorū soboles superiorib⁹ intexitur,
vnde vesicæ & aliis partibus perplexæ fibræ inferā-
tur. Atque hæc obiter. Neq; enim huius instituti
est anatomiam describere: sed parum explicata re-
media videri possint, nisi etiā designetur locus, cui
applicentur. Frustra enim torpentem pedem exci-
tes, & anum vesicāq; refoucas, quū à lumbis pri-
ma mali labes orta est. Atque hoc in lumbis semel
explicatū, in aliis spinæ partibus & inde factis iniu-
riis seruare cōueniet. Et quæ de torpore, de paraly-
si quoque & tremore dicta putētur. Cōtra quæ om-
nia in dolorib⁹ Acopa scripta inuenias. Ipsi, aniceto,
aliisque generis eiusdem vti liceat. Nunc ad reliqua
transcundum. Igitur rigēt nerui, atque cōtorquen-
tur: vtrūque quia conuulsi, gangliis occupati, &
eo vitio impediti, quod inflexis neruis ἀγκύλην,

*Nervi crur-
rum.*

*Rigore & cō-
tortio.*

INSTIT. CHIRURGIC.

quoddamque tensis atque rigentibus ὀρθόκυλον appellant. In ancyle cōtendi membrum non potest, & quasi reuulsum manūmque manet. γαλιανῶν Hippocrati qui inde cubito est breuiore, ἄγκυς Galeno appellatur. In altero vitio exertum est, rigidū, nec iam inflectitur: quia videlicet veluti alternāte imperio, motū efficiunt, ceduntque nervi, tēdines, musculi quicūque à natura ad membrorum flexus

In quibus cōtentionesque instituti sunt. Atq; hæc quidem in partibus ancyle &c. totum corpus incidūt, in nervos, tēdines, musculos & articulata coniugia, per quæ collū capiti copulatur, sed præcipuè in digitos, cubiti iuncturas & poplitis. Familiaria arthriticis è materia crassa, quæ in articulis cōcreuit. Eadem efficit cicatrix magna, quæ in callum obduruit. Iisdem immoderata siccitas, & flatus aliquādo causa est. Atque hic facillè discutitur.

Causa. Curatio.

Siccitas hydrelæo, in quo semen lini, althææ, scœnogræci & horū folium & radix inferbuerint, balneis aquæ dulcis, in lito dulci oleo & similibus tēperatur. Rescinditur cicatrix, ut cōtractæ partes relaxentur, vitatis nervis & tendinibus. At scirrhosus frequētissima causa est. Is ergo statim initio laxante materia, quæ prætereà remolliat, tentari debet: hydrelæo in quo tum illa, tum cucumeris syluatici radix, & lauri folia præcoxerint. Irrigandæ partes, fouendæque sicyonio, irino, alijsq; id genus, ex quo leniorib' acopis vtendum erit, quæ molliter affricentur: atque hinc super alligantur lanæ, modò succidæ, modò oleo delibutæ. Blandè cōmouetur articulus, ut paulatim assuescat naturæ. Itaque initio diachylon & leniora malactica oleo lirino, irino, anethino, sicyonio, & alijs id genus dilues, atque hinc articulum

molliter affricabis. Postea verò Amythaonis phar-
 maco, Cathægetæ, Asclepiadis, Aniceto, Iside, em-
 plastro de meliloto, immisto quidē oleo, sed paulò
 crassiore temperamento, vtendum erit. Atque om-
 ninò ea cōsectanda curadi ratio, quæ in malacticis
 pluribus explicata est. Conuulsio, inquit Hippocra-
 tes, ex inanitione fit & repletionē: at illa ferè in def-
 peratis ponitur. Hydrelæo tamen, balneo è media
 materia, & iis quæ tepido humore laxet, vti licebit.
 In repletionē qualitas quoque materiæ includēda,
 quæ vel acrimonia, vt sanies in neruis, vel frigore
 mordeat: de quibus ex Hippocrate quædā iam an-
 tē annotata sunt. Adhibetur medicus, irrigatur olea
 quæ leniant, laxent, discutiant, qualia multa in do-
 loribus resoluentibus, attrahentibus scripta sunt: af-
 fricantur acopa, illigatur lanæ, impinguntur empla-
 stra eiusdem naturæ, quæque omninò contra cau-
 sam mali depugnēt. Malagma Scribonij quod Ca-
 thægetæ pharmāco simile est, ad omnem rigorem,
 conuulsionem, tensionem, cōtractionem, dolorem
 neruorum & caninum spasmus, ad ancylas deni-
 que & ganglia vtile est. Bdellij, sepi vitulini, ireos
 ana 3. 2. opopanax, galbani, ammoniaci, cachryos,
 aut baccarum lauri, vel granorū paradisi ana vnc. i.
 piperis grana centum viginti, ceræ vnc. 7. terebinth.
 vnc. 6. Trita arida cribrantur: quæ succum habent,
 cum resina subiguntur: ceræ particulatim fracta in
 feruentem aquā demittitur, subacta manibus aliis
 intermiscetur in pila: versantur omnia: sed pilam
 conuenit subinde perungere oleo cyprino, vel tere-
 binthino, aliòve generis eiusdem. Liquefeit phar-
 macum in oleo, vt sit acopō, quum res exigit. Gan-

*Hippocra-
 aph. 39. lib. 6*

*Malagma
 Scribonij ad
 multa.*

Ganglia.

glia vocamus concretiones quasdam & contortiones ad cartilaginem vel neruum, ex lenta crassaque materia, quale neruorum alimentum est. Alij ganglion definiunt tumorem nerui à vi externa, casu, ictu, laboribus: nam rarò sponte prouenit. Extremis membris ferè nascitur: rarius in cubito, capite & reliquo corpore. Atque hic tumor inæqualis est, renititur, & in latera pressus diuertit, nec in orbem circumagitur. Quibusdā partibus curantur ferro, alijs

Curatio.

ut pedibus & manibus, non nisi cum periculo cultro vulnerantur. Ammoniacum ergò ad ignem dilatandum manu, molle atque vnguinofum, aut eorum medicamentorum aliquod, quæ in malacticis descripta sunt, emplastri temperatura. Calidum & ita diductum, ut totum ganglion comprehendat, affigi debet: superdatur plumbi lamina, eaque arctissime constringenda, alligandaque, ut nullo modo ganglion diuertat. Alij solam laminā sine pharmaco adalligant. Atque ubi dierum aliquot interiecta mora emollitum ganglion videatur, detracto plumbi & pharmaco statim pollicem dextrum ganglio infiges, reliquos digitos in ambitu constitues, omninò premes, & quāta vi poteris ganglion vrgebis, donec solutum diffuset. Hæc quidē veterum iam exoleta ratio est. Nostri melius: pediculum membranaceum, glandulas, venarum nouam propaginem unde ganglion coit augeturque, annotant: viam ferro aperiunt, nudāt omnia, filo vasa intercipiunt, neruos delineant, pediculum, glandulas, venas unde nutritur vitium, ligant, siccant, tabefaciunt, vrunt, præcidunt, atque ea ratione quasi radicē mali extirpāt: ut ne postea noua regenerata, suffectaq; materia nouū

ganglium renascatur. Quanquam hæc curandi ratio non sine periculo est, si quidem & gangliū magnum est, & eo loco, ubi insigniū vasorum neruorumque coitio fit. Subsunt quoque aliquando putrefacta corruptaq; vasa insignes venæ aut arteriæ, quæ nudatæ sanguinē effundunt, quem nemo supprimat: vnde æger paulò post extinguitur. Terebinthina, calxviua, adeps anserinus bene temperata ganglion dissoluunt. Aliud quod etiā facit ad ancylas. Cerusæ, olei veteris, picæ ana libr. i. ceræ 3. 2. galbani, ammoniaci ana 3. i. Cerusa oleo coquitur ad puritatē: hinc ammoniacū immittitur, deinde resina & cera: postremò galbanū præmollitū igne. Alij quoque aliter cōparant. Plura ad ancylas, & quæ cōuulsis & gangliis bene faciant, septimo *χτὴ γένη*: quale est Tetramyrō antea notatū ē melle, quod cōtractis & cōuulsis vtile est: & *δυσώδες* acopō. Ceræ, terebinthinæ, medullæ cerui ana 3. i. galbani, ammoniaci ana denar. 6. olei veteris sesquilibra: & quæ proximo capite describētur. Atque hinc terminetur oratio, ubi monuerimus ligamenta duriora, eaq; præcipuè, quib⁹ inter se ossa cōiugantur, in minori esse periculo. Neque ab aliis metuendū, quæ musculis inseritur. Vtrūq; genus vulneratū valde siccantia medimenta perferre potest. Tendonū media natura est.

De dolore C. A. P. 3.

Accidunt multa in opere chirurgiæ, quorū remedia aliquot conspersa locis obiter annorata sunt: contra callos, gangrænas, putredines, canculos, contra vermes, rheumata, & alia. Iam de dolore simul & intemperie atque hæmorrhagia instituenda oratio, à quibus curandi

Δυσώδες.

Ligamenta.

Doloris cau- consilia sæpenumero conturbantur. Dolor ergò
se. omninò fit subita alteratione & soluta corporis cõ-
Alteratio tinuitate. Alteratio intemperiem facit elementorũ,
calida & fri- sed à calore & frigore dolor acerrimus: à siccitate
gida grauis- mediocris: ab humiditate propè nullus vel stupidus
simos dolores excitari solet. Atque hæc ferè non tam qualitate
inset. quàm copia dolorem facit. Est quum intemperies
 sola partem afficit, quæ si inualuit & radicem fixit,
 ægerrimè percuratur. Est quum collectus humor
 etiam excruciat: acerrimus quidem, vt feruida bilis:
 & frigidissimus, vt qui vitreus à Praxagora appella-
 tus est. Id quod ad curandi rationem maximè per-
 tinet. Atque omninò qui contumacior dolor est,
 nec faciliè mäsuefcit, intemperiem ostendit. In quo
 summopere cauèdum erit, ne (quod ferè fit igno-
 rantia artis) frequentibus phlebotomiis, sæpius re-
 uocatis catharticis cucurbitulis ægros excarnifices:
 in quibus solis summa morborum præsidia medi-
 corũ vulgus collocare solet. Primùm ergò quæstio
 habeatur de prægressis & continentibus dolorum
 causis, deinde curandi consilia ineantur: cõparentur
 remedia quæ præsentibus vitiis, vsui esse videas.
Solutio con- Dissoluunt corpus acria, vt quæ corrodat, secantia,
tinui. ferrum, lapis & alia: quæ cõtundunt, vt obtusa quæ-
 dam corpora, in quæ incurras, aut quæ aliũde mo-
 ta vi maiore corpus appetant. Adhæc quæ disten-
 dunt, vis flatuum & humorũ copia: postremò quæ
 vel calore vel frigore vehemèter lædunt. Iam verò
 contraria omnibus quærenda remedia: qualia certè
 antegressa causa & doloris proprietas, pars deniq;
 ægra dolensque præcipuè indicabunt. Ac dolori
 quam celerrimè occurrendum, neque committen-

dum, vt diutiùs crucientur ægri, quibus in desiderio vel magna celeritas mora est. Neglectus dolor labefactat vires, fluxiones attrahit: vnde exarcebatur, phlegmonæ incenduntur, cōuulsiones rapiunt æ ac gros, sæpe mortes: aut certè vlcera ūmadeſcūt, quæ sicca esse seruata naturali ratione, & vacua extremētis necesse est. *Ανώδυνα* vocāt *παρηγετικά* & *λυσιπόνια*, quæ dolorem sedent, tenui substantia, primo gradu calida, vel ita temperata, vt familiaritate elementorum naturæ partium consentiant: oleum dulce, ætate medium, chamæmelinum, anethinum, è semine lini, althææ, fœnugræci, è dulcibus amygdalis, è lumbricis, vulpecula, meli, lutra, erinaceis, limacibus, & pullis cygni oleo tabefactis: è floribus zambaci, hyperici, sambuci oleo immersis, persolatis, ac subinde commutatis. Oleum extortum è tritico incude & candente ferro, ex ouis pressum, è sarmentis vitium: alia quoque plurima, quæ primo libro descripta sunt. Atque hæc omnia tensa, cōstricta, refrigerata iuuant. Rosaceum lenit, repugnâtq; causæ, vbi à calore dolor, vel à dolore calor cōmotus est. In anodynīs butyrum est, œsypus, lana bene succida, suillus adeps, vitulinus, asininus, felinus, vulpinus, melinus: è cercopitheco, simia, cuniculo, ciconia, catello, sciuro, quo ad aurium dolores Archigenes vsus est, Otide, phalacrocorace sortilegarum superstitione, anatinus, anserinus, gallinaceus, olorinus, ex anguill. & dulcis aquæ piscibus: sed præcipuè humanus. Hæc omnia sunt recētia, bene purgata & couenienter lota, si quid rancoris, sitis, saluginis, acrimoniæ, aut alieni vitij conceperint. Lenit diachylon, minus solutum rosaceo & chamæ-

*Ανώδυνα.**Olea.**Rosaceum.**Pinguia.**Sciuri adeps.*

*Malactica
& peptica a-
nodyna sunt.*

*Consistentia
anodynorum.
Muccagines.*

Lac.

*Balnea, fo-
tus, infusio-
nes.*

*Cataplasma-
ta & epithe-
mata.*

*Fraxinus.
In magnis
doloribus.*

melino. In summa, quæcunque coquunt & mode-
ranter emolliunt, doloribus medentur. Sed confe-
ctis recens utendum erit solutis rosaceo, vel conue-
niente oleo. Liquidiora sunt, si quidem cuticularis
dolor est: non ita liquida, si is altius cruciat, id quod
in anodynorum usu semel dictum sit. Eo modo pa-
rygro recente & tetrapharmaco dilutis rosaceo uti
licebit. In hoc genere mucagines sunt e semine li-
ni, althææ, fœnugræci, nucleis, cydoniorum, malus,
althææ, loliorum radicibus, gummi arabico, traga-
cantha, atque omnino media materia, quæ aliquid
medullaceum habeat & vnguinofum. Cilliguntur
aqua maluacea, liliacea, chamæmelina. Esto qua-
drupla aqua. Semina ad circiter duplâ mucaginem
efficiunt injecta aquæ calidæ. Paucum gummi mul-
tam mucaginem reddit, quo modo etiam radices,
quæ quasi medulla pingui præditæ sunt. Iunguntur
oleo, quod sit sesquiplum, & ceromatis. Lac mulie-
bre & vaccinum ad dolores facit. In lacte chamæ-
melum, althæa, malua, melilotum, anodyna semi-
na, interanea, pedes, capita hœdorum & veruecum
percoquuntur ad infusionses, fotus & balnea. E ma-
teria pista, & butyro, vel paregorico oleo iuncta
fiunt cataplasmata. E farinis hordei, tritici, mica pa-
nis similaginci, incoctis sapa, vinis dulcibus & lacte
fiuntur epithemata, iunctis, si lubet, vitellis oui,
affuso rosaceo, resperfo croci pulvisculo: leniet hæc
omnia & concoquent. Tenella fraxini folia aqua
cocta pistaque, malignis, cancrofis & dolentibus
ulceribus remedio sunt: decoctum in eundem usum
ad fotus adhibetur. In magnis doloribus & vehe-
menter intentis locis assidue fouendum tepida, hy-

drelæo, interaneorum hædi & veruecis decocto, aliisque generis eiusdem, deinde impingendum cataplasma lene & molle. Grauitas enim, durities, asperitas omninò declinanda sunt. Iam verò in hoc genere pharmacorū vitium est, quòd quæ leniunt, ferè relaxant, fundunt, liquant, vnde in plethora & cacochymia, materiā calore fusā locus infirmus dolensque opprimitur, grauius dolet, ampliùs distenditur: sæpe etiam viribus suis concidit, atque enervatur. Ex quo rosarū folia, absynthij summitates, aliaque generis eiusdem commiscēda putant, vbi ad fatus, balnea, iniectiones, epithemata pharmacum præparatur. Sed hîc astringentibus abutendū non est. Etenim nimia astrictio dolorem auget. Modus est, vt inde fluxio molliter reprimatur, contineantur vires, & iustum dolori solatiū adferatur. In balneis dolentes articulos præligari iubent, obstipantque repellente auxilio, priusquam in solium descendatur. Atque omninò vacuandum prius corpus est, si quidem postulat casus: ex quo ita mitigandus dolor est, vt ne quid inde vires, aut quàm minimū detrimēti patiantur. Sed tum maximè cura virium suscipi debet, vbi aliquid vrget, quod naturæ viribus excludatur: qualis est fœtus in dolore partus, qui vt edatur, firmo abdomine, robustis lateribus, vtero valente, contentis neruis omnibus matris, suis denique viribus opus habet. Itaque in laborioso puerperio dum laxamus vias, & dolores consolamur, summa ratio virium semper habenda est. Eadē cura sit in calculis & doloribus thoracis, vbi sputum crassius, & suppuratio repurganda est. Atque hæc de iis, quæ reuera anodyna sunt, dicta fuerint: quo-

Nona lenientium.

Astrictio.

Virium ratio.

Fœtus.

*Dolorem le-
minunt.*

*Hippocra-
6. Epid.*

*Calor et fri-
gus quanta
temperatur con-
trarietate.*

*Ναρκατικὰ
ὑπνωτικὰ.
Ναρκατικὰ.
Calida ano-
δυνα.*

rum multa ad ea quæ postea dicentur, referri pos-
sunt. Itaque genus aliud effingunt, quod sublata
causa dolorem vincat: quale est oleum laurinum in
refrigeratis: violaceū calefactis: siccatis hydrelæon:
sinapisinus, vbi pars aliqua humiditate elanguit.
Adhæc quæ contra copiam & vitium materiæ ad-
hibentur, ex quo medentur doloribus, phlebotomia,
cathartica, clysteres, commansa & naribus in-
serta, *Ἀφμασθήματα & ἔρρινα* Græci vocant, a-
pophlegmatismi, *παραμυχὰ*, hoc est sternutatoria,
quæ lachrymas, menses, mariscas emoucant, sudô-
res eliciant, aliâque generis eiusdem. In doloribus,
inquit Hippocrates, remedia sunt, phlebotomia,
purgatio, vltio, sectio, sternutatio, calfactio, refrige-
ratio. At caloris in sedandis doloribus frequentior,
frigoris autem rarior vsus est. Calor enim naturæ
familiarissimus, quique vim frigoris possit retunde-
re, & graues æstus partium attemperet. Inimicum
vitæ frigus est, eoque solum vitimur, vbi intemperies
calida sine materia est, vt in erysipelate quodam, æ-
stuante capite, aut alia parte corporis ab ardore so-
lis, & ambustis. Ac tertium genus, si lubet, statuatur
eorum, quæ stupefacto sensu dolorem fallunt, quia
quod doleat, sentire necesse est: & extincto sensu
dolor necessariò conuiescit. *Ναρκατικὰ, ὑπνω-
τικὰ & χαρωτικὰ* talia appellant. Ac de omnibus
ordine disseramus. Calore dolorē sedant tum quæ
reuera anodyna sunt, tum oleum laurinum, iunipe-
rinum. Baccæ macerantur vino, deinde oleum ex-
tunditur mola, quod coxariis & frigidis articulorū
doloribus confert. Adhæc galbaninū, sulphurinum,
styracinum, piperinū, è cinamomo, cardamomo,
nuce

nuce myrepfica & caryophyllis expreffum. Nardinum,coftinum,cnidelæon,finapinum,è fabina,ruta,maiorana,rosmarino,ſaluia,centaurio, enula,iri,gentiana,aristolochia,bryonia,acoro & alia materia, quæ iam antè capite de reſoluentibus & attrahentibus deſcripta eſt. Oleum terebinthinum è terebinthinæ lb. i. laterum antiquorum, vel, vt Albucasis, recentium, (quò plus olei imbibant) ꝓ. i. maſtiches, ſtyracis ana ꝓ. i. Lateres igniti extinguntur oleo, & infriati cæteris commiſcentur. Capiuntur omnia capſula vitrea, ita reſoluuntur igni. Triplex liquor deinceps effluit, quorum tertius optimus eſt. Aliud. Flores roſmarini amphora vitrea includuntur, quæ incerato duplici linteo obſtipanda eſt: elicitur oleum calida arena. Oleum philoſophorum, petrelæon de lateribus, Sabininum, & alia permulta, quorum deſcriptio ex Arabum libris petèda eſt. Eiufdem generis eſt oleum fæcarium, quod de tartaro appellant. Efficaciſſimum balfaminum, quod

o

Oleum terebinthinum.

Oleum è floribus roſmarini.

Balfaminum.

*Ad dolores
coli, vteri,
ventris.*

Euphorbiū.

illam, quæ folliculis vltimi includitur. Contra dolores & flatus vteri, ventris, coli singulariter facit. Olei anethini lb̄ i. seminis agni casti, seminis rutæ ana 3. 3. cinamomi 3. 6. conquassata hæc oleo immerguntur, & diebus quadraginta insolantur sub caniculæ ardoribus: alioqui loco tepido ad focum diutius continentur, dum vim materiæ oleum abundè cōbiberit. E decima parte castorei vel euphorbij & oleo remedium comparatur: singulare perfrigeratis. Atque euphorbij magnus omninò vsus est aliosis partibus, quæque doleant, & vehementius perfrigerint. Cuidam à genu acerbissimus dolor hyberno frigore commotus est, cui Galenus ceratū quod euphorbium capit, vngēdo loco à balneo instituit: quod cum successisset, dolore protinus cessante, idē remedium prospero semper euentu in aliis perfrigeratis, atque hinc dolentibus particulis vsurpauit. Adhibetur remediū & à balneo, & ante balneum. Sed iam ferè exoleuit lauandi consuetudo, eaque res multis curiosior visa est. Loco eius fouenda pars est decocto meliloti, rutæ, chamæmeli, quæ in vino præferbuerint. In cephalalgis à frigore & hemicraniis, laudatum veteribus auxilium, quod paratur cera, oleo & euphorbio. Ac misturæ ratio superiore oratione abundè notata est. Duplo veteri euphorbio loco recentis vtendum est, postquàm sedulo animaduertes ætatem euphorbij, & legitimum ab adulterato satis distinxeris. Alij naturali proprietate hemicranicos iuuari euphorbio proderunt, si ex aceto tritum aduersis fronti & tempori illinatur. In eundem vsum drachma recentis euphorbij in 3. 3. olei dissoluitur, atque instillatur au-

ri. Sunt qui mistis vino tenui, giluo, odôro, & chamæmelino oleo omnium partium dolores persanent. Radix cucumeris agrestis in taleolas cæditur, & cum cauliculis absynthij hydrelæo coquitur. Experimento veterum singulariter iuuat hemicro-nias: decocto fouentur partes, materia ad cataplasma subigitur. Calidum, vt reliqua, vsurpatur, adhibita cura vt ne refrigescat. E sex vitellis assis, myrrhæ semisse ellebori nigri drachm. granis 4. oleum exprimitur ad focum in sartagine, singulari remedio vlceribus puerorum, & omninò dolētibus callis, putredini, vermiculationi, scabiei. Callis dolentibus styracis vnciæ duæ, vel eo plus in sesquilibra olei diluuntur. Ex asserculis iuniperi, lauri, abietis, ramentis cinamomi, calami aromatici, ferragine ligni sancti, oleo immersis exprimitur oleum ea arte, quæ primo libro designata est, vel qua è iunipero Mesue, è cinamomo Nicolaus elicit. Diuturnis doloribus, & qui intus crucient, efficacissima acopa à veteribus prodita sunt. Quorum alia leniora, quæ externis doloribus adhibentur, quale oleum est: alia mediocria, quibus etiam compages crassior est. Atque hæc ex oleo, laxante materia & moderatè calida temperantur, adipe, galbano, terebinthina, Colophonia, inueteratis atque internis doloribus accommodata. Tertium genus iam acius, idemque corpulentum magis, quod contumacioribus vitiis & in alto corpore latentibus imperatur. Acopa duplo, triplo, quadruplo, pari interdum ad reliqua, quæ solida sunt, oleo permiscetur. Myracopa sola odoris suauitate ab acopis distinguuntur. Ac iam subiiciamus formulas, ad quarum instar infiniti-

Mistura vini & chamæmelini olei.

Eradice cucumeriscata-plasma.

Oleum ex ouis.

Ad dolentes callos.

Acopa.

Myracopa.

*Acopon
Asclepiadi.*

ta propè acopa comparentur. Maioranæ, rosmari-
ni, fœnugræci ana lib. dimidium: furculorum lau-
ri libr. 2. flores iunci odorati ꝑnc. 1. vini veteris, olei
dulcis ana sesquilibr: stirpes contusæ triduum ma-
cerantur vino. Sed adhibenda cura est, vt ne hoc
vapescat: tertio die oleum superiniicitur, coquuntur
omnia in diplomate moderata pruna. Atque vbi
vinum expirauit, exprimuntur omnia, vt simul o-
leum in vas nouum diffluat. Ex quo capitur olei
libr. 1. ceræ ꝑnc. 2. vel eo plus, vt fiat ceratomalag-
ma. In quibusdam codicibus adduntur radices cu-
cumeris agrestis, nardi Celticæ ana libr. 2. quæ cum
aliis vino maceranda & oleo coquenda sunt. Aliud

*Ad ischiadi-
cos, opisthoto-
nicos, & om-
nes nervorū
dolores.*

ischiadicis, opisthotonicis, & omnibus doloribus
neruorum vtilissimum. Ceræ selibra, terebinthinæ
libr. 1. guttæ ammoniacæ in aceto dissolutæ ꝑnc. 1.
opopanacis vnciæ duæ, galbani, medullarum cer-
ui & tauri, cæsypii ana vnciæ duæ, olei irini ꝑnc. 9.
mellis. ꝑnc. 3. Cera oleo colliquatur, terebinthina
additur, deinde medulla & cæsypus, reliqua igne
remollita & cum aliis fusa permiscetur. Quod se-

*Ad paralyti-
cos.*

quitur paralyticos sanat, & neruorum doloribus
medetur. Rutæ viridis vnciæ 3. pulegij ficci, cy-
peri ana vnciæ 3. salis, nitri vnciæ duæ, fœnugræci,
mercurialis, succi marrubij, rosmarini, aristolochiæ
ana ꝑnc. 3. amygdalarum amararum desquamata-
rum libr. 3. iris illiricæ vel florentinæ, terebinthinæ,
baccarum lauri, radices cucumeris agrestis, guttæ
ammoniacæ ana selibra, ceræ lib. 1. olei libr. 9. vini
modus controuersus: tamen iusta mensura fuerit
libr. 12. In quibusdam exemplaribus adduntur sa-
binæ selibra, ellebori albi sesquilibra, myrti viridis

vnc.9. foliorum lauri siccorum vnc.9. bdellij libr.i. quæ si adiicientur, efficacius fiet acopon: sed ita vini & olei demensum augendum erit. Interuntur quæ contundi possunt paulatim affusa aqua: ex quo iterum tundenda sunt: contusis vinum oleumque insperguntur, ut integram noctem madeant: posttridie incoquantur. Atque ubi vinum exhalauerit, omnia concepta sacco extringantur, ut eliquetur oleum: cui excolato cera, resina, bdellium, ammoniacum deinceps confundantur. E crocino, nardino, enulato, costino, quæ à Mesue describuntur, singas acopa: con-

Acopa è quibus fiant.

dienda moscho, ambare, & aliis aromatibus, ut sint myracopa: cera additur, liquida terebinthina, styrax, galbanum, opopanax. Similiter & ex laudatis oleis, quæq; suauiter oleant. Terrestrem testudinem acuminata canna veteres transfigebant, qua parte ceruix clauiculæ commissæ est, & inde ducto sanguine acopa perfundebant, eoque meliora putabatur, quod plus sanguinis combiberent. Stanneis vasis, vitreis, plumbeis & buxeis reponenda sunt. Sunt qui mirabilem vim tribuant renascentibus corniculis ceruorum, ubi primum extuberant, & quasi plumata lanugine integuntur. Coquunt vino, dum mollitie diffuant. Singulariter excitat torpentes neruos, atque paralyticos. Saluiæ, chamæpyteos, maioranæ, florum meliloti & chamæmeli ana vnciæ duæ, olei nardini lib. 3. vini gilui, tenuis, odori, subausteri fœsquilibra: omnia illa vino resperguntur, macerantur nocte, posttridie oleum superfunditur, coquuntur in diplomate: consumpto vino diploma subducitur, materia rarior sacco excipitur, ut purum oleum diplomate relinquatur, in quod materia ve-

Cornua ceruorum.

INSTIT. CHIRURGIC.

hementer exprimenda est. Postremò oleo misceantur corniculi cerui vt priùs tabefacti ʒ. 3. mastiches ʒ. 6. croci drach. 1. Al. Olei costini, olei nardini ana ʒ. 2. terebinthinæ ʒ. 1. ceræ sesquuncia, moschi grana sex. Al. Extremitatum ebuli, furculorum lauri & rosmarini, maioranæ, calendulæ, saluiæ, chamæpyteos ana vnc. 2. florum chamæmeli, rosmarini & lauandulæ ana ʒ. 1. baccarum lauri & iuniperi ana vnc. dimidium, radices enulæ, ireos, acon, aristolochiæ ana drach. 6. pyrethri drach. 2. feminis lini, althææ, scænugræci, sinapi, cardamomi, nasturtij ana drach. 1. cōquassentur omnia, & noctem integram madeant in vino, postridie coquantur in duplici vase. Atque vbi totum propè vinum euanuerit, omnia magno conatu exprimantur: expresso succo immisce olei lumbricorum, olei terebinthinæ ana vnc. 4. coquantur ad crassitudinem: in alio vase seorsum liquentur igne molli, olei costini & nardini ana selibra, styracis, galbani, resinæ, terebinthinæ ana vnc. 1. opopanacis, Benieoin vocati ana semuncia, mastiches, sarcocollæ, thuris ana drachm. 2. liquata aliis vniantur, & rursus coquantur puris carbonibus, sedulo versentur spatha. Subducta foco rursus circumagantur, vt paulatim refrigescant: quod cum fit, aqua miscellanea, quæ odorem moschi rapuerit, respergantur: aque ita reponantur aliosis, inueteratis neruorum causis & profundis doloribus. Ad venena frigida, & inde dolentia præcordia nihil præstantius vino tenui, giluo, acri & odoro: seruicfacto vitur Hippocrates & condito. Alij aromatice, veteres etiam allio & sale: Alexipharmacis, theriaca, antidoto Mithridatis.

Cōtra venena frigida.

Nec omittendum nostra memoria vſitatum reme-
 dium è ramentis & delimata ſcobe Gaiaci, vel ligni *Gaiacum.*
 ſancti. Eligatur graue, denſum, vnguinoſum, quod *Probatio*
 ad lucernam pingue quid reſudet: nihil expiret gra- *gaiaci.*
 ue, non ſit obductũ ſitu, atroſum carie, aut euani-
 dum, quæ vitia ſubterraneis locis non perſiſtis, vbi
 diutiùs latet, & à cortice celeriùs, ferè contrahit. Ac
 dum elimatur ſcobina, contumax eſſe oportet, &
 odoro halitu quodam euibrare nares, ſternutamẽ-
 tũq; commouere, guſtu acri & aromatico: quod
 enim dulce vel acidum eſt, minùs probatur. Recẽti
 ferragine vtendum eſt: expirat enim, & vim amittit
 vetuſtate. Cæſa ſit materia (ſi quidem reſciri poteſt)
 ad æſtiuũ ſolſtitium, ætate media, quia tenella ar-
 bor crudo humore aqueoq; plena: vetuſta verò
 exucca & arida eſt. Mediis annis plus habet olea-
 menti, quod in præſentia deſiderandum eſt. Mace-
 ratur die vno breuiùs atq; diutiùs, vt vel acrius vel
 clementius pharmacum deſideratur. Meracum co-
 quitur ad dimidias plus minùsve, & aliis intermi-
 ſtum, vt ſunt conſilia medicorum, igne puro, fideli
 vaſe bene operculato, vel quod inflexo tãtũ cor-
 niculo foras hianter leniter exhalet. Ac cute quidem *Vſus gaiaci.*
 magis reſiccatur: ſumma viſ tamen in carne, & intelli-
 gna pulpa pingui, vnguinoſa, ſuauius olente. Incidit,
 terget, tenuat, calefacit, ſudorem mouet: quã qui-
 dem amarum & acrimonia præditum eſt, terreno
 elemento corroborat: vnguinoſa parte & aërea la-
 xat, mollit, anodynum eſt. Ex quo frigidis articu-
 lorum, & neruorum doloribus auxilio eſt, mede-
 tur tophis. Reliquias quoque luis venereæ partim
 attemperat, partim ſudoribus extringit: eãſque fre-

quenti experimento paucis diebus oblitterat: de quo iam à multis iusti cōmentarij editi sunt. At suo quisque vtatur modo, eligat, diuidat, maceret, coquat, temperet, exhibeat. Sit aqua sextupla, octupla, decupla, duodecupla. Nam in his omnibus cōtrouersa res est, quam facillè dirimet, quicunq; nouit omnia ferè remedia integris viribus multifariam posse deformari, eaque oportere vitis & corporibus, ætati, cœlo & aliis variè accōmodari. Igitur sua quisque probet, nec damnet aliena. Meminisse tamē conuenit, vt attenuantium omnium, sic huius ligni immo

*Gaiaci vsus
gracilibus pe-
riculosus.
Iuncatum
lignum.*

deratum vsum admodum periculosum gracilibus: deinde quoq; iis quibus mediocre corpus est. Hinc enim calor acrior effectus tabem inducit. Eadē ferè ratio Iuncati ligni, Varini aut Synarini, quod recēs cognitum est. Decisis frustulis, alij etiā puluere vtuntur in duodecupla, vigecupla, & cō copiosiore aqua maceratis, & dum pars tertia vel quarta expirauerit in diplomatis vapore, vel clementi igne coctis, cui in vsu quadratē vini albi, tenuis & odori infundi iubent. Atque hæc in præsentia de medicamentis, quæ calore suo dolorem leniāt, & frigidam intemperiem corrigant. Nunc ad ea transeundū quæ re-

*Quæ refri-
gerando sunt
anodyna.
Olea.*

frigerent, & anodyna sunt. Duplex horū genus est: alia enim tantum refrigerant, alia etiam stupefaciūt. In primo genere sunt, aqua etiā tepida, oleum conditum rosas, violis, nymphæa, papauere, mandragora, cucurbita, cucumere, alterco, lactura, portulaca, lenticula palustri, psyllio, polygono caphura, floribus herbæ, quæ primula veris appellatur, & millefolio: & ea omninō materia, quæ reprimat, nec ita astringit. Ex oleis & cera alba cerata fiunt: cera

Cerata.

mollitur igne, manibus versatur, & immersa aqua
 modò rosacea, modò violacea circumducitur. E de-
 scripta materia aquæ resoluuntur igne, quæ vocant
γαλάγματα, colliguntur mucragines, exprimitur *Aqua, mucea*
 succus: omnia ceratis permiscetur. Recenti succo *gines succi.*
 vtendum est, quia celeriter acorem trahit, atq; cor-
 rumpitur. Muccago quoq; paucos dies sustinet. In
 his lintea inculcantur, applicanturque dolenti loco.
 Subinde eommutantur, dum ardor simulque do-
 lor conquiescat. Sitq; hæc cerati formula. Cera al- *Cerati for-*
 bæ 3. i. olei violacei 3. 3. misceto in vase duplici: sub- *mula.*
 ductis vapore ignis mucraginis seminis psyllij ses-
 quunciam coniungito, & affusæ rosacæ semuncia
 respergito. Sunt qui cerusæ è violacea lotæ vnciam
 vnam plus minùve adiiciant. Idem præstant vn- *Vnguenta.*
 guentum rosatum, violatum, papauerinum & alia,
 quæ ad horum instar cõficias. Nutritū Rhazæ, po-
 pulneum tum vnguentum tum oleum. Populnei
 oculi vere collecti pari rosaceo infunduntur, vini
 paulò plus quàm olei adiicitur, macerantur omnia
 diebus septem, & quotidie commouentur: octaua
 coquuntur die mollioribus prunis, donec vinū absu-
 matur. Licebit quoque caphuræ momentum im-
 miscere. In feruidis doloribus auriū, palpebrarum,
 mammarum, pedum, manuum, tendinū & neruo-
 rum, vtilissimū & inuentu facile Galeni auxilium. *Parabile*
 Ouum crudum optimo rosaceo permistum. Ori- *Gal. rene-*
 basius cocto vitur & è vino pisto. Alij coctura du- *diu ad mul-*
 rum & constas emplastri modo calidū apponunt. *ta.*
 Æstuosis interaneis à cantharide & venenis lacte *Contra can-*
 vtendū præcipit Hippocrates. Reuocandū in me- *tharidas &*
 moriam quod antè dictum est, in ardore graui, vt *venena.*

INSTIT. CHIRURGIC.

*Paregoricon
Asclepiadis
vſus eſt mul-
tiplicis.*

feruente eryſipelate, parcendum eſſe oleis, & iis omnino, quæ celeriter flammam concipiant: hoc enim eſt veteri ſententia incendiũ oleo reſtinguere. Optimum eſt Galeno & antiquis celebratũ, quod Aſclepiadi tribuit: laudauit Octauius. Nutrito Rha-
zæ, quod ceruſam capit, finitimũ eſt: facit ad ani-
tia dolentia, achoras, herpetas, acrem ſerpiginem,
eryſipelata: exaſperata pharmacis delinit, extinguit
cancros, pudendis & genitalibus cancro, maligno
vlcere & dolore læſis, ſolatio eſt. Paratur hoc mo-
do. Oleum dulce, roſaceum, myrtinũ, demento no-
uem vnciarũ piſtillo & mortario plumbeo tandiu
verſatur, dum ſit ſtrigmentoſum ac liuidum. Hic li-
thargyri & ceruſæ vtriuſq; tritæ pondo cõiungitur,
& vſui in plumbeo vaſe reponitur. Dolẽtibus cere-
bri mēbranis in vulneribus capitis, optimo roſaceo,
vel ſanguine columbino, vtriſq; tepẽtibus Galenus
vſus eſt. Semina papaueris, alterci, pſyllij, cydonio-
rũ, cucumeris & ſimilia cõtunduntur affuſa roſarũ
aqua, lactuæ, violarum, aliorũq; id genus donec
fiat quaſi pulicula: aquarum loco ſuccus ex alterci,
lactuæ & papauerum foliis affundi poteſt: folia
quoq; ſub cineribus cocta, vel ad ignem emollita
& calida adhibita, dolorem ſedant. Succi foliorum
& capitum papaueris, alterci, cicutæ, violarũ, lactu-
cæ, pomorum mandragoræ oleo dolci vel optimo
roſaceo infunduntur, diebus aliquot inſolantur, &
quotidie agitantur: deinde coquuntur blando igne
donec ſolum oleum reliquum ſit. Ac ſint olei lib. 5.
ſuccorum 2. coctis probẽ permiſceatur opij, ſtyra-
cis anã 3. r. calidis doloribus, phreneticis, cõciliando
ſomno, fronti, tẽporibus & naribus illinitur. Pſylliũ

feruida immerfum inflammato oculo applicatur. Ceratum è psyllio aliis partibus dolore pressis atq; *Ceratum è psyllio.*
calentibus idoneum est. Cydonia & alia quædam *Modus concoquendi cydonia et alia id genus.*
genera malorū, vt persica, hoc modo concoquenda sunt. In ollam nouam aqua diffunditur, subiicitur focus: malum è figlini ansa vel aliter suspenditur, vt ne contingat aquā, sed sublati vaporibus infumetur, & eo anhelitu emollescat: eximitur cutis, mollita caro & medullaceum corpus téperanter calens dolenti loco adhibetur. Eadem arte quæ refrigeret melius in diplomate & vaporibus cōparantur. Iam familiare est podagricis epithema Asclepiadis. *Epithema Asclepiad. ad podagrā. De narcoticis.*
Medulle panis similaginei ℥b. i. incoquatur lacte, deinde cum tribus vitellis oui, sesquūcia rosacei subigatur, & drachma croci intingatur. Quod si asperior dolor est, immisceatur opij soluti sapā semuncia. Sed ad narcotica nō temerè decurrendū, de quibus hinc sermone ducto disseramus. In narcoticis potentissimum est opium, deinde cicuta, altercum, mandragora, torpedo piscis. Opium succiso scapo & calice *Opium.*
papaueris, quasi è plaga, fluit. Sed aliter adulterant. *Probatio opij.*
Synceritas probatur odore graui, gustu amaro, leni corpore, denso, graui, candido, neq; aspero, neque grumoso, quodq; statim aqua diluitur, & nebulam facit: in sole statim refudat & se diluit: difficilius acceditur, & in lucernis pura nec atra elucet flamma: crebro extinguitur, & extinctum odorem seruat. *Vsus opij.*
Vsus eius vacuato corpore, desperatis leuioribus auxiliis in ardore graui, intolerabili dolore, actiore sensu, firmis viribus, vel nō ita fractis. Deinde si quidem tenuior & acrior humor est aut spiritus: nam in crassis lentisq; humoribus periculosa narcotica,

INSTIT. CHIRURGIC.

minùs ubi crassus flatuosusque spiritus dolorem acerbiorē excitat. Interdicuntur pueris, senibus, gravidis mulieribus, & quibus ætate vel morbo calor languidior est. Postremò ubi iam valetudo impatibilis odium ægro, desperationem medico vitæ attulit. Eoque maximè, ut inde obstupescat sensus, ac solatium ægro, & remedium morbo procuremus. Quæ ut præster, nouum tamen vitium corpori cōtrahit, quod postea calidis medicamentis obliterandum est. Nam vel potentius, vel sæpius admotum caliginem oculis & rugas facit, surdastros reddit: deuoratum mortiferū est. Hinc aliæ partes ad motum sensumque torpent, & viribus defectæ excrementis corporis opprimuntur: ut nō omninò absurdè à Diagora, Erasistrato & aliis aliquot veteribus medicis in totū damnatum sit. Sed postea vsus eius non improbat, & adhibita ratio ut ne noceret, atque aliis pharmacis eius violētia retusa esset. Quidā cremabāt olla, dum ruffum & molle euaderet: sed vstrinā vim eius exolescere scribit Galenus. Alij cauo cydonio, & quā pateret, pasta præcluso incoquant. Hæc obiter ne in re lubrica & plena periculi chirurgus cadat, néve quidpiā, nisi maturè & optimis medicis authorib⁹, moliatur. Diluitur sapa è musto, vino dulci, muliebri lacte, liquore oui: permiscetur rosaceo, amygdalino, oleo è castoreo, dum sit mellis crassitudo: ita plures mēses macerari melius est, sed multò magis cum dādum est in corpus. Medicamentis quæ opium caperēt, semestribus & annōtinis veteres utebantur, ad sextum annum, & aliquādo decimū, asseruabant. Specilli nucleus puro linteolo, lana molli, linoxylo denique circumuo-

*Nexa ab
opio.*

*Qui omninò
damnarunt
opium.*

*Quibus di-
luitur opium,
& vtendi
modus.*

*Quibus per-
miscetur.*

luitur, imbuitur pharmaco, tum quàm molliſſimè fieri poteſt, dolori illinitur. Clemētius eſt miſto caſtoreo, pipere, cardamomo, myrrha, cinamomo, ſinapi, crocò, pyrethro, & aliis quæ multum caleſciant, coquant, leniant, incidāt, diſcutiant, quantum videlicet caſus in præſens exigit. Atq; vbi crudelior dolor eſt, æqualis omniū modus eſt & opij: alioqui dupla, quadrupla, ſextupla, decupla quoque reliqua opio inuenias. Quæ omnia, vt ſæuit dolor, & ſunt corpora, ſumma ratione diſtinguere oportet. Quod vocatur Meconium, languidiuſ eſt opio. Succuſ eſt contortis prælo, vel cōtuſis in mortario foliis & capitibus papaueris: cui ſi ſemē tritum immiſceas, coquas ad ſpiſſitudinem, & in ſole ſicces, opium habebis. Iiſdem aqua coctis interdum extinguitur quod imbecillimum eſt. Siccatur vmbra, & vt opiū vſurpatur. Alij pollinem ex aridis calicibus papaueris ad ſtuporem miſcent. Cortex radicis mādragoræ magis narcoticuſ eſt ſua radice. Cicuta ſimiliter & alterco vtendum eſt. Torpedo piſciſ inde nomen habet, & Græcè *νάρχη*, quæ etiam procul, & è longinquo, vel ſi haſta, virga, rēmo, harpagine, fune attingatur, inſpiratā vi, odore vel aura leui ſui corporis, quamuiſ præualidoſ lacertoſ torpore retinet, & celeres ad curſum pedes alligat. Piſceſ alioſ ſepultoſ limo primū cōſopit, deinde ad eſcā rapit. Exemplum verò ſpōtè oblatum, vt alia plurima ad ſalutē hominiſ & remedia medici tranſtulerunt. Viuam torpedinem oleo extingunt, vt ſit narcoticon. Et hoc quoque mirū quod inuenio. Si capiatur, cū luna in libra fuerit, triduóque aſſeruetur ſub dio, fa- cileſ partuſ facere: poſteà quotieſ inferatur adiua-

Moduſ miſtura.

Meconium.

Cortex radicis mandragoræ.
Torpedo.

Remedia è torpedine.

Oleum è torpedine.

Ad facilem partum.

*Remediū po-
dagricorum.*

*Arcanum
Albucasis.*

*Alia aqua
contra male-
ficiā.*

*Diarhodon
Nili.*

re : non alia vi fortasse , quàm quòd velut induciis dolorum datis,natura ad excludendum fœtum cōfirmatur : felle quod suo pisce calidius esse oportebat, genitales partes illitæ ad venerem torpent. Vicia torpedo subiecta plantis arthriticos in præsentia & in reliquā vitam dolore liberat. Inueteratas pœnas capitis cōsopit. Nigra præfertur: tandiu insistat, donec permeante aura dolor obdormiscat. Noui podagricos, qui sæuiente malo dolētem pedem frigidissima perfundāt. Alij hybernas reponunt niues eidem remedio. Sed vbi frigore dolor obtorpuit, petrelæo fouent, & paroxysmis liberātur. Arcanum hoc est Albucasis. Bina capita aut plura alliorum cum ʒ. i. opij trita permiscētur, & vocato alembico, quod vitreum sit, capta resoluuntur igni, destillat aqua singularis, quæ per se datur demenso cochleari, aut cum vino internis doloribus Aliter quoque excolatur sacco subquadruplo iofacchare addito & exiguo cinamomo. Alij opio quadruplā theriacam permiscēt, & dant alembico. Cruciatis dentibus aquæ id genus instillantur, infundūtur auribus captæ auriscalpio : hinc topica auxilia imbuuntur, insuccantur lintea, quæ oculis & aliis partibus applicant. Alia aqua. Theriacæ vnciæ duæ cōditæ enulæ & ireos ana ʒ. i. succi baccharū lauri & iuniperi, succi betonicæ, centaurij minoris, verbasci, marrubij ana vnc. ʒ. florū nymphææ & violarūm, corticis radicis mādragoræ ana ʒ. i. seminis alterci albi ʒ. i. opij vnciæ duæ, excepta alembico artificio resoluuntur: sed meliùs in diplomatis. Veneno læsis quæ vrant corpus, internis doloribus qui cum febre cruciant, vt prior exhibetur. Diarhodon Nili ad fluxiones acres

& cruciatus intolerabiles oculorum. Rosarum re-
 sectis vnguibus 3.4. croci 3.2. gummi arabici 3.1. spi-
 cæ, opij ana scrupuli dimidiū, vniuntur aqua. Qui-
 dam è Græcis aucta spica & opio conficiunt, quod
 in vocato Sief rosato posteritas secuta est. Ac cōsta- *Sief rosati.*
 re arbitror, vt asperior dolor est, ita cōuenire opium
 augeri. Initiis inflāmationum conuenit hoc colly-
 rium album. Gummi arabici, tragacanthæ ana se-
 mūcia, cerusæ lotæ 3.6. opij soluti sapa vel vino dul-
 ci 3.1. iunguntur liquore oui. Incremētis vtile quod *Collyriū al-
 bum initio.*
 sequitur. Sarcocollæ (vt dicunt) nutritæ drach. dimi- *Aliud incre-
 mento.*
 dium, amyli, tragacanthæ ana semuncia, cerusæ lotæ
 drach. 6. thuris sesquidrachma, opij 3.1. cōficiantur
 aqua. Rectè quidem initio, quæ reprimant: incre-
 mentis etiam quæ leniant, author commiscuit. In
 vigore lenientium modus vngendus est. Sarcocolla *Sarcocolla
 nutrita.*
 verò nutrienda, vel si lubet, maceranda hoc modo,
 vt sit suauissima, siccet, incarnet & cicatrice claudat.
 Trita igitur dies aliquot maceretur rosacea, cōsum-
 pta aqua, rubi canini succus affunditur, quem vbi
 cōbibit, subiicitur lac mulieris vel asinæ: postremò
 reficcatur illa: puluis vsui est. Mirabile collyrium *Collyrium
 Alexandri.*
 Alexandri in ophthalmia graui & dolore. Cadmiæ
 vstæ & elotæ drach. 10. cerusæ lotæ 3.1. scoriæ ferri
 vstæ, lotæ, gummi arabici, tragacanthæ ana semun-
 cia, opij 3.2. compinguntur è pluuiā diluto prius o-
 pio è sapa, quod reliquis collyriis cōmune fit. Sunt
 qui thure addito & momento croci cōficient, vn-
 de leniendis doloribus magis cōueniat. Cadmia ve-
 rò & scoria hac arte cōparandæ sunt. Ex his frag- *Cadmia &
 scoria præ-
 paratio ad
 multa.*
 menta parua crudis fictilibus cremātur, donec per-
 coquantur vasa: hinc metalla extinguuntur lacte, se-

*Asclepiadis
cadmia.*

*Decoctum
meliloti ocu-
lare.*

*Vtendi mo-
dus.*

*Ad aurium
dolores.*

*ὡπυχνύται.
ὡπυχνύχης.*

mel atque iterum crematur, vstaque extinguuntur: transferuntur in mortarium, vbi ex aqua fontis diu versantur, & omnino perpurgantur, arida in pilam repetuntur, volutantur manibus affusa pluuia, postremò sicca teruntur in puluerem, planè diuino auxilio, vbi lippitudo grauis & fluxio acris est, vbi ficcanda suppuratio, lachrymatio, & alia. Suaue epuloticon est, & implet carne. In pruritu, vstione & ardore mirificè iuuat captū liquore oui. Asclepiades cadmiā fractam excipiebat melle, fictile cremabat, quod multis rimis vel breui foramine pateret in vertice, donec è nigro fumus albidior exhalaret. Atque hæc mistura detergendo & incarnando magis idonea est. In vsu collyria liquidissime diluuntur liquore oui, muliebri lacte vel asinæ, decocto meliloti ex huius ʒ.i. & aquæ ʒ.9. vel decem coctis ad tertias. Palpebra molliter attollitur: medicamentū tepidum è corniculo instillatur, vel eodem reuersæ palpebræ sublinuntur, linteolum molle inculcatum lacte & oui albumine superdatur, laxiore fascia, molli, leni, simplici, & iisdem liquoribus insuccata omnia continentur. Ad aurium dolores opium sapa diluitur, pari castoreo seorsum trito coniungitur, vel certè duplo. In vsu, lacte, sapa, rosaceo vel amygdalino dissoluntur. Infunditur autem vt reliqua, oculariis clysteribus, vel auriscalpiis, ὡπυχνύχης vocant, ὡπυχνύχιδας. Aliud. Opii soluti sapa, castorei triti ana ʒ.i. myrrhæ scrupuli duo, croci scrupulus vnus: diluuntur vt prius. Alioqui cōiunguntur lacte, sapa, oui cādido, vt sit mellis crassitudo. Linamentum molle vel auriscalpium auersa parte obuolutum lana, mistura intingitur, & quàm blādisimè inferitur

inferitur auri. In cruciatu dentium aquæ instillan- *Ad dolores*
 tur, catapotia induntur cauis. Opii, myrrhæ, styracis *dentium.*
 ana 3.2. piperis albi rufi & cribrati, galbani ana 3.1.
 è vino Cretico vel simili catapotia formantur. Eo-
 dem modo multa cōfinges è pipere, cardamomo,
 pyrethro & aliis triplis vel quadruplis opio. Styrax,
 cera, mastiche, galbanū, terebinthina opio ita per-
 miscentur, vt ex aliis prius coalescat catapotiu, quod
 sexta parte opij diluti sapa imbuatur. Edulca sint &
 odora, bene etiā sapiant, quæcūque mista opio in-
 sinuantur denti, vel corpori inferuntur per os. *Ad podagri-*
 dagricis. Styracis liquidi drach. 2. opij drachm. 1. Al. *cos.*
 Cerati rosacei sesquuncia, opij semuncia, croci drac. 1.
 Al. quod statim dolore liberat. Succī absynthij, cro-
 ci, opii ana 3.1. ceræ semuncia, vnguenti irini 3.6.
 vini Cretici vel similis quātum sufficit: cera & vn-
 guentum vnā colliquātur in diplomate, intingun-
 tur croco, opium dilutum sapa coniungitur, omnia
 succo absynthii & vino perluuntur: irini loco ali-
 quo ex descriptis myracopis vtendum erit. Al. Se-
 minis cicutæ desquamatae drach. 6. croci, opii ana
 3.1. passi Cretici vel vocati maluatici quod sit satis
 trita reliqua excipiūtur cerato rosaceo, & passo im-
 bibuntur. Al. Dialthææ 3.1. styracis 3.2. opii scrupu-
 li duo, croci scrupulus 1. Ita diluto tetrapharmaco,
 parygro & aliis paregoricis, opio subtriplo, subqua-
 druplo, subdecuplo etiam plus minúsue vnguenta
 finges. Conueniunt internis doloribus Asteriacæ *Internis do-*
 diacodyon, Philonis antidotus, Requies, Trochisci *loribus.*
 ex electro, trochisci Stellæ, pilulæ de cynoglossō,
 Panacea, Harmonia, & alia de quibus ad medicos
 omninò referendum est. Ac breuiter non nisi sum-

INSTIT. CHIRURGIC.

ma ratione narcotica imperanda sunt, vbi intolerabilis dolor est, vbi conficiuntur vires, graui animi deliquia incidūt, & à reliquis auxiliis desperatio est. Ac quanquam suus cuique dolor atrocissimus est, sed ei præcipuè, qui natura molli & pusillo animo natus sit, nō protinus tamen subscribendum ægro. Sed ea prius animaduertēda sunt, quàm ad narcotica temere decurramus. Atque hæc de refrigerantibus & narcoticis. Siccitas aqua tepida, hydrelæo, dulci oleo, tepore balnearū temperatur. Humiditas phlebotomo, cathartico, sinapismis, dropacibus & cauteriis vacuanda est. Atque in hoc etiam genere ponendum esse argentum viuum, quo iam veluti extremo præsidio in lue venerea vti solenne est, satis indicat diffuens illa saluatio & alui profluvia. Hydrargyron vocant, quia liquidum: quatuor olim generibus distinctū, naturali quidem duplici: altero, vt ait ille, vomica liquoris æterni, quodque è venis metallicis spōte diffluit: altero quod exudans in argentariis fodinis cameris hæret, & guttatim coit. Fuit & factitium duplex: alterū è minio, alterum è matmoris ramentis. Iam verò è plumbo quoque eliquatur. Eligatur purū, splendidum, albicās, bene depūratum plumbo: quod iterum repurgandum, excolandum, macerādum, &, vt loquuntur, sedulo extinguendum est. Ac dū extinguitur, & aliis intermiscetur, diu versari, tundiq; necesse est. Extinguitur salua sani hominis, qui neque ore, neque naribus olidū quid spiret, qui nō oleat hircum, qui denique omninò inculcata valetudine perfruatur. Ad hæc terebinthina & inde oleo, vel amygdalino, amaris, detergentibus, tenuantibus pharmacis, quæ

*Hydrargy-
ron, & eius
differentia.*

consolentur nervos, maleficis iniuriis corporis, & medicamentis aduersentur. Postremò sedulò miscetur acriter volutando circumagendòque, donec effusum omninòque resolutū in axungis, vnguentis, oleis, & mistura quæ lubeat, atque ita periisse videatur, nusquàmque integritas eius appareat. Modus autem ad pingua vt ad circiter quadrupla sint, sextupla, nòcupla, euariante ratione, vt est vitium & corporis natura. Sed misturæ vsusque ratio ex aliorum còmentariis, qui de luc venerea scripserunt, repetenda est. Còtra interna vitia quæ relinquat hy-

*Còtra vitia
hydrargyri.*

drargyròn, lac caprinum multū subinde potum, & subinde reuomitum auxilio est. Vinum quoque, in quo absynthium, hyssopus, oryganū, apij & ormini semen, cacumina centaurij minoris, gétianæ radix, & alia id genus inferbuerint. Mirabile hoc còtra ea vitia hydrargyri. Scobs ex auro subtilissimè delimitatur, & in superiore vino ppinatur. Balneis quoque vtédum est, & aqua illa theriacali. Illinendum corpus oleo, quod è sulphure còparatur. Alia quoque iniuria corpori accedit frictionibus illis, vsuque hydrargyri. Nam dum fricātur ægri, atque inedia, æstuariis, sudorib⁹, saliuā, profluuiis, graui animi cura, fastidio, vigiliis & doloribus tenuantur, sanies quædam necessariò eliquescit, quæ nisi vel sudoribus, vel aliter vacuetur, suppressa parte aliqua desideret: hîcque mora lentescit inuenco similis, tandè-

*Tophi genē-
ratio.*

que in tophū coit: quod quum sit, acerbissimi dolores interdum commouentur. Eadem rursus aliquādo in perioftion sese dispergit, intus cruciat, ossa atterit, cariem, nigredinem, syderationem denique comminatur. Constat autem experimento impa-

tibiles cruciatus, qui inde generantur, frustra adhibitis aliis auxiliis impresso cauterio sæpenumero percurari. At summa vi imprimendum ferrum est, quod omnino igne excandeat: quia videlicet in rebeli vitio quum semel ad crudele auxilium decurrendum est, agere clementer, & quasi blandiri malo, sæuere est. Sæpe fit etiam quum neque tophus, neque aliud quicquam foras emineat, ut virulenta illa sanies intus delitescat, quæ membranis ossium & nervis insidet, eaque discruciat: ubi cultello facienda via est, vacuanda materia, & si quid vitij os cōtraxit, candente ferro mali vestigium omnino obliterandum est. Atque hæc sunt cōmunia iis, qui cinabrio vocato, aliisque generis eiusdem infirmantur.

De Hemorrhagia C A P. 4.

Non è recenti solum, sed & inueterato ulcere sanguis effluit, apertis, ruptis, exesis vasis. Ex arteriis hæmorrhagia periculosior est, deinde è maioribus venis, quas inde αἱμορροὺς vocavit Hippocrates. Apertis adstringentia, ruptis glutinantia, exesis sarcotica & boni succi alimenta remedio sunt. Atque vniuersa hæc materia aliis locis explicata est: verum & hoc loco, quæ veteribus medicis ac posteris ad hæmorrhagias probata sunt, aliqua ex parte referentur. Aperta sunt tum quæ claufulis dehiscant, tum quæ poris atque spiraculis rarefacta sint: eaque iuuant plantago, balauftia, hypocistis, rhus, omphaciū, galla, & hæc magis, si deflagrans igne, austero vino vel aceto extincta sit & irrita, acacia, malicorium, & capitula punicatorū, symphyti radix, porrum cōtusum, polygonū, peruinca, terra sigillata, argilacea, figlina, bolus, armena, rha-

Sanies infidēs periosio.

Remedia in genere.

Ad aperta.

Galla.

barbari magma, rubigo ferri, lapis hæmatites, passæ
 vuæ nucleus, flos gallij, mentha oxycrato tincta, la-
 nugo quæ cotoneis, quæq; quibusdam salicibus in-
 fidet, & quæ ex his paniculæ dependent: fragorum
 herba, cynosbatus, aqua frigida, vinû astringens, a-
 cetum, oxycratû & alia quæ in epuloticis, glutinan-
 tibus & repellentibus prius descripta sunt. Eadem
 quoque ruptis, & hæc peculiariter cõueniunt, thus,
 manna, aloë, mastiche, tragacãtha, gummi, amylon,
 gluten, larigna terebinthina, pix sicca, Colophonía,
 gypsum, farina pistriualis, cochlea cum domo trita.
 Horum alia in puluerem trita insperguntur, alia im-
 pinguntur. Ac ferè meliora sunt quæ emplastica:
 ex quo in oui cãdido, resina liquida, tragacãthæ suc-
 co, conueniente mucagine rectè imponuntur. In
 eadem quoque materia linamenta madent: lina-
 menta verò, vt res exigit, figurâ cõmutantur, ac ferè
 omni genere linamentorû vsos veteres in hæmor-
 rhagiis inuenias. Aliud ergò linamentum in longi-
 tudinem implicatur, μακρὸν μοτὸν, alijs λημνίσκον μακρὸς μο-
 vocat, quo in profundis vlcerû vasis vti necesse est.
 Eadem crassiora fingi possunt & tenuiora: quæ si
 penem referant, illi σφραπισκωτὸς μοτὸς, nos
 fortasse penicillos appellabimus: quib⁹ in vteri hæ-
 morrhagiis & angustioris sinus vlceribus opus est.
 His exilia quidẽ, sed oblonga linamenta in propin-
 quo sunt, quos vermiculos vocat: hi vasis hiantibus
 inseruntur. Est & σφηνίσκος cuneolus cõortum li-
 namentum & implexum angustiore cono, & basi
 ampliore: hoc naribus inditur, & iis vlceribus, quæ
 ore quidem latiore patent, sed in sinû paulatim cõ-
 trahuntur. Qui verò μοτὸς ἐλλυχωτὸς appella-
 p iij

Vtendi ratio.

Linamentorum differen-
tia.μακρὸς μο-
τὸς.λημνίσκος.
σφραπισκω-
τὸς.

Penicilli.

Vermiculi.
Σφηνίσκος
Cuneolus.

INSTIT. CHIRVRGIC.

Spongia.

σπῆγιον.

ξύσιν.

κρόκιδες.

E pilis leporis.

tur, non à figura, sed materia nomen habet, fungi genere vel spongiæ, vnde & vulnerarij penicilli & tuniculi lucernarij fingebātur. Nunc è mollioribus spongiis, fungorum pediculis, iunci genere quem scirpum vocāt, quòdque pro ellychniis lucernariis vtuntur, medulla sambuci, aliisq; id genus loco ellychnij vti licebit. Quæ dum intruduntur cauis, si quidem replicātur, specillo impelli possunt. Eo modo Heraclides spongia modò sicca, modò in acetū acre merfa vti præcipit in nariū hæmorrhagiis, sed extrema parte alligāda filo, vt tempore reuelli possit: quæ si tenaciùs inhæsit, madefacienda aqua, vt faciliùs redeat. Rursus linamentum aliud *σπερσίδον* contortum, è materia ita cōtorta & implexa, quales ferè turundæ vulnerariæ cōfiguntur. Aliud genus est *ξύσιν*, derafa quædam lanugo linteorū, *πλῆτὸν* vocat & *ξύσματτα*, quasi volluras & rasuras quædam, quæ conceptis ac depexis linteis colliguntur. Atque hæc variè formari possunt, ac sæpe in floccos, *κρόκιδες* vocant, & tomenta cōseruntur, vnde implent vulnera, sordes extergent, siccāt, offarciunt vasa & vicina loca, ex quibus hæmorrhagia cōmouetur. Vt ergò figuræ sunt partium & vulnerum, ita linamenta variè commutentur. Iam verò è pilis leporis pernicilli, vermiculi, flocci, cuneoli cōuenienter fiunt. Et rursus è lanugine illa salicis atque cotoneorum. Asclepiades lanugine utebantur, quæ Platani foliis inhæret: quidam panniculis salignis: alij molliter euellunt quod velut muscus candidus populi foliis adnascitur. Hæc autem liquoribus & medicamentis quæ retineant, insuccantur.

Vermiculus hianti vasi inseritur, floccus eadem materia saturatus superdatur, & alia similiter, ut postulat casus. Tum ligantur omnia iniectis vasi tribus aut quatuor fasciarum orbibus, vel etiam pluribus ad eam partem, unde profluit sanguis: ex quo fascia ad radicem vasis paulatim adduci debet, ut sursum versus magis magisque adstringatur, & illabentem sanguinem retineat. Tertia die resoluenda lintea sunt, neque commutanda linamenta, si quidem firmiter inhærent, tantumque irriganda pharmaco, & ut prius religanda sunt. Quæ si vacillant, digitus vasi imprimendus, reuellenda turunda, noua omnia de integro repetenda sunt: idque tandiu reuocandum, donec renata carne ac benè stipato vase extra periculum omnia videantur. Aliquando fit, ubi in superficiem vasa exponuntur, ut digitus impressus sanguinem sistat coacto grumo. Atque is medicamento inungi potest, quod & lentum sit & glutinet. Quod si vas longius recessit, specilli extremo lana, linamentum, aut aliquid tale obuoluetur, quod conueniente pharmaco madeat, atque ita inducetur. At si patitur locus, nudatur vena, hamoprehenditur, leniter intorquetur, intercipitur laqueo: aliquando etiam vossella capta duobus locis deligatur, atque media intercuditur, ut extrema in se coeant, & nihilominus ora præcludantur. Id verò in maioribus vasis non caret periculo. Ut nec id quidem res patitur, candenti ferro inuri possunt. Funiculi verò quibus religantur, sunt è molli lycio vel serico, sed qui firmiter præstringant, teneant, nec faciliè dissoluantur, aut putreant. Itaque chordis aliquando utendum erit, sed tenuioribus, quales testudinibus musicis in-

*Deligatio.**Prehensio.**Præcisio.**Cauterium.*

*Ubi magis
metuitur hæ-
morrhagia.*

tenduntur : setas alij vsurpant . In magnis vulneribus, & ea sede, quæ venas insignes habet, profusio magis metuenda est : id ferè intelligi potest ex impetu ruentis sanguinis. Hic ergò maiore cauendum cura: siccis linamentis vulnus implendum est, supraque imponenda spongia ex aqua frigida expressa: aut potius lintea complicata, quæ vocant *διπλωματα*, & ea manu comprimenda. Quòd si nec hoc modo sanguis acquiescit, & multo sanguine

Acetum.

lintea inquinantur, ea sæpius commutabis. Et si sicca parum valent, aceto madefacienda sunt. Id vehemens ad sanguinem supprimendum est, ideòq;

*Alia ratio in
metu hamor-
rhagie.*

quidam id vulnere infundunt. Probanda quoque hæc ratio, cauum concepto linamento impletur, platysma superdatur & diplomata. Hæc verò pulicula potius inculcatur, quæ retineat, qualis ex ovo, farina gyri vel triticea, & bolo armena parari solet. Atque omnia fasciis alligantur, quæ madeant oxycrato. In somno & interuallis, in excubiis esse oportet, qui subinde recognoscat, num quid sanguinis per lintea exudet. Sic enim noua cõsilia capienda sunt, aut solutis linteis noua imponenda. Sed alius rursus metus subest, ne vi maiore & ante tempus retenta materia magnam inflammationem postea moueat. Ideòque scriptum ab Hippocrate, vtile esse crebrò sanguinem fluere ex omni vulnere, nisi sit in ventre. Recognoscendum tamen est, num qua ante vulnus profusio præcesserit. Sic enim profuens sanguis celerius retinendus est. At si ante tempus suppressa materia est, & inde metuitur inflammatio, quod putes superesse, vel phebotomo, vel aduersa parte fixa cucurbitula detrahes: vnde abeat

*Non temerè
supprimendus
sanguis.*

metus, & sanguinis cursus reuocetur. Adhibenda quoque partium ratio est: nam quæ natura frigide, exangues, neruaceæ, quale cerebrum, qualis uterus est, multo effuso sanguine grauius læduntur. Adhæc quæ plurimo spiritu indigēt, vt oculus, eo deterius suo munere perfunguntur. Præterea quibus plurimus calor opus est, vt ventri, quo concoquat, thoraci, quo vitam foueat, larga profusione peius laborant. Itaque tempestiue claudatur sanguis, iusta ratione leuato corpore, vt phlegmonem prohibeas, refices vulnus, vnde possit celerius coalescere. Atque omni adhibita cura desperatis aliis auxiliis ad ignem & cauteria decurrendū: multo magis si quid putre, rodens, serpens, aut vermiculosum: si eiusmodi locus est, qui facile cōputrescat, qualis est sedes, os, genitalia, quique vim ignis sine periculo sustineat, vt qui in carne & sine neruis est. Sed ad hæc non prius decurritur inflammationis metu, quam satis multa materia profluxerit, quam bene purgatum corpus & vacuum excrementis extiterit. Escharotica hoc loco vehementius adstringere oportet, vt firmam neque deciduam crustam efficiant: alioqui remedia profluuio vincuntur, & excussa crusta maior vis sanguinis erumpit. In remediis laudantur phlebotomia, cucurbitula, sanguifuga, vincula aduersa parte, & *χτὴν ἐμβυαλίαν* reuellendo adhibita. Cucurbitulæ ratio ex libello nostro repetenda: de phlebotomia & sanguifugis alio, quod paramus, opere differemus. Purgatio sæpe necessaria, sed tardius opitulatur, nisi interuallis & quasi datis induciis hæmorrhagia moueatur. Id ferè fit quum statis periodis humor acris ad partem vnde profusio est,

*Ratio partium in sup-
primendo
sanguine.*

*Ignis &
cauteria.*

Escharotica.

Phlebotomia, &c.

Purgatio.

*Ratio reme-
diorum ex
ratione par-
tium.*

*Quomodo
frigidis utē-
dum.*

*Locus Hip-
pocratis 5.
apho.*

*Ad hamor-
rhagias me-
ningum.
Medicamen-
tum è thure,*

verti consuevit. Atq; his ferè remediis adstringen-
tibus, emplasticis, deligationibus, funiculis, vinctulis,
auersionibus, præcisionibus, igne & cauteriis hæ-
morrhagiæ retinendæ sunt. In remediis videndum
prius, qualia esse oporteat, quæ singulis partib⁹ me-
deantur. In hæmoptoicis, qui sanguinem è thora-
ce reiciunt, atque omninò vbi longa & anfractu-
osa via est, quæ medicamentum inuehat, qualis est
ad renes & pulmones, adstringens quidè & viscida
materia necessaria est. Verùm ne quod adstringit,
refitet in via, & quod viscidum est, leniore suo he-
reat cursu, aliquid medicamentorum quæ tenuitate
partium prædita sint, necessariò miscendū erit. Vbi
verò recta via est, aut non adeò inflexa, vt ad gu-
lam, ventriculum, intestinum rectum, vterū & ve-
sicam, eo genere medicamentorum quæ tenuia sint,
nihil est opus. In exteriore corpore satius fuerit, vl-
cus emplasticis obstipari in conceptis linamentis
aut turundis: deinde vias intercipere repellentibus
auxiliis, quæ scilicet sanguis decurrit. Frigidum enim
& adstringens, quale repellentium genus est, vlce-
ribus mordax. Et in iis frigido vtendum, vnde fluit
sanguis aut fluxurus est, nò vt partibus quidem ad-
hibeatur, quæ sanguinem reddunt, sed superioribus
locis vbi venæ sunt communes, quæ ad vlcus mate-
riæ cursus est. Aliæ quoque partes, vt thorax, & quæ
diaphragmati vicinæ sunt, quæ exangues, natura
frigidæ & neruaceæ, frigido læduntur magis. Ita-
que iam auersa materia, neque id quidem locis o-
mnibus, frigida conuenient. Columbæ sanguis &
eo magis pharmacum è thure, aloë, oui candido, &
pilis leporis hæmorrhagias è membranis cerebri

reprimunt. Thuris partes duæ aloës pars vna, veleo
 plus in duriori natura: trita excipiuntur liquore oui.
 E molliissimis pilis leporis vermiculi finguntur, illi-
 nuntur pharmaco, & apertis vasis inferuntur. Ex
 iisdem pilis formatur floccus, qui eodem medica-
 mento imbuitur, & ita superdatur, vt incumbat
 vermiculo. In eunucho summam manum vlcus
 malignum occupabat, secuta profusio: adhibitum
 hoc remedium, nec eo quidem acquieuit sanguis.
 Postea verò in totum restitit linamentis ex diluti-
 simo oxyrato pressis, subinde irrigatis, ne exaresce-
 rent: id in corporibus sensus acrioris fieri conuenit.
 Cuidam è vulneratis cerebri membranis largiùs
 profluentem sanguinem acetum cohibuit, quum
 iam varia genera remediorum frustra tentata essent.
 Loco thuris vsurpatur manna, vt quæ adstringat
 magis, sed thus *ἑμπελαστικώτερον* pharmacum
 reddit. Loco pilorum leporis linoxylo, quod lin-
 gua Syriaca vocatur Cotton, & memorata lanu-
 gine cydoniorum bene depexa atque carminata,
 postremò commodè intorta vti licebit. Spongia-
 rum hac parte multus vsus est: nam & inde cuneo-
 los modò siccòs, modò aceto tinctos, tum naribus
 tum vlceribus, quæ sanguinem fundunt, effingi-
 mus. Spongas forti aceto immergimus, & magna
 volsella captas in candente lapide volutamus, vt
 inde fumus sanguinem supprimat. Sic vsus He-
 raclides. Easdem alij, sed molles, ex oxyrato pres-
 sas imponunt. Verum in eo quod sequitur om-
 nium veterum medicorum consensus est. Spongia
 noua, alioqui vetus, sed marina, vel lixiuio quer-
 no repurgata, acerrimo aceto inebriatur: ex quo

*aloës, ouo &
 pilis leporis.*

Historia.

*Thus, Man-
 na.*

Spongia.

INSTIT. CHIRURGIC.

Lana sordida adstringens, &c.

*Cochleæ.
In hamor-
rag. arte-
riarum.*

*Vitellus oui.
Barbarum.*

inquinatur liquata pice, deinde trito bitumine, gal-
la, vel re simili conspergitur, atq; ita crematur testa
figulari clausa, dum cinerescat. Alij aceti loco tau-
rino sanguine imbuunt : ex odore vino propinant
singulari ope dysenteriiis, menstruis & internis hæ-
morrhagiis. Datur pulvis in ovo sorbili hæmoptoi-
cis, & iis qui sanguinem vomunt : aridus inspergi-
tur expositis locis, vnde prorumpit sanguis, & em-
plastice auxiliis commiscetur. Eandem vim attri-
buunt crematis lanis sordidis: vtrunque cinerem in
clysteribus dysentericorum iniiciunt. Olla recenti,
quæ lato dehiscat ore, copiosa lana includitur, oper-
culum superdatur vasi, quod vel glutino vel figlina
terra, alioqui gypso subactis aqua fideliter compin-
gitur: in clibanis & fornacibus largo igni comburi-
tur, dum olla percocta sit : sic enim Damocrates.
Ea prius immergi aceto potest, aut contaminari li-
quefacta pice, atq; omnino ita comparari vt spon-
gia, deinde cremari. Hippocrates absumendis car-
nibus putridis & excrecentibus inspergit. Alij eo-
dem auxilio impetigines exterunt. Emplastra sunt
gypsum crudum, gyris farinæ, si oui candido exci-
pias. Cochleæ cum suis volutis & saliva cremantur
novis fictilibus, cinis sectæ arteriæ inspergitur, &
sanguinem sistit. Mucus saliuosus, qui compunctis
cochleis & limacibus redditur, emplasticus est, in
quo cineres & puluisculos, qui sanguinem claudat,
convenienter adhibebis. Vitellus oui exassatur, vt
in pulverem possit resolui, & hæmorrhagiis me-
ningum cerebri inspergitur. Barbarum quod miri-
ficè sanguinem compescit, vulnera magna, præci-
puè capitis, præ cæteris glutinat, fistulis, lacunis, fra-

ctis ossibus medetur. Bene facit hepaticis & lienosis: citra inflammationem glutinat, nervis, cartilaginibus, & ossibus præcisis remedio est. Cuniculos ulcerum & purgatos sinus coniungit: valet ad canum hominumque morsus. Præstantissimum verò ad sanguinem suppressendum, præsertim in iis qui sanguinem reiciunt. Nam in aluta pectori, dorso & lateribus affigitur, ac veluti miraculo compefcit. Cera, picis, resinæ pini, bituminis ana lb. i. mannæ ʒ. 6. cerusæ ʒ. 4. calchanthi ʒ. 4. opopanax vnciæ duæ, olei semuncia, vel, ut aliis melius se libra, aceti sextarius. Ceram, bitumen, oleum, & maiorem aceti partem in olla colliquato, deinde picem & resinam adiicito, quas in minima frusta prius concidito: vbi semicoctum fuerit medicamentum, ollam subducito, utcunque refrigeratis atramentum sutorium purgatum, & ex aceti sextario læuigatum, siccatumque paulatim inspergito, commoueto ne quid efferuescat. Quum non inquinat pharmacum, ollam deponito, opopanax in reliqua aceti parte (nam maior pars statim initio cum aliis in ollam data est) maceratum immittito: vbi dissolutus fuerit, cerusam & mannâ tritas inspergito, & paulatim tepefaciens, curato ut coeant, & nec opopanax, nec manna aduratur. Hic in mortarium transfusa omnia circumagito, misceto, ac tandem reponito. In usu medicamentum æstate quidem tertia die solui potest, si quidem res ipsa atque necessitas postulet: at ferè non nisi quinto detrahitur, ut hyeme septimo. Vitriolum crudum chalcitidis loco miscere licet, & si bitumen defuit, pix liquida supponitur, aut mumia *Mumia*, appellata, quam alij humiâ vocant, cui in claudendo

INSTIT. CHIRURGIC.

sanguine mira vis ab Arabibus medicis tributa est.

*Pilula quæ
sanguinem
claudant.*

Concorporatur oui albumine, succo polygoni, plantaginis & similibus. Finguntur inde catapotia hoc modo. Muccaginis, gummi arabici & tragacanthæ collectæ in aqua rhois aut cornorū ana 3.2. mummiæ, mastiches ana 3.1. sacchari rosacei quantum sufficit: tenentur sub lingua hæmoptoicis: vomentibus sanguinem in forbili ouo diluuntur. In cruentis dysentericiis cum decocto oryza tostæ aut auenæ, succo plantaginis, rosarum, virgæ pastotis, hordæi cremore, in quo tragacantha maduerit, aliisq; eiusmodi clystere iniiciuntur. Compiscuntur emplastris, cataplasmatibus, & aliis quæ sanguinem cohibent. Dissoluantur liquore oui, & inde cuncoli apertis vasis & naribus imponuntur, aut floccus inde madidus profusioni obstipatur. Alia catapotia eiusdem

Alia pilule.

usus. Lapidis hæmatitis, boli armenæ coralli rubri, mummiæ, & in pulmonariis, pulmonis vulpis reficcati ana 3.1. seminis vrticæ & cinamomi (ubi medicamento vim altius penetrare conuenit) ana drach. dimidium: sacchari rosacei semuncia. Iungantur in catapotia ex mucagine tragacanthæ, vel syrupo myrtino. In medicamentis quæ sanguinem sistant, adhiberi possunt trochisci ex electro aut carabe, & terra sigillata, nonnunquam etiam narcotica, quæ soporem faciant, & frigore sanguinem compescant.

In erosione.

Hæc, ut alia, diluere & usurpare oportebit. In erosione ubi vniuerso corpori consulueris, nec aliter mederi datum est, veniendum ad pastillos Andronis, Pasionis, Polyidæ & similes ex quinto de compositione pharmacorum *ἡ πέμπτη ἐπιχρίσιμος* à retinendo Greci vocant. Sed variè describuntur ab

Pastilli ἐπιχρίσιμοι.

antiquis. Aliter enim ex Heraclide, Critone, Asclepiade, Andromacho, apud Galenum, Paulum, Aëtium & Celsum, scriptū Andronium inuenias: sed hic satis sit Asclepiadis formulā ascripsisse, quam & hæc variè à posterioribus describatur. Vt Galenus. ℥. cytinorum 3.10. aluminis scissilis 3.4. calchanthi 3.12. myrrhæ 3.4. thuris, aristolochiæ, gallæ ana 3.8. in quibusdam adduntur salis ammoniaci 3.4. Pulvis fit ex omnibus, qui excipitur austero vino. Polyidæ, qui & ab iisdem posterioribus medicis aliter atque aliter conficitur. Hoc modo ex Asclepiad. Gal. Malicorij 3.6. myrrhæ 3.8. aluminis 3.5. thuris 3.4. calchanthi 3.3. fellis taurini 3.6. vino dulci aut passo excipit: ad hæmorrhagias austero vino excipi potest. Pasionis. Squamæ 3.12. æris vsti, salis ammoniaci, aluminis, æruginis, thuris ana 3.8. reliquis in sole tritis ex vino vel aceto thus additur: pastilli forma in vsu aceto diluuntur. Atque hi pastilli eò lubentiùs additi sunt, quia in plurimos vsus chirurgi conuertantur. Recentibus vulneribus, putredini, carieri ossium, fistulis, auribus purulentis, ozænis, ossibus corruptis, vulneribus neruorum, nomis, phagedænis, callosis ani rimis, pterygiis, ezcrescenti carni, inueteratis vlceribus, dysenteriis, aliisq; plurimis vitiis medentur, in quibus validè ficare necesse est. Soluuntur vino dulci, sapa, œnomelite, vino albo, fuluo, aceto, aqua, oxymelite, oxycrato, melicrato, succis myrti, solani, cichorij, polygoni, austero vino, oui candido & aliis id genus. Eligendū autem quod diluas, vt res in præsentia & corporis natura postulabit. Dulcibus, si temperata astrictio: austeris & acidis: si prohibenda putredo & siccāda

*Polyidæ.**Pasionis.**Vsus pastillorum.*

fluxio est: iis quæ detergeât, ubi & sordes est, quam detergeas, & sanies, quam exhaustas. In hæmorrhagia autem aceto, oxycrato, austero vino, succis quoque memoratis dissolui debent. Ac primum quidē ubi vehemens hæmorrhagia est, validè astringentibus materiæ impetus retundi debet, quibus paulatim pastilli commiscantur: postremò solis pastillis utendum erit. Sunt & quæ sequuntur, celebrata veteribus medicamenta, quæ quia sanguinem supprimerent, *ἰχθυα* appellârunt. Chalcitidis 3.16. alij 8. mannæ 3.12. terebinth. frictæ & aceto extinctæ 3.12. trita omnia insperguntur locis vnde profluit sanguis: quâquàm & succis, & liquoribus, & gummi compingi possunt. Datum Ario à Dioscoride Tharsæo mirificè sanguinem sistit. Chalcitidis 3.8. mannæ 3.16. contunduntur, cribrantur, & mista in pyxide ærea reponuntur. Vbi usus postulat, gypsi crudi triti par modus commiscetur. Heraclydæ 24. malicorij acidi 3. 3. aluminis 3. 4. chalcitidis 3.1. teruntur omnia in linamento tortili, naribus induntur & locis aliis vnde emanat sanguis. Aliud. Chalcitidis 3.6. mannæ 3.2. terebinth. Colophonix ana 3.4. Adduntur his ad crustas calchantum, misy, auripigmentum, sandaracha, calx viua. Debilior crusta à calce viua & auripigmento, nisi astringenti materia cōiungantur. Ferrum candens igni, æs, aurum & argentum cauteria sunt. Sed ab auro & argento mollior eschara relinquitur. Celerius auxilium à ferro cauterio est. E subere vel spongia orbiculus tenuis feruida pice immergitur, & ita calens hæmorrhagiæ appingitur. Alij malicorio, galla, radicibus astrictoris prius ignitis crustas efficiunt. Recentiorum

rum escharotica sunt vitrioli Romani semuncia, balaustiorū vnciæ 3. aluminis 3. i. fiat puluis. Aliud. Colophonie 3. 3. boli armenæ sesquicia, mastiches, olibani, sanguinis draconis ana semuncia, symphyti rosarum ana drach. i. sed hoc ἰχθυον potius quàm ἑξαπόρον dicatur. Vtuntur supprimendo sanguini puluere rubro, sanguine draconis, & aliis de quibus antea. Plura verò escharotica ex proximo capite repetenda. Vitriolis autem crudis vtendum est, si crusta fiat: vltis & acerbo succo tinctis, si aliter sistendus sanguis est: vstura enim astringendi virtus exoluitur. Adhibitis remediis membrum ita collocari debet, vt altior sit locus, vnde hæmorrhagia, reliqua parte quæ radici venæ propior est, & veluti resupino vase & decliui quasi deorsum refluat sanguis. Si vulnus est in extremo femore, qua parte genu est, hoc quidem superius esse oportet, vt femur totum, quæ inguem spectat, paulatim summitatur. Sit mebrum in quiete & ea figura situm, in qua plurimum conquiescat, nec doleat, ac mitella cōfirmare manus & puluino crura melius est: æger quoque aduersa parte decumbat. Instituatur vita vnde sanguis acquiescat: aquæ potus & similia: interdicator iis vnde efferuescat, qualia vina quædam sunt, fortia & calida alimenta. Ac tum præcipuè hæmorrhagiæ cauendum erit in vlceribus, quum hæc intus exultant, natura, quæ in arteriis est commota foras, vt vitium quo premitur à se repellat. A forti in vlceribus pulsū, inquit Hippocrates, profluuium sanguinis. Sunt qui in hæmorrhagiis narium, quod in commentariis veterum scriptum inuenias, profluente sanguine nomen ægri hominis

Superstitio
sum

& alia quædam plena superstitione in fronte scribant. Alij granum salis aduersæ auri inserunt, manumque frigida immergunt, atque ita sisti sanguinem multa experientia profitentur. Nec desunt qui idem promittant admota vrtica, quam Græcam vocant, cum sale ex aceto trita. Nonnulli vtuntur millefolio. Quidam porrum præcisis summis foliis naribus admovent, & inspirato habitu sanguinem cohibent: linamenta porri succo imbibita naribus immitunt.

De Pyroticis.

C. A. P. 5.

Satisfactum arbitrabor institutæ rei argumento post adscripta remedia, quæ parantur igne, & eo genere pharmacorum, quæ inde *πυρσινæ* nominant. Quorū vt memoria superiorem oratione sæpenumerò facta est, ita & plurimus vsus incidit: ac de iis oratio deinceps conne-

*Duplex vsus
pyroticorum.*

ctatur. Itaq; duplici ferè ratione iuuant: nam vel eo adhibentur, vt vitam parti restituant: vel euincant vitia, quæ nullis alijs auxilijs expugnentur. Ac prius veteri sententia decretum est, quæ non sanant pharmaca, sanat ferrum: quæ nec ferrum, sanat ignis. Atque commune hoc consilium est in omnibus quæ nulla alia ratione possint sanescere, vt vel vastentur igne, vel ferro peramputentur. Ac primùm quidem medicamento curæ peritulum facimus quod clementissimum est, deinde ferro excalpimus, lacera-
*Sententia
veteris.* mus, compungimus, idque paulò durius: postremò acie resecamus, vel delemus igne. In quo austeram quidem & asperam curatio est, & veteri sermone, *MALA MEDICINA* est, in qua aliquid nature perit. Sed crudelem medicū necessitas facit: verum

crudelitas blanda oratione quasi veneno leniri debet, & fabulis occupato ægro, stupefacto que sensu exercenda est. Eadem quoque seueritate vitur in quibusdam notis & tuberculis, quæ pudenda corpori excrescunt, & partibus nudis adnascuntur. Medicamenta ergo quæ aliquid corpori detrahunt, ea *ta pyrotica.* vel extergent atque discutiunt, vel latente igne depascunt. Quæ verò languentem vitam partim calore, partim spiritu recreant, blandiora sunt, quàm vt exurant. In quo tamen genere reperias quæ ruborem moueant, quæ bullas excitent, quæ denique (si quidem diutius immorentur) tandem exulcerent. Atque hæc omnia, vt res & casus postulat, accommodanda sunt. Sunt igitur pyrotica *δρώπαξ, σινηπισμὸς, φοινυγμὸς, καθαίρειν, σπηλιν, ἔχαρψιν, Pyroticorum genera.* ignis denique, & inde cautēria. Dropaces picationes vertunt, non è verbo quidem, sed *πῖττω πῖτανα, & πῖτῶσεις* veteres appellatūt, vnde Latina vox conuersa est. Alij etiā *δροπακισμὸς* : è pice & quarta vel quinta parte olei, quibus subduplum, plus minúsve piperis, & pyrethri, euphorbij & similium misceri possit, vnde meliùs calefacit, vt accepto sulphure, cinere sarmentorum, & sale siccando magis conuenit. Sic enim permisceri solent : quia tum dropax, tum sinapismus, adhæc *phœnigmus* eò sunt, vt refrigerata calfaciant, cōfirmētq; partes, quæ partim frigore, partim assidua fluxione elanguescunt. Atque hīc siccandū magis : in frigore qualitas ignis augeri debet. Alia quidem possunt plurima, hīc tamen præcipuus eorum vsus est. Et hæc in genere *μετασυγκρίναι* veteres appellârunt, quæ videlicet exuccas, aridas & propè ex- *μετασυγκρί- πκ.*

rinctas partes pristinae naturae reddant, & ut ita di-
 cam, recorporetur. Alutæ dropax impingitur, vel lin-
 teis complicatis, quæ *πύσματα* & *διπλώματα*
πύσματα Græci vocant. Deglabratur cutis eraso pilo: dropa-
 cismus calens inducitur: idem subinde reuellitur
 priusquam refrigescat. Reuocatur pharmacû, dum
 inde efflorescat locus, & leniter extumeat. Nimum
 est, cum immoderato usu pharmaci qui tumor
 prius extitit, idem subsidet, & qui erubuerat locus
 exalbescit. Hoc enim volumus, ut dropacis ope re-
 uocata anima, pars quasi mortua reuiuifcat, calorem
 suum ac spiritum recipiat, & iam proprio alimento
 perfruat: postremo etiam corporetur, quæ con-
 fecta macie intabuit. Verum alia tardius, alia cele-
 rius vitam recipit. Quæ breui rubet & ignem con-
 cipit, ea celeriter instauratur: tardius autem, quæ ægrè
 recalescit. Desperatio est, quum neque frictione, ne-
 que perfusione & fori tepida, neque dropace me-
 lius coloratur. Aliis satis fuerit, si tribus aut quatuor
 diebus adhibeatur dropax, nec id assidue quidem,
 sed vno die: bis hyeme, semel æstate. Aliis bis terve
 singulis diebus, nonnunquam rariùs, tertio scilicet
 vel quarto quoque die affigitur, ut videlicet vel fa-
 cile cedit, vel contumax languor est. Ac tepida prius
 fouisse confert, vel sinegmate affricasse, quod ali-
 quid thapsiæ, euphorbij, piperis, pyrethri, radicis
 capparis exceperit. Alij perfricant sabano, hoc est
 asperiore linteo, panno cilicio, vel simili, qui aspe-
 rioribus setis contextus fuerit. Accommodata quo-
 que folia ficulnea, pumex, os sapiæ, squatinæ co-
 rium, aliæque plurima, quæ asperitate ruborem tra-
 hant. Hæc autem iis qui ægrè reficiantur, & pluscu-

lūm refrixerint. Ac tum quidem dropax affigitur: qui si pertinaciū haret, quo iam tempore detrahatur, tepida foueri debet: quem cū detraxeris, futurum decocto, eāque materia, quæ partim leniat, partim extergeat, locū fouebis. Non absimile dropaci picinum oleum, quod *πικρόελαιον* quidā appellant, è pice liquida mistum & oleo. Contra glabreta & caniciem veteres vsi sunt. Sinapisimus paralyticos, coxarios, podagricos, inueterata rheumata, hemicranias, quæque caloris inopia laborant, adiuuat. Caricæ vno die macerantur aqua, nonnunquam cappareis, si grauius malum est: in leuiore casu & sensu acriore panis triticeus, multoq; magis, si in solam superficiem agere oportet. Iam verò macerata materia contundi debet. In leni sinapismo, subduplum sinapi: in mediocri, æquale permiscetur. Acrior est, qui duplum recipit. At sinapi subtilissimè lenigandum, & quo tempore vnà cum reliqua materia pinsitur, affundenda aqua, in qua caricæ illæ vel aliæ maduerint. Sūt in veteribus qui acetum prætulcrint: alij aquam, quod experimento didicerint sinapi vim aceto exolescere, cuius rei authores sunt Galenus & Oribasius. Eodem modo quo dropax vsurpatur. Si quis dolor aut feruor à medicamentis extiterit, tepida rosæci fotu, illitu cerati rosæci, cerula ex aqua rosacea pista, & alijs generis eiusdem extinguitur. Phænigmus rubore facto etiam vesicas mouet & exulcerat, vt ad eorum genus referri possit, quæ quia illita exulcerant, *ἀμυκτηρία* vocantur *ἀμυκτηρία*. Ex nasturtio, sinapi, radice enulæ, bryoniæ, lepidio, columbino fimo, caprillo stercore, vnde *Ἀγροσφαγίας*, aceto pistis. Adhæc

*πικρόελαιον.**Sinapisimus. Vfus.**Materia sinapismi.**Confectio**Vtrum aceto, an aqua vtendum.**Phænigmus**ἀμυκτηρία.**Materia**phænigmi. διακροσφαγίας.*

INSTIT. CHIRURGIC.

*Lac ficul-
neum.* scylla trita, tunicis alij & nucleis, cantharide, vrtica, pulegio, ranunculis, rapfia, euphorbio, tithymalis, fæce vsta, metallis acribus, lacte ficulneo. Lac ficulneum ante maturitatem pomi excipitur, siccatur vmbra: vulnera aperit, & cum axungia exterit verrucas. Quedam concepto igne eadem præstant, qualis est lana fordida bene carminata: admouetur igni dum vehementer incaleat. Assæ carnes, & diuisa oua similiter assata vtrâque calida imponuntur. *Vtidi ratio.* Reliqua verò, quum vsus est, visco, melle, axungia vetere, terebinthina, cerato, acrioribus gummi & resinis, saponem, vt res exigit, & corpora vel mollia, vel dura sunt, excipere oportet. Alia quæ friabilia sunt, affricantur: emplastra verò imponuntur loco, qui prius palpatur manibus, exercetur ferulis, aut asserculis euerberatur: affricatur etiam, vt laxatis spiraculis medicamenti virtus celerius penetret. Anacardia trita septem diebus macerant aceto, in eodem coquunt, dum tertia pars aceti euanescat: refrigerari sinunt, excipiunt cōcha quod enatat oleosum. *Mel anacardinum.* Id mel anacardinum est. Quidam eadem ratione macerant coquuntq; ad dimidias, per lintecolum excolant, traiecto succo mel adiciunt atq; ita coquunt ad crassitiē: anacardia verò cocta in vmbra siccant, & ad sinigmata reseruant. Alij anacardos cōquassant, sepeliunt melle, dum hoc vim anacardij satis conceperit. Licebit etiā anacardia & hermodactylos in puluisculum terere & affricare, excipere saponem & aliis. Fermentum aceto tinctum anacardino melle & causticis concorporatur. Puluisculus ē sinapi, piperis, euphorbij ana drach. i. affricatur, vel exceptus anacardino melle illinitur:

& in sapone imponi potest. Sapo in causticis iure *Sapo.*
 numeratur ab eo qui libellum scripsit de materia
 simplicium, quem falso attribuunt Galeno. E seuo
 bubulo, caprillo, vernecino, hircino, & lixiuo è cal-
 ce, quod postea describemus: acriter relaxat, sordes
 corporis extergit, exiccat similiter nitro, mittitur in
 caustica. Aliis quoque rebus additis modò clemē-
 tior, modò acrior parari potest, ut magis minùsve
 siccet, calfaciat, extergeat. Nam quod capitellū vo-
 cant, unde saponem cōficiunt, tum mollius tum ve-
 hementius licet effingere. E ficus, ranunculorum,
 tithymalorū cinere fortius est: mitius autem è vul-
 gari & vsitata materia. Adduntur sales, pyretri radix
 & capparidis: adduntur acria unde vis saponis inten-
 datur. E sebo vetustiore efficacior est. Quod si re-
 cens vsurpatur, & eluitur, & acria detrahuntur, mo-
 deratior sapo cōfici potest. Cantharidum pars ferè *Cantharides.*
 vna, & ad circiter quatuor partes axungiae vnā cō-
 teruntur, post septimum diem molli pruna conco-
 quuntur, colantur, & ad phænigmm reponuntur.
 Ab horū plurimis breui tempore rubor fit, deinde
 bullæ excitantur, vlcus etiam, si diutius institerint.
 Vesicæ cōfiguntur, humor exprimitur, relinquitur
 vlcus per quod vitium omnino repurgetur: hac ar-
 te coxarū, podagrici, hemicranici, cephalalgici sepe-
 numero releuantur, repurgantur viscera, atque om-
 nino corpus sordibus & excrementis liberatur: sex-
 centa denique vitia vetusta, cōtumaciæque percurā-
 tur. Verum maturius detrahendum pharmacum *Vsus phænig-
 morum, qui
 exulcerant.*
 quàm existant bullæ, si tantum vita calorque refo-
 uetur: quia sic exhauriant, quod ad redintegratio-
 nem partis attractum sit. Et quæ perfrigeratū cor-
 q iij

*In tabidis &
 refrigeratis
 partibus.*

*Duo genera
sufficiunt
à substantia
perfrigerata
partes quo-
modo reso-
nenda.*

*Ceratum
N. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.*

Cathartica.

Nep. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

pus calfaciāt, duorum sunt generum: tenuiora alia, alia verò crassiore natura. Tenuioribus vtendum, vbi celerrimè excalefaciēdum corpus, quod recens inalsit. Crassioribus locus est in iis partibus, quibus paulatim calor elanguit, quia videlicet hinc tardius quidem calor corpori infertur: exceptus autem longius persistit. Tenuiora celerius permeant, sed inde fugax caliditas, & quæ paulò post dissoluitur. Tenuia sunt piper nigrum, albū, sinapi, & quæcūque tusa in pollinē facile resoluuntur. Crassum est zinziber, & huic proximū piper longum, quæ non ita facile infriantur. In perfrictionibus vlitatum Galeno ceratum *Ν. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.* ex oleo tenui & calido, recenti euphorbio adiecta cera: de quo iam antè libro primo capite de neruis, & dolore abundè disceptatum est. Cathartica sunt æs vltum, ærugo, squama æris, alumen crematum, puluis mercurialis, resta & terra furnaria, testarum, cōcharum, ranarū, panniculorum, rerum causticarum cinis, alia quæque in epuloticis descripta. *Νεμόμενα* vocat Hippocrates quæ excrecentem, putrem, callosam carnem exedunt. Sunt qui horum loco suctu longo, dentibus, pinna detrahāt. Alij vinculis iniectis tabefaciunt, *αυαλορυγχισμὸν* veteres appellant. Quidā nouacula excindunt, vel absument igne. Vbi verò profundius malum est cathartica, Ægyptiacū & alia, aqua siccatē & tergente, eiusdēque potestatis liquoribus dissolui cōuenit. Oleum quod ē vitriolo exprimitur siccando & exterendo efficacissimum est. Tubuli plumbei illiti medicamento cōueniente: aristolochiæ gentianæq; radix, spōgia similiter illita immittuntur. Candela cereæ multa materia ca-

thæretica confinguntur atque introducuntur. Fistulæ argenteæ aut plumbeæ locis aliquot quasi fenestris peruiæ cõformantur, quâ medicamēta iniicias: vt qua parte peruiæ sunt, medicatus liquor diffuat, & vitium attingat. At hæc non nisi cum periculo perferat nudatus nervus aut spiramenta vasis quæ in partem læsam desinant. Psoricon in melle, Ægyptiacum, vitriolum, arrhenicum, sandaracha, arrhenicum in axungia. Atque hæc subiugecupla ferè sunt ad mel & axungiam: nasturtij & veratri albi par modus in pollinem resolutus. Quod sequitur ozænas, ægylopos, polypos & corrupta ossa sum-mouet: fordidis, putridis & serpentibus vlceribus exceptum linamento & cū melle imponitur. Lāpo- nis est veteris medici. Ex ære rubro nec sæpius cõ- flato scobem colligimus, eiûsque vnciâ capimus, sa- lis ammoniaci vel vulgaris torrefacti 3.2. & tantun- dem ammoniaci, aluminis 3.3. aceti acerrimi lib. 4. & semiss. Arida teruntur, aceto perfunduntur in vase ex ære rubro. Excoquuntur omnia, & pistillo ex eodem ære circumaguntur. Alioqui in ardore solis sub canicula continentur, versantur sæpius donec pharmacum exarescat: hîc in mortario iterum cõ- quassantur, & in puluerem minuuntur. Hæc in mel- le adhibentur, insperguntur cauis, & naribus inspi- rantur, vel per fistulas insufflantur. Hæc ferè in su- perficiem agunt, excrecentem carnem complanāt, inutilem adimunt, leniter arroduct, atterunt verrucas, polypos tabefaciunt, absumunt putria, pudēda de- nique faciei tubercula resiccāt ac detrahunt. Acre vsto more veterū vtendum erit cõq; rubro, quodq; attritum colorem minij referat vel cinabaris. Cum

*Lamponis ad
polypos ser-
pentia vlcera
remedium.*

*Cathartici-
cum vsus.*

Aes vsus.

pari modo sulphuris & salis fictili crudo inuritur, donec vas ipsum percoquatur. Spiramēta vasis circumlinenda sunt & obstipanda creta figulari vel argilla, ex quo fornaci omnia cōmitti debent. Quidā pro sulphure alumen indunt: alij aceto solo sine aliis respergunt. Vstum cōterunt, ac ferè lauant, sed minori effectu quā ut cathæreticon habeatur.

*Aes vstum
seplasiarū.*

Vstum verò & elotum præstantissimum ad cicatrices remedium est. Quod seplasiæ ostendunt durū, nigrum, solidum, crustaceum, longè recedit ab ære vsto veterū.

Lana sordida.

Conuenienter cremādum est: nam & supra modum vstum nigrū euadit. Lanæ sordidæ obstipantur olla, quæ & cruda sit, & ore ampliore. Ea impleta lanis, figulari terra, gypso, glutine sedulo obfignanda est, ut nihil hiet, nullis expiret rimis: ita fornaci data percoquitur. Succida lana ita cremata flaccidis carnib⁹ respergitur, easque liquat. Ex antimonio cremato, cathæreticus cinis est, qui etiam

*Antimonij
cremati pul-
uis cathare-
ticus.*

Olea calidissima.

absumit cācros. Quod ex eo & sublimato oleum elicitor, quodq; è calce viua, vitreolis, aliisque generis eiusdem, feruentissimum esse cōsuevit. Hippocrates ficcatum salem subduplo melli mistum vrit olla noua, puluerem excrefcenti carni aut putridæ inspergit, fasciam arctius adalligat, ut vis medicamenti altius impellatur: id aliquoties repetit, per-

*Puluis acris
Galenus.*

sanato vitio locū aceto calido eluit. Admodū acris est puluis qui sequitur. Sādarachæ, arrhenici, chrysocolle ana: humidiora vlcera resiccat, maligna curat, excrefcentem carnē detrahit: exceptus melle cremari potest, ut tenuior euadat & min⁹ affligat: etenim tenuitas partiū efficit, ut vis ignis min⁹ mordeat. Septica cathæreticis acriora sunt, exedētia ver-

Septica.

tunt, altius penetrant, tenellam carnem tabefaciunt calore multo, nō ita crasso corpore. Arrhenicum, *Materia septicorum.* sandaracha, dryopteris chrysocola, pityocāpe, acornitum, sanguis equi admissarij: sed hæc ferè cum catharteticis permiscuntur. Nam hæc acriora septica sunt. Escharotica vt nihilo plus caleāt, rodunt tamē acrius crassiore materia: eāq; duris & callosis corporibus conueniunt, vt septica molliorib⁹. In escharoticis calx viua, hoc est recens, nec cōspersa aquis: vini fæx cremata & aceti, quæ secundū mensem nō superat. Atq; omninō septicis iuncta adstrictio, quæ *Vsus septicorum & escharoticorum.* acrimoniā non eluat, crustam faciet. Vtriusque generis septicorū & escharoticorum vsus est in solutis vlcerib⁹, quæq; nimio humore fluāt, putrilaginosi, depascentib⁹, & vbi ex intemperie partis ad cicatricem nō veniunt. Escharoticis peculiariter vtimur in *Escharoticorum proprius vsus.* cācris, carbūculis, hæmorrhagiis: sed paulō antè q̃ hæc adhibentur, frugalis vita, frigida liberaliter pota, vini abstinentia, alimēta refrigerātia, multō magis vbi febris vel iā subest, vel in metu est, instituuntur. Neq; prius ea ratio vitæ cōmutāda, quā vis ignis omninō acquiescat. Frigida quoq; cōtinetur ore, si *Cautio.* naribus genus hoc remediorū immitti debet. Contingit aliquādo vim causticā dilui, quia ea parte, cui inferitur, multus humor, isq; frigidus & aqueus, colligitur: hīc ergō remedij potentia augenda est. Est quū vim ignis altius penetrare oporteat, quæ tamē obiter retundatur, quia nō ita aperta via est, atq; ita restitās medela sensim elanguescat. Hīc ergo si nihil prohibet, via ferro facienda est, & intrō cōpellenda remedia in eū locū, qui igne affligēdus est. In expositis partib⁹ regio quædā circūscribitur nucali testa,

*De ratione
applicandi
escharotica.*

*Septa com-
posita.*

umbilico è cera factio vel re simili, quæ suis marginibus constans pateat in medio, qua scilicet ignis summittatur. Aliquando etiâ ubi latius explicanda medela est & amplianda crusta, escharoticon nucis alucolo includitur, ut totum vêtrem eius compleat, atq; ita imprimatur. Eadem ratio in aliis machinis, quæ vel angustiore ambitu, vel ampliore ventre confingi possunt è cera, lignis & radicibus. Alioqui emplastrum paregoricon in platysmate extêditur, platysma meditullio decussatur, qua escharoticon pharmacum infêras. Rursus aliud platysma escharotico superdatur, plagula quoque & fasciæ adalligantur quæ contineant. Atq; hæc oui candido & rosaceo mistis inculcantur, totâque vicinia linteis conspatur, quæ in eodem liquore oui & oleo inquinaveris. Septon. 24. sandarachia, auripigmenti ana 3. 2. calcis viuæ, manne, thuris, aristolochiæ ana 3. 6. pumicis, resinæ, ana 3. 4. iridis 3. 2. teruntur omnia. Al. Arrhenici lb. 1. calcis viuæ 3. 2. diebus triginta in aqua mersa tundere oportet, idque in sole, aut certè igne: bis quotidie aqua mutanda est: siccatur pharmacum, & vsui reponitur. Aliud. Sandaracæ, auripigmenti, calcis viuæ, pumicis ana denar. 4. eadem macerantur arte. Al. Squamæ æris denar. 4. sandar. denar. 2. elleb. nigri, aluminis, al. auripig. ana denar. 1. laugatis vitror. Aliud. Squamæ, sandaracæ, auripigmenti, ellebori nigri, seminis vitricæ torrefacti ana denar. 1. cum rosaceo tritis vitror. In serpente & humidiorè vlcere vtêdum arido: in cancro & struma cum rosaceo subactum adhibetur. Atque hæc ferè materia septorum est, quam exuras, eluascerato & aliis temperare possis. Excipiuntur

œfypo, butyro, axungia, falua, aliisque generis eiusdem, unde acrimonia retundatur. Elleboro magna vis inest contra callos: iniectus fistulæ ad tertium diem callum adimit. Iniiciendus è lixiuio acri, aut ea aqua in qua acria metallica elueris. Interitur prius, & in sextuplo liquore iniicitur. Puluis eiusdè excrefcentem carnem atterit. Iam verò callus est dura & compacta caro, unde pars stupet, albicat, pallet, & ita stringitur, vt non expiret. *Εκπλωπὴ* sunt quæ callos detrahunt. Oppugnantur calli primùm quidem malacticis, deinde causticis, postremò ad ignè ferrumque decurritur. Eraduntur vnguibus, lacerantur scalpris, excinduntur cultris ad viuum, quòdque reliquum sit caustico remedio absumitur, vel candenti ferro affligitur: at fluxio reprimenda prius quàm excecetur callus. Exciso callo tepida fouetur locus, repurgatur melle & ærugine, si qua sordes extiterit, & ad cicatricè abluitur aqua, in qua alumen difflexerit. Ectilotica sunt scilla cocta & cum calce trita, nitrum, sal, torrefacta, fæx cremata veteris acrisque vini, fæx aceti, cortex salicis vltus & aceto pistus, calx cremata cum pueri impubis vrina, ærugo melli, sali, thuri æqualiter mista. Calx irino vel ligustrino cerato capta: testa terræque furnaria, pumex crematus, ex aceto trita omnia: nasturtij farina aqua subacta, bdellium pingue cum melle, ammoniacum aceto fustum cum pari ærugine: radicis lilij cinis, ærugo cocta læuigata, amygdala è melle trita. Squamæ ʒ. i. æruginis denarij 2. cerati lentiscini vel mastichini ʒ. 8. plus minúsue. Harpax cum modica ærugine. Est autem Harpax mistura è viuis calce & sulphure. In callis laudatum est Galeno

*Elleborus.**Callus.**Εκπλωπὴ.**Materia
Ectiloticum.**Harpax.**Olea quæ
callis conue-
niant.*

Διὰ χαλκί-
τεως.

Materia cō-
tra callos ex
Asclepiade.

Esciloticon
Asclepiadis.
Alia escilo-
tica.

oleum lentiscinum, quia mollit, digerit, astringit & reprimat: quæ omnia difficili vlceri opus sunt & oris induratis. Terebinthinum similiter & mastichinum. Διὰ χαλκίτεως aucto modo chalciteos fluxionem reprimat, quæ callum fouet & hūc exterit: accommodatum est duris naturis. Itaque in fistulis quæ fluxione & duritie laborant, duæ partes medicamenti duabus partibus olei diluuntur, atque oleum mediæ ætatis esse conuenit. Constat remediū multis experimentis Galeni, quod ita in rem præsentem parandum est. Lithargyri, olei veteris ana 3. 3. axungia veteris 3. 2. chalciteos 3. 4. quinque, sex, (vt sunt corpora dura vel mollia, paretur) cætera vt prius: ita diluatur oleo, vt liquidum infundi possit. Atque oleum lentiscinū, mastichinum ad eam rem idoneum est. In exposito callo solidius esse oportet. E lithargyro, chalcitide, ærugine, squama, oleo veteri & aceto *ἐμπλωπὴ* ferè compegit Asclepiades. Megetis singulare remedium. Ammoniacū aceto dissoluitur, & pari ærugini permiscetur, quæ si difficilius vnientur, oleum quod conueniat addi potest: alioqui loco æruginis Egyptiaca ammoniaco misceantur. Atque hæc vt nihil initio effecisse videantur, perseverandum tamen: semel enim, & nec opinante medico perficient quod velit: id quod in emplastro *διὰ χαλκίτεως* Galenus testatus est. Esciloticon Asclepiadis. Lithargyr. 3. 1. olei veteris 3. 2. & semis, æruginis, chalcitidis, squamæ ana scrupuli 2. aceti denarij 6. Aliud. Lithargyri selibra, olei veteris lb. 1. chalcitidos 3. 2. squamæ æris vncia vna, aceti vnciæ duæ & semis. Aliud. Lithargyri selibra, squamæ, chalciteos, æruginis ana semuncia, aut vt

fit fortius, 3. i. aceti 3. 3. & 3. 6. olei veteris lb. 1. & 3. 4. Lithargyrus oleo coquitur ad crassitudinem, deinde squama leuissimè trita inspergitur, assiduè mouetur: hîc vas foco subducitur, ac refrigerenti pharmaco ærugo & chalcitis ex aceto trita paulatim immittuntur, & circûducta spatha permiscuntur: coquuntur iterum dum non contaminent: postremò traducta in mortariû circumaguntur, subiguntur, vniuntur probè & ad vsum reponuntur. Durosum corporum medicamentum est, quæ calum contraxerint, nec facîle cicatricem trahant: excrecentem carnem reprimunt, crudis vlceribus conuenienter adhibetur: postremò fluida & diuturna iuuat. Sed initio quidem malactico temperare prestat celsypo, & eo cerato quod inde comparatur, butyro, medulla cerui & aliis id genus. In summa hæc obseruata medicis in curâdo callo, vt in is paulatim molliretur, incideretur. Atque hoc nomine reprimens auxilium ferè miscuerunt, quia in callos humor aliquis, veluti mali fomes, illabitur. Adde quòd quæ malactico & laxante pharmaco soluta sunt, confirmare oportet, & hinc quoq; reprimentia commiscuntur. De callo, qui ossibus adnascitur, superiùs abundè scriptum est. Tophi verò qui à lue venerea relinquuntur, iisdem quoque remediis curari debent, nisi contumaciùs repugnēt. In his enim & breuissima & tutissima curandi via igne perficitur, multò magis si suspicaberis tunicam adnatam ossi, & inde os aliquid vitij contraxisse. Quòd si fit, blandiorem illam curâdi artem, quæ tophum molli, secat, discutit, & frustra & cum periculo adhibeas. Hoc loco igitur malum malo medicari oportet.

*Elilolica
quibus gene-
ribus phar-
macorum mi-
scantur.*

*Tophi à lue
venerea.*

*Crudele ma-
lum crudeli-
ter depellen-
dum.*

Εξοσώσις.

tet. Cauterium topho accommodatum condatur
prunis dum vehementer micet atque excandeat:
neque enim rubere satis est, vt neque leniter tran-
scurrere tophum & molliter attingere. Etenim im-
feticorditer premendus ignis est, inurendus tophus,
vt iam os subiectum oculis exponi possit. Malo no-
do malus cuneus quærendus est, vt est in prouer-
bio, raroque crudele malum nisi crudeli malo de-
pelli potest. Exusto topho cura quædã ossis ineun-
da est, sed tum maximè cùm inducta crusta excide-
rit: videndùmque nunquid arrosus, putre & ca-
riosus extiterit. Hinc ergò ad ossium medelas re-
currendum: si qua ramenta decesserint, cura sit vt
partim frugali vita, partim siccantibus remediis in-
tabescant: sic enim sponte sua excident. Ac remedia
illa quæ siccant iam antè commemorata sunt, &
postea describentur aquæ fortes, & alia generis e-
iusdem. Verùm naturæ corporum partiùmque ha-
beatur ratio. Etenim cum cruris articulo quàm cū
media tibia clementius agendum est: neque enim
vim ignis thorax sustinet, quam femur medium to-
lerare possit. Sed de his antea capite de aperienda
vomica disputatum est. Fit aliquando vt excrescant
ossa atque supra modum emineant, *ἐξοσώσις* no-
minant voce ambigua: vbi plerq; frustra instituas,
quæ tophis adhiberi solent. Escharotica è materia
septica conficies mistis metallis acribus, quæ crassa
& astringenti potentia prædita sint, vt firmior tra-
hatur crusta: qualis est cadmia, calchanthum, chal-
citis, vitrioli genera cruda omnia: quia scilicet vstu-
ra tenuiora fiunt & adstringendi vim deponunt.
Cruda igitur & intrita saliuâ hominis vel aceto
subigenda:

subigenda : cocta verò crusta infirmius cōtrahunt. Septa permiscenda aut cremata crudis, quum altiùs imprimenda crusta . Verùm celerrimè operatur ignis, siquidem æger perferat: atque is variis modis *Ignis.* adhiberi potest. In quem vsum tubuli lignei, cānales ænei, ferrei, argentei variè confinguntur, aptantur cannæ & pennæ scriptoriæ, vt extrema parte in æquabilem circulum circumscribantur. Ea pars imprimenda loco, quem vrere necesse est: aqua feruida per tubulum infunditur contra clauos & verrucas. In ea aqua althææ radix, tragacantha, chamæmelum, hyssopus, pulegium, quæque molliant, incidant, discutiant, cōcoqui possunt, vt nō solo igne, sed alio quoque genere curandi vitium pertentes: aquæ loco, oxycrato, oxymelite, vino & aliis vti datum est . Archigenes in ægylopas liquatum plum- *Archigenes ad Aegylopas.* bum & feruens per infundibulū instillabat : alij vtuntur vitro . Sed machinas quibus hæc omnia infundantur, corniculorum more patere magis necesse est eo extremo quod dehiscit foras, quaque medicamenta cauo immittuntur, ne si quid disfluat, in nudas partes elabatur. Aliter quoque lana sordida specilli nucleo adalligatur, feruente oleo vel butyro intingitur, atque ita imprimitur loco. Fortius est, si è vitriolo, calce, antimonio & vocato sublimate, aliisque id genus extortū igne & chymicorū arte oleum fuerit, aut minore impendio hæc eadem materia oleo inferbuerit. Sunt qui nucali testa, voluta cochleæ, crusta panis, oui cortice inurant. Alij è radice aristolochiæ, gentianæ, struthij, rameto myrti, buxi & aliis id genus cauteria effingunt . Continentur omnia in prunis, dum carbunculēt. In ore,

*In canis
partibus.*

*Vstio Ara-
bica.*

nare & aliis partibus eiusmodi ne quid obiter vi-
les, enodi canna vel calamo scriptorio vtédum est:
atque hæc primùm inferuntur canis, dum extrema
parte laboranti loco insideant: tum per eadem te-
nue ferramentum candens inferendum, atque ita
inurendum malum est. Vstione Arabica exemplo
veterum vñ est posteritas: vaccinum cauteriũ qui-
dam appellant. Dioscorides in eo iñterstitio vbi
pollex brachiali cõmittitur, caua veluti lacuna sub-
sider; in qua lana oleo imbuta substernitur, deinde
caprillum stercus feruidum sæpius imprimitur vol-
fella captum vel forcipe, donec vapor per brachiũ
ad coxam sentiatur peruenire. Melius Antylus, Pli-
nius & Arabes cauum illud, quod paulò infra vn-
guem sub pollice pedis est, eo stercore inurunt, do-
nec vis ignis halitu per tibiam & femur grassante
in coxam penetret: hoc enim vsturæ genus coxariis
inuentum est. Alij stercoris loco hermodactylos &
ranunculorũ folia adalligant. Quod videntur imi-
tari leuiore quidẽ remedio, qui lenticulã aqua fer-
uente plenam pedibus adiungunt, vt plantæ calo-
rem ignis concipiant, atque hinc vapor per totum
membrum ad coxam trãmittatur. In ea aqua plu-
rima concoquunt chamæmelum, melilotum, ane-
thum, ebulum, maioranã, chamæpytim, maluam,
althæam, & alia id genus, quæ leniant, incidant, di-
scutiant. Quillo fimo, caprino & aliis generis eius-
dem ad vstiones similiter vti licebit. Commutan-
dum subinde fimum est, priusquã deferbuerit.
Auro & argento leniũs, ære & ferro acriũs inuri-
mus. Ferro vtitur Hippocrates in carne: fungo in
neruo & ossẽ, si quidem legitimũ opus est Hip-

pocratis quod *ἡ δὲ τῆς ἐν τῷ πρῶτῳ* inscribitur: ubi buxeis fufis oleo feruente tinctis & fungis heparinurit. Omninò autem magnitudo vitij & natura partis cum vi remedij conferenda est. Cæsum, punctim cauteria imprimuntur, adiguntur longius, latius & in circulum circumferuntur vno loco vel pluribus, semel ac sæpius transcurrunt tantum & leniter attingunt, vel diutius infidenti vi maiore imprimuntur, vt natura morbi, corporum & partium sustinet, ex quo variæ cauteriorum formæ inuentæ sunt. Muniuntur vicinæ partes, vt ne vis iusto latius proserpat, oui candido & rosaceo, mucagine psyllij, cerusa è rhodastagmate lota, & iis omnibus quæ quia phlegmonem prohibent, *ἀφλεγμώγοντα* Græci nominant: eaque in splenis & linteis adhibentur. Crustas autem nutare prius quam detrahantur, & veluti maturitate quadam cedere oportet. Alioqui vis afferri solet, ex quo profundum vlcus relinquitur, hæmorrhagiæ commouentur, dolor, fluxio, inflammatio denique irritantur. Tempestiuè deduci possunt butyro, iostagmate vel rhodostagmate loto, adipe anserino & gallinaceo, farina tritici in porri vel rutæ succo, lenticula cocta & cum melle mista, oleastri foliis cum melle litis, sulphure trito ex oleo, contusis nucum intraneis, porri foliis saliuâ pistis, lacte cum melle cocto, albo stercore canino, cinere vstarum hirundinum, aut cochlearum terrestrium, crematis minore centaury, dracontio, stercore humano, chalcite trita & subtriplo melle: vel chalciteos vncia vna, ireos semuncia, adhibentur per se & cum melle. Nutrita lithargyro & vsto

ἀφλεγμώγοντα.

De crusta detrahenda.

Quæ crustas detrahunt.

INSTIT. CHIRURGIC.

*Recentiorū
remedia.**Trochisci
ē calce.**Ex succo as-
phodeli.**Alkadicon.*

butyro, radice ononidis, columbæ fimo cum melle, quod & carbunculos scarificat. In summa, detergente simul atq; incidente materia, aliquādo etiam molliente & paregorica: ac breuiter quæ valdè sordida & contumacia vlcera repurgant, eadem crustas detrahunt. Abstinentum hac parte iis quæ adstringāt. Quod si pertinacior crusta est & astrictior, inusta caro sordem includit, atque hæc inclusa periculum aliquod denunciaret: quicquid est iustum scarificare conuenit, sic enim sordes aperta via defluet. Recentiores chirurgi in septicis numerant stuppas canabinas in cinerē versas, hermodactylos, anacardias, bryoniæ radices, alumen, vnguentum apostolorum, vitrioli genera, cuprosam, quæ pro calchantho, chalcitide, misy & fori vsurpant. Ad crustas crudis: ad exedendum & vim septicam vstis vten- dum magis. Addunt æruginem, vnguentum viride, ægyptiacum, trochiscos ē calce. Calcis vnc. 4. terantur cum melle non tam multo quidem quàm in purgantibus dictum est. Satis fuerit modò trochisci inde coëant, qui capsula figlina ordine collocati, & clibano dati eò cumentur, vt in cinerem abeant. Al. Succis radice asphodeli vnc. 6. calcis viuæ vnc. 2. auripigmenti vnc. 1. arida succo immersa sub canicula persolentur, dum squaleant. Alij trochisci caneros absumunt, & polypos narium. Calcis viuæ, arrhenici citrini ana drachm. 2. vitrioli, æruginis, aluminis ana drach. 1. gallarum, acaciæ, balauftiorum ana dimidium drachmæ: teruntur omnia in mortario æneo, quod sit expositum igni vel ardori solis: respergitur aceto, eoque acerrimo: idque subinde repetitur, & acetum nouum refundi-

tur: quinto die trochisci fiunt, siccantur ymbra, loco sicco & frigido reponuntur, qualis est patens Aquilonibus. In usu, vino diluuntur, & in linamentis adhibentur. Cantharidum ventres fermento cogunt vel sepo. Sed à cantharidibus urinae ardor metuitur: nam & hæc illitæ capiti genus hoc mali inferre possunt, cui gargarismus è lacte, & ex eodem infusio remedio est. Sublimati (quod vocant) plurimus usus est, sed paucum ut antè dictum est, plurimo butyro, adipe, cæsypo temperandum est duodecuplo, & aliquando vigecuplo. In adipibus septicus est è ranis viridibus, quæ sint familiares sepibus & arboribus. E natatricibus non ita calet. Quæ sequuntur ex quinto de compositione medicam. *χρ^η γένη* transtulerunt. Niger pastillus Andromachi. Malicorij denar. 10. aristolochiæ rotundæ, gallæ ana denar. 8. aluminis, aloës ana denar. 4. myrrhæ, calchanthi ana denar. 2. thuris denar. 4. colliguntur vino, & ex eodem dulci in usu dissolui debent. Al. Sandarachæ, auripigmenti ana denar. 2. mannæ thuris denar. 4. tritis vitior. Sandaracha rara est nisi uenas illas colligas, quæ veluti linea quædam rubra arrhenicum transcurrunt. Plurimos verò finges pastillos hac ratione fere dupla calce, subduplo arrhenico, mista parte aliqua gallarum, thuris & aluminis. Trochisci de arrhenico recentiorum. Calcis viuæ lib. 1. auripigmenti rubri & citrini, alkali, acaciæ ana sēlibra: trita miscentur cum capitello. Est autem sal alkali, quantum coniicio, genus quoddam salis, quale veteres fingeant è quercu, corylo, trunco harundinis carbuncularis & aqua dulci vel marina coctis, sa-

*Cantharides.**Ranarum
adeps.**Pastillus ni-
ger Andro-
machi.
Sandaracha
Materia pa-
stillorum.**Trochisci de
arrhenico.**Sal alkali.*

lem nigrum appellabant : aut quod posteritas è brassica marina facit, quanquam & è beta & nitrosis plantis comparari potest. Alioqui torrefactum salem cum hydrargyro tandiu pistillo volutabis, dum sal nigrescat : alij aliter alkali interpretantur. Capitellum ita fit. Calcis viuae, salis ammoniaci ana lib. i. trita subigantur lixiuio è fabaceis scapis : deponuntur olla quæ è fundo hiet angusta rimma : aliud figlinum subiicitur, in quod lixiuium paulatim diffuat. Vas vtrunque in diem septimum initio defodi debet. Ex eo lixiuio & sebo vt antè dictum est, fit sapo : cathæreticon, septicon & lene escharoticon capitellum est. Alij tres partes cineris fabaceorum, vnam viuae calcis subinde perfodiunt aqua, diu conuoluunt, & per quasillum rarum transcolant. E ficulneo lixiuio, tithymalino, & omnino è materia caustica capitellum acrius esse potest. Est

Lixiua saponaria. apud Paulum simile quid capitello, *νοβία σαπώ-
ναριον* appellat, lixiuium saponarium interpreta-
Capitellum fistulare. ri licet. Aliud quoque capitellum quod fistulare vo-
cant, arrhenico, sublimato, vitriolo additis, vt vnà cum alijs in lixiuio extillit. Sexcenta id genus è materia quæ fistulis conueniat, effingi possunt. Sed vt redeamus ad pastillos, horum vsus est in nomis, phagedænis, fistulis, rheumaticis & malignis vlceribus, reduuis vnguium, putredine narium & aliarum partium, polypis, ozænis, condylomatibus, putrescētibus gingiuis, excrecente carne, gangrænis & alijs generis eiusdem. Sed omnino partium corporis & vitiorum habeatur ratio. Vis acrior obtundi potest tritis pastillis, & triginta vel quadraginta diebus insolatis, perfusisq; frequente aqua, eaq; sæpius

Pastillorum visus.

Vis pastillorum quomodo obtundatur.

commutata : aut si non datur vti sole, subinde per-
fundantur aqua, eaque vel simplici, vel rosacea, ace-
to, vino & aliis vt res exigit: siccantur, atque iterum
proluantur, eaque tandiu reuocentur, dum dilutam
fatis exoleuisse acrimoniam perceperis. Aliquando
miscantur melli, & vnà comburuntur, aliàs cerato
diluuntur. In fluidis & humentibus vitiis galla, ma-
licorium, alumen & alia quæ siccant & reprimant,
commodè temperantur. Atque omninò tutius est
à leuioribus ad aciora sensim progredi. In humi-
do & sordido vlcere pinguius abstinendum : ari-
da insperguntur. In calloso & squalente vitio sicca
pinguius excipi debent. Septica faciunt Arabes,
quæ à Græcis descripta sunt, & alterū genus relin-
quunt, quod humido calore cū fœtore partes cor-
rumpit. Quæ ex hydrargyro sunt, præcipitatum,
sublimatum, cinabrium, solani succo, brassicæ, limo-
num & aliis attemperant. Licet etiam quod veteres
factitauerunt, non tribus, sed (quod proximè diceba-
tur) triginta & quadraginta diebus terere in sole
sub canicula, vel loco calente bis aut sæpius, quoti-
die mutata aqua, vt vitiis, partibus & corporibus
accommodentur. Minium è micis metallicis, è ste-
rili gleba plumbi, è cerusa vsta, quod alij Syricon,
alij Sandicem vocant, ad epulotica potius referen-
dum. Quod verò è sulphure & hydrargyro facti-
tium est, in causticis censeri debet. Sed de his antea:
vsurpant præter hæc aquas fortes, & vt dicunt, Al-
chymistarum, ex rebus acris: stercore gallinaceo,
columbino, arrhenico, aliisque id genus, vt quibus
aurum ab argento, metalla à metallis separât. Salis
ammoniacy, auripigmenti rubri & citrini, cuprosæ,

*Minium.**Aqua fortes.*

INSTIT. CHIRURGIC.

æruginis ana : trita in alembicum vitreum bene stipatum luto & vndeque clausum deponuntur : quæ vbi lento igne concaluerunt, liquorem reddunt : sed qui primùm defluit, vel abicitur, vel in alembicum repetitur : hîc ignis augeatur duplo : qui secundò fluit fideliter reponitur . Alij ex aluminis rotundi, vitrioli Romani ana lib. i. salis, nitri, vel crematæ fæcis aceti sesquilibra, aquam eadem arte eliciunt. Hæc callosis corporibus idonea sunt, & ossibus. Suspecta in naso, labris, palpebris, digitis, & pudendis, mollibus atque exiguis partibus, vbi vena, arteria, nervus insignis est : ac primùm quidem minimum sit quod imponitur, deinde vt res exigit, & ferunt corpora, augeatur. Ac iam constare arbitror, pyrotica omnia modò mistura, modò vstrina & lotura retundi posse. In mistura oui liquor, psyllij muccago, ceratum rosaceum, vnguentum album, dialthæas, emplastrum è muscillaginibus, & alia propè infinita, quæ ad mediam naturam veniunt, quæ refrigerant, molliunt, vsurpari debent. In vstura ignis est figlina cruda, pasta & alia, de quibus antea. Eluuntur aqua, aceto, vino & aliis generis eiusdem. Neque hoc in dubio est, vacuatis ac iam repurgatis corporibus pyrotica adhiberi, quo iam tempore à lenioribus auxiliis desperatio est. Postremò leniendæ partes, quas vis ignis exasperavit.

*Vbi suspecta
aque fortes,
Et alia id ge-
neris.*

*Quibus tem-
peres pyro-
tica.*

FINIS.